

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΩΣΜΑ

ΗΡΟΔΟΤΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΑ

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ • ΑΘΗΝΑΙ 1976

θέση
μεταβολή

πράξη

Κρετίς (εισαγωγή) κεφ. 1-5 6εζίδες Η-13

Θάξεια (3^ο βιβλίο) Ο Δακτύος του Πομπόροιτου κεφ. 39-

6εζ. 31-33

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑ

(Ε Κ Λ Ο Γ Ε Σ)

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΔΩΡΕΑΝ

Ψηφιστοί ήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

1976 ΗΡΟ

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΩΣΜΑ

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑ

(ΕΚΛΟΓΕΣ)

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1976

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

‘Η είσαγωγή, οι περιλήψεις καὶ οἱ ἔρμηνευτικὲς σημειώσεις μεταγλωττίστηκαν ἀπὸ τὸ Σύμβουλο τοῦ K.E.M.E., I. Ἀρβανίτη.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος του 'Ηροδότου

'Ο 'Ηρόδοτος, γιὸς τοῦ Λύξη καὶ τῆς Δρυοῦς — ἀπὸ ἐπιφανὴς καὶ εὔπορη σικογένεια — γεννήθηκε κατὰ τὸ 484 π.Χ. στὴν Αλικαρνασσὸ τῆς Καρίας, ποὺ ἦταν δωρικὴ ἀποικία.

Εὐτύχησε νὰ γνωρίσει λαμπρὴ ἐκπαίδευση. Μὲ διδάσκαλο τὸν θεῖο του ποιητὴ Πανύαστη διδάχτηκε τὸν "Ομηρο καὶ μελέτησε τὰ ἔργα τῶν πρώτων Ἑλλήνων ιστοριογράφων, τῶν λογογράφων, ποὺ συγγράφανε γεωγραφικές περιηγήσεις ἢ ιστορίες πόλεων ἢ γενῶν κατὰ τοὺς μύθους καὶ τὶς παραδόσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Στὴν Αλικαρνασσὸ κατὰ τὴν ἐποχὴ ἑκείνη ἦταν τύραννος ὁ Λύγδαμης, ἔγγονος τῆς βασίλισσας Ἀρτεμισίας, ἡ ὅποια συμπολέμησε μὲ τὸν Ξέρξη στὴ Σαλαμίνα. Κατὰ τοῦ τυράννου αὐτοῦ ἔγινε στάση, στὴν ὅποια πῆρε μέρος καὶ ὁ 'Ηρόδοτος. 'Η στάση ὅμως ἀπέτυχε καὶ ὁ 'Ηρόδοτος ἀναγκάστηκε νὰ καταφύγει στὴ νῆσο Σάμο, ποὺ τότε βρισκόταν σὲ ἀκμή. Ἀργότερα, πιθανῶς τὸ 454, ἐπανῆλθε στὴν Αλικαρνασσὸ καὶ κατόρθωσε νὰ διώξει τὸν τύραννο Λύγδαμη, ὀλλὰ ἐπειδὴ ξέσπασαν νέες στάσεις, ἐγκατέλειψε γιὰ πάντα τὴν πατρίδα του.

Ποῦ πῆγε μετὰ τὴν ἀποδημία του ὁ 'Ηρόδοτος δὲν εἶναι γνωστό. Πάντως κατὰ τὸ 445 τὸν βρίσκομε στὴν Ἀθήνα, ὅπου διάβασε ἕνα μέρος ἀπὸ τὴν ιστορία του καὶ συγκίνησε καὶ ἔτερψε τόσο πολὺ τοὺς Ἀθηναίους, ὡστε τοῦ πρόσφεραν ἀξιόλογη δωρεά, 10 τάλαντα. Στὴν Ἀθήνα ἐπίσης συνδέθηκε φιλικὰ μὲ τὸν Περικλῆ καὶ μὲ ἄλλους σπουδαίους ἄντρες.

"Οταν τὸ 444 οἱ Ἀθηναῖοι ἴδρυσαν ἀποικία στὴν Κάτω Ιταλία τὴν πόλη τῶν Θουρίων, πῆγε καὶ ὁ 'Ηρόδοτος καὶ ἐγκαταστάθηκε ἐκεῖ. "Ετσι ἡ πόλη αὐτὴ ἔγινε δεύτερη πατρίδα του, γι' αὐτὸ ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ὄνομαζόταν καὶ Θούριος.

'Ο 'Ηρόδοτος δοκίμασε τόσο μεγάλο ἐνθουσιασμὸ ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν ιστοριῶν τῶν λογογράφων, ὡστε ἀποφάσισε νὰ συγγρά-

ψει και αύτὸς τὴν ἱστορία τῶν πολέμων τῶν Ἑλλήνων ἐναντίον τῶν Περσῶν. Θέλοντας μάλιστα νὰ γνωρίσει ὁ ἕδιος προσωπικὰ τοὺς τόπους ποὺ διαδραματίστηκαν τὰ διάφορα γεγονότα και ἔτσι νὰ συγκεντρώσει και περισσότερο και ἀκριβέστερο γιὰ τὸ σκοπό του ύλικὸ – ὅσο τοῦτο γίνεται – ἐπιχείρησε μεγάλες περιηγήσεις σὲ διάφορες ἀπομακρυσμένες χῶρες. ‘Η συγκοινωνία βέβαια τότε ἦταν ἀτελέστατη και πολὺ ἐπικίνδυνη. ‘Ωστόσο μὲ μεγάλους κόπους και κινδύνους ἐπισκέφθηκε τὴ Μ. Ἀσία και τὴν Αἴγυπτο ἥως τὴν πόλη Ἐλεφαντίνη, τὴ Λιβύη, τὴ Φοινίκη, τὴ Βαβυλωνία, τὴν Περσία και τὶς ἐλληνικὲς ἀποικίες τοῦ Κιμέριου Βοσπόρου, τὴ γειτονικὴ μὲ αὐτές Σκυθία και τὴν Κολχίδα.

Ποὺ και πότε πέθανε ὁ Ἡρόδοτος μᾶς εἶναι ἄγνωστο· πιθανότατα τὸ 424 στοὺς Θουρίους.

2. Τὸ ἱστορικὸ ἔργο τοῦ Ἡροδότου

Τὸ ἱστορικὸ ἔργο τοῦ Ἡροδότου, ποὺ τοῦ χάρισε και τὸν τιμητικὸ τίτλο τοῦ πατέρα τῆς ἱστορίας, διαιρέθηκε ἀπὸ τοὺς μεταγενέστερους σὲ ἐννέα βιβλία, καθένα ἀπὸ τὰ ὅποια πῆρε τὸ ὄνομα μιᾶς ἀπὸ τὶς ἐννέα Μουσεῖς. Σ' αὐτὸ περιέχεται πλούτος ἀπὸ γνώσεις ἱστορικές, γεωγραφικές, φυσικές, ἀρχαιολογικές κλπ., ἀλλ' ὅμως ἡ κύρια ἴδεα, γύρω ἀπὸ τὴν ὅποια πλέκονται ὅλες οἱ ἄλλες γνώσεις, εἶναι οἱ πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων και τῶν βαρβάρων.

Στὸ ἔργο του ὁ Ἡρόδοτος προτάσσει σύντομη εἰσαγωγὴ (κεφ. 1 - 5), στὴν ὅποια φανερώνει τὸ σκοπὸ τῆς συγγραφῆς τοῦ ἱστορικοῦ του ἔργου καθὼς και τὰ αἰτία τῆς ἔχθρας μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων και τῶν βαρβάρων. “Αν καὶ ἀνάγει αὐτὰ τὰ αἰτία ὡς τοὺς μυθικοὺς ἀκόμη καιρούς, ἐντούτοις ἀναφέρει ὅτι πρώτη και κύρια ἱστορικὴ ἀφορμὴ γιὰ τὴν ἔχθρα ὑπῆρξε ἡ ὑποδούλωση τῶν ἐλληνικῶν πόλεων τῆς Μ. Ἀσίας ἀπὸ τὸ βασιλιά τῆς Λυδίας Κροῖσο.

Παίρνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ τοῦτο τὸ γεγονός διηγεῖται, στὸ πρῶτο βιβλίο, γιὰ τοὺς βασιλιάδες τῆς Λυδίας και ἰδίως γιὰ τὸν Κροῖσο, τὸν ὅποιο ὑπέταξε ὁ βασιλιάς τῶν Περσῶν Κύρος. Κατόπιν ἔξιστορει πῶς προϊήλθε τὸ περσικὸ κράτος ἀπὸ τὸ μηδικὸ και πῶς ὁ Κύρος τὸ μεγάλωσε λίγο κατ' ὀλίγο ὑποδουλώνοντας πρῶτα τοὺς λαοὺς τῆς Μ. Ἀσίας και ἔπειτα τὸ μεγάλο και πλούσιο κράτος τῶν

Βαθύλωνιών. Συγχρόνως γράφει για τὴν ἱστορία, τὰ ἥθη καὶ τὰ ἔθιμα καὶ κάθε ἄλλου ἔθνους μὲ τὸ δόποιο ἔρχονταν σὲ ἐπικοινωνία οἱ Πέρσες.

Μετὰ τὸν Κύρο πῆγε στὸ γιό καὶ διάδοχό του τὸν Καμβύση. Ὁ ἐκστρατεία τοῦ Κύρου κατὰ τῆς Αἰγύπτου ἔδωσε ἀφορμὴ στὸν Ἡρόδοτο νὰ περιγράψει διεξοδικά, στὸ δεύτερο βιβλίο, αὐτὴν τὴ χώρα καὶ τοὺς κατοίκους της μὲ τὰ ἥθη, τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰ μνημεῖα τους.

Στὸ τρίτο βιβλίο ἐπανέρχεται στὴν περσικὴ ἱστορία. Διηγεῖται σ' αὐτὸν τὴν ὑποταγὴν τῆς Αἰγύπτου, τῆς Λιβύης, τῆς Κυρήνης, τὸ θάνατο τοῦ Καμβύση, τὴν κυριαρχία τοῦ Ψευδοσμερδία, τὴν ἄνοδο τοῦ Δαρείου στὸ θρόνο, τὴν κοπιώδη ὁργάνωση τοῦ Κράτους ἀπὸ αὐτὸν, καὶ ἀσχολεῖται πιὸ ἐκτεταμένα μὲ τὴν ἱστορία τοῦ τυράννου τῆς Σάμου Πολυκράτη.

Στὸ τέταρτο βιβλίο πραγματεύεται τὴν ἐκστρατεία τοῦ Δαρείου ἐναντίον τῶν Σκυθῶν. Ἐξιστορώντας τὰ σχετικὰ μὲ τὴ Σκυθία, παρεμβάλλει κατόπι τὴν ἐκστρατεία τῶν Περσῶν στὴν Κυρηναϊκὴ χερσόνησο τῆς Αφρικῆς καὶ περιγράφει τὰ γνωστά του ἔθνη τῆς Λιβύης.

Ἀρχίζοντας ἔπειτα τὸ πέμπτο βιβλίο διηγεῖται τὶς κατακτήσεις τῶν Περσῶν στὴν Εὐρώπη (Θράκη, Μακεδονία) καὶ τὴ μεγάλη ἐπανάσταση τῶν Ἰώνων, τὴν δόποια ἀκριβῶς παρουσιάζει καὶ ὡς εἰσαγωγὴ καὶ ὡς ἀφετηρία τοῦ μεγάλου ἀγώνα τῶν Περσῶν ἐναντίον τῆς Ἑλλάδας.

Στὸ ἕκτο βιβλίο περιγράφει τὴν καταστολὴ τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἰώνων, τὴν ἀποτυχία τῆς ἐκστρατείας τοῦ Μαρδονίου ἐναντίον τῆς Ἑλλάδας καὶ τὴν ἡττα τοῦ Δάτη καὶ Ἀρταφέρνη στὸν Μαραθώνα.

Στὰ ὑπόλοιπα τρία βιβλία ἔξιστορεῖ τὴν ἐκστρατεία τοῦ Ξέρξη. Στὸ ἕβδομο βιβλίο περιγράφει πρῶτα τὰ πολεμικὰ συμβούλια καὶ τὶς μεγάλες προπαρασκευὲς τοῦ Ξέρξη, κατόπι τὰ διάφορα ἔθνη ποὺ συγκεντρώθηκαν γιὰ τὴν ἐκστρατεία, τὴν καταγωγὴ τους καὶ τοὺς ἔξοπλισμοὺς τους, καὶ τελευταῖα τὴν πορεία τοῦ περσικοῦ στρατοῦ διὰ μέσου τῆς Μ. Ἀσίας, Θράκης, Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας καὶ τὴ μάχη στὶς Θερμοπύλες.

Στὸ ὅγδοο βιβλίο ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ναυμαχία στὸ Ἀρτεμίσιο καὶ συνεχίζει τὴ διήγηση μὲ τὶς λεηλασίες τῶν Περσῶν στὴν Ἑλλάδα,

τὴν ναυμαχία στή Σαλαμίνα καὶ τὴν φυγὴν τοῦ Ξέρξη.

Τέλος, στὸ ἐν αὐτῷ βιβλίο, περιγράφει τὴν μάχην στὶς Πλαταιές καὶ τὴν μάχην στὴ Μυκάλη καθὼς καὶ ὅλα τὰ ἄλλα κατορθώματα τῶν Ἑλλήνων ὡς τὴν ἄλωση τῆς Σηστοῦ (478).

Αὐτό, σὲ περίληψη, εἶναι τὸ περιεχόμενο τοῦ ιστορικοῦ αύτοῦ ἔργου, ἀπὸ τὸ ὅποιο τώρα θά δοῦμε μερικὲς χαρακτηριστικὲς «ἐκλογὲς» (=διαλεγμένα ὅποσπάσματα).

3. Ἡ γλώσσα τοῦ ἔργου

Ο ‘Ηρόδοτος, μολονότι Δωριέας, ἔγραψε τὸ ἔργο του στὴν ἰωνικὴ διάλεκτο καὶ ὅχι στὴ δωρική, καθότι καὶ οἱ προγενέστεροί του λογογράφοι, ποὺ ἤταν ὅλοι τους σχεδὸν ”Ιωνες, τὴν ιωνικὴν είχαν χρησιμοποιήσει ὡς γλώσσα τῶν συγγραφῶν τους.

M E P O Σ A'

K E I M E N O N

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΚΛΕΙΩ

1. Εἰσαγωγή: Σκοπὸς τῆς συγγραφῆς ἀπὸ τὸν Ἡρόδοτο τοῦ ιστορικοῦ του ἔργου.— Πρῶτες ἀφορμές τῆς ἔχθρας μεταξύ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων

(Κεφ. 1 - 5)

? Ἄρο ? Σώ

‘Ἡροδότου Ἀλικαρνησσέος ιστορίης ἀπόδεξις ἦδε, ὡς μή-
τε τὰ γενόμενα ἐξ ἀνθρώπων τῷ χρόνῳ ἔξιτηλα γένηται, μήτε
ἔργα μεγάλα τε καὶ θωμαστά, τὰ μὲν Ἐλλησι, τὰ δὲ βαρβά-
ροισι ἀποδεχθέντα, ἀκλεῖ γένηται, τὰ τε ἄλλα καὶ δι’ ἣν αἰ-
τίην ἐπολέμησαν ἀλλήλοισι.

Περσέων μὲν νῦν οἱ λόγιοι Φοίνικας αἰτίους φασὶ γενέσθαι
τῆς διαφορῆς· τούτους γάρ ἀπὸ τῆς Ἐρυθρῆς καλεομένης θα-
λάσσης ἀπικομένους ἐπὶ τήνδε τὴν θάλασσαν καὶ οἰκήσαντας
τοῦτον τὸν χῶρον, τὸν καὶ νῦν οἰκέουσι, αὐτίκα ναυτιλίγησι μα-
κρῆσι ἐπιθέσθαι, ἀπαγινέοντας δὲ φορτία Αἰγύπτιά τε καὶ
Ἀσσύρια τῇ τε ἄλλῃ ἐσπατικνεύσθαι καὶ δὴ καὶ ἐς Ἀργος· τὸ
δὲ Ἀργος τοῦτον τὸν χρόνον προεῖχε ἀπασι τῶν πολίων τῶν ἐν
τῇ γῇν Ἑλλάδι καλεομένη.

‘Ἀπικομένους δὲ τοὺς Φοίνικας ἐς δὴ τὸ Ἀργος τοῦτο δια-
τίθεσθαι τὸν φόρτον. Πέμπτη δὲ ἡ ἔκτη ἡμέρη, ἀπ’ ἣς ἀπίκον-
το, ἐξεμπολημένων σφι σχεδὸν πάντων ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν θάλασ-
σαν γυναῖκας ἄλλας τε πολλὰς καὶ δὴ καὶ τοῦ βασιλέος θυγατέ-
ρα· τὸ δὲ οἱ οὔνομα εἶναι Ιοῦν τὴν Ἰνάχου. Ταύτας στάσας
κατὰ πρύμνην τῆς νεὸς ὠνέεσθαι τῶν φορτίων, τῶν σφι ἣν θυ-

μὸς μάλιστα, καὶ τοὺς Φοίνικας διακελευσαμένους ὅρμησαι ἐπ' αὐτάς. Τὰς μὲν δὴ πλεῦνας τῶν γυναικῶν ἀποφυγεῖν, τὴν δὲ Ἰοῦν σὺν ἄλλῃσι ἀρπασθῆναι· ἐσβαλομένους δὲ ἐς τὴν νέα οὔχεσθαι ἀποπλέοντας ἐπ' Αἰγύπτου.

- 2 Οὕτω μὲν ἐς Αἴγυπτον ἀπικέσθαι λέγουσι Πέρσαι καὶ τῶν ἀδικημάτων πρῶτον τοῦτο ἄρξαι· μετὰ δὲ ταῦτα Ἐλλήνων τινὰς (οὐ γάρ ἔχουσι τοῦνομα ἀπηγήσασθαι) φασὶ τῆς Φοινίκης ἐς Τύρον προσσχόντας ἀρπάσαι τοῦ βασιλέος τὴν θυγατέρα Εύρώπην· εἴησαν δ' ἂν οὗτοι Κρῆτες. Ταῦτα μὲν δὴ ἵστα σφι γενέσθαι· μετὰ δὲ ταῦτα "Ἐλληνας αἰτίους τῆς δευτέρης ἀδικίης γενέσθαι. Καταπλώσαντας γάρ μακρῇ νηὶ ἐς Αἴλαν τε, τὴν Κολχίδα, καὶ ἐπὶ Φᾶσιν ποταμόν, ἐνθεῦτεν διαπορηξαμένους καὶ τἄλλα, τῶν εἴνεκεν ἀπίκατο, ἀρπάσαι τοῦ βασιλέος τὴν θυγατέρα Μηδείην. Πέμψαντα δὲ τὸν Κόλχων βασιλέα ἐς τὴν Ἐλλάδα κήρυκα αἰτέειν τε δίκας τῆς ἀρπαγῆς καὶ ἀπαιτέειν τὴν θυγατέρα· τοὺς δὲ ὑποκρίνασθαι, ὡς οὐδὲ ἐκεῖνοι Ἰοῦς τῆς Ἀργείης ἔδοσάν σφι δίκας τῆς ἀρπαγῆς· οὐδὲ ὅν αὐτοὶ δώσειν ἐκείνοισι.
- 3 Δευτέρη δὲ λέγουσι γενεῆ μετὰ ταῦτα Ἀλέξανδρον, τὸν Πριάμου, ἀκηκοότα ταῦτα ἐθελῆσαι οἱ ἐκ τῆς Ἐλλάδος δι' ἀρπαγῆς γενέσθαι γυναικα, ἐπιστάμενον πάντως, ὅτι οὐ δώσει δίκας· οὐδὲ γάρ ἐκείνους διδόναι. Οὕτω δὴ ἀρπάσαντος αὐτοῦ Ἐλένην τοῖσι "Ἐλλησι δόξαι πρῶτον πέμψαντας ἀγγέλους ἀπαιτέειν τε Ἐλένην καὶ δίκας τῆς ἀρπαγῆς αἰτέειν. Τοὺς δέ, προϊσχομένων ταῦτα, προφέρειν σφι Μηδείης τὴν ἀρπαγήν, ὡς οὐ δόντες αὐτοὶ δίκας οὐδὲ ἐκδόντες ἀπαιτεύοντων βουλοίατό σφι παρ' ἄλλων δίκας γίνεσθαι.
- 4 Μέχρι μὲν ὅν τούτου ἀρπαγὰς μούνας εἶναι παρ' ἄλλήλων, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου "Ἐλληνας δὴ μεγάλως αἰτίους γενέσθαι· προτέρους γάρ ἄρξαι στρατεύεσθαι ἐς τὴν Ἀσίην ἢ σφέας ἐς τὴν Εύρώπην.

SOS SOS

Οὕτω μὲν Πέρσαι λέγουσι γενέσθαι, καὶ διὰ τὴν Ἰλίου ⁵ ἄλωσιν εύρισκουσι σφίσι ̄ ἐοῦσαν τὴν ἀρχὴν τῆς ἔχθρης τῆς ἐς τοὺς "Ελληνας." Εγὼ δὲ περὶ μὲν τούτων οὐκ ἔρχομαι ἐρέων, ως οὔτω ἡ ἄλλως καὶ ταῦτα ἐγένετο, τὸν δὲ οἶδα αὐτὸς πρῶτον ὑπάρξαντα ἀδίκων ἔργων ἐς τοὺς "Ελληνας, τοῦτον σημήνας προβήσομαι ἐς τὸ πρόσω τοῦ λόγου ὁμοίως σμικρὰ καὶ μεγάλα ἀστεα ἀνθρώπων ἐπεξιών. Τὰ γάρ τὸ πάλαι μεγάλα ἦν, τὰ πολλὰ αὐτῶν σμικρὰ γέγονε· τὰ δὲ ἐπ' ἐμεῦ ἦν μεγάλα, πρότερον ἦν σμικρά. Τὴν ἀνθρωπήτην ἐν ἐπιστάμενος εὑδαιμονίην οὐδαμὰ ἐν τωάτῳ μένουσαν ἐπιμνήσομαι ἀμφοτέρων ὁμοίως.

αφεσήσαι

2. Κροῖσος καὶ Σόλων

(Κεφ. 6, 28 - 33)

¶ Κροῖσος ἦν Λυδὸς μὲν γένος, παιᾶς δὲ Ἀλυսάττεω, τύραννος δὲ ἐθνέων τῶν ἐντὸς "Αλυος ποταμοῦ, ὃς ρέων ἀπὸ μεσαμβρίης μεταξὺ Συρίων τε καὶ Παφλαγόνων ἔξιεν πρὸς βορέην ἔχει μονὸν ἐς τὸν Εὔξεινον καλεόμενον πόντον. Οὗτος ὁ Κροῖσος βαρβάρων πρῶτος, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, τοὺς μὲν κατεστρέψατο Ἐλλήνων ἐς φόρου ἀπαγωγὴν, τοὺς δὲ φίλους προσεποιήσατο. Κατεστρέψατο μὲν "Ιωνάς τε καὶ Αἰολέας καὶ Δωριέας τοὺς ἐν τῇ Ἀσίῃ, φίλους δὲ προσεποιήσατο Λακεδαιμονίους. Πρὸ δὲ τῆς Κροίσου ἀρχῆς πάντες "Ελληνες ἦσαν ἐλεύθεροι.

Χρόνου δὲ ἐπιγινομένου καὶ κατεστραμμένων σχεδὸν πάντων τῶν ἐντὸς "Αλυος ποταμοῦ οἰκημένων (πλὴν γάρ Κιλίκων καὶ Λυκίων τοὺς ἄλλους πάντας ὑπ' ἐωυτῷ εἶχε καταστρεψάμενος δὲ Κροῖσος), ἀπικνέονται ἐς Σάρδις ἀκμαζούσας πλούτῳ ἄλλοι τε οἱ πάντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφισταί, οἱ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτύγχανον ἐόντες, ως ἔκαστος αὐτῶν ἀπικνέοιτο, καὶ δὴ καὶ Σόλων ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὃς Ἀθηναῖ-

οισι νόμους κελεύσασι ποιήσας ἀπεδήμησε ἔτεα δέκα κατὰ θεωρίης πρόφασιν ἐκπλώσας; ἵνα δὴ μή τινα τῶν νόμων ἀναγκασθῇ λῦσαι, τῶν ἔθετο. Αὐτοὶ γάρ οὐκ οἶοι τε ἡσαν αὐτὸ ποιῆσαι Ἀθηναῖοι· δρκίοισι γάρ μεγάλοισι κατείχοντο δέκα ἔτεα χρήσεσθαι νόμοισι, τοὺς ἢν σφι Σόλων θῆται.

30 | Αὐτῶν δὴ ὅν τούτων καὶ τῆς θεωρίης ἔκδημήσας ὁ Σόλων εἴνεκεν ἐς Αἴγυπτον ἀπίκετο παρ' Ἀμασιν καὶ δὴ καὶ ἐς Σάρδις παρὰ Κροῖσον! Ἀπικόμενος δὲ ἔξεινίζετο ἐν τοῖσι βασιληίοισι ὑπὸ τοῦ Κροίσου μετὰ δὲ ἡμέρη τρίτη ἡ τετάρτη κελεύσαντος Κροίσου τὸν Σόλωνα θεράποντες περιῆγον κατὰ τοὺς θησαυρούς, καὶ ἐπεδείκνυσαν πάντα ἔοντα μεγάλα τε καὶ ὄλβια. Θεησάμενον δέ μιν τὰ πάντα καὶ σκεψάμενον, ὡς οἱ κατὰ καιρὸν ἦντι εἰρέτο δὲ Κροῖσος τάδε· «Ξεῖνε Ἀθηναῖε, παρ' ἡμέας περὶ σέο λόγος ἀπίκται πολλὸς καὶ σοφίης εἴνεκεν τῆς σῆς καὶ πλάνης, ὡς φιλοσοφέων γῆν πολλὴν θεωρίης εἴνεκεν ἐπελήγυθας! νῦν ὅν τοῦ ιμερος ἐπειρέσθαι μοι ἐπῆλθε, εἴ τινα ἥδη πάντων εἶδες ὀλβιώτατον». Ο μὲν ἐλπίζων εἶναι ἀνθρώπων ὀλβιώτατος ταῦτα ἐπειρώτα.

Σόλων δὲ οὐδὲν ὑποθωπεύσας, ἀλλὰ τῷ ἔοντι χρησάμενος λέγει· «Ω βασιλεῦ, Τέλλον Ἀθηναῖον». Ἀποθωμάσας δὲ Κροῖσος τὸ λεχθὲν εἰρέτο ἐπιστρεφέως· «Κοίη δὴ κρίνεις Τέλλον εἶναι ὀλβιώτατον;» Ο δὲ εἶπε· «Τέλλω τοῦτο μὲν τῆς πόλιος εὗ ἡκούσης παῖδες ἡσαν καλοί τε καγαθοί, καὶ σφι εἶδε ἄπασι τέκνα ἐκγενόμενα καὶ πάντα παραμείναντα· τοῦτο δὲ τοῦ βίου εὗ ἡκοντι, ὡς τὰ παρ' ἡμῖν, τελευτὴ τοῦ βίου λαμπροτάτη ἐπεγένετο· γενομένης γάρ Ἀθηναίοισι μάχης πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας ἐν Ἐλευσῖνι βωθήσας καὶ τροπὴν ποιήσας τῶν πολεμίων ἀπέθανε κάλλιστα, καὶ μιν Ἀθηναῖοι δημοσίῃ τε ἔθαψαν αὐτοῦ, τῇ περ ἐπεσε, καὶ ἐτίμησαν μεγάλως».

31 | Ως δὲ Σόλων τὰ κατὰ τὸν Τέλλον, πολλά τε καὶ ὄλ-

βια, εἴπας προετρέψατο τὸν Κροῖσον, ἐπειρώτα, τίνα δεύτερον μετ' ἔκεινον ἔδοι, δοκέων πάγχυ δευτερεῖα γῶν οἰσεσθαι.

‘Ο δὲ εἶπε· «Κλέοβίν τε καὶ Βίτωνα. Τούτοισι γάρ ἐοῦσι γένος Ἀργείοισι βίος τε ἀρκέων ὑπῆν καὶ πρὸς τούτῳ ῥώμη σώματος τοιήδε· ἀεθλοφόροι τε ἀμφότεροι δμοίως ἡσαν, καὶ δὴ καὶ λέγεται ὅδε ὁ λόγος· ἐούσης δρτῆς τῇ “Ηρῃ τοῖσι Ἀργείοισι ἔδεε πάντως τὴν μητέρα αὐτῶν ζεύγει κομισθῆναι ἐξ τὸ ιρόν, οἱ δέ σφι βόες ἐκ τοῦ ἀγροῦ οὐ παρεγίνοντο ἐν ὄρῃ· ἐκκλησίμενοι δὲ τῇ ὥρῃ οἱ νεηνίαι ὑποδύντες αὐτοὶ ὑπὸ τὴν ζεύγλην εἴλκον τὴν ἄμαξαν, ἐπὶ τῆς ἄμαξῆς δὲ σφι ὠχέετο ἡ μήτηρ, σταδίους δὲ πέντε καὶ τεσσεράκοντα διακομίσαντες ἀπίκοντο ἐξ τὸ ιρόν.

«Ταῦτα δὲ σφι ποιήσασι καὶ δόφθεῖσι ὑπὸ τῆς πανηγύριος τελευτὴ τοῦ βίου ἀρίστη ἐπεγένετο, διέδεξέ τε ἐν τούτοισι διθεός, ὡς ἄμεινον εἴη ἀνθρώπῳ τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζώειν. Ἀργεῖοι μὲν γάρ περιστάντες ἐμακάριζον τῶν γεγηνέων τὴν ῥώμην, αἱ δὲ Ἀργεῖαι τὴν μητέρα αὐτῶν, οἵων τέκνων ἐκύρησε. Ἡ δὲ μήτηρ περιχαρής ἐοῦσα τῷ τε ἔργῳ καὶ τῇ φήμῃ, στᾶσα ἀντίον τοῦ ἀγάλματος εὔχετο Κλεόβι τε καὶ Βίτωνι τοῖσι έωυτῆς τέκνοισι, οἵ μιν ἐτίμησαν μεγάλως, τὴν θεὸν δοῦναν, τὸ ἀνθρώπῳ τυχεῖν ἀριστόν ἔστι. Μετὰ ταύτην δὲ τὴν εὐγήνην ὡς ἔθυσάν τε καὶ εὐωχήθησαν, κατακοιμηθέντες ἐν αὐτῷ τῷ ιρῷ οἱ νεηνίαι οὐκέτι ἀνέστησαν, ἀλλ’ ἐν τέλεῃ τούτῳ ἔσχοντο. Ἀργεῖοι δὲ σφέων εἰκόνας ποιησάμενοι ἀνέθεσαν ἐξ Δελφούς ὡς ἀνδρῶν ἀρίστων γενομένων».

Σόλων μὲν δὴ εὐδαιμονίης δευτερεῖα ἔνεμε τούτοισι, Κροῖσος δὲ σπερχθεὶς εἶπε· «Ὤ ξεῖνε Ἀθηναῖε, ἡ δὲ ἡμετέρη εὐδαιμονίη οὕτω τοι ἀπέρριπται ἐξ τὸ μηδέν, ὥστε οὐδὲ ἰδιωτέων ἀνδρῶν ἀξίους ἡμέας ἐποίησας;» Ο δὲ εἶπε· «Ὤ Κροῖσε, ἐπιστάμενόν με τὸ θεῖον πᾶν ἐὸν φθονερόν τε καὶ ταραχῶδες ἐπειρωτᾶς ἀνθρωπηίων πρηγγυμάτων πέρι. Ἐν γάρ τῷ μακρῷ χρόνῳ

πολλὰ μὲν ἔστι ίδεῖν, τὰ μή τις ἐθέλει, πολλὰ δὲ καὶ παθεῖν. 'Ες γάρ ἐβδομήκοντα ἔτεα οῦρον τῆς ζόης ἀνθρώπῳ προτίθημι. 'Απασέων δὲ τῶν ἡμερέων τῶν ἐς τὰ ἐβδομήκοντα ἔτεα ἡ ἑτέρη τῇ ἑτέρῃ ἡμέρῃ τὸ παράπαν οὐδὲν ὅμοιον προσάγει πρῆγμα.

»Οὕτω ὁν, ὃ Κροῖσε, πᾶν ἔστι ἀνθρωπος συμφορή. 'Εμοὶ δὲ σὺ καὶ πλουτεέιν μέγχ φαίνεαι καὶ βασιλεὺς εἶναι πολλῶν ἀνθρώπων· ἐκεῖνο δέ, τὸ εἴρεό με, οὐ κώ σε ἐγὼ λέγω, πρὶν ἀν τελευτήσαντα καλῶς τὸν αἰδηνα πύθωμαι. Οὐ γάρ τι δέ μέγχ πλούσιος μᾶλλον τοῦ ἐπ' ἡμέρην ἔχοντος ὀλβιώτερός ἔστι, εἰ μὴ οἱ τύχη ἐπίσποιτο πάντα καλὰ ἔχοντα τελευτῆσαι εῦ τὸν βίον. Σκοπέειν ὅν χρὴ παντὸς χρήματος τὴν τελευτήν, καὶ ἀποβήσεται· πολλοῖσι γάρ δὴ ὑποδέξας ὄλβον δὲ θεός προρρίζους ἀνέτρεψε»).

33 Ταῦτα λέγων τῷ Κροίσῳ οὐ κως ἐχαρίζετο· δέ λόγου μιν ποιησάμενος οὐδενὸς ἀποπέμπεται, κάρτα δόξας ἀμυθέα εἶναι, δις τὰ παρεόντα δύχαθὲ μετεῖς τὴν τελευτὴν παντὸς χρήματος δρᾶν ἐκέλευε.

(Ο Κροῖσος διάβηκε τὸν "Ἄλη καὶ εἰσέβαλε στὴν Καππαδοκία, ή δοπία ἀνῆκε στοὺς Πέρσες. Άφοῦ πληροφορήθηκε τοῦτο δέ Κύρος, ὁ βασιλιὰς τῶν Περσῶν, ἔκανε ἐπίθεση ἐναντίον τοῦ Κροίσου καὶ μετὰ ἀπὸ πεισματώδη μάχη τῶν δέο ἀττίπαλων στρατευμάτων δέ Κροῖσος ἀναγκάστηκε νὰ ὑποχωρήσῃ στὶς Σάρδεις).

3. Κύρος καὶ Κροῖσος (Κεφ. 86 - 88)

86 Οἱ δὲ Πέρσαι τάς τε Σάρδις ἔσχον καὶ αὐτὸν Κροῖσον ἐζώγρησαν, ἄρξαντα ἔτεα τεσσερεσκαίδεκα καὶ τεσσερεσκαίδεκα ἡμέρας πολιορκηθέντα, κατὰ τὸ χρηστήριόν τε καταπαύσαντα τὴν ἐωυτοῦ μεγάλην ἀρχήν. Λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ Πέρσαι ἥγαγον παρὰ Κῦρον. 'Ο δὲ συννήσας πυρὴν μεγάλην

ἀνεβίβασε ἐπ’ αὐτὴν τὸν Κροῖσόν τε ἐν πέδησι δεδεμένον καὶ δἰς ἐπτὰ Λυδῶν παρ’ αὐτὸν παῖδας, εἴτε δὴ ἐν νόῳ ἔχων ἀκροθίνια ταῦτα καταγιεῖν θεῶν ὅτεῳ δή, εἴτε καὶ εύχὴν ἐπιτελέσαι θέλων, εἴτε καὶ, πυθόμενος τὸν Κροῖσον εἶναι θεοσεβέα, τοῦδε εἴνεκεν ἀνεβίβασε ἐπὶ τὴν πυρὴν βουλόμενος εἰδέναι, εἰ τές μιν δαιμόνων ῥύσεται τοῦ μὴ ζῶντα κατακαυθῆναι.

Τὸν μὲν δὴ ποιέειν ταῦτα· τῷ δὲ Κροίσῳ ἐστεῶτι ἐπὶ τῆς πυρῆς ἐσελθεῖν, καίπερ ἐν κακῷ ἐόντι τοσούτῳ, τὸ τοῦ Σόλωνος, ὃς οἱ εἴη σὺν θεῷ εἰρημένον, τὸ «μηδένα εἶναι τῶν ζωντῶν ὅλβιον». Ως δὲ ἄρα μιν προσστῆναι τοῦτο, ἀνενεικάμενόν τε καὶ ἀναστενάξαντα ἐκ πολλῆς ἡσυχίης ἐς τρίς οὐνομάσαι «Σόλων». Καὶ τὸν Κῦρον ἀκούσαντα κελεῦσαι τοὺς ἑρμηνέας ἐπειρέσθαι τὸν Κροῖσον, τίνα τοῦτον ἐπικαλέοιτο, καὶ τοὺς προσελθόντας ἐπειρωτᾶν. Κροῖσον δὲ τέως μὲν σιγὴν ἔχειν εἰρωτώμενον, μετὰ δέ, ὡς ἡναγκάζετο, εἰπεῖν· «Τὸν ἀν ἐγὼ πᾶσι τυράννοισι προετίμησα μεγάλων χρημάτων ἐς λόγους ἐλθεῖν». Ως δὲ σφι ἀσημα ἔφραζε, πάλιν ἐπειρώτων τὰ λεγόμενα. Λιπαρεόντων δὲ αὐτῶν καὶ ὄχλον παρεχόντων ἔλεγε δή, ὡς ἦλθε ἀρχὴν ὁ Σόλων ἐών ’Αθηναῖος, καὶ θεησάμενος πάντα τὸν ἑωυτοῦ ὅλβον ἀποφλαυρίσειε, οἷα δὴ εἴπας, ὡς τε αὐτῷ πάντα ἀποβεβήκοι, τῇ περ ἐκεῖνος εἶπε, οὐδὲν τι μᾶλλον ἐς ἑωυτὸν λέγων ἢ ἐς ἄπαν τὸ ἀνθρώπινον καὶ μάλιστα τοὺς παρὰ σφίσι αὐτοῖσι ὀλβίους δοκέοντας εἶναι.

Τὸν μὲν Κροῖσον ταῦτα ἀπηγέεσθαι, τῆς δὲ πυρῆς ἥδη ἀμμένης καίεσθαι τὰ περιέσχατα. Καὶ τὸν Κῦρον ἀκούσαντα τῶν ἑρμηνέων, τὰ εἰπε Κροῖσος, μεταγνόντα τε καὶ ἐννώσαντα, ὅτι καὶ αὐτὸς ἀνθρωπος ἐών ἄλλον ἀνθρωπὸν, γενόμενον ἑωυτοῦ εὐδαιμονίῃ οὐκ ἐλάσσω, ζῶντα πυρὶ διδοίη, πρός τε τούτοισι δείσαντα τὴν τίσιν καὶ ἐπιλεξάμενον, ὡς οὐδὲν εἴη τῶν ἐν ἀνθρώποισι ἀσφαλέως ἔχον, κελεύειν σβεννύναι τὴν ταχίστην τὸ κκιόμενον πῦρ καὶ καταβιβάζειν Κροῖσόν τε καὶ τοὺς μετὰ

Κροίσου. Καὶ τοὺς πειρωμένους οὐ δύνασθαι ἔτι τοῦ πυρὸς ἐπικρατῆσαι.

- 87 Ἐνθαῦτα λέγεται ὑπὸ Λυδῶν Κροῖσον μαθόντα τὴν Κύρου μετάγνωσιν, ὡς ὥρα πάντα μὲν ἄνδρα σβεννύντα τὸ πῦρ, δύναμένους δὲ οὐκέτι καταλαβεῖν, ἐπιβώσασθαι τὸν Ἀπόλλωνα ἐπικαλεόμενον, εἴ τι οἱ κεχαρισμένον ἐξ αὐτοῦ ἐδωρήθη, παραστῆναι καὶ ῥύσασθαι μιν ἐκ τοῦ παρεόντος κακοῦ. Τὸν μὲν δακρύοντα ἐπικαλέεσθαι τὸν θεόν, ἐκ δὲ αἰθρίης τε καὶ νηρεμίης συνδραμεῖν ἔξαπίνης νέφεα καὶ γειμῶνά τε καταρραγῆναι καὶ θύσαι ὕδατὶ λαβροτάτῳ κατασβεσθῆναι τε τὴν πυρήν. Οὕτω δὴ μαθόντα τὸν Κύρον, ὡς εἶη ὁ Κροῖσος καὶ θεοφιλὸς καὶ ἀνήρ ἀγαθός, καταβιβάσαντα αὐτὸν ἀπὸ τῆς πυρῆς εἰρέσθαι τάδε· «Κροῖσε, τίς σε ἀνθρώπων ἀνέγνωσε ἐπὶ γῆν τὴν ἐμὴν στρατευσάμενον πολέμιον ἀντὶ φίλου ἐμοὶ καταστῆναι;» Ό δὲ εἶπε· «Ὥασιλε, ἐγὼ ταῦτα ἔπρηξα τῇ σῇ μὲν εὐδαιμονίῃ, τῇ ἐμεωυτοῦ δὲ κακοδαιμονίῃ· αἴτιος δὲ τούτων ἐγένετο ὁ Ἑλλήνων θεὸς ἐπαείρας ἐμὲ στρατεύεσθαι. Οὐδεὶς γὰρ οὕτω ἀνόητος ἐστι, δστις πόλεμον πρὸ εἰρήνης αἱρέεται· ἐν μὲν γὰρ τῇ οἱ παῖδες τοὺς πατέρας θάπτουσι, ἐν δὲ τῷ οἱ πατέρες τοὺς παῖδας. Ἐαλλὰ ταῦτα δαίμονί κου φίλον ἦν οὕτω γενέσθαι».

- 88 Ο μὲν ταῦτα ἔλεγε, Κύρος δὲ αὐτὸν λύσας κάτισέ τε ἐγγὺς ἐωυτοῦ καὶ κάρτα ἐν πολλῇ προμηθίῃ εἰχε, ἀπεθώμαζέ τε δρέων καὶ αὐτὸς καὶ οἱ περὶ ἐκεῖνον ἐόντες πάντες.

4. Λυδικὰ ἔθιμα.— "Ιδρυση ἀποικίας ἀπὸ τοὺς Λυδοὺς στὴν Τυρρηνία ('Ετρουρία)

(Κεφ. 93 - 94)

- 93 Θώματα ἡ Λυδίη ἐς συγγραφὴν οὐ μάλα ἔχει, οἴα γε καὶ ἄλλη χώρη, πάρεξ τοῦ ἐκ τοῦ Τμῶλου καταφερομένου ψήγματος. "Ἐν δὲ ἔργον πολλὸν μέγιστον παρέχεται χωρὶς τῶν Αἰγυπτίων ἔργων καὶ τῶν Βαθυλωνίων· ἔστι αὐτόθι

΄Αλυάττεω τοῦ Κροίσου πατρὸς σῆμα, τοῦ ἡ κρηπὶς μὲν ἔστι λίθων μεγάλων, τὸ δὲ ἄλλο χῶμα γῆς.

94

Λυδοὶ δὲ νόμοισι μὲν τοῖσι αὐτοῖσι χρέωνται, τοῖσι καὶ "Ελληνες, πρῶτοι δὲ ἀνθρώπων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, νόμισμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου κοψάμενοι ἐχρήσαντο, πρῶτοι δὲ καὶ κάπηλοι ἐγένοντο. Φασὶ δὲ αὐτοὶ Λυδοὶ καὶ τὰς παιγνίας τὰς νῦν σφίσι τε καὶ "Ελλησι κατεστεώσας ἐωυτῶν ἐξεύρημα γενέσθαι. "Αμα δὲ ταύτας τε ἐξευρεθῆναι παρὰ σφίσι λέγουσι καὶ Τυρσηνίην ἀποικίσαι, ὃδε αὐτῶν λέγοντες.

΄Ἐπὶ βασιλέος "Ατυος τοῦ Μάνεω σιτοδείην ἰσχυρὴν ἀνὰ τὴν Λυδίην πᾶσαν γενέσθαι· καὶ τοὺς Λυδοὺς τέως μὲν διάγειν λιπαρέοντας, μετὰ δέ, ὡς οὐ παύεσθαι, ἀκεα διζησθαι, ἄλλον δὲ ἄλλο ἐπιμηχανᾶσθαι αὐτῶν. 'Εξευρεθῆναι δὴ ὅν τότε καὶ τῶν κύβων καὶ τῶν ἀστραγάλων καὶ τῆς σφαίρης τὰς παιγνίας καὶ τῶν ἄλλων πασέων παιγνίων τὰ εἰδεα πλὴν πεσσῶν· τούτων γάρ ὅν τὴν ἐξεύρεσιν οὐκ οἰκηιεῦνται Λυδοί. Ποιέειν δὲ ὃδε πρὸς τὸν λιμὸν ἐξευρόντας· τὴν μὲν ἑτέρην τῶν ἡμερέων παίζειν πᾶσαν, ἵνα δὴ μὴ ζητέοιεν σιτία, τὴν δὲ ἑτέρην σιτέεσθαι παυομένους τῶν παιγνιέων. Τοιούτῳ τρόπῳ διάγειν ἐπ' ἔτεα δυῶν δέοντα εἶκοσι.

΄Επείτε δὲ οὐκ ἀνιέναι τὸ κακόν, ἀλλ' ἔτι ἐπὶ μᾶλλον βιάζεσθαι, οὕτω δὴ τὸν βασιλέα αὐτῶν δύο μοίρας διελόντα Λυδῶν πάντων κληρώσαι τὴν μὲν ἐπὶ μονῇ, τὴν δ' ἐπὶ ἐξόδῳ ἐκ τῆς χώρης, καὶ ἐπὶ μὲν τῇ μένειν αὐτοῦ λαγχανούσῃ τῶν μοιρέων ἐωυτὸν τὸν βασιλέα προστάσσειν, ἐπὶ δὲ τῇ ἀπαλλασσομένῃ τὸν ἐωυτοῦ παῖδα, τῷ οὖνομα εἶναι Τυρσηνόν. Λαχόντας δὲ αὐτῶν τοὺς ἑτέρους ἐξιέναι ἐκ τῆς χώρης καταβῆναι ἐς Σμύρνην καὶ μηχανήσασθαι πλοΐα, ἐς τὰ ἐσθεμένους τὰ πάντα, δσα σφι ἦν χρηστὰ ἔπιπλα, ἀποπλέειν κατὰ βίου τε καὶ γῆς ζήτησιν, ἐς δὲ ἔθνεα πολλὰ παραμειψαμένους ἀπικέσθαι ἐς Ὁμερικούς, ἔνθα σφέας ἐνιδρύσασθαι πόλιας καὶ οἰκέειν τὸ μέχρι

τοῦδε. Ἀντὶ δὲ Λυδῶν μετονομασθῆναι αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ βασιλέος τοῦ παιδός, ὃς σφεας ἀνήγαγε· ἐπὶ τούτου τὴν ἐπωνυμίην ποιευμένους ὄνομασθῆναι Τυρσηγούς.

5. Περσικὰ ἔθιμα

(Κεφ. 131 - 138, 140)

131 Πέρσας δὲ οἶδα νόμοισι τοῖσδε χρεωμένους· ἀγάλματα μὲν καὶ νηὸν καὶ βωμοὺς οὐκ ἐν νόμῳ ποιευμένους ιδρύεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖσι ποιεῦσι μωρίην ἐπιφέροντας, ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέειν, ὅτι οὐκ ἀνθρωποφύές ἐνόμισαν τοὺς Θεούς, κατὰ περ οἱ "Ελληνες, εἶναι. Οἱ δὲ νομίζουσι Διὸν μὲν ἐπὶ τὰ ὑψηλότατα τῶν οὐρέων ἀναβαίνοντες θυσίας ἔρδειν, τὸν κύκλον πάντα τοῦ οὐρανοῦ Δία καλέοντες. Θύουσι δὲ ἡλίῳ τε καὶ σελήνῃ καὶ γῇ καὶ πυρὶ καὶ ὕδατι καὶ ἀνέμοισι. Τούτοισι μὲν δὴ θύουσι μούνοισι ἀρχῆθεν, ἐπιμεμαθήκασι δὲ καὶ τῇ Οὐρανίῃ θύειν, παρὰ τε Ἀσυρίων μαθόντες καὶ Ἀραβίων.

132 Θυσίη δὲ τοῖσι Πέρσησι περὶ τοὺς εἰρημένους θεούς ἦδε κατέστηκε. Οὔτε βωμοὺς ποιεῦνται οὔτε πῦρ ἀνακαίουσι μέλλοντες θύειν· οὐ σπονδῆ χρέωνται, οὐκὶ αὐλῷ, οὐ στέμμασι, οὐκὶ οὐλῆσι. Τῶν δὲ ὡς ἀνέκαστῳ τις θύειν θέλῃ, ἐς χῶρον καθαρὸν ἀγαγὼν τὸ κτῆνος καλέει τὸν θεόν, ἐστεφανωμένος τὸν τιήρην μυρσίνη μάλιστα. Ἐωυτῷ μὲν δὴ τῷ θύοντι ίδίη μούνῳ οὐ οἱ ἐγγίνεται ἀρᾶσθαι ἀγαθά, ὁ δὲ τοῖσι πᾶσι Πέρσησι κατεύχεται εὗ γίνεσθαι καὶ τῷ βασιλέϊ ἐν γάρ δὴ τοῖσι ἄπασι Πέρσησι καὶ αὐτὸς γίνεται. Ἐπεὰν δὲ διαμιστύλας κατὰ μέρεα τὸν ἱρήιον ἐψήσῃ τὰ κρέα, ὑποπάσας ποίην ὡς ἀπαλωτάτην, μάλιστα δὲ τὸ τρίψυλλον, ἐπὶ ταύτης ἔθηκε ὅν πάντα τὰ κρέα. Διαθέντος δὲ αὐτοῦ, μάγος ἀνήρ παρεστεὼς ἐπαείδει θεογονίην, οἷην δὲ ἐκεῖνοι λέγουσι εἶναι τὴν ἐπαοιδήν. ἀνευ γάρ δὴ

μάγου ού σφι νόμος ἐστὶ θυσίας ποιέεσθαι. Ἐπισγήν δὲ ὀλίγον χρόνον ἀποφέρεται ὁ θύσας τὰ κρέα καὶ χρῆται, ὁ τι μὴ λόγος αἰρέει.

133

Ἡμέρην δὲ ἀπασέων μᾶλιστα ἐκείνην τιμῆν νομίζουσι, τῇ ἐκαστοῖς ἐγένετο. Ἐν ταύτῃ δὲ πλέω διεῖται τῶν ἄλλων δικαιεῦσι προτίθεσθαι. ἐν τῇ οἱ εὐδαίμονες αὐτῶν βοῦν καὶ ἵππον καὶ κάρηλον καὶ ὅνιον προτιθέαται ὅλους ὀπτούς ἐν καμίνοισι, οἱ δὲ πένητες αὐτῶν τὰ λεπτὰ τῶν προβάτων προτιθέαται. Σίτουι δὲ ὀλίγοισι χρέωνται, ἐπιφορήμασι δὲ πολλοῖσι καὶ οὐκ ἀλέσι. καὶ διὰ τοῦτο φασι Πέρσαι τοὺς "Ἐλληνας σιτεομένους πεινῶντας παύεσθαι, ὅτι σφι ἀπὸ δείπνου παραφορέεται οὐδὲν λόγου ἔξιον, εἰ δέ τι παραφέροιτο ἐσθίοντας ἢν οὐ παύεσθαι. Οὖνῳ δὲ κάρτα προσκέαται, μεθυσκόμενοι δὲ ἐώθασι βουλεύεσθαι τὰ σπουδαιέστατα τῶν πρηγμάτων. Τὸ δ' ἂν ἄδη σφι βουλευομένοισι, τοῦτο τῇ ὑστεραίῃ νήφουσι προτιθεῖ ὁ στέγαρχος, ἐν τοῦ ἢν ἐόντες βουλεύονται. καὶ ἦν μὲν ἄδη καὶ νήφουσι, χρέωνται αὐτῷ, ἥν δὲ μὴ ἄδη, μετιεῖσι. τὰ δ' ἢν νήφουντες προβουλεύσωνται, μεθυσκόμενοι ἐπιδιαγιγνώσκουσι.

Ἐντυγχάνοντες δ' ἀλλήλοισι ἐν τῇσι ὄδοῖσι, τῷδε ἢν τις 134 διαγνοίη, εἰ ὅμοιοί εἰσι οἱ συντυγχάνοντες. ἀντὶ γάρ τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους φιλέουσι τοῖσι στόμασι." Ήν δὲ ἦ οὔτερος ὑποδεέστερος ὀλίγῳ, τὰς παρειὰς φιλέονται. " Ήν δὲ πολλῷ ἦ οὔτερος ἀγεννέστερος, προσπίπτων προσκυνέει τὸν ἔτερον.

Τιμῶσι δὲ ἐκ πάντων τοὺς ἀγχιστα ἔωντῶν οἰκέοντας 135 μετὰ γε ἔωντούς, δεύτερα δὲ τοὺς δευτέρους, μετὰ δὲ κατὰ λόγον προβαίνοντες τιμῶσι. ἡκιστα δὲ τοὺς ἔωντῶν ἐκαστάτῳ οἰκημένους ἐν τιμῇ ἄγονται, νομίζοντες ἔωντούς εἶναι ἀνθρώπων μακρῷ τὰ πάντα ἀρίστους, τοὺς δὲ ἄλλους κατὰ λόγον τὸν λεγόμενον τῆς ἀρετῆς ἀντέχεσθαι, τοὺς δὲ ἐκαστάτῳ

οἰκέοντας ἀπὸ ἑωυτῶν κακίστους εἶναι. Ξεινικὰ δὲ νόμαια Πέρσαι προσίενται ἀνδρῶν μάλιστα. Καὶ γὰρ δὴ τὴν Μηδικὴν ἐσθῆτα νομίσαντες τῆς ἑωυτῶν εἶναι καλλίω φορέουσι καὶ ἐς τοὺς πολέμους τοὺς Αἰγυπτίους θώρηκας.

136 Παιδεύουσι δὲ τοὺς παῖδας ἀπὸ πενταέτεος ἀρξάμενοι μέχρι εἴκοσικάτεος τρία μοῦνα, ἵππεύειν καὶ τοξεύειν καὶ ἀληθίζεσθαι. Πρὶν δὲ ἡ πενταέτης γένηται, οὐκ ἀπικνέεται ἐς ὅψιν τῷ πατρὶ, ἀλλὰ παρὰ τῇσι γυναιξὶ δίαιταν ἔχει· τοῦδε δὲ εἴνεται τοῦτο οὕτω ποιέεται, ἵνα, ἦν ἀποθάνη τρεφόμενος, μηδετί μίαν ἀσην τῷ πατρὶ προσβάλῃ. Αἰνέω μὲν νῦν τοῦτον τὸν νόμον, αἰνέω δὲ καὶ τόνδε, τὸ μὴ μιῆς αἰτίης εἴνεκα μηδὲ αὐτὸν τὸν βασιλέα μηδένα ἀνήκεστον πάθος ἔρδειν· ἀλλὰ λογισάμενος, ἦν εὔρισκη πλέω τε καὶ μέζω τὰ ἀδικήματα ἔοντα τῶν ὑπουργημάτων, οὕτω τῷ θυμῷ χρᾶται.

138 “Ασσα δέ σφι ποιέειν οὐκ ἔξεστι, ταῦτα οὐδὲ λέγειν ἔξεστι. Αἴσχιστον δὲ αὐτοῖσι τὸ φεύδεσθαι νενόμισται, δεύτερα δὲ τὸ ὄφείλειν χρέος, πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων εἴνεκα, μάλιστα δὲ ἀναγκαίην φασὶ εἶναι τὸν ὄφείλοντα καὶ τι φεῦδος λέγειν. Ἐς ποταμὸν δὲ οὕτε ἐμπτύουσι οὕτε χεῖρας ἐναπονίζονται οὐδὲ ἄλλον οὐδένα περιορῶσι, ἀλλὰ σέβονται τοὺς ποταμοὺς μάλιστα.

140 Ταῦτα μὲν ἀτρεκέως ἔχω περὶ αὐτῶν εἰδὼς εἰπεῖν. Τάδε μέντοι ὡς κρυπτόμενα λέγεται καὶ οὐ σαφηνέως περὶ τοῦ ἀποθανόντος ὡς οὐ πρότερον θάπτεται ἀνδρὸς Πέρσεω δέ νέκυς, πρὶν ἀν' ὑπ' ὄρνιθος ἢ κυνὸς ἐλκυσθῆ. Μάγους μὲν γὰρ ἀτρεκέως οἶδα ταῦτα ποιέοντας. ἐμφανέως γὰρ δὴ ποιεῦσι. Κατακηρύσσαντες δὲ ὅν τὸν νέκυν Πέρσαι γῇ κρύπτουσι.

ΒΙΒΛΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ε Γ Τ Ε Ρ Η Η

1. Ἐκστρατεία τοῦ Καμβύση κατὰ τῆς Αἰγύπτου.— Ἀπόπειρα τοῦ Ψαμμήτιχου νὰ ἔξακριβώσῃ ποιοὶ ἦταν οἱ ἀρχαιότεροι ἄνθρωποι

(Κεφ. 1 - 2)

Τελευτήσαντος δὲ Κύρου παρέλαβε τὴν βασιληίην Καμβύ- 1 σης, Κύρου ἐών παῖς καὶ Κασσανδάνης τῆς Φαρνάσπεω θυ- γατρός, τῆς προαποθανούσης Κύρος αὐτὸς τε μέγα πένθος ἐποιήσατο καὶ τοῖσι ἄλλοισι προεῖπε πᾶσι, τῶν ἥρχε, πένθος ποιέεσθαι. Ταύτης δὴ τῆς γυναικὸς ἐών παῖς καὶ Κύρου Καμ- βύσης "Ιωνας καὶ Αἰολέας ὡς δούλους πατρωίους ἐνόμιζε, ἐπὶ δὲ Αἴγυπτον ἐποιέετο στρατηλασίην, ἄλλοις τε παραλα- βών, τῶν ἥρχε, καὶ δὴ καὶ Ἑλλήνων, τῶν ἐπεκράτεε.

Οἱ δ' Αἴγυπτοι, πρὶν μὲν ἡ Ψαμμήτιχον σφέων βασιλεῦ- 2 σαι, ἐνόμιζον ἐωυτοὺς πρώτους γενέσθαι πάντων ἀνθρώπων. Ἐπειδὴ δὲ Ψαμμήτιχος βασιλεύσας ἥθλησε εἰδέναι, οἵτινες γενοίατο πρῶτοι, ἀπὸ τούτου νομίζουσι Φρύγας προτέρους γε- νέσθαι ἐωυτῶν, τῶν δὲ ἄλλων ἐωυτούς. Ψαμμήτιχος δέ, ὡς οὐκ ἐδύνατο πυνθανόμενος πόρον οὐδένα τούτου ἀνευρεῖν, ἐπιτεγχάται τοιόνδε. παιδία δύο νεογνὰ ἀνθρώπων τῶν ἐπιτυ- χόντων διδοῖ ποιμένι τρέφειν ἐς τὰ ποίμνια ἐντειλάμενος μη- δένα ἀντίον αὐτῶν μηδεμίαν φωνὴν ἴέναι, ἐν στέγῃ δὲ ἐρήμῃ ἐπ' ἐωυτῶν κέεσθαι αὐτὰ καὶ τὴν ὥρην ἐπαγινέειν σφι αἴγας, πλήσαντα δὲ τοῦ γάλακτος τὰλλα διαπρήσεσθαι. Ταῦτα δὲ

έποιεέ τε καὶ ἐνετέλλετο ὁ Ψαμμήτιχος θέλων ἀκούσαι τῶν παιδίων, ἀπαλλαχθέντων τῶν ἀσῆμων κνυζημάτων, ἥντινα φωνὴν ρήξουσι πρώτην. Τά περ δὲ καὶ ἐγένετο.

‘Ως γάρ διέτης χρόνος ἐγεγόνες ταῦτα τῷ ποιμένι πρήσσοντι, ἀγούγοντι τὴν θύρην καὶ ἐσιόντι τὰ παιδία ἀμφότερα προσπίπτοντα βεκός ἐφώνεον ὀρέγοντα τὰς χεῖρας. Τὰ μὲν δὴ πρῶτα ἀκούσας ἥσυχος ἦν ὁ ποιμήν, ὡς δὲ πολλάκις φοιτέοντι καὶ ἐπιμελομένῳ πολλὸν ἦν τοῦτο τὸ ἔπος, οὕτω δὴ σημήνας τῷ δεσπότῃ ἥγαγε κελεύσαντος ἐς ὅψιν τὴν ἑκείνου. Ἀκούσας δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ψαμμήτιχος ἐπυνθάνετο, οἵτινες ἀνθρώπων βεκός τι καλέουσι, πυνθανόμενος δὲ εὗρισκε Φρύγας καλέοντας τὸν ἄρτον. Οὕτω καὶ τοιούτῳ πρήγματι σταθμησάμενοι Αἰγύπτιοι συνεχώρησαν τοὺς Φρύγας πρεσβυτέρους εἶναι ἐωυτῶν. Οὕτω μὲν γενέσθαι τῶν ἱρέων τοῦ Ἡφαίστου τοῦ ἐν Μέμφι ἤκουον. Ἐλληνες δὲ λέγουσι ὅλα τε μάταια πολλὰ καὶ ὡς γυναικῶν τὰς γλώσσας ὁ Ψαμμήτιχος ἐκταμὼν τὴν δίαιταν οὕτω ἐποιήσατο τῶν παιδίων παρὰ ταύτησι τῇσι γρυναῖξι.

**2. Φύση τοῦ ἐδάφους τῆς Αἰγύπτου.—“Ηθη καὶ
ἔθιμα τῶν Αἰγυπτίων**

(Κεφ. 4-5, 10-12, 35-36, 78, 80)

4 Βασιλεῦσαι δὲ πρῶτον Αἰγύπτου ἀνθρωπον ἔλεγον Μῖνα. Ἐπὶ τούτου, πλὴν τοῦ Θηβαϊκοῦ νομοῦ, πᾶσαν Αἴγυπτον εἶναι ἔλος, καὶ αὐτῆς εἶναι οὐδὲν ὑπερέχον τῶν νῦν ἔνερθε λίμνης τῆς Μοίριος ἐόντων, ἐς τὴν ἀνάπλοος ἀπὸ θαλάσσης 5 ἐπτὰ ἡμερέων ἐστὶ ἀνὰ τὸν ποταμόν. Καὶ εὖ μοι ἐδόκεον λέγειν περὶ τῆς χώρης. Δῆλα γάρ τινι καὶ μὴ προακούσαντι, ἰδόντι δέ, ὅστις γε σύνεσιν ἔχει, ὅτι Αἴγυπτος, ἐς τὴν “Ἐλληνες ναυτίλλονται, ἐστὶ Αἰγυπτίοισι ἐπίκτητός τε γῆ καὶ δῶρον τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὰ κατύπερθε ἔτι τῆς λίμνης ταύ-

της μέχρι τριῶν ήμερέων πλόου ἔστι ἔτερον τοιοῦτο. Αἰγύπτου γάρ φύσις ἐστὶ τῆς χώρας τοιήδε. προσπλέων, ἔτι καὶ ήμέρης δρόμον ἀπέγων ἀπὸ γῆς, κατεὶς καταπειρητηρίην πηλὸν τε ἀνοίσεις καὶ ἐν ἔνδεκα ὥραυῃσι ἔσεαι. Τοῦτο ἐπὶ τοσοῦτο δηλοῖ πρόγυσιν τῆς γῆς ἐομσαν.

Ταύτης ὅν τῆς χώρης ἡ πολλή, κατά πέρ οἱ Ἱέρεις ἔλε- 10 γον, ἐδόκεε καὶ αὐτῷ μοι εἶναι ἐπίκτητος Αἰγυπτίοισι. Τῶν γάρ οὐρέων τῶν ὑπὲρ Μέμφιν πόλιν κειμένων τὸ μεταξὺ ἐφαίνετο μοι εἴναι κοτε κόλπος θαλάσσης, ὥσπερ τά τε περὶ Ἰλιον καὶ Τευθρανίην καὶ Ἐφεσόν τε καὶ Μαιάνδρου πεδίον, ὃς γε εἶναι σμικρὰ ταῦτα μεγάλοισι συμβαλεῖν. Τῶν γάρ ταῦτα τὰ χωρία προσχωσάντων ποταμῶν ἐνὶ τῶν στομάτων τοῦ Νείλου, ἐόντος πενταστόμου, οὐδεὶς πλήθεος πέρι ἄξιος συμβληθῆναι ἔστι.

"Ἐστι δὲ τῆς Ἀραβίης χώρης, Αἰγύπτου δὲ οὐ πρόσω, 11 κόλπος θαλάσσης ἐσέχων ἐκ τῆς Ἑρυθρῆς καλεομένης θαλάσσης. "Ετερον τοιοῦτον κόλπον καὶ τὴν Αἰγυπτον δοκέω γενέσθαι κου· καὶ ὁ μὲν ἐκ τῆς Βορηίης θαλάσσης ἐσεῖχε ἐπ' Αἰθιοπίης, ὁ δὲ Ἀράβιος ἐκ τῆς νοτίης ἔφερε ἐπὶ Συρίης. Εἰ ὅν ἐθελήσει ἐκτρέψαι τὸ βέσθρον ὁ Νεῖλος ἐξ τοῦτον τὸν Ἀράβιον κόλπον, τί μιν κωλύει βέοντος τούτου ἐκχωσθῆναι ἐντὸς γε δισμυρίων ἐτέων; "Ἐγὼ μὲν γάρ ἔλπομαί γε καὶ μυρίων ἐντὸς χωσθῆναι ἀν. Κοῦ γε δὴ ἐν τῷ προκατισιμωμένῳ χρόνῳ πρότερον ἡ ἐμὲ γενέσθαι οὐκ ἀν χωσθείη κόλπος καὶ πολλῷ μέζων ἔτι τούτου ὑπὸ τοσοῦτου τε ποταμοῦ καὶ οὕτω ἐργατικοῦ;

Τὰ περὶ Αἰγυπτον ὅν καὶ τοῖσι λέγουσι αὐτὰ πείθομαι 12 καὶ αὐτὸς οὕτω κάρτα δοκέω εἶναι, ἵδων τὴν τε Αἰγυπτον προκειμένην τῆς ἔχομένης γῆς κογχύλιά τε φαινόμενα ἐπὶ τοῖσι οὖρεσι καὶ ἄλμην ἐπανθέουσαν, ὥστε καὶ πυραμίδας δηλέεσθαι, καὶ φάμμον μοῦνον Αἰγύπτου οὔρος τοῦτο τὸ ὑπέρ Μέμ-

φιος ἔχον, πρὸς δὲ τῇ χώρῃ οὕτε τῇ Ἀραβίῃ προσούρῳ ἐούσῃ τὴν Αἴγυπτον προσεικέλην οὕτε τῇ Λιβύῃ, οὐ μὲν οὐδὲ τῇ Συρίῃ (τῆς γὰρ Ἀραβίης τὰ παρὰ θάλασσαν Σύριοι νέμονται), ἀλλὰ μελάγγαιόν τε καὶ καταρρηγνυμένην ὥστε ἐοῦσαν ἵλυν τε καὶ πρόχυσιν ἐξ Αἰθιοπίης κατενηνειγμένην ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. Τὴν δὲ Λιβύην ἴδμεν ἐρυθροτέρην τε γῆν καὶ ὑποψαμμοτέρην, τὴν δὲ Ἀραβίην τε καὶ Συρίην ἀργιλωδεστέρην τε καὶ ὑπόπετρον ἐοῦσαν.

35 ”Ερχομαι δὲ περὶ Αἴγυπτου μηχυνέων τὸν λόγον, διτὶ πλεῖστα θωμάσια ἔχει καὶ ἔργα λόγου μέζω παρέχεται πρὸς πᾶσαν χώρην. τούτων εἶνεκα πλέω περὶ αὐτῆς εἰρήσεται. Αἴγυπτοι ἂμα τῷ οὐρανῷ τῷ κατὰ σφέας ἐόντι ἑτεροίῳ καὶ τῷ ποταμῷ φύσιν ἀλλοίην παρεχομένῳ ἡ οἱ ἄλλοι ποταμοί, τὰ πολλὰ πάντα ἔμπαλιν τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι ἐστήσαντο ζῆθεά τε καὶ νόμους. ’Ἐν τοῖσι αἱ μὲν γυναικες ἀγοράζουσι καὶ καπηλεύουσι, οἱ δὲ ἄνδρες κατ’ οἶκους ἐόντες ὑφαίνουσι. ὑφαίνουσι δὲ οἱ μὲν ἄλλοι ἄνω τὴν κρόκην ὠθέοντες, Αἴγυπτοι δὲ κάτω. Τὰ ἄλλα οἱ μὲν ἄνδρες ἐπὶ τῶν κεφαλέων φορέουσι, αἱ δὲ γυναικες ἐπὶ τῶν ὄμρων.

36 Οἱ ἱέες τῶν θεῶν τῇ μὲν ἄλλῃ κομῶσι, ἐν Αἴγυπτῳ δὲ ξυρέονται. Τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι νόμος ἂμα κήδει κεκάρθαι τὰς κεφαλάς, ἐς τοὺς μάλιστα ἰκνέεται, Αἴγυπτοι δὲ ὑπὸ τοὺς θανάτους ἀνιεῖσι τὰς τρίχας αὔξεσθαι τάς τε ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ γενείῳ, τέως ἐξυρημένοι. Τοῖσι μὲν ἄλλοισι ἀνθρώποισι χωρὶς θηρίων ἡ δίαιτα ἀποκέκριται, Αἴγυπτοισι δὲ ὅμοι θηρίοισι ἡ δίαιτά ἐστι. ’Απὸ πυρῶν καὶ κριθέων ὄλλοι ζώουσι, Αἴγυπτίων δὲ τῷ ποιευμένῳ ἀπὸ τούτων τὴν ζόην διειδος μεγιστόν ἐστι, ἀλλὰ ἀπὸ δλυρέων ποιεῦνται σιτία, τὰς ζειὰς μετεξέτεροι καλέουσι. Φυρῶσι τὸ μὲν σταῖς τοῖσι ποσί, τὸν δὲ πηλὸν τῇσι χερσί. Εἴματα τῶν μὲν ἀνδρῶν ἔκαστος ἔχει δύο, τῶν δὲ γυναικῶν ἐν ἑκάστῃ. Τῶν ίστιων τοὺς κρίκους

καὶ τοὺς κάλους οἱ μὲν ἄλλοι ἔξωθεν προσδέουσι, Αἰγύπτιοι δὲ ἔσωθεν. Γράμματα γράφουσι καὶ λογίζονται ψήφοισι "Ελληνες μὲν ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν ἐπὶ τὰ δεξιὰ φέροντες τὴν χεῖρα, Αἰγύπτιοι δὲ ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀριστερά· καὶ ποιεῦντες ταῦτα αὐτοὶ μέν φασι ἐπὶ δεξιὰ ποιέειν, "Ελληνας δὲ ἐπ' ἀριστερά. Διφασίοισι δὲ γράμμασι γρέωνται καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἱρά, τὰ δὲ δημοτικὰ καλέσται.

'Ἐν δὲ τῇσι συνουσίησι τοῖσι εὐδαίμοσι αὐτῶν, ἐπεὰν ἀπὸ δείπνου γένωνται, περιφέρει ἀνήρ νεκρὸν ἐν σορῷ ξύλινον, μεμιμημένον ἐς τὰ μάλιστα καὶ γραφῇ καὶ ἔργῳ, μέγαθος ὅσον τε πηχυαῖον ἡ δίπηχυν. δεικνὺς δὲ ἐκάστῳ τῶν συμποτέων λέγει. «Ἐς τοῦτον ὁρέων πῖνέ τε καὶ τέρπευ. ἔσεαι γάρ ἀποθανὼν τοιοῦτος».

Πατρίοισι δὲ γρεώμενοι νόμοισι ἄλλον οὐδένα ἐπικτῶνται. Συμφέρονται δὲ τόδε 'Ελλήνων μούνοισι Λακεδαιμονίοισι· οἱ νεώτεροι αὐτῶν τοῖσι πρεσβυτέροισι συντυγχάνοντες εἴκουσι τῆς ὄδοις καὶ ἐκτράπονται· καὶ ἐπιοῦσι ἐξ ἕδρης ὑπανιστέαται. Τόδε μέντοι ὄλλοισι οὐδαμοῖσι συμφέρονται. ἀντὶ τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους ἐν τῇσι ὄδοῖσι προσκυνέουσι κατιέντες μέχρι τοῦ γούνατος τὴν χεῖρα.

3. "Αμασίς

(Κεφ. 177 - 179)

'Ἐπ' Ἀμάσιος βασιλέος λέγεται Αἴγυπτος μάλιστα δὴ 177 τότε εὐδαιμονῆσαι καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῇ χώρῃ γινόμενα καὶ τὰ ἀπὸ τῆς χώρης τοῖσι ἀνθρώποισι, καὶ πόλις ἐν αὐτῇ γενέσθαι τὰς ἀπάσας τότε δισμυρίας τὰς οἰκεομένας. Νόμον τε Αἴγυπτίοισι τόνδε "Αμασίς ἐστι ὁ καταστήσας, ἀποδεικνύναι ἔτεος ἐκάστου τῷ νομάρχῃ πάντα τινὰ Αἴγυπτίων, ὅθεν βιοῦται· μὴ δὲ ποιεῦντα ταῦτα μηδὲ ἀποφαίνοντα δικαίην ζόην

ιθύνεσθαι θανάτῳ. Σόλων δὲ ὁ Ἀθηναῖος λαβὼν ἐξ Αἰγύπτου τοῦτον τὸν νόμον Ἀθηναίοισι ἔθετο· τῷ ἐκεῖνοι ἐς δεὶ χρέωνται, ἐόντι ἀμώμῳ νόμῳ.

178 Φιλέλλην δὲ γενόμενος ὁ Ἀμασις ἄλλα τε ἐς Ἑλλήνων μετεξετέρους ἀπεδέξατο, καὶ δὴ καὶ τοῖσι ἀπικνεομένοισι ἐς Αἴγυπτον ἔδωκε Ναύκρατιν πόλιν ἐνοικῆσαι. τοῖσι δὲ μὴ βουλομένοισι αὐτῶν οἰκέειν, αὐτοῦ δὲ ναυτὶ λομένοισι ἔδωκε χώρους ἐνιδρύσασθαι βωμὸν καὶ τεμένεα θεοῖσι. Τὸ μὲν νυν μεγιστον αὐτῶν τέμενος καὶ οὐνομαστότατον ἐὸν καὶ χρησιμότατον, καλεόμενον δὲ Ἐλλήνιον, αἵδε πόλιες εἰσὶ αἱ ἰδρυμέναι κοινῇ, Ἰώνων μὲν Χίος καὶ Τέως καὶ Φώκαια καὶ Κλάζομεναί, Δωριέων δὲ Ρόδος καὶ Κνίδος καὶ Ἀλικαρνησσὸς καὶ Φάσγλις, Αἰολέων δὲ ἡ Μυτιληναίων μούνη. Τούτων μὲν ἐστι τοῦτο τὸ τέμενος, καὶ προστάτας τοῦ ἐμπορίου αὗται αἱ πόλιες εἰσὶ αἱ παρέχουσαι ὅσαι δὲ ἄλλαι πόλιες μεταποιεῦνται, οὐδέν σφι μετεὸν μεταποιεῦνται. Χωρὶς δὲ Αἴγινηται ἐπὶ ἐωυτῶν ἰδρύσαντο τέμενος Διός, καὶ ἄλλο Σάμιοι Ἡρῆς καὶ Μιλήσιοι Ἀπόλλωνος.

179 Ἡν δὲ τὸ παλαιὸν μούνη ἡ Ναύκρατις ἐμπόριον καὶ ἄλλο οὐδέν Αἴγυπτου. Εἰ δέ τις ἐς τῶν τι ἄλλο στομάτων τοῦ Νείλου ἀπίκαιτο, χρῆν ὅμοσκι μὴ μὲν ἔκιντα ἐλθεῖν, ἀπομόσαντα δὲ τῇ νηὶ αὐτῇ πλέειν ἐς τὸ Κανωβικόν. ἢ εἰ μὴ γε οἴλα τε εἴη πρὸς ἀνέμους ἀντίους πλέειν, τὰ φορτία ἔδεε περιάγειν ἐν βάρισι περὶ τὸ Δέλτα, μέχρι οὗ ἀπίκαιτο ἐς Ναύκρατιν. Οὕτω μὲν δὴ Ναύκρατις ἐτετίμητο. Κυρηναίοισι δὲ Ἀμασις φιλότητά τε καὶ συμμαχίην συνεθήκατο. Ἀνέθηκε δὲ καὶ ἀναθήματα ὁ Ἀμασις ἐς τὴν Ἑλλάδα.

ΒΙΒΛΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΘΑΛΕΙΑ

(Ο Καμβύσης νίκησε τὸ γιὸ καὶ διάδοχο τοῦ Ἀμαση Ψαμμήντο ποντὰ στὸ Πηλούσιο — πόλη τῆς Αἰγύπτου στὸ Δέλτα— καὶ τὸ ἀνάγκασεν ἐποσυνθεῖ μὲ τὸ στρατό του στὴ Μέμφη. Στὴ συνέχεια, ἀφοῦ πολιόρκησε καὶ κυρίευσε αὐτήν, συνέλαβε τὸν Ψαμμήντο αἰχμάλωτο.)

1. Καμβύσης καὶ Ψαμμήντος

(Κεφ. 14-15)

‘Ημέρη δὲ δεκάτη, ἀπ’ ἡς παρέλαβε τὸ τεῖχος τὸ ἐν Μέμφι 14 Καμβύσης, κατίσας ἐς τὸ προάστειον τὸν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων Ψαμμήντον, βασιλεύσαντα μῆνας ἔξ, τοῦτον κατίσας σὺν ἄλλοισι Αἰγυπτίοισι διεπειρᾶτο αὐτοῦ τῆς ψυχῆς ποιέων τοιάδε. στείλας αὐτοῦ τὴν θυγατέρα ἐσθῆτι δουληγίῃ ἐξέπειμπε ἐπ’ ὕδωρ ἔχουσαν ὑδρήιον, συνέπειμπε δὲ καὶ ἄλλας παρθένους ἀπολέξας ἀνδρῶν τῶν πρώτων, ὅμοιως ἐσταλμένας τῇ τοῦ βασιλέος. ‘Ως δὲ βοῆ τε καὶ κλαυθμῷ παρήισαν αἱ παρθένοι παρὰ τοὺς πατέρας, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἀνεβόων τε καὶ ἀντέκλαιον δρέοντες τὰ τέκνα κεκακωμένα, ὁ δὲ Ψαμμήντος προϊδὼν καὶ μαθὼν ἔκυψε ἐς τὴν γῆν.

Παρελθουσέων δὲ τῶν ὑδροφόρων, δεύτερα αὐτοῦ τὸν παιδαῖα ἔπειμπε μετ’ ἄλλων Αἰγυπτίων δισχιλίων τὴν αὐτὴν ἡλικίην ἔχόντων, τούς τε αὐχένας κάλῳ δεδεμένους καὶ τὰ στόματα ἐγκεχαλινωμένους. “Ηγοντο δὲ ποιηὴν τείσοντες Μυτιληναίων τοῖσι ἐν Μέμφι ἀπολομένοισι σὺν τῇ νηὶ· ταῦτα γάρ ἐδίκασαν

οἱ βασιλήιοι δικασταί, ὑπὲρ ἀνδρὸς ἐκάστου δέκα Αἰγυπτίων τῶν πρώτων ἀνταπόλλυσθαι. Ὁ δὲ ἵδων παρεξιόντας καὶ μαθὼν τὸν παῖδα ἀγόμενον ἐπὶ θάνατον, τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων τῶν περικατημένων αὐτὸν κλαιόντων καὶ δεινὰ ποιεύντων, τούτῳ ἐποίησε, τὸ ἐπὶ τῇ θυγατρί.

Παρελθόντων δὲ καὶ τούτων, συνήγεικε ὥστε τῶν συμποτέων αὐτοῦ ἄνδρα ἀπηλικέστερον, ἐκπεπτωκότα ἐκ τῶν ἔστων ἔχοντά τε οὐδέν, εἰ μὴ ὅσα πτωχός, καὶ προσαιτέοντα τὴν στρατιήν, παριέναι Ψαμμήνιτόν τε τὸν Ἀμάσιος καὶ τοὺς ἐν τῷ προαστείῳ κατημένους τῶν Αἰγυπτίων. Ὁ δὲ Ψαμμήνιτος ὡς εἶδε, ἀνακλαύσας μέγχ καὶ καλέσας ὀνομαστὶ τὸν ἑταῖρον ἐπλήξατο τὴν κεφαλήν. Ἡσαν δ' ἄρα αὐτοῦ φύλακοι, οἱ τὸ ποιεύμενον πᾶν ἐξ ἐκείνου ἐπ' ἐκάστη ἐξόδῳ Καμβύσῃ ἐσῆμανον.

Θωμάσας δὲ ὁ Καμβύσης τὰ ποιεύμενα πέμψας ἄγγελον εἰρώτα αὐτὸν λέγων τάδε. «Δεσπότης σε Καμβύσης, Ψαμμήνιτε, εἰρωτᾷ, διότι δὴ τὴν μὲν θυγατέρα ὄρέων κεκακωμένην καὶ τὸν παῖδα ἐπὶ θάνατον στείχοντα οὔτε ἀνέβωσας οὔτε ἀπέκλαυσας, τὸν δὲ πτωχὸν οὐδέν σοι προσήκοντα, ὡς ἄλλων πυνθάνεται, ἐτίμησας;;» Ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἐπειρώτα, ὁ δ' ἀμείβετο τοῦσδε. «Ω παῖ Κύρου, τὰ μὲν οἰκήια ἦν μέζω κακὰ ἢ ὥστε ἀνακλαίειν, τὸ δὲ τοῦ ἑταίρου πένθος ἄξιον ἦν δακρύων, δις ἐκ πολλῶν τε καὶ εὐδαιμόνων ἐκπεσῶν ἐς πτωχηήν ἀπῆκται ἐπὶ γήραος οὐδῆπο». Καὶ ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ὑπὸ τούτου ἤκουσε, εὗ δοκέειν οἱ εἰρῆσθαι. Λέγεται δὲ ὑπ' Αἰγυπτίων δακρύειν μὲν Κροῖσον (ἐτετεύχεε γάρ καὶ οὗτος ἐπισπόμενος Καμβύσῃ ἐπ' Αἴγυπτον), δακρύειν δὲ Περσέων τοὺς παρεόντας, αὐτῷ τε Καμβύσῃ ἐσελθεῖν οἰκτόν τινα καὶ αὐτίκα κελεύειν τόν τε αὐτοῦ παῖδα ἐκ τῶν ἀπολλυμένων σφέσιν καὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ προαστείου ἀναστήσαντας ἄγειν παρ' ἐωυτόν.

15 Τὸν μὲν δὴ παῖδα εὗρον οἱ μετιόντες οὐκέτι περιεόντα ἀλ-

λὰ πρῶτον κατακοπέντα, αὐτὸν δὲν Ψαμμήνιτον ἀναστήσαντες
ἥγον παρὰ Καμβύσεα. ἐνθα τοῦ λοιποῦ διαιτᾶτο ἔχων οὐδὲν
βέλιον.

ΟΙΧ / 2. Ὁ δακτύλιος τοῦ Πολυκράτη

(Κεφ. 39 - 43.)

Σε δια
Καμβύσεω δὲ ἐπ' Αἴγυπτον στρατευομένου ἐποιήσαντο 39
καὶ Λακεδαιμόνιοι στρατηγίην ἐπὶ Σάμον τε καὶ Πολυκράτεα
τὸν Αἰάκεος, ὃς ἔσγε Σάμον ἐπαναστάς. Ἰσχων δὲ ζεινίην
Ἀμάσι, τῷ Αἰγύπτῳ βασιλέϊ, συνεθήκατο πέμπων τε δῶρα
καὶ δεκόμενος ἄλλα παρ' ἔκείνου. Ἐν γρόνῳ δὲ ὀλίγῳ αὐτίκα
τοῦ Πολυκράτεος τὰ πρήγματα ηὔξετο καὶ ἦν βεβωμένα ἀνὰ
τε τὴν Ἰωνίην καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα· ὅκου γάρ ιθύσειε στρα-
τεύεσθαι, πάντα ὅις ἔγώρεε εύτυχέως· "Ἐκτητο δὲ πεντηκον-
τέρους τε ἑκατὸν καὶ χιλίους τοξότας. "Ἐφερε δὲ καὶ ἥγε πάν-
τας, διακρίνων δὲ οὐδένα· τῷ γάρ φίλῳ ἔφη χαριεῖσθαι μᾶλ-
λον ἀποδιδούς, τὰ ἔλαβε, ἡ ἀρχὴν μηδὲ λαβών. Συγχάς μὲν
δὴ τῶν νήσων ἀραιόρχεε, πολλὰ δὲ καὶ τῆς ἡπείρου ἀστεα.
Ἐν δὲ δὴ καὶ Λεσβίους πανστρατῆ βωθέοντας Μιλησίοισι
ναυμαχίῃ κρατήσας εἶλε, οἷς τὴν τάφρον περὶ τὸ τεῖχος τὸ ἐν
Σάμῳ πᾶσαν δεδεμένοι ὕρυξαν.

ΣΟΦ
Καὶ καὶ τὸν "Αμασίν εύτυχέων μεγάλως ὁ Πολυκράτης 40
οὐκ ἐλάγυθε, ἀλλὰ οἱ τοῦτον ἦν ἐπιμελές. Πολλῷ δὲ ἔτι πλεῦ-
νος οἱ εύτυχίης γινομένης γράψας ἐς βιβλίον τάδε ἐπέστειλε ἐς
Σάμον. «"Αμασίς Πολυκράτεϊ ὥδε λέγει. Ἡδὺ μὲν πυγμάνε-
σθαι ἄνδρα φίλον καὶ ξεῖνον εὗ πρήσσοντα· ἐμοὶ δὲ αἱ σκή με-
γάλαι εύτυχίαι οὐκ ἀρέσκουσι, ἐπισταμένῳ τὸ θεῖον ὡς ἔστι
φθονερόν. Καί καὶ βουλόμαι καὶ αὐτὸς καὶ, τῶν ἀν κήδωμαι,
τὸ μέν τι εύτυχέειν τῶν πρηγμάτων, τὸ δὲ προσπταίειν, καὶ
οὕτω διαφέρειν τὸν αἰῶνα ἐναλλάξ πρήσσων ἡ εύτυχέειν τὰ

πάντα. Ούδένα γάρ κω λόγῳ οἰδα ἀκούσας, ὅστις ἐς τέλος οὐ κακῶς ἐτελεύτησε πρόρριζος, εὐτυχέων τὰ πάντα. Σὺ δὲ νῦν ἐμοὶ πειθόμενος ποίησον πρὸς τὰς εὐτυχίας τοιάδε. φροντίσας, τὸν ἀν εὑρηγες ἐόν τοι πλείστου ἄξιον καὶ ἐπ' ᾧ σὺ ἀπολογένω μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀλγήσεις, τοῦτο ἀπόβαλε οὕτω, ὅκως μηκέτι ἥξει ἐς ἀνθρώπους. "Ην τε μὴ ἐναλλάξ ἥδη τῷποτε τούτου αἱ εὐτυχίαι τοι τῆσι πάθησι προσπίπτωσι, τρόπῳ τῷ ἔξ ἐμεῦ ὑποκειμένῳ ἀκέο ».

41 Ταῦτα ἐπιλεξάμενος ὁ Πολυκράτης καὶ νόφι λαβὼν, ὃς οἱ εὗ ὑπετίθετο "Αμασίς, ἐδίζητο, ἐπ' ᾧ ἀν μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀσθείη ἀπολογένω τῶν κειμηλίων, διζήμενος δ' εὔρισκε τόδε. ἦν οἱ σφρηγγίς, τὴν ἐφόρεε, χρυσόδετος, σμαράγδου μὲν λίθου ἐοῦσα, ἔργον δὲ Θεοδώρου τοῦ Τηλεκλέος Σαμίου. Ἔπει τῶν ταύτην οἱ ἐδόκεε ἀποβαλεῖν, ἐποίεε τοιάδε. πεντηκόντερον πληρώσας ἀνδρῶν ἐσέβη ἐς αὐτήν, μετὰ δὲ ἀναγαγεῖν ἐκέλευσε ἐς τὸ πέλαγος· ὡς δὲ ἀπὸ τῆς νήσου ἐκάς ἐγενετο, περιελόμενος τὴν σφρηγγίδα πάντων ὄρεόντων τῶν συμπλόων ῥίπτει ἐς τὸ πέλαγος. Τοῦτο δὲ ποιήσας ἀπέπλεε, ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰ οἰκία συμφορῇ ἐχρῆτο.

42 Πέμπτη δὲ ἡ ἕκτη ἡμέρη ἀπὸ τούτων τάδε οἱ συνήνεικε γενέσθαι· ἀνὴρ ἀλιεὺς λαβὼν ἵχθιν μέγαν τε καὶ καλὸν ἥξιον μιν Πολυκράτεϊ δῶρον δοθῆναι· φέρων δὴ ἐπὶ τὰς θύρας Πολυκράτεϊ ἔφη ἐθέλειν ἐλθεῖν ἐς δψιν, χωρήσαντος δὲ οἱ τούτου ἐλεγε διδοὺς τὸν ἵχθιν· «Ω βασιλεῦ, ἐγὼ τόνδε ἐλάων οὐκ ἐδικαίωσα φέρειν ἐς ἀγορήν, καίπερ γε ἐών ἀποχειροβίοτος, ἀλλὰ μοι ἐδόκεε σεῦ τε εἶναι ἄξιος καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς· σοὶ δὴ μιν φέρων δίδωμι». Ό δὲ ἡσθεὶς τοῖσι ἐπεσι ἀμείβεται τοῖσδε· «Κάρτα τε εὗ ἐποίησας, καὶ χάρις διπλόη τῶν τε λόγων καὶ τοῦ δώρου· καὶ σε ἐπὶ δεῖπνον καλέομεν». Ό μὲν δὴ ἀλιεὺς μέγα ποιεύμενος ταῦτα ἥιε ἐς τὰ οἰκία, τὸν δὲ ἵχθιν τάχινοντες οἱ θεράποντες εύρισκουσι ἐν τῇ νηδί οὐτοῦ ἐνεοῦσαν τὴν Πολυ-

κράτεος σφρηγίδα. 'Ως δὲ εῖδόν τε καὶ ἔλαχθον τάχιστα, ἔφερον κεχαρηκότες παρὰ τὸν Πολυκράτεα, διδόντες δὲ οἱ τὴν σφρηγίδα ἔλεγον, ὅτεωρ τρόπωρ εὑρέθη. Τὸν δὲ ὡς ἐσῆλθε θεῖον εἶναι τὸ πρῆγμα, γράψει ἐς βιβλίον πάντα, τὰ ἐποίησε, καὶ οἴλα μιν καταλελαβήκεε, γράψας δὲ ἐς Αἴγυπτον ἐπέστειλε.

'Επιλεξάμενος δὲ ὁ "Αμασίς τὸ βιβλίον τὸ παρὰ τοῦ Πολυκράτεος ἦκουν ἔμαθε, ὅτι ἐκκομιστὴ τε ἀδύνατον εἴη ἀνθρώπῳ ἀνθρωπὸν ἐκ τοῦ μέλλοντος γίνεσθαι πρήγματος καὶ ὅτι οὐκ εὖ τελευτήσειν μέλλοι Πολυκράτης εύτυχέων τὰ πάντα, δικλίνεσθαι ἔρη τὴν ξεινίην. Τοῦδε δὲ εἴνεκεν ταῦτα ἐποίεε, ἵνα μὴ συντυχίης δεινῆς τε καὶ μεγάλης Πολυκράτεα καταλαβούσης αὐτὸς ἀλγήσειε τὴν ψυχὴν ὡς περὶ ξείνου ἀνδρός.

(Τὸ ἀπαίσιο προαισθῆμα τοῦ "Αμασίης ἐκπληρώθηκε. "Ο Πολυκράτης ἀργότερα (τὸ 522) ὑπέστη σκληρὸν θάνατον: πιάστηκε μὲ δόλο ἀπὸ τὸν Ηέρση σπιθάπη Όφοίτη καὶ φορεύτηκε, ἀφοῦ κρεμάστηκε ἀνάποδος ἐπάνω σὲ σταυρό.)

ΒΙΒΛΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΤΕΡΨΙΧΟΡΗ

(Ο 'Αρισταγόρας, δ τύχαννος τῆς Μιλήτου, παρακινήθηκε ἀπὸ τὸν πεθερό του 'Ιστιαῖο καὶ ξεσήκωσε τὶς Ἰωνικὲς πόλεις σὲ ἐπανάσταση κατὰ τῶν Ηεροστῶν. Συγχρόνως πῆγε στὴ Σπάρτη γιὰ τὰ ζητήσει βοήθεια.)

1. 'Ο 'Αρισταγόρας στὴ Σπάρτη

(Κεφ. 49 - 51)

49 'Απικνέεται διὸ δ 'Αρισταγόρης δ Μιλήτου τύραννος ἐς τὴν Σπάρτην Κλεομένεος ἔχοντος τὴν ἀρχήν· τῷ δὴ ἐς λόγους ἦιε, ὡς Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, ἔχων γάλκεον πίνακα ἐν τῷ γῆς ἀπάσης περίοδος ἐνετέτμητο καὶ θάλασσά τε πᾶσα καὶ ποταμοὶ πάντες. 'Απικνεόμενος δὲ ἐς λόγους δ 'Αρισταγόρης ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τάδε·

«Κλεόμενες, σπουδὴν μὲν τὴν ἐμὴν μὴ θωμάσῃς τῆς ἐνταῦθα ἀπίξιος· τὰ γάρ κατήκοντά ἔστι τοιαῦτα· 'Ιώνων παῖδας δούλους εἶναι ἀντ' ἐλευθέρων ὅγειδος καὶ ὄλγος μέγιστον μὲν αὐτοῖσι ήμιν, ἔτι δὲ τῶν λοιπῶν ὑμῖν, ὅσῳ προέστατε τῆς Ἐλλάδος. Νῦν διὸ πρὸς θεῶν τῶν Ἑλληνίων ῥύσασθε 'Ιωνας ἐκ δουλοσύνης, ἀνδρας ὄμαχιμονας. Εὐπετέως δὲ ὑμῖν ταῦτα οἴτα τε χωρέειν ἔστι· οὔτε γάρ οἱ βάρβαροι ὄλκιμοί εἰσι, ὑμεῖς τε τὰ ἐς τὸν πύλεμον ἐς τὰ μέγιστα ἀνήκετε ἀρετῆς πέρι. "Η τε μάχη αὐτῶν ἔστι τοιήδε, τόξα καὶ αἰχμὴ βραχέα· ἀναξυρίδας δὲ ἔχοντες ἔρχονται ἐς τὰς μάχας καὶ κυρβασίας ἐπὶ τῆσι κεφαλῆσι· οὔτω εὐπετέες χειρωθῆναι εἰσι.

„Εστι δὲ καὶ ἀγαθὰ τοῖσι τὴν ἡπειρὸν ἔκείνην νεμομένοισι ὅσα οὐδὲ τοῖσι συνάπαισι ἄλλοισι, πρῶτον μὲν χρυσός, ἔπειτα δὲ ἄργυρος καὶ χαλκὸς καὶ ἐσθῆς ποικίλη καὶ ὑποζύγια τε καὶ ἀνδράποδα τὰ θυμῷ βουλόμενοι αὐτοὶ ἔχοιτε. Κατοίκηνται δὲ ἄλλήλων ἔχόμενοι, ὡς ἐγὼ φράσω, Ἰώνων μὲν τῶνδε οἵδε Λυδοί, οἰκέοντές τε χώρην ἀγαθὴν καὶ πολυαργυρώτατοι ἐόντες). Δεικνὺς δὲ ἔλεγε ταῦτα ἐς τῆς γῆς τὴν περίοδον, τὴν ἐφέρετο ἐν τῷ πίνακι ἐντετμημένην. «Λυδῶν δέ», ἔφη λέγων ὁ Αρισταγόρης, «οἵδε ἔχονται Φρύγες οἱ πρὸς τὴν ἥδη, πολυπροβατώτατοι τε ἐόντες πάντων, τῶν ἐγὼ οἶδα, καὶ πολυκαρπότατοι. Φρυγῶν δὲ ἔχονται Καππαδόκαι, τοὺς ἡμεῖς Συρίους καλέομεν· τούτοισι δὲ πρόσουροι Κίλικες, κατήκοντες ἐπὶ θάλασσαν τήνδε, ἐν τῇ ἥδε Κύπρος νῆσος κέεται· οἱ πεντακόσια τάλαντα βασιλέϊ τὸν ἐπέτειον φόρον ἐπιτελέουσι. Κιλίκων δὲ τῶνδε ἔχονται Αρμένιοι οἵδε, καὶ οὗτοι ἐόντες πολυπρόβατοι, Αρμενίων δὲ Ματιηνοὶ χώρην τήνδε ἔχοντες. Ἐχεται δὲ τούτων γῇ ἥδε Κισσίη, ἐν τῇ δὴ παρὰ ποταμὸν τόνδε Χοάσπην κείμενά ἔστι τὰ Σοῦσα ταῦτα, ἔνθα βασιλεύς τε μέγας δίαιταν ποιέεται, καὶ τῶν χρημάτων οἱ θησαυροὶ ἐνθαῦτά εἰσι ἐλόντες δὲ ταύτην τὴν πόλιν θαρσέοντες ἥδη τῷ Διὶ πλούτου πέρι ἐρίζετε.

„Αλλὰ περὶ μὲν χώρης ἄρα οὐ πολλῆς οὐδὲ οὕτω χρηστῆς καὶ οὔρων σμικρῶν χρεόν ἔστι οὐδέας μάχας ἀναβάλλεσθαι πρὸς τε Μεσσηνίους ἐόντας ίσοπαλέας καὶ Αρκάδας τε καὶ Αργείους, τοῖσι οὔτε χρυσοῦ ἔχόμενόν ἔστι οὐδὲν οὔτε ἄργυρου, τῶν πέρι καὶ τινα ἐνάγει προθυμίη μαχόμενον ἀποθνήσκειν· παρέχον δὲ τῆς Ασίης πάσης ἄρχειν εὐπετέως, ἄλλο τι αἰρήσεσθε;»

„Αρισταγόρης μὲν ταῦτα ἔλεξε, Κλεομένης δὲ ἀμείβετο 50 τοῖσδε· «Ω ξεῖνε Μιλήσιε, ἀναβάλλομαί τοι ἐς τρίτην ἡμέρην ὑποχρινέεσθαι». Τότε μὲν ἐς τοσοῦτο ἥλασαν· ἐπείτε δὲ ἡ κυρίη ἡμέρη ἐγένετο τῆς ὑποχρίσιος καὶ ἥλθον ἐς τὸ συγκείμενον,

είρετο δὲ Κλεομένης τὸν Ἀρισταγόρην, ὃκόσων ἡμερέων ἀπὸ θαλάσσης τῆς Ἰώνων ὁδὸς εἴη παρὰ βασιλέα. ‘Ο δὲ Ἀρισταγόρης, τὰ ἄλλα ἐών σοφὸς καὶ διαβάλλων ἐκεῖνον εῦ, ἐν τούτῳ ἐσφάλη· χρεὸν γάρ μιν μὴ λέγειν τὸ ἔον, βουλόμενόν γε Σπαρτήτας ἔξαγαγεῖν ἐς τὴν Ἀσίην, λέγει δ’ ὅν τριῶν μηνῶν φάσι εἶναι τὴν ἄνοδον. ‘Ο δὲ ὑπαρπάσας τὸν ἐπίλοιπον λόγον, τὸν δὲ Ἀρισταγόρης ὥρμητο λέγειν περὶ τῆς ὁδοῦ, εἶπε· «Ωἱ ξεῖνε Μιλήσιε, ἀπαλλάσσεο ἐκ Σπάρτης πρὸ δύντος ἡλίου· οὐδένα γάρ λόγον εὑπέπει λέγεις Λακεδαιμονίουσι, ἔθέλων σφέας ἀπὸ θαλάσσης τριῶν μηνῶν ὁδὸν ἀγαγεῖν».

51 ‘Ο μὲν δὴ Κλεομένης ταῦτα εἴπας ἦιε ἐς τὰ οἰκία· δὲ Ἀρισταγόρης λαβὼν ἵκετηρίην ἦιε ἐς τοῦ Κλεομένεος, ἐσελθὼν δὲ ἔσω ἀτε ἵκετεύων ἐπακοῦσκι ἐκέλευε τὸν Κλεομένεα ἀποπέμψαντα τὸ παιδίον. προσεστήκεε γάρ δὴ τῷ Κλεομένεῃ ἡ θυγάτηρ, τῇ οὖνομα ἦν Γοργώ· τοῦτο δὲ οἱ καὶ μοῦνον τέκνον ἐτύγχανε ἐὸν ἐτέων ὀκτὼ ἡ ἐννέα ἡλικίην. Κλεομένης δὲ λέγειν μιν ἐκέλευε, τὰ βούλεται, μηδὲ ἐπισχεῖν τοῦ παιδίου εἴνεκα. ‘Ενθαῦτα δὲ δὲ Ἀρισταγόρης ἤρχετο ἐκ δέκα ταλάντων ὑπηργεόμενος, ἦν οἱ ἐπιτελέσῃ, τῶν ἐδέετο. ‘Ανανεύοντος δὲ τοῦ Κλεομένεος προέβαινε τοῖσι γρήμασι ὑπερβάλλων δὲ Ἀρισταγόρης, ἐς δὲ πεντήκοντά τε τάλαντα ὑπεδέδεκτο καὶ τὸ παιδίον ηὐδάξατο· «Πάτερ, διαφθερέει σε δὲ ξεῖνος, ἦν μὴ ἀποστὰς ἦγε». ‘Ο τε δὴ Κλεομένης ἡσθεὶς τοῦ παιδίου τῇ παρακινεῖσι ἦιε ἐς ἔτερον οἴκημα, καὶ δὲ Ἀρισταγόρης ἀπαλλάσσετο τὸ παράπαν ἐκ τῆς Σπάρτης, οὐδὲ οἱ ἔξεγένετο ἐπὶ πλέον ἔτι σημῆναι περὶ τῆς ἀνόδου τῆς παρὰ βασιλέα.

2. ‘Ο Ἀρισταγόρας στὴν Ἀθήνα.— ‘Ἐκστρατεία τῶν Ἰώνων κατὰ τῶν Σάρδεων καὶ πυρπόλησή τους.—

(Κεφ. 97, 99-103, 105)

97 ‘Απελαυνόμενος δὲ δὲ Ἀρισταγόρης ἐκ τῆς Σπάρτης ἦιε ἐς

τὰς Ἀθήνας· αὕτη γάρ ή πόλις τῶν λοιπέων ἐδυνάστευε μέγιστον. Ἐπελθὼν δὲ ἐπὶ τὸν δῆμον δ' Ἀρισταγόρης ταῦτα ἔλεγε, τὰ καὶ ἐν τῇ Σπάρτῃ περὶ τῶν ἀγαθῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ τοῦ πολέμου τοῦ Περσικοῦ, ὡς οὔτε ἀσπίδα οὔτε δόρυ νομίζουσι εὐπετέες τε χειρωθῆναι εἶησαν. Ταῦτα τε δὴ ἔλεγε, καὶ πρὸς τοῖσι τάδε, ὡς οἱ Μιλήσιοι τῶν Ἀθηναίων εἰσὶ ἄποικοι, καὶ οὐκός σφεας εἴη ἔνεσθαι δυναμένους μέγα. Καὶ οὐδέν, ὃ τι οὐκ ὑπίσχετο οἷα κάρτα δεόμενος, ἐς δὲ ἀνέπεισέ σφεας. Πολλοὺς γάρ οἵκει εἶναι εὐπετέστερον διαβάλλειν η̄ ἔνα, εἰ Κλεομένεα μὲν τὸν Λακεδαιμόνιον μοῦνον οὐκ οἴός τε ἐγένετο διαβάλλειν, τρεῖς δὲ μυριάδας Ἀθηναίων ἐποίησε τοῦτο. Ἀθηναῖοι μὲν δὴ ἀναπεισθέντες ἐψηφίσαντο εἴκοσι νέας ἀποστεῖλαι βοηθούς "Ιωσι, στρατηγὸν ἀποδέξαντες αὐτῶν εἶναι Μελάνθιον, ἄνδρα τῶν ἀστῶν ἐόντα τὰ πάντα δόκιμον. Αὗται δὲ αἱ νέες ἀρχὴ κακῶν ἐγένοντο "Ελλησί τε καὶ βαρβάροισι.

'Αρισταγόρης δέ, ἐπειδὴ οὖτε Ἀθηναῖοι ἀπίκοντο εἴκοσι 99 νησί, ἀμα ἀγόμενοι 'Ερετριέων πέντε τριήρεας, καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι παρῆσαν, ἐποιέετο στρατηγίην δ' Ἀρισταγόρης ἐς Σάρδις. Αὔτος μὲν δὴ οὐκ ἐστρατεύετο, ἀλλ' ἔμενε ἐν Μιλήτῳ, στρατηγὸς δὲ ἄλλους ἀπέδεξε Μιλησίων εἶναι, τὸν ἐώυτον τε ἀδελφεὸν Χαροπῖνον καὶ τῶν ἄλλων ἀστῶν 'Ερμόφαντον.

'Απικόμενοι δὲ τῷ στόλῳ τούτῳ "Ιωνες ἐς "Ἐφεσον πλοῖα 100 μὲν κατέλιπον ἐν Κορησσῷ τῇς Ἐφεσίης, αὐτῷ δὲ ἀνέβαινον χειρὶ πολλῇ, ποιεύμενοι 'Ἐφεσίους ἡγεμόνας. Πορευόμενοι δὲ παρὰ ποταμὸν Καῦστριον, ἐνθεῦτεν ἐπείτε ὑπερβάντες τὸν Γυμᾶλον ἀπίκοντο, αἱρέουσι Σάρδις οὐδενός σφι ἀντιωθέντος, κίρεούσι δὲ χωρὶς τῇς ἀκροπόλιος τᾶλλα πάντα τὴν δὲ ἀκρόπολιν ἐρρύετο αὐτὸς Ἀρταφέρνης ἔχων δύναμιν ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγην.

Τὸ δὲ μὴ λεγλατῆσαι ἐλόντας σφέας τὴν πόλιν ἔσχε τόδε. 101 Ἡσαν ἐν τῇσι Σάρδισι οἰκίαι αἱ μὲν πλεῦνες καλάμιναι, ὅσαι

δ' αὐτέων καὶ πλίνθιναι ἡσαν, καλάμου εἶχον τὰς ὄροφάς. Τούτων δὴ μίαν τῶν τις στρατιωτέων ὡς ἐνέπρησε, αὐτίκα ἀπ' οἰκίης ἐς οἰκίην ἵὸν τὸ πῦρ ἐπενέμενο τὸ ἄστυ πᾶν. Καιομένου δὲ τοῦ ἄστεος οἱ Λυδοὶ τε καὶ ὅσοι Περσέων ἐνῆσαν ἐν τῇ πόλι, ἀπολαμφθέντες πάντοθεν, ὥστε τὰ περιέσχατα νεμομένου τοῦ πυρός, καὶ οὐκ ἔχοντες ἔξήλυσιν ἐκ τοῦ ἄστεος, συνέρρεον ἐς τε τὴν ἀγορὴν καὶ ἐπὶ τὸν Πακτωλὸν ποταμόν, ὃς σφι ψῆγμα χρυσοῦ καταφορέων ἐκ τοῦ Τμώλου διὰ μέσης τῆς ἀγορῆς ῥέει καὶ ἔπειτα ἐς τὸν "Ἐρμον ποταμὸν ἐκδιδοῦ, ὃ δὲ ἐς θάλασσαν ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν Πακτωλὸν καὶ ἐς τὴν ἀγορὴν ἀθροιζόμενοι οἵ τε Λυδοὶ καὶ οἱ Πέρσαι ἡναγκάζοντο ἀμύνεσθαι. Οἱ δὲ "Ιωνες ὄρέοντες τοὺς μὲν τῶν πολεμίων ἀμυνομένους, τοὺς δὲ σὺν πλήθεϊ πολλῷ προσφερομένους, ἔξανεχώρησαν δείσαντες πρὸς τὸ οὔρος τὸ Τμῶλον καλεόμενον, ἐνθεῦτεν δὲ ὑπὸ νύκτα ἀπαλλάσσοντο ἐπὶ τὰς νέας.

102 Καὶ Σάρδιες μὲν ἐνεπρήσθησαν, ἐν δὲ αὐτῇσι καὶ ἵρὸν ἐπιχωρίης θεοῦ Κυβήβης, τὸ σκηπτόμενοι Πέρσαι ὕστερον ἀντενεπίμπρασαν τὰ ἐν "Ελλησι ἱρά. Τότε δὲ οἱ Πέρσαι οἱ ἐντὸς "Αλυος ποταμοῦ νομοὺς ἔχοντες, προπυνθανόμενοι ταῦτα συνηλίζοντο καὶ ἐβώθεον τοῖσι Λυδοῖσι. Καὶ κως ἐν μὲν Σάρδισι οὐκέτι ἔοντας τοὺς "Ιωνας εύρισκουσι, ἐπόμενοι δὲ κατὰ στίβον αἱρέουσι αὐτοὺς ἐν Ἐφέσῳ. Καὶ ἀντετάχθησαν μὲν οἱ "Ιωνες, συμβαλόντες δὲ πολλὸν ἐσσώθησαν. Καὶ πολλοὺς αὐτῶν οἱ Πέρσαι φονεύουσι ἄλλους τε οὐνομαστούς, ἐν δὲ δὴ καὶ Εὐαλκίδεα στρατηγέοντα Ἐρετρίεων, στεφανηφόρους τε ἀγῶνας ἀναραιρηκότα καὶ ὑπὸ Σιμωνίδεω τοῦ Κηίου πολλὰ αἰνεθέντα. Οἱ δὲ αὐτῶν ἀπέφυγον τὴν μάχην, ἐσκεδάσθησαν ἀνὰ τὰς πόλις

103 Τότε μὲν δὴ οὕτω ἡγωνίσαντο· μετὰ δὲ Ἀθηναῖοι μὲν τὸ παράπτων ἀπολιπόντες τοὺς "Ιωνας ἐπικαλεομένου σφέας πολλὰ δι' ἀγγέλων Ἀρισταγόρεω οὐκ ἔφασαν τιμωρήσειν σφι. "Ιωνες δὲ τῆς Ἀθηναίων συμμαχίης στεργθέντες, οὕτω γάρ σφι ὑπῆρ-

χε πεποιημένα ἐς Δαρεῖον, οὐδὲν δὴ ἔσσον τὸν πρὸς βασιλέα πόλεμον ἐσκευάζοντο. Πλώσαντες δὲ ἐς τὸν Ἐλλήσποντον Βυζάντιόν τε καὶ τὰς ἄλλας πόλις πάσας τὰς ταύτη ὑπ' ἐωυτοῖς ἐποιήσαντο, ἐκπλώσαντές τε ἔξω τὸν Ἐλλήσποντον Καρίης τὴν πολλὴν προσεκτήσαντο σφίσι σύμμαχον εἶναι· καὶ γὰρ ἡ Καῦνος πρότερον οὐ βουλομένη συμμαχεῖν, ὡς ἐνέπρησαν τὰς Σάρδις, τότε σφι καὶ αὕτη προσεγένετο. Κύπριοι δὲ ἐθελονταί σφι πάντες προσεγένοντο πλὴν Ἀμαθουσίων.

Βασιλέϊ δὲ Δαρείω ὡς ἔξηγγέλθη Σάρδις ἀλούσας ἐμπε- 105 πρῆσθαι ὑπό τε Ἀθηναίων καὶ Ιώνων, τὸν δὲ ἥγεμόνα γενέσθαι τῆς συλλογῆς, ὥστε ταῦτα συνυφανθῆναι, τὸν Μιλήσιον, Ἀρισταγόρην, πρῶτα μὲν λέγεται αὐτόν, ὡς ἐπύθετο ταῦτα, Ιώνων οὐδένα λόγον ποιησάμενον, εῦ εἰδότα, ὡς οὗτοί γε οὐ καταπροτέξονται ἀποστάντες, εἰρέσθαι, οἵτινες εἴεν οἱ Ἀθηναῖοι· μετὰ δὲ πυθόμενον αἰτῆσαι τὸ τόξον, λαβόντα δὲ καὶ ἐπιθέντα διεστὸν ἄνω πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀπεῖναι, καὶ μιν ἐς τὸν ἡέρα βάλλοντα εἰπεῖν· «Ω Ζεῦ, ἐκγενέσθαι μοι Ἀθηναίους τείσασθαι!»· εἰπαντα δὲ ταῦτα προστάξαι ἐνὶ τῶν θεραπόντων δείπνου προκειμένου αὐτῷ ἐς τρὶς ἐκάστοτε εἰπεῖν· «Δέσποτα, μέμνεο τῶν Ἀθηναίων».

ΒΙΒΛΙΟ ΕΚΤΟ

ΕΡΑΤΩ

1. "Αλωση τῆς Μιλήτου καὶ τῶν ἄλλων Ἰωνικῶν πόλεων.—
Τέλος τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἰώνων

(Κεφ. 6 - 7, 18, 20 - 21, 31 - 33, 42)

- 6 Συστραφέντες οἱ στρατηγοὶ τῶν Περσέων καὶ ἐν ποιήσαντες στρατόπεδον ἡλαυνον ἐπὶ τὴν Μίλητον, τᾶλλα πολύσιματα 7 περὶ ἐλάσσονος ποιησάμενοι. "Ιωσι δὲ πυνθανομένοισι ταῦτα ἔδοξε πεζὸν μὲν στρατὸν μὴ συλλέγειν ἀντίξοον Πέρσησι, ἀλλὰ τὰ τείχεα ἑύεσθαι αὐτοὺς Μιλησίους, τὸ δὲ ναυτικὸν πληροῦν ὑπολειπομένους μηδεμίαν τῶν νεῶν, πληρώσαντας δὲ συλλέγεσθαι τὴν ταχίστην ἐς Λάδην προναυμαχήσοντας Μιλήτου· ἡ δὲ Λάδη ἐστὶ νῆσος σμικρὴ ἐπὶ τῇ πόλι τῇ Μιλησίων κειμένη.
- 18 Οἱ δὲ Ηέρσαι ἐπείτε τῇ ναυμαχίῃ ἐνίκων τοὺς Ἰωνας, τὴν Μίλητον πολιορκέοντες ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης, καὶ ὑπορύσσοντες τὰ τείχεα καὶ παντοίας μηχανὰς προσφέροντες, αἰρέουσι κατ' ἔκρης ἔκτῳ ἔτει ἀπὸ τῆς ἀποστάσιος τῆς Ἀρισταγόρεω·
- 20 καὶ ἡγραποδίσαντο τὴν πόλιν. Ἐνθεῦτεν οἱ ζωγρηθέντες τῶν Μιλησίων ἥγοντο ἐς Σοῦσα. Βασιλεὺς δὲ σφεας Δαρεῖος κακὸν οὐδὲν ἄλλο ποιήσας κατοίκισε ἐπὶ τῇ Ἑρυθρῇ καλεομένῃ θαλάσσῃ, ἐν Ἀμπη πόλι, παρ' ἧν Τίγρης ποταμὸς παραρρέων ἐς
- 21 θάλασσαν ἔξει. Ἀθηναῖοι δὲ δῆλον ἐποίησαν ὑπεραχθεσθέντες τῇ Μιλήτου ἄλωσι τῇ τε ἄλλῃ πολλαχῇ, καὶ δὴ καὶ ποιήσαντι Φρυνίχῳ δρᾶμα Μιλήτου ἄλωσιν καὶ διδάξαντι ἐς δάκρυα τε ἔπεσε τὸ θέητρον, καὶ ἐζημίωσάν μιν ὡς ἀναμνήσαντα οἰκήια

κακὰ γιλίγησι δραχμῆσι, καὶ ἐπέταξαν μηκέτι μηδένα χρᾶσθαι τούτῳ τῷ δράματι.

‘Ο δὲ ναυτικὸς στρατὸς ὁ Περσέων χειμερίσας περὶ Μίλη-³¹ τον, τῷ δευτέρῳ ἔτει ὡς ἀνέπλωσε, αἱρέει εὐπετέως τὰς νήσους τὰς πρὸς τῇ ἡπείρῳ κειμένας, Χίον καὶ Λέσβον καὶ Τένεδον. Αἴρεον δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ ἡπείρῳ πόλιας τὰς Ιάδας. Ταῦτά τε δὴ³² ἐποίευν καὶ τὰς πόλιας ἐνεπίμπρασαν αὐτοῖσι τοῖσι ἵροῖσι. Οὕτω δὴ τὸ τρίτον “Ιωνες κατεδουλώθησαν, πρῶτον μὲν ὑπὸ Λυδῶν, διὶς δὲ ἐπεξῆς τότε ὑπὸ Περσέων.

‘Απὸ δὲ Ιωνίης ἀπαλλασσόμενος δὲ ναυτικὸς στρατὸς τὰ³³ ἐπὶ ἀριστερὰ ἐσπλέοντι τοῦ Ἐλλησπόντου αἱρέει πάντα· τὰ γὰρ ἐπὶ δεξιὰ αὐτοῖσι τοῖσι Πέρσησι ὑποχείρια ἦν γεγονότα κατ’ ἥπειρον. Εἰσὶ δὲ αἱ ἐν τῇ Εὐρώπῃ γῆραι τοῦ Ἐλλησπόντου, αἵδε, Χερσόνησός τε, ἐν τῇ πόλιες συγγκαὶ ἔνεισι, καὶ Πέρινθος καὶ τὰ τείχεα τὰ ἐπὶ Θρηίκης καὶ Σηγλυμβρίη τε καὶ Βυζάντιον.

Μετὰ δὲ Ἀρταφέρνης, δὲ Σαρδίων ὑπαρχος, μεταπεμψάμε⁴² νος ἀγγέλους ἐκ τῶν πολίων συνθήκας σφίσι αὐτοῖσι τοὺς “Ιωνας ἡνάγκασε ποιέεσθαι, ἵνα δωσίδικοι εἰέν καὶ μὴ ἀλλήλους φέροιέν τε καὶ ἄγοιεν. Ταῦτά τε ἡνάγκασε ποιέειν καὶ τὰς χώρας σφέων μετρήσας κατὰ παρασάγγας, τοὺς κιλέουσι οἱ Πέρσαι τὰ τριήκοντα στάδια, κατὰ δὴ τούτους μετρήσας φόρους ἔταξε ἐκάστοισι, οἵ κατὰ χώρην δικτελέουσι ἔχοντες ἐκ τούτου τοῦ χρόνου αἱεὶ ἔτι καὶ ἐς ἐμέ, ὡς ἐτάχθησαν ἐξ Ἀρταφέρνεος· ἐτάχθησαν δὲ σχεδὸν κατὰ ταῦτα, τὰ καὶ πρότερον εἶχον. Καί σφι ταῦτα μὲν εἰρηνικὰ ἦν.

2. Ἐκστρατεία τοῦ Μαρδονίου ἐναντίον τῆς Ἐλλάδας (492) (Κεφ. 43-45)

“Αμα δὲ τῷ ἔαρι, τῶν ἄλλων καταλελυμένων στρατηγῶν,⁴³ ἐκ βασιλέος, Μαρδόνιος δὲ Γωβρύεω κατέβαινε ἐπὶ θάλασσαν, στρατὸν πολλὸν μὲν κάρτα πεζὸν ἀμα ἀγόμενος, πολλὸν δὲ ναυ-

τικόν. "Αγων δὲ τὸν στρατὸν τοῦτον ὁ Μαρδόνιος, ἐπείτε ἐγένετο ἐν τῇ Κιλικίῃ, αὐτὸς μὲν ἐπιβάτης ἐπὶ νεὸς ἐκομίζετο ἀμα τῆσι ἄλλησι νηυσί, στράτιὴν δὲ τὴν πεζὴν ἄλλοι ἡγεμόνες ἦγον ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον. 'Ως δὲ παραπλέων τὴν Ἀσίην ἀπίκετο ὁ Μαρδόνιος ἐξ τὴν Ἰωνίην, ἐνθαῦτα τοὺς τυράννους τῶν Ἰωνῶν καταπαύσας πάντας δημοκρατίας κατίστη ἐξ τὰς πόλις. Ταῦτα δὲ ποιήσας ἡπείγετο ἐξ τὸν Ἑλλήσποντον. 'Ως δὲ συνέλεχθη μὲν χρῆμα πολλὸν νεῶν, συνελέχθη δὲ καὶ πεζὸς στρατὸς πολλός, διαβάντες τῆσι νηυσὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἐπορεύοντα διὰ τῆς Εύρωπης, ἐπορεύοντο δὲ ἐπὶ τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας.

- 44 Αὗται μὲν ὃν σφι πρόσχημα ἦσαν τοῦ στόλου ἀτάρ ἐν νόῳ ἔχοντες ὅσας ἂν πλείστας δύναντο καταστρέψεθαι τῶν Ἑλληνίδων πολίων, τοῦτο μὲν δὴ τῆσι νηυσὶ Θασίους οὐδὲ χεῖρας ἀνταειραμένους κατεστρέψαντο, τοῦτο δὲ τῷ πεζῷ Μακεδόνας πρὸς τοῖσι ὑπάρχουσι δούλους προσεκτήσαντο· τὰ γάρ ἐντὸς Μακεδόνων ἔθνεα πάντα σφι ἥδη ἦν ὑποχείρια γεγονότα. Ἐκ μὲν δὴ Θάσου διαβαλόντες πέρην ὑπὸ τὴν ἡπειρὸν ἐκομίζοντο μέχρι Ἀκάνθου, ἐκ δὲ Ἀκάνθου ὅρμώμενοι τὸν Ἀθων περιέβαλλον. Ἐπιπεσὼν δέ σφι περιπλέουσι βορέης ἀνεμος μέγας τε καὶ ἀπορος κύρτα τρηχέως περιέσπε πλήθεϊ πολλὰς τῶν νεῶν ἐκβάλλων πρὸς τὸν Ἀθων. Λέγεται γάρ κατὰ τριηκοσίας μὲν τῶν νεῶν τὰς διαφθαρείσας εἶναι, ὑπὲρ δὲ δύο μυριάδας ἀνθρώπων· ὥστε γάρ θηριωδεστάτης ἐούσης τῆς θαλάσσης ταύτης τῆς περὶ τὸν Ἀθων, οἱ μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων διεφθείροντο ἀρπαζόμενοι, οἱ δὲ πρὸς τὰς πέτρας ἀρασσόμενοι· οἵ δὲ αὐτῶν νέειν οὐκ ἡπιστέατο, καὶ κατὰ τοῦτο διεφθείροντο, οἵ δὲ φίγεε.

- 45 'Ο μὲν δὴ ναυτικὸς στρατὸς οὕτω ἐπρησσε, Μαρδονίῳ δὲ καὶ τῷ πεζῷ στρατοπεδευομένῳ ἐν Μακεδονίῃ νυκτὸς Βρύγοι Θρήικες ἐπεχείρησαν· καὶ σφεων πολλοὺς φονεύουσι οἱ Βρύγοι Μαρδόνιον δὲ αὐτὸν τρωματίζουσι. Οὐ μέντοι οὐδὲ αὐτοὶ δου-

λοσύνην διέφυγον πρὸς Περσέων· οὐ γὰρ δὴ πρότερον ἀπανέστη ἐκ τῶν χωρέων τούτων Μαρδόνιος, πρὶν ἡ σφεας ὑποχειρίους ἔποιήσατο. Τούτους μέντοι καταστρεψάμενος ἀπῆγε τὴν στρατιὴν ὅπισω, ἄτε τῷ πεζῷ τε προσπταίσας πρὸς τοὺς Βρύγους καὶ τῷ ναυτικῷ μεγάλως περὶ τὸν "Αθων. Οὗτος μὲν νῦν ὁ στόλος αἰσχρῶς ἀγωνισάμενος ἀπαλλάχθη ἐς τὴν Ἀσίην.

3. Ἐκστρατεία τοῦ Δάτη καὶ τοῦ Ἀρταφέρνη ἐναντίον τῆς Ἑλλάδας

(Κεφ. 94 - 97, 100 - 103, 105 - 117, 119 - 120)

α') Πλοῦς τοῦ περικοῦ στόλου μέσ' ἀπὸ τὰ νησιὰ τοῦ Αιγαίου Πελάγους.— Ἀλωση τῆς Ἐρέτριας

(Κεφ. 94 - 97, 100 - 101)

Δευτέρω δὲ ἔτει τούτων ὁ Δαρεῖος Μαρδόνιον μὲν φλαύρως πρήξαντα τῷ στόλῳ παραλύει τῆς στρατηγίης, ὅλους δὲ στρατηγοὺς ἀποδέξας ἀπέστειλε ἐπὶ τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας, Δατίν τε, ἐόντα Μῆδον γένος, καὶ Ἀρταφέρνεα, τὸν Ἀρταφέρνεος παῖδα, ἀδελφιδέον ἐωυτοῦ· ἐντειλάμενος δὲ ἀπέπεμπε ἔξανδρα ποδίσαντας Ἀθήνας καὶ Ἐρέτριαν ἀγαγεῖν ἐωυτῷ ἐς δύψιν τὰ ἀνδρύποδα.

'Ως δὲ οἱ στρατηγοὶ οὗτοι οἱ ἀποδεχθέντες πορευόμενοι παρὰ βασιλέος ἀπίκοντο τῆς Κιλικίης ἐς τὸ Ἀλήιον πεδίον, ἀμα ἀγόμενοι πεζὸν στρατὸν πολλὸν τε καὶ εὖ ἐσκευασμένον, ἐνθαῦτα στρατοπεδευομένοισι ἐπῆλθε μὲν ὁ ναυτικὸς πᾶς στρατὸς ὁ ἐπιταχθεὶς ἑκάστοισι, παρεγένοντο δὲ καὶ αἱ ἵππαγωγοὶ νέες, τὰς τῷ προτέρῳ ἔτει προεῖπε τοῖσι ἐωυτοῦ δασμοφόροισι Δαρεῖος ἔτοιμάζειν. Ἐσβαλόμενοι δὲ τοὺς ἵππους ἐς ταύτας καὶ τὸν πεζὸν στρατὸν ἐσβιβάσαντες ἐς τὰς νέας, ἔπλεον ἔξακοσίησι τριήρεσι ἐς τὴν Ἰωνίην. Ἐνθεῦτεν δὲ οὐ παρὰ τὴν ἥπειρον εἶχον τὰς νέας ιθὺ τοῦ τε Ἑλλησπόντου καὶ τῆς Θρηίκης,

ἀλλ' ἐκ Σάμου δρμώμενοι παρά τε' Ἰκάριον καὶ διὰ νήσων τὸν πλόνον ἐποιεῦντο, ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέειν, δεῖσαντες μάλιστα τὸν περίπλοον τοῦ "Αθω, ὅτι τρίτῳ πρότερον ἔτει ποιεύμενοι ταύτη τὴν κομιδὴν μεγάλως προσέπταισαν· πρὸς δὲ καὶ ἡ Νάξος σφέας ἡνάγκαζε πρότερον οὐκ ἀλοῦσα.

96 Ἐπεὶ δὲ ἐκ τοῦ Ἰκαρίου πελάγεος προσφερόμενοι προσέμειξαν τῇ Νάξῳ (ἐπὶ ταύτην γάρ δὴ πρώτην ἐπεῖχον στρατεύεσθαι οἱ Πέρσαι μεμνημένοι τῶν πρότερον), οἱ Νάξιοι πρὸς τὰ οὔρεα οἰχοντο φεύγοντες οὐδὲ ὑπέμειναν. Οἱ δὲ Πέρσαι ἀνδραποδισάμενοι, τοὺς κατέλαβον αὐτῶν, ἐνέπρησαν καὶ τὰ ἵρα καὶ τὴν πόλιν. Ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους ἀνήγοντο.

97 Ἐνῷ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐποίευν, οἱ Δήλιοι ἐκλιπόντες καὶ αὐτοὶ τὴν Δῆλον οἰχοντο φεύγοντες ἐς Τῆγον. Τῆς δὲ στρατιῆς καταπλεούσης ὁ Δᾶτις προπλώσας οὐκ ἔα τὰς νέας πρὸς τὴν νῆσον προσορμίζεσθαι, ἀλλὰ πέρην ἐν τῇ Ῥηγαίῃ αὐτὸς δὲ πυθόμενος, ἵνα ἥσχεν οἱ Δήλιοι, πέμπων κήρυκα ἡγόρευε σφι τάδε· «Ἄνδρες ἱροί, τί φεύγοντες οἴχεσθε οὐκ ἐπιτίθεα καταγνόντες κατ' ἐμεῦ; Ἐγὼ γάρ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοσοῦτό γε φρονέω καὶ μοι ἐκ βασιλέος ἄδε ἐπέσταλται, ἐν τῇ χώρῃ οἱ δύο θεοὶ ἐγένοντο, ταύτην μηδὲν σίνεσθαι, μήτε αὐτὴν τὴν χώρην μήτε τοὺς οἰκήτορας αὐτῆς. Νῦν δὲν καὶ ἀπιτεί ἐπὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν καὶ τὴν νῆσον νέμεσθε». Ταῦτα μὲν ἐπεκηρυκεύσατο τοῖσι Δηλίοισι, μετὰ δὲ λιβανωτοῦ τριηκόσια τάλαντα κατανήσας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐθυμίησε.

100 Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ποιήσας ἔπλεε ἄμα τῷ στρατῷ ἐπὶ τὴν Ἔρετριαν πρῶτα, ἄμα ἀγόμενος καὶ Ἱωνας καὶ Αἰολέας. Ἔρετριέες δὲ πινθανόμενοι τὴν στρατιὴν τὴν Περσικὴν ἐπὶ σφέας ἐπιπλέουσαν Ἀθηναίων ἐδεήθησαν σφίσι βοηθούς γενέσθαι. Ἀθηναῖοι δὲ οὐκ ἀπείπαντο τὴν ἐπικουρίην, ἀλλὰ τοὺς τετρακισχιλίους τοὺς κληρουχέοντας τῶν ἴπποβοτέων Χαλκιδέων τὴν χώρην, τούτους σφι διδοῦσι τιμωρούς. Τῶν δὲ Ἐρε-

τριέων ἦν ἄρα οὐδὲν ὑγίεις βούλευμα, οἵ μετεπέμποντο μὲν Ἀθηναίους, ἐφρόνεον δὲ διφασίας ἰδέας· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἔβου λεύοντο ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν ἐς τὰ ἄκρα τῆς Εὔβοίης, ἄλλοι δὲ αὐτῶν ἵδια κέρδεα προσδεκόμενοι παρὰ τοῦ Πέρσεω οἴσεσθαι προδοσίην ἐσκευάζοντο. Μαθὼν δὲ τούτων ἐκάτερα, ὡς εἶχε, Αἰσχίνης ὁ Νόθωνος, ἐών τῶν Ἐρετριέων τὰ πρῶτα, φράζει τοῖσι ἥκουσι τῶν Ἀθηναίων πάντα τὰ παρεόντα σφι πρήγματα, προσεδέετό τε ἀπαλλάσσεσθαι σφεας ἐς τὴν σφετέρην, ἵνα μὴ προσαπόλωνται. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῦτα Αἰσχίνη συμβουλεύσκοντι πείθονται.

Καὶ οὗτοι μὲν διαβάντες ἐς Ὁρωπὸν ἔσωζον σφέας αὐτούς· 101 οἱ δὲ Πέρσαι πλέοντες κατέσχον τὰς νέας τῆς Ἐρετρικῆς χώρης κατὰ Ταμύνας καὶ Χοιρέας καὶ Αιγίλια, κατασχόντες δὲ ἐς ταῦτα τὰ χωρία αὐτίκα ἵππους τε ἐξεβάλλοντο καὶ παρεσκευάζοντο ὡς προσοισόμενοι τοῖσι ἐχθροῖσι. Οἱ δὲ Ἐρετριέες ἐπεξελθεῖν μὲν καὶ μαχέσασθαι οὐκ ἐποιεῦντο βουλήν· εἴ κως δὲ διαφυλάξειαν τὰ τείχεα, τούτου σφι πέρι ἔμελε, ἐπείτε ἐνίκα μὴ ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν. Προσβολῆς δὲ γινομένης καρτερῆς πρὸς τὸ τεῖχος ἐπὶ ἔξι μὲν ἡμέρας ἐπιπτον πολλοὶ ἀμφοτέρων· τῇ δὲ ἔβδομῃ Εὔφορβός τε ὁ Ἀλκιμάχου καὶ Φύλαχρος ὁ Κυνέω, ἄγδρες τῶν ἀστῶν δόκιμοι, προδιδοῦσι τοῖσι Πέρσησι. Οἱ δὲ ἐσελθόντες ἐς τὴν πόλιν τοῦτο μὲν τὰ ἱρὰ συλήσαντες ἐνέπρησαν, ἀποτινύμενοι τῶν ἐν Σάρδισι κατακαυθέντων Ἱερῶν, τοῦτο δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἡγδραποδίσκοντο κατὰ τὰς Δαρείου ἐντολάς.

β') Ἀπόβαση τῶν Περσῶν στὴν Ἀττική.—
Προπαρασκευέες τῶν Ἀθηναίων γιὰ μάχη.— Μιλτιάδης

(Κεφ. 102 - 103 105 - 109)

Χειρωσάμενοι δὲ τὴν Ἐρέτριαν καὶ ἐπισχόντες ὀλίγας 102 ἡμέρας ἐπλεον ἐς γῆν τὴν Ἀττικὴν κατεπείγοντές τε πολλὸν καὶ δοκέοντες ταῦτα τοὺς Ἀθηναίους ποιήσειν, τὰ καὶ τοὺς

- ’Ερετριέας ἐποίησαν. Καὶ ἦν γὰρ ὁ Μαραθών ἐπιτηδεότατον χωρίον τῆς Ἀττικῆς ἐνιππεῦσαι καὶ ἀγχοτάτω τῆς Ἐρετρίης,
 103 ἐς τοῦτο σφι κατηγέτο Ἰππίης δὲ Πεισιστράτου. Ἀθηναῖοι δέ,
 ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, ἐβώθεον καὶ αὐτοὶ ἐς τὸν Μαραθώνα. Ἡ-
 γον δέ σφεας στρατηγοὶ δέκα, τῶν ὁ δέκατος ἦν Μιλτιάδης, τοῦ
 τὸν πατέρα Κίμωνα τὸν Στησαγόρεω κατέλαβε φυγεῖν ἐξ Ἀ-
 θηνέων Πεισίστρατον τὸν Ἰπποκράτεος. Οὗτος δὴ ὁ Μιλτιά-
 δης ἦκαν ἐκ τῆς Χερσονήσου ἐστρατήγεε Ἀθηναίων.
 105 Καὶ πρῶτα μὲν ἔόντες ἔτι ἐν τῷ ἄστει οἱ στρατηγοὶ ἀπο-
 πέμπουσι ἐς Σπάρτην κήρυκα Φειδιππίδην, Ἀθηναῖον μὲν ἄν-
 δρα, ἄλλως δὲ ἡμεροδρόμον τε καὶ τοῦτο μελετῶντα. Τότε δὲ
 πεμψθεὶς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν δὲ Φειδιππίδης οὗτος δευτεραῖος
 ἐκ τοῦ Ἀθηναίων ἄστεος ἦν ἐν Σπάρτῃ, ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ τοὺς
 ἄρχοντας ἔλεγε· «Ω Λακεδαιμόνιοι, Ἀθηναῖοι ὑμέων δέονται
 σφίσι βωθῆσαι καὶ μὴ περιιδεῖν πόλιν ἀρχαιοτάτην ἐν τοῖσι
 Ἑλλησι δουλοσύνῃ περιπεσοῦσαν πρὸς ἀνδρῶν βαρβάρων· καὶ
 γὰρ νῦν Ἐρέτριά τε ἡνδραπόδισται καὶ πόλι λογίμων ἡ Ἑλλὰς
 γέγονε ἀσθενεστέρη».
 106 Ο μὲν δὴ σφι τὰ ἐντεταλμένα ἀπήγγελλε, τοῖσι δὲ ἔαδε
 μὲν βωθέειν Ἀθηναίοισι, ἀδύνατα δέ σφι ἦν τὸ παραστίκα
 ποιέειν ταῦτα οὐ βουλομένοισι λύειν τὸν νόμον· ἦν γὰρ ἴσταμέ-
 νου τοῦ μηνὸς εἰνάτη, εἰνάτη δὲ οὐκ ἔξελεύσεσθαι ἔφασαν μὴ
 107 οὐ πλήρεος ἔόντος τοῦ κύκλου. Οὗτοι μέν νυν τὴν πανσέληνον
 ἔμενον, τοῖσι δὲ βαρβάροισι κατηγέτο Ἰππίης δὲ Πεισιστράτου
 ἐς τὸν Μαραθώνα. Ἀθηναίοισι δὲ τεταγμένοισι ἐν τεμένει Ἡ-
 ρακλέος ἐπῆλθον βωθέοντες Πλαταιέες πανδημεῖ· καὶ γὰρ καὶ
 ἐδεδώκεσαν σφέας αὐτοὺς τοῖσι Ἀθηναίοισι οἱ Πλαταιέες, καὶ
 πόνους ὑπὲρ αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι συχνούς ἥδη ἀναραιρέατο.
 108 Τοῖσι δὲ Ἀθηναίων στρατηγοῖσι ἐγίνοντο δίχα αἱ γνῶμαι
 τῶν μὲν οὐκ ἐώντων συμβαλεῖν (δλίγους γὰρ εἶναι) στρατιῇ τῇ
 Μήδων, τῶν δὲ καὶ Μιλτιάδεω κελευσόντων. Ως δὲ δίχα τε ἐγί-

νοντο καὶ ἐνίκα ἡ χείρων τῶν γνωμέων, ἐνθαῦτα, ἦν γάρ ἐνδέκατος ψηφιδοφόρος ὁ τῷ κυάμῳ λαχών Ἀθηναίων πολεμαρχέειν (τὸ παλαιὸν γάρ Ἀθηναῖοι ὅμοψήφον τὸν πολέμαρχον ἐποιεῦντο τοῖσι στρατηγοῖσι) — ἦν δὲ τότε πολέμαρχος Καλλίμαχος Ἀφιδναῖος —, πρὸς τοῦτον ἐλθὼν Μιλτιάδης ἔλεγε τάδε·

«Ἐν σοὶ νῦν, Καλλίμαχε, ἐστὶ ἡ καταδουλῶσαι Ἀθήνας ἢ¹⁰⁹ ἐλευθέρας ποιήσαντα μνημόσυνον λιπέσθαι ἐς τὸν ἄπαντα ἀνθρώπων βίον, οἷον οὐδὲ Ἀρμόδιος τε καὶ Ἀριστογείτων. Νῦν γάρ δή, ἐξ οὗ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι, ἐς κίνδυνον ἥκουσι μέγιστον, καὶ ἦν μέν γε ὑποκύψωσι τοῖσι Μῆδοισι, δέδεκται, τὰ πείσονται παραδεδομένοι Ἰππίῃ, ἦν δὲ περιγένηται αὕτη ἡ πόλις, οἵη τέ ἐστι πρώτη τῶν Ἑλληνίδων πολίων γενέσθαι. Κῶς ὃν δὴ ταῦτα οἴλα τέ ἐστι γενέσθαι, καὶ κῶς ἐς σέ τοι τούτων ἀνήκει τῶν πρηγγμάτων τὸ κῦρος ἔχειν, νῦν ἔρχομαι φράσων. Ἡμέων τῶν στρατηγῶν ἐόντων δέκα δίχα γίνονται αἱ γνῶμαι, τῶν μὲν κελευσόντων συμβάλλειν, τῶν δὲ οὐ. "Ἡν μέν νυν μὴ συμβάλλωμεν, ἔλπομαί τινα στάσιν μεγάλην διασείσειν ἐμπεσοῦσαν τὰ Ἀθηναίων φρονήματα, ὥστε μηδίσαι· ἦν δὲ συμβάλλωμεν, πρὶν τι καὶ σαθρὸν Ἀθηναίων μετεξετέροισι ἐγγενέσθαι, θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων οἷοί τέ είμεν περιγενέσθαι τῇ συμβολῇ. Ταῦτα ὃν πάντα ἐς νῦν τείνει καὶ ἐκ σέο ἥρτηται· ἦν γάρ σὺ γνώμη τῇ ἐμῇ προσθῇ, ἐστι τοι πατρὶς τε ἐλευθέρη καὶ πόλις πρώτη τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι· ἦν δὲ τὴν τῶν ἀποσπευδόντων τὴν συμβολὴν ἔλῃ, ὑπάρξει τοι, τῶν ἐγὼ κατέλεξα ἀγαθῶν, τὰ ἐναντία».

Ταῦτα λέγων ὁ Μιλτιάδης προσκτᾶται τὸν Καλλίμαχον· προσγενομένης δὲ τοῦ πολεμάρχου τῆς γνώμης ἐκεκύρωτο συμβάλλειν.

γ') Ἡ μάχη στὸν Μαραθώνα (490)
(Κεφ. 110 - 117, 119 - 120)

Μετὰ δὲ οἱ στρατηγοί, τῶν ἡ γνώμη ἔφερε συμβάλλειν, ὡς 110

- έκάστου αὐτῶν ἐγίνετο πρυτανηίη τῆς ἡμέρης, Μιλτιάδη παρεδίδοσαν· ὃ δὲ δεκόμενος οὕτι καὶ συμβολὴν ἐποιέετο, πρὸν γε δὴ αὐτοῦ πρυτανηίη ἐγένετο. ‘Ως δὲ ἐς ἑκεῖνον περιῆλθε, ἐνθαῦτα δὴ ἐτάσσοντο ὥδε οἱ Ἀθηναῖοι ὡς συμβαλέοντες· τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρεος ἡγέετο ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος· ὃ γὰρ νόμος τότε εἶχε σύτῳ τοῖσι Ἀθηναίοισι, τὸν πολέμαρχον ἔχειν κέρας τὸ δεξιόν. ‘Ηγεομένου δὲ τούτου ἐξεδέκοντο, ὡς ἡριθμέοντο, αἱ φυλαὶ ἐχόμεναι ἀλλήλων· τελευταῖοι δὲ ἐτάσσοντο ἔχοντες τὸ εὐώνυμον κέρας Πλαταιέες. ’Απὸ ταύτης δὲ τῆς μάγης, θυσίας Ἀθηναίων ἀναγόντων ἐς τὰς πανηγύριας τὰς ἐν τῇσι πεντετηρίσι γινομένας, κατεύχεται ὁ αῆρυξ ὁ Ἀθηναῖος ἅμα τε Ἀθηναίοισι λέγων γίνεσθαι τὰ ἀγαθὰ καὶ Πλαταιεῦσι. Τότε δὲ τασσομένων τῶν Ἀθηναίων ἐν Μαραθῶνι ἐγίνετο τοιόνδε τι· τὸ στρατόπεδον ἐξισούμενον τῷ Μηδικῷ στρατοπέδῳ, τὸ μὲν αὐτοῦ μέσον ἐγίνετο ἐπὶ τάξις ὀλίγας, καὶ ταύτη ἦν ἀσθενέστατον τὸ στρατόπεδον, τὸ δὲ κέρας ἐκάτερον ἕρρωτο πλήθεϊ.
- 112 ‘Ως δέ σφι διετέτακτο καὶ τὰ σφάγια ἐγίνετο καλά, ἐνθαῦτα, ὡς ἀπειθησαν οἱ Ἀθηναῖοι, δρόμῳ ἵεντο ἐς τοὺς βαρβάρους. Ἡσκυ δὲ στάδιοι οὐκ ἐλάσσονες τὸ μεταίχμιον αὐτῶν ἦσαν. Οἱ δὲ Πέρσαι ὄρέοντες δρόμῳ ἐπιόντας παρεσκευάζοντο ὡς δεξόμενοι, μανίην τε τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπέφερον καὶ πάγχυν δλεθρίην, ὄρέοντες αὐτοὺς ὀλίγους, καὶ τούτους δρόμῳ ἐπειγομένους οὔτε ἵππου ὑπαρχούσης σφι οὔτε τοξευμάτων. Ταῦτα μέν νυν οἱ βάρβαροι κατέκαζον. ’Αθηναῖοι δέ, ἐπείτε ἀθρόοι προσέμειξαν τοῖσι βαρβάροισι, ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. Πρῶτοι μὲν γὰρ Ἐλλήνων πάντων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, δρόμῳ ἐς πολεμίους ἐχρήσαντο, πρῶτοι δὲ ἀνέσχοντο ἐσθῆτά τε Μηδικὴν ὄρέοντες καὶ ἀνδρας τοὺς ταύτην ἐσθημένους· τέως δὲ ἦν τοῖσι “Ἐλλησι καὶ τὸ οὖνομα τὸ Μήδων φόβος ἀκοῦσαι.
- 113 Μαχομένων δὲ ἐν τῷ Μαραθῶνι χρόνος ἐγίνετο πολλός. Καὶ τὸ μὲν μέσον τοῦ στρατοπέδου ἐνίκων οἱ βάρβαροι, τῇ

Πέρσαι τε αὐτοὶ καὶ Σάκαι ἐτετάχατο· κατὰ τοῦτο μὲν δὴ ἐνίκων οἱ βάρβαροι καὶ ῥήξαντες ἐδίωκον ἐς τὴν μεσόγαιαν, τὸ δὲ κέρας ἑκάτερον ἐνίκων Ἀθηναῖοι τε καὶ Πλαταιέες. Νικῶντες δὲ τὸ μὲν τετραμύμενον τῶν βαρβάρων φεύγειν ἔων, τοῖσι δὲ τὸ μέσον ῥήξασι αὐτῶν συναγαγόντες τὰ κέρεα ἐμάχοντο, καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. Φεύγουσι δὲ τοῖσι Πέρσῃσι εἴποντο κόπτοντες ἐς δὲ ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἀπίκοντο· ἀπικόμενοι δὲ πῦρ τε αἴτεον καὶ ἐπελαμβάνοντο τῶν νεῶν. Καὶ τοῦτο μὲν ἐν τούτῳ τῷ πό- 114 νῳ δὲ πολέμαρχος διαφθείρεται, ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθός, ἀπὸ δὲ ἔθυνε τῶν στρατηγῶν Στησίλεως ὁ Θρασύλεως· τοῦτο δὲ Κυνέγειρος ὁ Εύφοροίωνος ἐνθαῦτα ἐπιλαβόμενος τῶν ἀφλάστων νεός, τὴν χεῖρα ἀποκοπεὶς πελέκει πίπτει, τοῦτο δὲ ἄλλοι Ἀθηναῖοι πολλοί τε καὶ οὐνομαστοί.

Ἐπτὰ μὲν δὴ τῶν νεῶν ἐπεκράτησαν τρόπῳ τοιούτῳ Ἀθη- 115 ναῖοι· τῆσι δὲ λοιπῆσι οἱ βάρβαροι ἐξανακρουσάμενοι καὶ ἀναλαβόντες ἐκ τῆς νήσου, ἐν τῇ ἔλιπον τὰ ἐξ Ἐρετρίης ἀνδράποδα, περιέπλεον Σούνιον, βουλόμενοι φθῆναι τοὺς Ἀθηναίους ἀπικόμενοι εἰς τὸ ἄστυ. Αἰτίην δὲ ἔσχε ἐν Ἀθηναίοισι ἐξ Ἀλκμεωνιδέων μηχανῆς αὐτοὺς ταῦτα ἐπινοηθῆναι· τούτους γὰρ συνθεμένους τοῖσι Πέρσῃσι ἀναδέξαι ἀσπίδα ἐοῦσι ἤδη ἐν τῇσι νησί. Οὗτοι μὲν δὴ περιέπλεον Σούνιον· Ἀθηναῖοι δέ, ὡς πο- 116 δῶν εἶχον, ἐβώθεον ἐς τὸ ἄστυ, καὶ ἔφθησάν τε ἀπικόμενοι, πρὶν ἢ τοὺς βαρβάρους ἤκειν, καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο ἀπιγμένοι ἐξ Ἡρακλείου τοῦ ἐν Μαραθῶνι ἐν ἄλλῳ Ἡρακλείῳ τῷ ἐν Κυνοσάργεῃ. Οἱ δὲ βάρβαροι τῆσι νησὶ ὑπεραιωρηθέντες Φαλήρου (τοῦτο γὰρ ἦν ἐπίνειον τότε τῶν Ἀθηναίων) ὑπὲρ τούτου ἀνακωχεύσαντες τὰς νέας ἀπέπλεον διέσω ἐς τὴν Ἀσίην. Ἐν ταύτῃ τῇ ἐν Μαραθῶνι μάχη ἀπέθανον τῶν βαρ- 117 βάρων κατὰ ἔξακιστιλίους καὶ τετρακοσίους ἄνδρας, Ἀθηναίων δὲ ἑκατὸν καὶ ἐνενήκοντα καὶ δύο.

Τοὺς δὲ τῶν Ἐρετριέων ἡνδραποδισμένους Δᾶτίς τε καὶ 119

Αρταφέρνης, ώσ προσέσχον ἐς τὴν Ἀσίην πλέοντες, ἀνήγαγον
ἐς Σοῦσα. Βασιλεὺς δὲ Δαρεῖος, πρὶν μὲν αἰχμαλώτους γενέ-
σθαι τοὺς Ἐρετριέας ἐνεῖχε σφι δεινὸν χόλον, οἷα ἀρξάντων
ἀδικίης προτέρων τῶν Ἐρετριέων· ἐπείτε δὲ εἶδε σφεας ἀπα-
χθέντας παρ' ἑωυτὸν καὶ ὑποχειρίους ἑωυτῷ ἔόντας, ἐποίησε
κακὸν ἄλλο οὐδέν, ἀλλὰ σφεας τῆς Κισσίης χώρης κατοίκισε
ἐν σταθμῷ ἑωυτοῦ, τῷ οὖνομά ἐστι Ἀρδέρικκα, ἀπὸ Σούσων
δέκα καὶ διηκοσίους σταδίους ἀπέχοντι. Ἐνθαῦτα τοὺς Ἐρε-
τριέας κατοίκισε βασιλεὺς, οἵ καὶ μέχρι ἐμέο εἶχον τὴν χώ-
ρην ταύτην, φυλάσσοντες τὴν ἀρχαίην γλῶσσαν. Τὰ μὲν δὴ
περὶ Ἐρετριέας ἔσχε οὕτω.

120 Λακεδαιμονίων δὲ ἥκον ἐς τὰς Ἀθήνας δισχίλιοι μετὰ τὴν
πανσέληνον, ἔχοντες σπουδὴν πολλὴν καταλαβεῖν οὕτω, ὥστε
τριταῖοι ἐκ Σπάρτης ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ. "Ὕστεροι δὲ ἀπι-
κόμενοι τῆς σιμβολῆς ἴμείροντο ὅμως θεήσασθαι τοὺς Μή-
δους· ἐλθόντες δὲ ἐς τὸν Μαραθῶνα ἐθεήσαντο. Μετὰ δὲ αἰ-
νέοντες Ἀθηναίους καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ἀπαλλάσσοντο δπίσω.

ΒΙΒΛΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΠΟΛΥΜΝΙΑ

(Ο Δαρείος μετά τή μάχη στὸ Μαραθώνα ἄρχισε νὰ ἐτοιμάζεται γιὰ νέα ἐκστρατεία ἐναρτίον τῆς Ἑλλάδας. Στὸ μεταξὺ ὅμως πέθανε καὶ τὸν διαδέχτηκε ὁ γιός των Ξέρξης. Αὐτὸς ἀποφάσισε νὰ ἐπιχειρήσει αὐτοπροσώπως τὴν τρίτη ἐκστρατεία ἐναρτίον τῆς Ἑλλάδας. Ἀφοῦ λοιπὸν προετοιμάστηκε ἐπὶ τέσσερα χρόνια, ἀναχώρησε τὸ 480 ἀπὸ τὶς Σάρδεις μὲ δῦλο τὸ στρατό του γιὰ τὸν Ἑλλήσποντο, ὃπου εἶχε συναθροιστεῖ καὶ δῦλος ὁ στόλος.

Ο περσικὸς στρατὸς ἐπέρρεασε τὸν Ἑλλήσποντο καὶ ὥστερ ἀπὸ πορεία λίγων ἡμερῶν συναθροίστηκε στὸν Δορίσκο, μεγάλη παραθαλάσσια πεδιάδα τῆς Θράκης, ὃπου εἶχε φθάσει ἀπὸ τὸν Ἑλλήσποντο καὶ ὁ στόλος. Ἔκει ὁ Ξέρξης παράταξε καὶ μέτρησε τὸ στρατό του: τὸ πλῆθος τοῦ πεζικοῦ στρατοῦ βρέθηκε ἔτα ἐκατομμύνῳ ἐπτακόσιες χιλιάδες καὶ τοῦ ἵππικοῦ ὄγδοιτα χιλιάδες, ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς τῶν πολεμικῶν πλοίων ἔφθασε τὰ χίλια διακόσια ἑπτὰ καὶ τῶν φορτηγῶν καὶ ἵππαγωγῶν τὶς τρεῖς χιλιάδες).

1. Ο Ξέρξης ἐπιθεωρεῖ στὸν Δορίσκο τὸν πεζικὸν καὶ ναυτικὸν στρατό.— Διάλογος Ξέρξη καὶ Δημάρατου

(Κεφ. 100 - 105)

Ξέρξης δέ, ἐπεὶ ἡριθμήθη τε καὶ διετάχθη ὁ στρατός, ἐπε- 100 θύμησε αὐτὸς σφεας διεξελάσσας θεήσασθαι. Μετὰ δὲ ἐποίεε τοῦτο, καὶ διεξελαύνων ἐπὶ ἄρματος παρὰ ἔθνος ἐν ἐκαστον ἐπιυνθάνετο, καὶ ἀπέγραφον οἱ γραμματισταί, ἔως ἐξ ἐσχάτων ἐς ἐσχάτα ἀπίκετο καὶ τῆς ἵππου καὶ τοῦ πεζοῦ. Ως δὲ ταῦτα οἱ ἐπεποίητο, τῶν νεῶν κατελκυσθεισέων ἐς θάλασσαν, ἐνθαῦτα ὁ Ξέρξης μετεκβάξε ἐκ τοῦ ἄρματος ἐς νέαν Σιδωνίην

ἴζετο ὑπὸ σκηνῆ χρυσέῃ καὶ παρέπλεε παρὰ τὰς πρώρας τῶν νεῶν, ἐπειρωτῶν τε ἐκάστας ὅμοιώς καὶ τὸν πεζὸν καὶ ἀπογραφόμενος. Τὰς δὲ νέας οἱ ναύαρχοι ἀναγαγόντες ὅσον τε τέσσερα πλέθρα ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀνεκώχευον, τὰς πρώρας ἐς γῆν τρέψαντες πάντες μετωπιγδὸν καὶ ἔξοπλίσαντες τοὺς ἐπιβάτας ὃς ἐς πόλεμον. 'Ο δ' ἐντὸς τῶν πρωρέων πλέων ἐθήσετο καὶ τοῦ αἰγιαλοῦ.

101 Ως δέ καὶ ταύτας διεξέπλωσε καὶ ἔξεβη ἐκ τῆς νεός, μετεπέμψατο Δημάρητον τὸν Ἀρίστωνος συστρατευόμενον αὐτῷ ἐπὶ τὴν Ἐλλάδα, καλέσας δ' αὐτὸν εἰρέτο τάδε· «Δημάρητε, νῦν μοὶ σε ἡδὺ ἐστι εἰρέσθαι, τὰ θέλω. Σὺ εἰς Ἐλλην τε καὶ, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι σεῦ τε καὶ τῶν ἄλλων Ἐλλήνων τῶν ἐμοὶ ἐς λόγους ἀπικνεομένων, πόλιος οὔτ' ἐλαχίστης οὔτ' ἀσθενεστάτης. Νῦν ὦν μοι τόδε φράσον, εἰς Ἐλληνες ὑπομενέουσι χεῖρας ἐμοὶ ἀνταειρόμενοι. Οὐ γάρ, ὡς ἐγὼ δοκέω, οὐδ', εἰ πάντες Ἐλληνες καὶ οἱ λοιποὶ οἱ πρὸς ἐσπέρης οἰκέοντος ἀνθρωποι συλλεγθείσαν, οὐκ ἀξιόμαχοι εἰσὶ ἐμὲ ἐπιόντα ὑπομεῖναι, μηδ ἔντες ἄρθριοι. Θέλω μέντοι καὶ τὸ ἀπὸ σεῦ, δικοῖόν τι λέγεις περὶ αὐτῶν, πυνθέσθαι». 'Ο μὲν ταῦτα εἰρώτα, ὁ δὲ ὑπολαβὼν ἔφη· «Βασιλεῦ, κότερα ἀληθείη χρήσωμαι πρὸς σὲ ἢ ἡδονῆ;». 'Ο δέ μιν ἀληθείη χρήσασθαι ἐκέλευε, φὰς οὐδὲν οἱ ἀγδέστερον ἔσεσθαι ἢ πρότερον ἦν.

102 Ως δὲ ταῦτα ἤκουσε Δημάρητος, ἔλεγε τάδε· «Βασιλεῦ, ἐπειδὴ ἀληθείη χρήσασθαι πάντως με κελεύεις ταῦτα λέγοντα, τὰ μὴ ψευδόμενός τις ὑστερον ὑπὸ σεῦ ἀλώσεται, ἵσθι, ὅτι τῇ Ἐλλάδι πενίη μὲν αἰεὶ κοτε σύντροφός ἐστι, ἀρετὴ δὲ ἔπακτός ἐστι, ἀπό τε σοφίης κατεργασμένη καὶ νόμου ἴσχυροῦ· τῇ διαχρεωμένη ἡ Ἐλλὰς τὴν τε πενίην ἀπαμύνεται καὶ τὴν δεσποσύνην. Αἰνέω μὲν νῦν πάντας Ἐλληνας τοὺς περὶ ἐκείνους τοὺς Δωρικοὺς χώρους οἰκημένους, ἔρχομαι δὲ λέξων οὐ περὶ πάντων τούσδε τοὺς λόγους, ἀλλὰ περὶ Λακεδαιμονίων μούνων,

πρῶτα μὲν ὅτι οὐκ ἔστι ὅκως κοτὲ σους δέξονται λόγους δουλο-
σύνην φέροντας τῇ Ἑλλάδι, αὖτις δὲ ὡς ἀντιώσονται τοι ἐς μά-
χην, καὶ ἦν οἱ ἄλλοι "Ἑλληνες πάντες τὰ σὰ φρονέωσι. Ἀρι-
θμοῦ δὲ πέρι μὴ πύθη, ὅσοι τινὲς ἔόντες ταῦτα ποιέειν οἶοι τέ
εἰσι· ἦν τε γὰρ τύχωσι ἐξεστρατευμένοι χίλιοι, οὗτοι μαχήσον-
ται τοι, ἦν τε ἐλάσσονες τούτων, ἦν τε καὶ πλεῦνες".

Ταῦτα ἀκούσας Ξέρξης γελάσας ἔφη· «Δημάρητε, οἶον 103
ἐφθέγξαο ἔπος, ἀνδρας χιλίους στρατιῆς τοσῆδε μαχήσεσθαι.
Κῶς ἀν δυναίατο χίλιοι ἢ καὶ μύριοι ἢ καὶ πεντακισμύριοι,
ἔόντες γε ἐλεύθεροι πάντες ὁμοίως καὶ μὴ ὑπ' ἐνὸς ἀρχόμενοι,
στρατῷ τοσῷδε ἀντιστῆναι; Ἐπεὶ τοι πλεῦνες περὶ ἔνα ἔκα-
στον γινόμεθα ἢ χίλιοι, ἔόντων ἐκείνων πέντε χιλιάδων. Ὑπὸ
μὲν γὰρ ἐνὸς ἀρχόμενοι κατὰ τρόπον τὸν ἡμέτερον γενοίατ' ἂν,
δειμαίνοντες τοῦτον, καὶ παρὰ τὴν ἑωυτῶν φύσιν ἀμείνονες,
καὶ τοιεν ἀναγκαῖόμενοι μάστιγι ἐς πλεῦνας ἐλάσσονες ἔόντες·
ἀνειμένοι δὲ ἐς τὸ ἐλεύθερον οὐκ ἀν ποιέοιεν τούτων οὐδέτερα.
Δοκέω δὲ ἔγωγε καὶ ἀνισωθέντας πλήθεϊ χαλεπῶς ἀν "Ἑλλη-
νας Πέρσησι μούνοισι μάχεσθαι".

Πρὸς ταῦτα Δημάρητος λέγει· «Ω βασιλεῦ, ἀρχῆθεν ἡπι- 104
στάμην, ὅτι ἀληθείῃ χρώμενος οὐ φίλα τοι ἔρεω. Σὺ δὲ ἐπεὶ
ἡγάγκασας λέγειν τῶν λόγων τοὺς ἀληθεστάτους, ἔλεγον τὰ κα
τήκοντα Σπαρτιήτησι. Καίτοι ὡς ἐγὼ τυγχάνω τὰ νῦν τάδε
ἐστοργῶς ἐκείνους, αὐτὸς μάλιστα ἐξεπίστεαι, οἴ με τιμήν τε
καὶ γέρεα ἀπελόμενοι πατρώια ἀπολίν τε καὶ φυγάδα πεποιή-
κασι, πατήρ δὲ σὸς ὑποδεξάμενος βίον τέ μοι καὶ οἶκον ἔδωκε.
Οὐκ ᾧν οἰκός ἔστι ἀνδρα τὸν σώφρονα εὔνοιαν φαινομένην διω-
θεέσθαι, ἀλλὰ στέργειν μάλιστα. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι κατὰ μὲν
ἴνα μαχόμενοι οὐδαμῶν εἰσι κακίονες ἀνδρῶν, ἀλέες δὲ ἀριστοὶ¹
ἀνδρῶν ἀπάντων. Ἐλεύθεροι γὰρ ἔόντες οὐ πάντα ἐλεύθεροί²
εἰσι· ἔπεστι γάρ σφι δεσπότης νόμος, τὸν ὑποδειμαίνουσι πολ-
λῷ ἔτι μᾶλλον ἢ οἱ σοὶ σέ. Ποιεῦσι γῶν, τὰ ἐκεῖνος ἀνώγη·

ἀνώγει δὲ τωύτῳ αἰεί, οὐκ ἐῶν φεύγειν οὐδὲν πλῆθος ἀνθρώπων ἐκ μάχης, ἀλλὰ μένοντας ἐν τῇ τάξι ἐπικρατέειν ἢ ἀπόλυται. Σοὶ δὲ εἰ φαίνομαι ταῦτα λέγων φλυηρέειν, τἄλλα σιγᾶν θέλω τὸ λοιπὸν· νῦν δὲ ἀναγκασθεὶς ἔλεξα. Γένοιτο μέντοι κατὰ νόον τοι, βασιλεῦ».

105 ‘Ο μὲν δὴ ταῦτα ἀμείψατο, Ξέρξης δὲ ἐς γέλωτά τε ἔτρεψε καὶ οὐκ ἐποιήσατο δργὴν οὐδεμίαν, ἀλλ’ ἡπίως αὐτὸν ἀπεπέμψατο.

(Ἔπο τὸν Λορίσκο ὁ Ξέρξης συνέχισε μέσ' ἀπὸ τὴν Θράκην πορεία πρὸς τὴν Μακεδονίαν. Οἱ “Ἐλληρες, ἀφοῦ κατάλαβαν τὸν κίνδυνο ποὺ ἀμέσως ἀπειλοῦσε τὴν Ἑλλάδα, ἔκαναν συνέλευση στὸν Ἰσθμὸ τῆς Κορίνθου, ὅπου ἀποδάσσονται: 1) νὰ καταληφθεῖ μὲ στρατὸ τὸ στειρὸ τῶν Θερμοπυλῶν, γιὰ νὰ ἐμποδισθεῖ ἡ πορεία πρὸς τὰ κάτω τοῦ Ξέρξη, ποὺ στὸ μεταξὺ εἶχε εἰσβάλει διὰ μέσου τῆς Θεσσαλίας στὴ Μαλίδα χώρα, καὶ 2) νὰ πλεύσει δῆλος ὁ ἑλληνικὸς στόλος στὸ Ἀρτεμίσιο, γιὰ ν' ἀντιταχθεῖ κατὰ τοῦ περσικοῦ.).

2. Ἡ μάχη στὶς Θερμοπύλες (480)

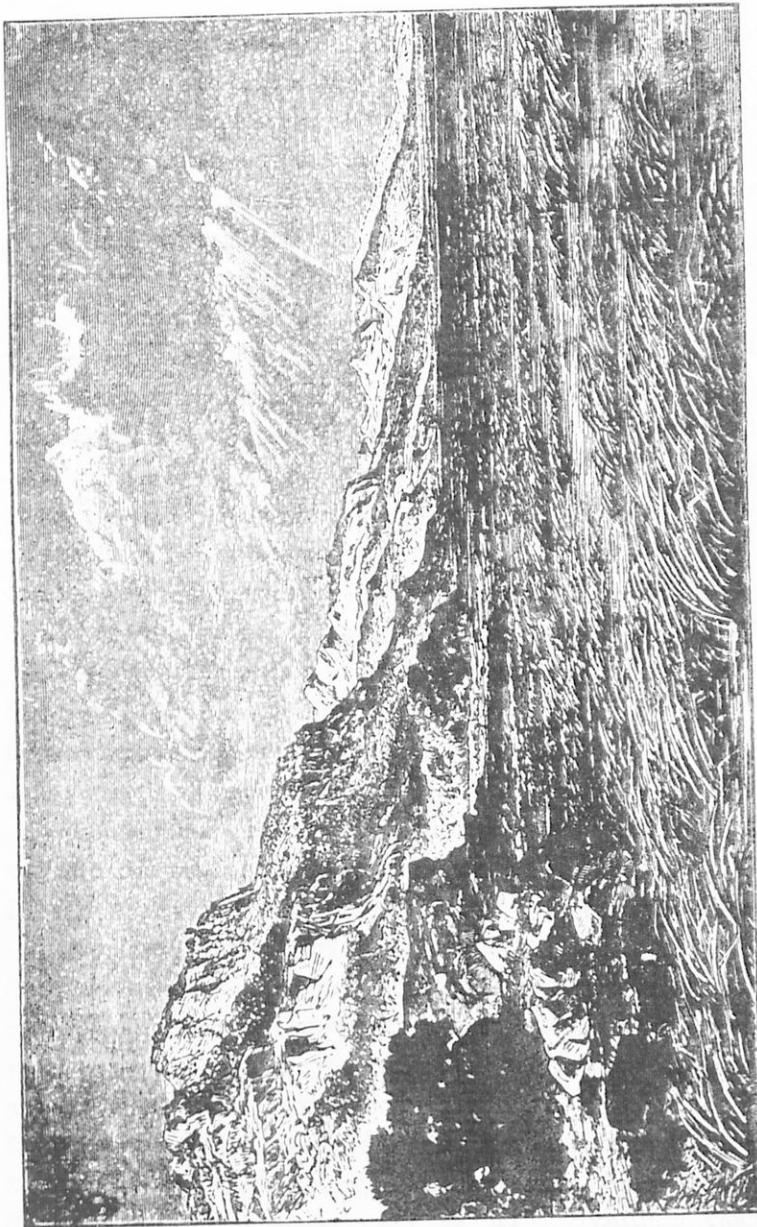
(Κεφ. 201 - 213, 215 - 228)

α') Τὰ συμβάντα πρὸ τῆς μάχης

(Κεφ. 201 - 209)

201 Βασιλεὺς μὲν δὴ Ξέρξης ἐστρατοπεδεύετο τῆς Μηλίδος ἐν τῇ Τρηχινίῃ, οἱ δὲ “Ἐλληνες ἐν τῇ διόδῳ· καλέεται δὲ διχῶρος οὗτος ὑπὸ μὲν τῶν πλεόνων Ἑλλήνων Θερμοπύλαι, ὑπὸ δὲ τῶν ἐπιχωρίων καὶ περιοίκων Πύλαι.” Εστρατοπεδεύοντο μέν νυν ἑκάτεροι ἐν τούτοισι τοῖσι χωρίοισι, ἐπεκράτεε δὲ ὁ μὲν τῶν πρὸς βορέην ἀνεμον ἔχόντων πάντων μέχρι Τρηχινος, οἱ δὲ τῶν πρὸς νότον καὶ μεσαμβρίην φερόντων ἐπὶ ταύτης τῆς ἡπείρου.

202 Ἦσαν δὲ οἵδε Ἑλλήνων οἱ ὑπομένοντες τὸν Πέρσην ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ. Σπαρτιητέων τε τριηκόσιοι ὄπλιται καὶ

Θερμολέισ

Τεγητέων καὶ Μαντινέων χίλιοι, ἡμίσεες ἑκατέρων, ἐξ Ὀρχομενοῦ τε τῆς Ἀρκαδίης εἰκοσι καὶ ἑκατὸν καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς Ἀρκαδίης χίλιοι· τοσοῦτοι μὲν Ἀρκάδων, ἀπὸ δὲ Κορίνθου τετρακόσιοι καὶ ἀπὸ Φλειοῦντος διηκόσιοι καὶ Μυκηναίων ὅγδωκοντα. Οὗτοι μὲν ἀπὸ Πελοποννήσου παρῆσαν, ἀπὸ δὲ Βοιωτῶν Θεσπιέων τε ἑπτακόσιοι καὶ Θηβαίων τε-
 203 τρακόσιοι. Πρὸς τούτοις ἐπίκλητοι ἐγένοντο Λοκροί τε οἱ Ὀπούντιοι πανστρατιῇ καὶ Φωκέων χίλιοι. Αὐτοὶ γὰρ σφεας οἱ Ἑληνες ἐπεκαλέσαντο λέγοντες δι' ἀγγέλων, ὡς αὐτοὶ μὲν ἤκουεν πρόδρομοι τῶν ἄλλων, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν συμμάχων προσδόκιμοι πᾶσαν εἶεν ἡμέρην, ἡ θάλασσά τε σφι εἴη ἐν φυλακῇ ὑπ' Ἀθηναίων τε φρουρεομένη καὶ Αἰγινητέων καὶ τῶν ἐξ τὸν ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντων, καί σφι εἴη δεινὸν οὐδέν. οὐ γὰρ θεὸν εἶναι τὸν ἐπιώντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἀνθρωπὸν εἶναι δὲ θηγάνον οὐδένα οὐδὲ ἔσεσθαι, τῷ κακὸν ἐξ ἀρχῆς γινομένῳ οὐ συνεμείγθη, τοῖσι δὲ μεγίστοισι αὐτῶν μέγιστα· ὥφειλειν δὲν καὶ τὸν ἐπελαύνοντα, ὡς ἐόντα θυητόν, ἀπὸ τῆς δόξης πεσεῖν. Οἱ δὲ ταῦτα πυνθανόμενοι ἐβάθυεν ἐς τὴν Τρηχίνα.
 204 Τούτοισι ἦσαν μέν νυν καὶ ἄλλοι στρατηγοὶ κατὰ πόλις ἑκάστων, ὁ δὲ θωμαζόμενος μάλιστα καὶ παντὸς τοῦ στρατεύματος ἡγεόμενος Λακεδαιμόνιος ἦν Λεωνίδης ὁ Ἀναξανδρίδεω
 205 κτηγόραμενος τὴν βασιληίην ἐν Σπάρτῃ ἐξ ἀπροσδοκήτου. Οὗτος ὁ Λεωνίδης τότε ἦιε ἐς Θερμοπύλας ἐπιλεξάμενος ἀνδρας τε τοὺς κατεστεῶτας τριηκοσίους καὶ τοῖσι ἐτύγχανον παῖδες ἐόντες. Παραλαβὼν δὲ ἀπίκετο καὶ Θηβαίων, τοὺς ἐς τὸν ἀριθμὸν λογισάμενος εἶπον, τῶν ἐστρατήγες Λεοντιάδης ὁ Εὔρυμάχου. Τοῦδε δὲ εἶνεκεν τούτους σπουδὴν ἐποιήσατο Λεωνίδης μούνους Ἐλλήνων παράλαβεῖν, ὅτι σφέων μεγάλως κατηγόρητο μηδίζειν· παρεκάλεες ὅν ἐς τὸν πόλεμον θέλων εἰδέναι, εἴτε συμπέμψουσι εἴτε καὶ ἀπερέουσι ἐκ τοῦ ἐμφανέος τὴν Ἐλλήνων συμμαχίην. Οἱ δὲ ἄλλα φρονέοντες ἐπεμπον.

Τούτους μὲν τοὺς ἀμφὶ Λεωνίδην πρώτους ἀπέπεμψαν 206 Σπαρτιῆται, ἵνα τούτους δρέοντες οἱ ἄλλοι σύμμαχοι στρατεύωνται μηδὲ καὶ οὗτοι μηδίσωσι, ἢν αὐτοὺς πυνθάνωνται ὑπερβαλλομένους· μετὰ δέ, Κάρνεια γάρ σφι ἦν ἐμποδών, ἔμελλον ὅρτάσαντες καὶ φυλακὰς λιπόντες ἐν τῇ Σπάρτῃ κατὰ τάχος βωθέειν πανδημεῖ. Ὡς δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν συμμάχων ἐνένωντο καὶ αὐτοὶ ἔτερα τοιαῦτα ποιήσειν· ἢν γάρ κατὰ τωύτῳ Ὄλυμπιάς τούτοισι τοῖσι πρήγμασι συμπεσοῦσα· οὐκ ἂν δοκέοντες κατὰ τάχος οὕτω διακριθήσεσθαι τὸν ἐν Θερμοπύλῃσι πόλεμον τοὺς προδρόμους.

Οὗτοι μὲν δὴ οὕτω διενένωντο ποιήσειν· οἱ δὲ ἐν Θερμο- 207 πύλῃσι "Εἵληνες, ἐπειδὴ πέλας ἐγένετο τῆς ἐσβολῆς ὁ Πέρσης, καταρρωδέοντες ἐβούλευοντο περὶ ἀπαλλαγῆς. Τοῖσι μὲν νυν ἄλλοισι Πελοποννησίοισι ἐδόκεε ἐλθοῦσι ἐς Πελοπόννησον τὸν Ἰσθμὸν ἔχειν ἐν φυλακῇ· Λεωνίδης δέ, Φωκέων καὶ Λοκρῶν περισπεργχθέντων τῇ γνώμῃ ταύτῃ, αὐτοῦ τε μένειν ἐψηφίζετο πέμπειν τε ἀγγέλους ἐς τὰς πόλις κελεύοντάς σφι ἐπιβωθέειν, ὡς ἐόντων αὐτῶν δλίγων στρατὸν τὸν Μήδων ἀλέξασθαι.

Ταῦτα βουλευομένων σφέων ἔπειμπε Ξέρξης κατάσκο- 208 πον ἴππεα ἰδέσθαι, ὀκόσοι εἰσὶ καὶ ὅ τι ποιέοιεν· ἀκηκόεε γάρ ἔτι ἐδὼν ἐν Θεσσαλίῃ, ὡς ἀλισμένη εἴη ταύτη στρατιὴ δλίγηη, καὶ τοὺς ἡγεμόνας, ὡς εἴησαν Λακεδαιμόνιοι τε καὶ Λεωνίδης, ἐὼν γένος Ἡρακλείδης. Ὡς δὲ προσήλασε ὁ ἴππεὺς πρὸς τὸ στρατόπεδον, ἐθηεῖτό τε καὶ κατώρα πᾶν μὲν οὐ τὸ στρατόπεδον· τοὺς γάρ ἔσω τεταγμένους τοῦ τείχεος, τὸ ἀνορθώσαντες εἶχον ἐν φυλακῇ, οὐκ οἶλα τε ἦν κατιδέσθαι· ὁ δὲ τοὺς ἔξω ἐμάνθανε, τοῖσι πρὸ τοῦ τείχεος τὰ ὅπλα ἐκέετο. Ἔτυχον δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Λακεδαιμόνιοι ἔξω τεταγμένοι. Τοὺς μὲν δὴ ὥρα γυμναζομένους τῶν ἀνδρῶν, τοὺς δὲ τὰς κόμας κτενίζομένους. Ταῦτα δὴ θηεύμενος ἐθώμαζε καὶ τὸ πλῆθος ἐ-

μάνθανε. Μαθών δὲ πάντα ἀτρεκέως ἀπήλαυνε ὅπισσον κατ' ἡσυχίην· οὔτε γάρ τις ἐδίωκε ἀλογίης τε ἐκύρησε πολλῆς· ἀπελθόν τε ἔλεγε πρὸς Ξέρξην, τά περ ὅπωπες πάντα.

209 ’Ακούων δὲ Ξέρξης οὐκ εἶχε συμβαλέσθαι τὸ ἔον, ὅτι παρεσκευάζοντο ὡς ἀπολεόμενοί τε καὶ ἀπολέσοντες κατὰ δύναμιν· ἀλλ᾽ αὐτῷ γελοῖα γάρ ἐφαίνοντο ποιέειν, μετεπέμψατο Δημάρητον τὸν Ἀρίστωνος ἐόντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ. Ἀπικόμενον δέ μιν εἰρώτα Ξέρξης ἔκαστα τούτων, θέλων μαθεῖν τὸ ποιεύμενον πρὸς τῶν Λακεδαιμονίων. ‘Ο δὲ εἶπε· “Ηκουσας μὲν μεν καὶ πρότερον, εὗτε ὥρμέομεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, περὶ τῶν ἀνδρῶν τούτων ἀκούσας δὲ γέλωτά με θεῖον λέγοντα, τῇ περ ὥρων ἐκβησόμενα τὰ πρήγματα ταῦτα· ἐμοὶ γάρ τὴν ἀληθείην ἀσκέειν ἀντία σεῦ, ὃ βασιλεῦ, ἀγῶν μέγιστος ἔστι. ”Ακουσον δὲ καὶ νῦν. Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀπίκαται μαχησόμενοι ἡμῖν περὶ τῆς ἐσόδου, καὶ ταῦτα παρασκευάζονται. Νόμος γάρ σφι οὕτω ἔχων ἔστι· ἐπεὰν μέλλωσι κινδυνεύειν τῇ ψυχῇ, τότε τὰς κεφαλὰς κοσμέονται. ’Επίστασο δὲ ὅτι, εἰ τούτους τε καὶ τὸ ὑπομένον ἐν Σπάρτῃ καταστρέψει, ἔστι οὐδὲν ἄλλο ἔθνος ἀνθρώπων, τό σέ, βασιλεῦ, ὑπομενέει χειραρχας ἀνταειρόμενον· νῦν γάρ πρὸς βασιληίην τε καὶ πόλιν καλλίστην τῶν ἐν “Ἑλλησι προσφέρει καὶ ἄνδρας ἀρίστους”. Κάρτα τε δὴ ἀπιστα Ξέρξη ἐφαίνετο τὰ λεγόμενα εἶναι καὶ δεύτερα ἐπειρώτα, ὅντινα τρόπον τοσοῦτοι ἐόντες τῇ ἐωυτοῦ στρατιῇ μαχήσονται. ‘Ο δὲ εἶπε· “Ω βασιλεῦ, ἐμοὶ χρᾶσθαι ὡς ἄνδρὶ ψεύστῃ, ἦν μὴ ταῦτά τοι ταύτη ἐκβῆ, τῇ ἐγὼ λέγω». Ταῦτα λέγων οὐκ ἐπειθε τὸν Ξέρξην.

β') Διήμερη μάχη στὸ στενό

(Κεφ. 210 - 212)

210 Ξέρξης τέσσερας μὲν δὴ παρεξῆκε ἡμέρας, ἐλπίζων αἱεὶ σφεας ἀποδρήσεσθαι· πέμπτῃ δέ, ὡς οὐκ ἀπαλλάσσοντο,

ἀλλὰ οἱ ἐφαίνοντο ἀναιδείη τε καὶ ἀβουλίη διαχρεώμενοι μένειν, πέμπει ἐπ' αὐτοὺς Μῆδοις τε καὶ Κισσίους θυμωθεῖς, ἐντειλάμενός σφεας ζωγρήσαντας ἄγειν ἐς ὅψιν τὴν ἑωτοῦ. 'Ως δ' ἐσέπεσον φερόμενοι ἐς τοὺς "Ἐλληνας οἱ Μῆδοι, ἔπιπτον πολλοί, ἄλλοι δ' ἐπεσήσαν, καὶ οὐκ ἀπήλαυνον καίπερ μεγάλως προσπταίοντες. Δῆλον δ' ἐποίευν παντὶ τεῷ καὶ οὐκ ἥκιστα αὐτῷ βασιλέῃ, ὅτι πολλοὶ μὲν ἄνθρωποι εἰεν, δλίγοι δὲ ἄνδρες. 'Εγίνετο δὲ ἡ συμβολὴ δι' ἡμέρης.

'Επείτε δὲ οἱ Μῆδοι τροχέως περιείποντο, ἐνθαῦτα οὗτοι 211 μὲν ὑπεξήσαν, οἱ δὲ Πέρσαι ἐκδεξάμενοι ἐπήισαν, τοὺς ἀθανάτους ἐκάλεε βασιλεύς, τῶν ἥρχες Υδάρηνς, ως δὴ οὗτοί γε εὐπετέως κατεργασόμενοι. 'Ως δὲ καὶ οὗτοι συνέμισγον τοῖσι "Ἐλλησι, οὐδὲν πλέον ἐφέροντο τῆς στρατιῆς τῆς Μηδικῆς, ἀλλὰ τὰ αὐτά, ἀτε ἐν στεινοπόρῳ τε χώρῳ μαχόμενοι καὶ δούρασι βραχυτέροισιν χρεώμενοι ἥπερ οἱ "Ἐλληνες, καὶ οὐκ ἔχοντες πλήθεϊ χρήσασθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐμάχοντο ἀξίως λόγου, ἀλλα τε ἀποδεικνύμενοι ἐν οὐκ ἐπισταμένοισι μάχεσθαι ἐξεπιστάμενοι καὶ, ὅκως ἐντρέψειαν τὰ νῶτα, ἀλέες φεύγεσκον δῆθεν οἱ δὲ βάρβαροι δρέοντες φεύγοντας βοῆ τε καὶ πατάγῳ ἐπήισαν· οἱ δ' ἀν καταλαμβανόμενοι ὑπέστρεφον ἀντίοι εἶναι τοῖσι βαρβάροισι, μεταστρεφόμενοι δὲ κατέβαλλον πλήθεϊ ἀναριθμήτους τῶν Περσέων· ἔπιπτον δὲ καὶ αὐτῶν τῶν Σπαρτιητέων ἐνθαῦτα δλίγοι. 'Επεὶ δὲ οὐδὲν ἐδυνέατο παραλαβεῖν οἱ Πέρσαι τῆς ἐσύδου πειρώμενοί καὶ κατὰ τέλεα καὶ παντοίως προσβάλλοντες, ἀπήλαυνον ὀπίσω.

'Ἐν ταύτησι τῆσι προσόδοισι τῆς μάχης λέγεται βασιλέα 212 θηεύμενον τρὶς ἀναδραμεῖν ἐκ τοῦ θρόνου, δείσαντα περὶ τῇ στρατιῇ. Τότε μὲν οὕτω ἡγωνίσαντο, τῇ δὲ ὑστεραίη οἱ βάρβαροι οὐδὲν ἀμεινον ἀέθλεον· ἀτε γάρ δλίγων ἐόντων, ἔλπισαντές σφεας κατατετρωματίσθαι τε καὶ οὐκ οἶους τε ἔσεσθαι ἔτι χεῖρας ἀνταείρασθαι συνέβαλλον. Οἱ δὲ "Ἐλληνες κατὰ

τάξις τε καὶ κατὰ ἔθνεα κεκοσμημένοι ήσαν, καὶ ἐν μέρεῃ ἕκαστοι ἐμάχοντο πλὴν Φωκέων· οὗτοι δὲ ἐς τὸ οὔρος ἐτάχθησαν φυλάξοντες τὴν ἀτραπόν. Ὡς δὲ οὐδὲν εὕρισκον ἄλλοι· τερον οἱ Πέρσαι, ἡ τῇ προτεραίῃ ἐνώρων, ἀπήλαυνον.

γ') Προδοσία τοῦ Ἐφιάλτη

(Κεφ. 213,215 - 218)

- 213 'Απορέοντος δὲ βασιλέος, ὃ τι χρήσηται τῷ παρεόντι πρήγματι, Ἐπιάλτης ὁ Εύρυδήμου, ἀνὴρ Μηλιεύς, ἥλθε οἱ ἐς λόγους· δις μέγα τι παρὰ βασιλέος δοκέων οἰστεσθαι ἔφρασέ τε τὴν ἀτραπὸν τὴν διὰ τοῦ οὔρεος φέρουσαν ἐς Θερμοπύλας καὶ διέφθειρε τοὺς ταύτη οὐπομείναντας Ἑλλήνων. "Τοτερον δὲ δείσας Λακεδαιμονίους ἔφυγε ἐς Θεσσαλίην, καὶ οἱ φυγόντι οὐ πὸ τῶν Πυλαγόρων τῶν ἐς τὴν Πυλαίην συλλεγομένων ἀργύριον ἐπεκηρύχθη. Χρόνῳ δὲ ὕστερον (κατῆλθε γάρ ἐς Ἀντικύρην) ἀπέθυνε οὐ πὸ Ἀθηνάδεω, ἀνδρὸς Τρηχιλίου.
- 215 Ἐέρξης δέ, ἐπεὶ οἱ ἡρεσε, τὰ οὐ πέσχετο Ἐπιάλτης κατεργάσεσθαι, αὐτίκα περιγχρής γενόμενος ἔπειμπε Ὅδάρνεα καὶ τῶν ἐστρατήγες Ὅδάρνης· ὡρμέατο δὲ περὶ λύχνων ἀφὰς ἐκ τοῦ στρατοπέδου. Τὴν δὲ ἀτραπὸν ταύτην ἔξευρον μὲν οἱ ἐπιχώριοι Μηλιέες, ἔξευρόντες δὲ Θεσσαλοῖσι κατηγήσαντο ἐπὶ Φωκέας τότε, ὅτε οἱ Φωκέες φράξαντες τείχει τὴν ἐσβολὴν ἥσαν ἐν σκέπῃ τοῦ πολέμου· ἐκ τόσου δὴ κατεδέδεκτο ἐοῦσα οὐδὲν χρηστὴ Μηλιεῦσι.

- 216 "Eχει δὲ ἡ ἀτραπὸς αὕτη· ἀρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Ἀσωποῦ ποταμοῦ τοῦ διὰ τῆς διασφάγος ρέοντος, ούνομα δὲ τῷ οὔρεϊ τούτῳ καὶ τῇ ἀτραπῇ τωύτῳ κέεται, Ἀνόπαικ· τείνει δὲ ἡ Ἀνόπαια αὕτη κατὰ ῥάχιν τοῦ οὔρεος, λήγει δὲ κατὰ Ἀλπηνὸν πόλιν, πρώτην ἐοῦσαν τῶν Λοκρίδων πρὸς τῶν Μηλιέων. Κατὰ ταύτην δὴ τὴν ἀτραπὸν οἱ Πέρσαι, τὸν Ἀσωπὸν διαβάντες ἐπορεύοντο πᾶσαν τὴν νύκτα, ἐν δεξιῇ μὲν ἔχον-

τες οὔρεα τὰ Οἰταίων, ἐν ἀριστερῇ δὲ τὰ Τρηχινίων. Ὅταν τε δὴ διέφαινε, καὶ οἱ ἐγένοντο ἐπ’ ἀκρωτηρίῳ τοῦ οὔρεος. Κατὰ δὲ τοῦτο τοῦ οὔρεος ἐφύλασσον, ὡς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται, Φωκέων χίλιοι διπλῖται, ρύμανοι τε τὴν σφετέρην γύρην καὶ φρουρέοντες τὴν ἀτραπόν. Ἡ μὲν γάρ κάτω ἐσβολὴ ἐφυλάσσετο ὑπὸ τῶν εἴρηται· τὴν δὲ διὰ τοῦ οὔρεος ἀτραπὸν ἔθελονται Φωκέες ὑποδεξάμενοι Λεωνίδη ἐφύλασσον.

Ἐμαθον δὲ σφεας οἱ Φωκέες δῆδε ἀναβαῖ- 218 νοντες γάρ ἐλάνθανον οἱ Πέρσαι τὸ οὔρεος πᾶν ἐδὺ δρυῶν ἐπίπλεον. Ἡν μὲν δὴ νηνεμίη, ψόφου δὲ γινομένου πολλοῦ, ὡς οἰκὸς ἦν φύλλων ὑποκεχυμένων ὑπὸ τοῖσι ποσί, ἀνά τε ἔδραμον οἱ Φωκέες καὶ ἐνέδυνον τὰ ὄπλα, καὶ αὐτίκι οἱ βάρβαροι παρῆσαν. Ως δὲ εἶδον ἄνδρας ἐνδυομένους ὄπλα, ἐν θώματι ἐγένοντο· ἐλπόμενοι γάρ οὐδὲν σφι φανήσεσθαι. ἀντίξοον ἐνεκύρησαν στρατῷ. Ἐνθυῖτα Υδάρυνης καταρρωδήσκε, μὴ οἱ Φωκέες ἔωσι Λακεδαιμόνιοι, εἴρετο Ἐπιάλτην, ὑποδαπὸς εἴη ὁ στρατός· πυθόμενος δὲ ἀτρεκέως διέτασσε τοὺς Πέρσας ὡς ἔς μάχην. Οἱ δὲ Φωκέες, ὡς ἐβάλλοντο τοῖσι τοξεύμασι πολλοῖσι τε καὶ πυκνοῖσι, αἰχοντο φεύγοντες ἐπὶ τοῦ οὔρεος τὸν κόρυμβον ἐπιστάμενοι, ὡς ἐπὶ σφέας ὀρμήθησαν ἀρχήν, καὶ παρεσκευάδατο ὡς ἀπολέόμενοι. Οὗτοι μὲν δὴ ταῦτα ἐφρόνεον, οἱ δὲ ἀμφὶ Ἐπιάλτην καὶ Υδάρυνεα Πέρσαι Φωκέων μὲν οὐδένα λόγον ἐποιεῦντο, οἱ δὲ κατέβαινον τὸ οὔρεος κατὰ τάχος.

δ') Ἡ ἀποπομπὴ τῶν συμμάχων ἀπὸ τὸν Λεωνίδα

(Κεφ. 219 - 222)

Τοῖσι δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι ἐοῦσι· Ἐλλήνων πρῶτον μὲν ὁ 219 μάντις Μεγιστίης ἐσιδὼν ἔς τὰ ἵρᾳ ἐφράσε τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι ἄμυκ ἡροῖ σφι θάνατον. Ἐπὶ δὲ καὶ αὐτόμιοι ἦσαν οἱ ἔξ-

αγγείλαντες τῶν Περσέων τὴν περίοδον. Οὗτοι μὲν ἔτι νυκτὸς ἐσῆμηναν, τρίτοι δὲ οἱ ἡμεροσκόποι καταδραμόντες ἀπὸ τῶν ἀκρων ἥδη διαφαινούστης ἡμέρης. Ἐνθαῦτα ἐβουλεύοντο οἱ Ἑλληνες καὶ σφέων ἐσχίζοντο αἱ γνῶμαι· οἱ μὲν γὰρ οὐκ ἔων τὴν τάξιν ἐκλιπεῖν, οἱ δὲ ἀντέτεινον. Μετὰ δὲ τοῦτο διαχριθέντες οἱ μὲν ἀπαλλάσσοντο καὶ διασκεδασθέντες κατὰ πόλις ἔκαστοι ἐτράποντο, οἱ δὲ αὐτῶν ἅμα Λεωνίδη μένειν αὐτοῦ παρεσκευάδατο.

220 Λέγεται δὲ καί, ως αὐτὸς σφεας ἀπέπεμψε Λεωνίδης, μὴ ἀπόλωνται, κηδόμενος· αὐτῷ δὲ καὶ Σπαρτιητέων τοῖσι παρεοῦσι οὐκ ἔχειν εὐπρεπέως ἐκλιπεῖν τὴν τάξιν, ἐς τὴν ἥλιθον φυλάζοντες χρήμα. Ταῦτη καὶ μᾶλλον τῇ γνώμῃ πλεῖστος εἰμι, Λεωνίδην, ἐπείτε ἥσθετο τοὺς συμμάχους ἐόντας ἀπροθύμους καὶ οὐκ ἔθέλοντας συνδιακινδυνεύειν, κελεῦσαί σφεας ἀπαλλάσσεσθαι, αὐτῷ δὲ ἀπιέναι οὐ καλῶς ἔχειν. Μένοντι δὲ αὐτοῦ κλέος μέγα ἐλείπετο, καὶ ἡ Σπάρτης εὐδαιμονίη οὐκ ἔξηλείφετο. Ἐκέχρηστο γὰρ ὑπὸ τῆς Ηὐθίης τοῖσι Σπαρτιητησι γρεωμένοισι περὶ τοῦ πολέμου τούτου αὐτίκα κατ' ἀρχὰς ἐγειρομένου, ἡ Λακεδαίμονα ἀνάστατον γενέσθαι ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἡ τὸν βασιλέα σφέων ἀπολέσθαι. Ταῦτά τε δὴ ἐπιλεγόμενον Λεωνίδην καὶ βουλόμενον κλέος καταθέσθαι μούνιων Σπαρτιητέων, ἀποπέμψαι τοὺς συμμάχους δοκέω μᾶλλον ἡ γνώμῃ διενειχθέντας οὕτω ἀκόσμως οἴχεσθαι τοὺς οἰχομένους.

221 Μαρτύριον δέ μοι καὶ τόδε οὐκ ἐλάχιστον τούτου πέοι γέγονε, ὅτι καὶ τὸν μάντιν, δις εἴπετο τῇ στρατιῇ ταῦτη, Μεγιστίην τὸν Ἀκαρνῆνα, λεγόμενον εἶναι τὰ ἀνέκαθεν ἀπὸ Μελάμποδος, τοῦτον τὸν εἴποντα ἐκ τῶν ἴρων τὰ μέλλοντά σφι ἐκβαίνειν, φανερός ἐστι Λεωνίδης ἀποπέμπων, ἵνα μὴ συναπόληται σφι. Ὁ δὲ ἀποπεμπόμενος αὐτὸς μὲν οὐκ ἀπέ-

λιπε, τὸν δὲ παῖδα συστρατευόμενον, ἐόντα οὖτις μουνογενέα, ἀπέπεμψε.

Οἱ μὲν νῦν σύμμαχοι ἀποπεμπόμενοι οἴχοντά τε ἀπιόν- 222 τες καὶ ἐπείθοντο Λεωνίδη, Θεοπιέες δὲ καὶ Θηβαῖοι κατέμειναν μοῦνοι παρὰ Λακεδαιμονίουσι. Τούτων δὲ Θηβαῖοι μὲν ἀδέκοντες ἔμενον καὶ οὐ βουλόμενοι (κατεῖχε γάρ σφεας Λεωνίδης ἐν ὅμήρων λόγῳ ποιεύμενος), Θεοπιέες δὲ ἐκέντες μάλιστα, οἵ οὐκ ἔφασαν ἀπολιπόντες Λεωνίδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ἀπαλλάξεσθαι, ἀλλὰ καταμείναντες συναπέθανον. Ἔστρατήγες δὲ αὐτῶν Δημόφιλος Διαδρόμεω.

ε') Ὁ ὑστάτος ἀγώνας.—Τιμητικά ἐπιγράμματα στοὺς πεισόντες
(Κεφ. 223 - 228)

Ξέρεταις δέ, ἐπεὶ ἥλιον ἀνατείλαντος σπουδὰς ἐποιήσατο, 223 ἐπισχὼν χρόνον ἐς ἀγορῆς κου μάλιστα πληθώρην πρόσοδον ἐποιέετο· καὶ γάρ ἐπέσταλτο ἐξ Ἐπιάλτεω οὕτω· ἀπὸ γάρ τοῦ οὔρεος ἡ κατάβασις συντομωτέρη τὲ ἐστι καὶ βραχύτερος ὁ χῶρος πολλόν, ἥπερ ἡ περίοδός τε καὶ ἀνάβασις. Οἱ τε δὴ βάρβαροι οἱ ἀμφὶ Ξέρεταιη προσήισαν, καὶ οἱ ἀμφὶ Λεωνίδην "Ἐλληνες, ὡς τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἔξιδον ποιεύμενοι, ἥδη πολλῷ μᾶλλον ἡ κατ' ἀρχὰς ἐπεξήισαν ἐς τὸ εὐρύτερον τοῦ αὐχένος. Τὸ μὲν γάρ ἔρυμα τοῦ τείχεος φυλάσσοντες ἀνὰ τὰς προτέρας ἡμέρας ὑπεξιόντες ἐς τὰ στεινόπορχ ἐμάχοντο. Τότε δὲ συμμίσγοντες ἔξω τῶν στεινῶν ἐπιπτον πλήθεϊ πολλοὶ τῶν βαρβάρων· ὅπισθε γάρ οἱ ἡγεμόνες τῶν τελέων ἔχοντες μάστιγας ἐρράπιζον πάντα ὄνδρα, αἰεὶ ἐς τὸ πρόσωπον ἐποτρύνοντες. Πολλοὶ μὲν δὴ ἐσέπιπτον αὐτῶν ἐς τὴν θάλασσαν καὶ διεφθείροντο, πολλῷ δ' ἔτι πλεῦνες κατεπατέοντο ζωὶς ὑπ' ἀλλήλων· ἦν δὲ λόγος οὐδεὶς τοῦ ἀπολύτου. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἀτε ἐπιστάμενοι τὸν μέλλοντα σφίσις ἐσεσθαι θάνατον ἐκ τῶν περιόντων τὸ οὖρος, ἀπεδείκνυντο, ῥώμης ὅσον εἶχον μέγι-

στον, ἐς τοὺς βαρβάρους παραχρεώμενοί τε καὶ ἀτέοντες. Δούρατα μὲν νῦν τοῖσι πλέοσι αὐτῶν τηνικαῦτα ἥδη ἐτύγχανε κατεγγότα, οἱ δὲ τοῖσι ξίφεσι διεργάζοντο τοὺς Ηέρσας.

224 Καὶ Λεωνίδης τε ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ πίπτει ἀνὴρ γενόμενος ἄριστος, καὶ ἔτεροι μετ' αὐτοῦ οὐνομαστοὶ Σπαρτιήτεων, τῶν ἐγὼ ως ἀνδρῶν ἀξίων γενομένων ἐπιθύμηται οὐνόματα, ἐπιθύμητην δὲ καὶ ἀπάντων τῶν τριηκοσίων. Καὶ δὴ καὶ Περσέων πίπτουσι ἐνθαῦτα ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ οὐνομαστοί, ἐν δὲ δὴ καὶ Δαρείου δύο παῖδες, Ἀβροκόμης τε καὶ Τυπεράνθης.

225 Ξέρξεώ τε δὴ δύο ἀδελφοὶ ἐνθαῦτα πίπτουσι μαχόμενοι καὶ ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ τοῦ Λεωνίδεω Περσέων τε καὶ Λακεδαιμονίων ὀθισμὸς ἐγίνετο πολλός, ἐς δὲ τοῦτο τε ἀρετῇ οἱ "Ελληνες ὑπεξείρουσκαν καὶ ἐτρέψαντο τοὺς ἐνχωτίους τετράκις. Τοῦτο δὲ συνεστήκεε, μέχρι οὗ οἱ σὺν Ἐπιάλτῃ παρεγένοντο. 'Ως δὲ τούτους ἤκειν ἐπέβοντο οἱ "Ελληνες, ἐνθεῦτεν ἥδη ἐτεροιοῦτο τὸ νεῖκος· ἐς τε γὰρ τὸ στεινὸν τῆς ὁδοῦ ἀνεχώρεον δπίσω, καὶ παραμειψάμενοι τὸ τεῖχος ἐλθόντες ἵζοντο ἐπὶ τὸν κολωνὸν πάντες ὅλες οἱ ἄλλοι πλὴν Θηβαίων. 'Ο δὲ κολωνός ἐστι ἐν τῇ ἐσόδῳ, ὅκου νῦν ὁ λίθινος λέων ἔστηκε ἐπὶ Λεωνίδῃ. 'Ἐν τούτῳ σφέας τῷ χώρῳ ἀλεξομένους μαχαίρησι τοῖσι αὐτῶν ἐτύγχανον ἔτι περιεοῦσκαι, καὶ χερσὶ καὶ στόμασι κατέχωσκαν οἱ βάρβαροι βάλλοντες, οἱ μὲν ἐξ ἐναντίης ἐπισπόμενοι καὶ τὸ ἔρυμα τοῦ τείχεος συγχώσαντες, οἱ δὲ περιελθόντες πάντοθεν περισταδόν.

226 Λακεδαιμονίων δὲ καὶ Θεσπιέων τοιούτων γενομένων, ὅμως λέγεται ἄριστος ἀνὴρ γενέσθαι Σπαρτιήτης Διηγέκης· τὸν τόδε φασὶ εἶπαι τὸ ἔπος, πρὶν ἡ συμμεῖξαι σφέας τοῖσι Μῆδοισι, πυθόμενον πρὸς τεν τῶν Τρηχινίων, ως, ἐπεὰν οἱ βάρβαροι ἀπιέωσι τὰ τοξεύματα, τὸν ἥλιον ὑπὸ τοῦ πλήθεος τῶν διεστῶν ἀποκρύπτουσι· τοσοῦτο πλῆθος αὐτῶν εἶναι· τὸν δέ, οὐκ ἐκπλαγέντα τούτοισι, εἶπαι, ἐν ἀλογίῃ ποιεύμενον τὸ

Μήδων πλῆθος, ως πάντα σφι ἀγαθὸν δὲ Τρηχίνιος ξεῖνος ἀγγέλλοι, εἰς ἀποκρυπτόντων τῶν Μήδων τὸν ἥλιον ὑπὸ σκιῇ ἔσοιτο πρὸς αὐτοὺς ἡ μάχη καὶ οὐκ ἐν ἥλιῳ. Ταῦτα μὲν καὶ ἄλλα τοιουτότροπα ἔπειτα φασι Διηγέκεα τὸν Λακεδαιμόνιον λιπέσθαι μνημόσυνα. Μετὰ δὲ τοῦτον ἀριστεῦσαι λέγονται 227 Λακεδαιμόνιοι δύο ἀδελφοί, Ἀλφέος τε καὶ Μάρων, Ὁρσιφάντου παῖδες. Θεσπιέων δὲ εὐδοκίμες μάλιστα, τῷ οὔνομα ἦν Διθύραχμος Ἀρματίδεω.

Θαφθεῖσι δὲ σφι αὐτοῦ ταύτῃ, τῇ περ ἔπεισον, καὶ τοῖσι 228 πρότερον τελευτήσασι, ἢ τοὺς ὑπὸ Λεωνίδεω ἀποπεμφθέντας οὕξεσθαι, ἐπιγέγραπται γράμματα λέγοντα τάδε·

*Μνημάσιν ποτὲ τῆδε τριηκοσίαις ἐμάχοντο
ἐκ Πελοποννάσου χιλιάδει τέτορες.*

Ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι πᾶσι ἐπιγέγραπται, τοῖσι δὲ Σπαρτιήτησι ιδίη·

“Ω ξεῖν”, ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῆδε
κείμεθα τοῖς κείνων φῆμασι πειθόμενοι.

Λακεδαιμονίοισι μὲν δὴ τοῦτο, τῷ δὲ μάντι τόδε·

*Μνῆμα τόδε κλεινοῦ Μεγιστίᾳ, δν ποτε Μῆδοι
Σπερχειὸν ποταμὸν κτεῖναν ἀμειψάμενοι,
μάντιος, δς τότε κῆρας ἐπερχομένας σάφα εἰδὼς
οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἥγεμόνας προλιπεῖν.*

Ἐπιγράμμασι μὲν νυν καὶ στήλησι, ἔξω ἢ τὸ τοῦ μάντιος ἐπίγραμμα, Ἀμφικτύονές εἰσί σφεας οἱ ἐπικοσμήσαντες τὸ δὲ τοῦ μάντιος Μεγιστίεω Σιμωνίδης δὲ Λεωπρέπεος ἐστι κατὰ ξεινίην δὲ ἐπιγράψας.

ΒΙΒΛΙΟ ΟΓΔΟΟ

ΟΥΡΑΝΙΑ

[*Μετὰ τὴν μάχην τῶν Θερμοπυλῶν ὁ πεζικὸς στρατὸς τῶν Περσῶν ξεχύθηκε στὴν Στερεὰ Ελλάδα, ἐργάμωσε τὴν Φωκίδα, ἔκαψε τὶς Θεσπιές καὶ Πλαταιές καὶ προχώρησε στὴν Ἀττική.]*

**1. Κατάπλους τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου στὴ Σαλαμίνα.—
Ἐκκένωση τῆς Ἀθήνας**

(Κεφ. 40 - 42)

40 Ο δὲ Ἑλλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου Ἀθηναίων δεηθέντων ἐς Σαλαμῖνα κατίσχει τὰς νέας. Τῶνδε δὲ εἴνεκεν προσεδεήθησαν αὐτῶν σχεῖν πρὸς Σαλαμῖνα Ἀθηναῖοι, ἵνα αὐτοὶ παῖδες τε καὶ γυναικεῖς ὑπεξαγάγωνται ἐκ τῆς Ἀττικῆς, πρὸς δὲ καὶ βουλεύσωνται, τὸ ποιητέον αὐτοῖς ἔσται. Ἐπὶ γὰρ τοῖσι κατήκουσι πρήγμασι βουλὴν ἔμελλον ποιήσεσθαι ὡς ἐψευσμένοι γνώμης. Δοκέοντος γὰρ εὐρήσειν Πελοποννησίους πανδημεὶ ἐν τῇ Βοιωτίῃ ὑποκατημένους τὸν βάρβαρον, τῶν μὲν εὗρον οὐδὲν ἔόν, οἱ δὲ ἐπυνθάνοντο τὸν Ἰσθμὸν αὐτοὺς τειχέοντας, τὴν Πελοπόννησον περὶ πλείστου τε ποιευμένους περιεῖναι καὶ ταύτην ἔχοντας ἐν φυλακῇ, τὰ ἄλλα δὲ ἀπιέναι. Ταῦτα πυνθανόμενοι οὕτω δὴ προσέδειθησάν σφεων σχεῖν πρὸς τὴν Σαλαμῖνα.

41 Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι κατέσχον ἐς τὴν Σαλαμῖνα, Ἀθηναῖοι δὲ ἐς τὴν ἑωυτῶν. Μετὰ δὲ τὴν ἄπιξιν κήρυγμα ἐποιήσαντο, Ἀθηναίων τῇ τις δύναται σύζειν τέκνα τε καὶ τοὺς οἰκέτας. Ἐνθαῦτα οἱ μὲν πλεῖστοι ἐς Τροιζῆνα ἀπέστειλαν, οἱ δὲ ἐς αἴγιναν, οἱ δὲ ἐς Σαλαμῖνα. "Εσπευσάν δὲ ταῦτα ὑπεκθέ-

σθαι, τῷ χρηστηρίῳ τε βουλόμενοι ὑπηρετέειν καὶ δὴ καὶ τοῦδε εἴνεκεν οὐκ ἥκιστα λέγουσι 'Αθηναῖοι ὅφιν μέγαν φύλακα τῆς ἀκροπόλιος ἐνδικιτᾶσθαι ἐν τῷ ἵρᾳ. Λέγουσί τε ταῦτα καὶ δὴ καὶ ως ἔόντι ἐπιμήνια ἐπιτελέουσι προτιθέντες· τὰ δ' ἐπιμήνια μελιτόεσσά ἔστι. Αὕτη δ' ἡ μελιτόεσσα ἐν τῷ πρόσθιε αἰεὶ χρόνῳ ἀναισιμουμένη τότε ἦν ἄψαυστος. Σημηνάσης δὲ ταῦτα τῆς ἱρείης μᾶλλον τι οἱ 'Αθηναῖοι καὶ προθυμότερον ἔξελιπον τὴν πόλιν ώς καὶ τῆς θεοῦ ἀπολελοιπυίης τὴν ἀκρόπολιν. 'Ως δέ σφι πάντα ὑπεξεκέστο, ἔπλεον ἐς τὸ στρατόπεδον.

'Επεὶ δὲ οἱ ἀπ' 'Αρτεμισίου ἐς Σαλαμῖνα κατέσχον τὰς 42 νέας, συνέρρεε καὶ ὁ λοιπὸς πυνθανόμενος ὁ τῶν 'Ελλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἐκ Τροιζῆνος· ἐς γὰρ Πώγωνα, τὸν Τροιζηνίων λιμένα, προείρητο συλλέγεσθαι. Ναύαρχος μὲν νυν ἐπῆν αὐτός, ὃσπερ ἐπ' 'Αρτεμισίῳ. Εύρυβιάδης Εύρυκλείδεω, ἀνὴρ Σπαρτιήτης, οὐ μέντοι γένεός γε τοῦ βασιληίου ἐών. Νέας δὲ πολλῷ πλείστας τε καὶ ἀριστα πλεούσας παρείχοντο 'Αθηναῖοι διγδώκοντα καὶ ἑκατόν. 'Αριθμὸς δὲ ἐγένετο ὁ πᾶς τῶν νεῶν, πάρεξ τῶν πεντηκοντέρων, τριηκόσιαι καὶ ἑβδομήκοντα καὶ ὅκτω.

2. Πολεμικὸ συμβούλιο τῶν 'Ελλήνων.— Οἱ Πέρσες στὴν 'Αττική.— "Αλωση τῆς 'Αθήνας καὶ πυρπόληση τῆς 'Ακροπόλεως τῆς

(Κεφ. 49-55)

'Ως δὲ ἐς τὴν Σαλαμῖνα συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ ἀπὸ τῶν 49 πολίων, ἐβουλεύοντο προθέντος Εύρυβιάδεω γνώμην ἀποφαίνεσθαι τὸν βουλόμενον, ὃκου δοκέοι ἐπιτηδεύτατον εἶναι ναυμαχίην ποιέεσθαι, τῶν αὐτοὶ χωρέων ἐγκρατέες εἰσὶ· ἡ γὰρ 'Αττικὴ ἀπεῖτο ἥδη, τῶν δὲ λοιπέων πέρι προετίθεε. Αἱ γνῶ-

μαι δὲ τῶν λεγόντων αἱ πλεῖσται συνεξέπιπτον πρὸς τὸν Ἰσθμὸν πλώσαντας ναυμαχέειν πρὸ τῆς Πελοποννήσου, ἐπιλέγοντες τὸν λόγον τόνδε, ὡς, ἦν νικηθέωσι τῇ ναυμαχίῃ, ἐν Σαλαμῖνι μὲν ἔόντες πολιορκήσονται ἐν νήσῳ, ἵνα σφι τιμωρίῃ οὐδεμίᾳ ἐπιφανήσεται, πρὸς δὲ τῷ Ἰσθμῷ ἐς τοὺς ἑωυτῶν ἔξοισονται.

50 Ταῦτα τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου στρατηγῶν ἐπιλεγομένων ἐληλύθεε ἀνὴρ Ἀθηναῖος ἀγγέλλων ἥκειν τὸν βάρβαρον ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ πᾶσαν αὐτὴν πυρπολέεσθαι. Ὁ γὰρ διὰ Βοιωτῶν τραπόμενος στρατὸς ἅμα Ξέρξη, ἐμπρήσας Θεσπιέων τὴν πόλιν, αὐτῶν ἐκλεκτοπότων ἐς Πελοπόννησον, καὶ τὴν Πλαταιέων ὡσαύτως, ἥκει τε ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ πάντα ἐκεῖνα ἐδηίου. Ἐνέπρησε δὲ Θέσπειάν τε καὶ Πλάταιαν πυθόμενος Θηβαίων, ὅτι οὐκ ἐμήδιζον. Ἀπὸ δὲ τῆς διαβάσιος τοῦ Ἑλλησπόντου, ἔνθεν πορεύεσθαι ἥρξαντο οἱ βάρβαροι, ἕνα αὐτοῦ διατρίψαντες μῆνα, ἐν τῷ διέβαινον ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐν τρισὶ ἑτέροισι μησὶ ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ, Καλλιάδεω ἄρχοντος Ἀθηναίοισι.

51 Καὶ αἱρέουσι ἔρημον τὸ ἄστυ, καὶ τινας ὀλίγους εὑρίσκουσι τῶν Ἀθηναίων ἐν τῷ Ἱρῷ ἔόντας, ταμίας τε τοῦ Ἱροῦ καὶ πένητας ἀνθρώπους, οἵ φραξάμενοι τὴν ἀκρόπολιν θύρησί τε καὶ ξύλοισι ἡμύνοντο τοὺς ἐπιόντας, ἅμα μὲν ὑπ' ἀσθενείης βίου οὐκ ἐκχωρήσαντες ἐς Σαλαμῖνα, πρὸς δὲ αὐτοὶ δοκέοντες ἔξευρηκέναι τὸ μαντήιον, τὸ δὲ Πυθίη σφι ἔχρησε, τὸ ξύλινον τεῖχος ἀνάλωτον ἔσεσθαι· αὐτὸ δὴ τοῦτο εἶναι τὸ κρησφύγετον κατὰ τὸ μαντήιον καὶ οὐ τὰς νέας.

52 Οἱ Πέρσαι ἴζόμενοι ἐπὶ τὸν καταντίον τῆς ἀκροπόλιος ὅχθον, τὸν Ἀθηναῖοι καλέουσι Ἀρήιον πάγον, ἐπολιόρκεον τρόπον τοιόνδε· ὅκως στυπεῖον περὶ τοὺς ὁἰστοὺς περιθέντες ἀψειαν, ἐτόξευον ἐς τὸ φράγμα. Ἐνθαῦτα Ἀθηναίων οἱ πολιορκέομενοι ὅμως ἡμύνοντο, καίτιερ ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ

ἀπιγμένοι καὶ τοῦ φράγματος προδεδωκότος. Οὐδὲ λόγους τῶν Πεισιστρατιδέων προσφερόντων περὶ ὁμολογίης ἐνεδέκοντο, ἀμυνόμενοι δὲ ἄλλα τε ἀντεμηχανῶντο καὶ δὴ καὶ προσιόντων τῶν βαρβάρων πρὸς τὰς πύλας ὀλοιτρόχους ἀπίεσαν, ὥστε Ξέρξην ἐπὶ χρόνον συχνὸν ἀπορίησι ἐνέχεσθαι οὐ δυνάμενόν σφεας ἐλεῖν.

Χρόνῳ δ' ἐκ τῶν ἀπόρων ἐφάνη δὴ τις ἔξοδος τοῖσι βαρ- 53 βάροισι· ἔδεε γὰρ κατὰ τὸ θεοπρόπιον πᾶσαν τὴν Ἀττικὴν τὴν ἐν τῇ ἡπείρῳ. γενέσθαι ὑπὸ Πέρσησι. "Εμπροσθε δὲν πρὸ τῆς ἀκροπόλιος, ὅπισθε δὲ τῶν πυλέων καὶ τῆς ἀνόδου, τῇ δὴ οὔτε τις ἐφύλασσε οὔτ' ἂν ἥπισε, μὴ κοτέ τις κατὰ ταῦτα ἀναβαίη ἀνθρώπων, ταύτῃ ἀνέβησάν τινες κατὰ τὸ ἱρὸν τῆς Κέκροπος θυγατρὸς Ἀγλαύρου, καίπερ ἀποκρήμνου ἐόντος τοῦ χώρου. "Ως δὲ εἰδον αὐτοὺς ἀναβεβηκότας οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν, οἱ μὲν ἔρριπτον ἐωυτούς κατὰ τοῦ τείχεος κάτω καὶ διεφθείροντο, οἱ δὲ ἐς τὸ μέγαρον κατέφευγον. Τῶν δὲ Περσέων οἱ ἀναβεβηκότες πρῶτον μὲν ἐτράποντο πρὸς τὰς πύλας, ταύτας δὲ ἀνοίξαντες τοὺς ἵκέτας ἐφόνευον· ἐπεὶ δὲ σφι πάντες κατέστρωντο, τὸ ἱρὸν συνήσαντες ἐνέπρησαν πᾶσαν τὴν ἀκρόπολιν.

Σχών δὲ παντελέως τὰς Ἀθήνας Ξέρξης ἀπέπεμψε ἐς 54 Σοῦσα ἄγγελον ἵππεα Ἀρταβάνῳ ἀγγελέοντα τὴν παρεοῦσάν οφι εὐπρηξίην. "Απὸ δὲ τῆς πέμψιος τοῦ κήρυκος δευτέρη ἡμέρῃ συγκαλέσας Ἀθηναίων τοὺς φυγάδας, ἐωυτῷ δὲ ἐπομένους, ἐκέλειε τρόπω τῷ σφετέρῳ θῦσαι τὰ ἱρὰ ἀναβάντας ἐς τὴν ἀκρόπολιν, εἴτε δὴ διὰ τοὺς φυγάδας ἐνετέλλετο ταῦτα, εἴτε καὶ ἐνθύμιον οἱ ἐγένετο ἐμπρήσαντι τὸ ἱρόν. Οἱ δὲ φυγάδες τῶν Ἀθηναίων ἐποίησαν τὰ ἐντεταλμένα.

Τοῦ δὲ εἰνεκεν τούτων ἐπεμνήσθην, φράσω. "Εστι ἐν τῇ 55 ἀκρόπολι ταύτῃ Ἐρεχθίος τοῦ γηγενέος λεγομένου εἶναι νηός, ἐν τῷ ἐλαίῃ τε καὶ θάλασσα ἔνι, τὰ λόγος παρ' Ἀθηναίων

Ποσειδέωνά τε καὶ Ἀθηναίην ἐρίσαντας περὶ τῆς γώρης μαρτύρια θέσθαι. Ταῦτην ὡν τὴν ἐλαχίην ἄμα τῷ ἀλλῳ ἵρῳ κατέλαβε ἐμπρησθῆναι ὑπὸ τῶν βαρβάρων· δευτέρῃ δὲ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς ἐμπρήσιος Ἀθηναίων οἱ θύειν ὑπὸ βασιλέος κελευόμενοι ὡς ἀνέβησαν ἐς τὸ ἱρόν, ὥρων βλαστὸν ἐκ τοῦ στελέχεος ὅσον τε πηγυῖτην ἀναδεδραμηκότα. Οὗτοι μὲν νῦν ταῦτα ἔφρασαν.

3. Νέο πολεμικὸ συμβούλιο τῶν Ἐλλήνων

(Κεφ. 56 - 64)

- 56 Οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι "Ἐλληνες ὡς σφι ἐξηγγέλθη, ὡς ἔσχε τὰ περὶ τὴν Ἀθηναίων ἀκρόπολιν, ἐς τοσοῦτον θύρυβον ἀπίκαντο, ὥστε ἔνιοι τῶν στρατηγῶν οὐδὲ κυρωθῆναι ἔμενον τὸ προκείμενον πρῆγμα, ἀλλ' ἐς τὰς νέας ἐσέπιπτον καὶ ίστια ἀείροντο ὡς ἀποθευσόμενοι· τοῖσι τε ὑπολειπομένοισι αὐτῶν ἐκυρώθη πρὸ τοῦ Ἰσθμοῦ ναυμαχέειν. Νῦν τε ἐγίνετο, καὶ οἱ διαλυθέντες ἐκ τοῦ συνεδρίου ἐσέβαινον ἐς τὰς νέας.
- 57 'Ἐνταῦθα δὴ Θεμιστοκλέα ἀπικόμενον ἐπὶ τὴν νέα εἰρετο Μνησίφιλος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὃ τι σφι εἴη βεβουλευμένον. Πυθόμενος δὲ πρὸς αὐτοῦ, ὡς εἴη δεδογμένον ἀνάγειν τὰς νέας πρὸς τὸν Ἰσθμὸν καὶ πρὸ τῆς Πελοποννήσου ναυμαχέειν, εἶπε· «Οὕ τοι ἄρα, ἦν ἀπαείρωσι τὰς νέας ἀπὸ Σαλαμῖνος, περὶ οὐδεμιῆς ἔτι πατρίδος ναυμαχήσεις· κατὰ γάρ πόλις ἔκαστοι τρέψονται, καὶ οὔτε σφέας Εὐρυβιάδης κατέχειν δυνήσεται οὔτε τις ἀνθρώπων ἄλλος, ὥστε μὴ οὐ διασκεδασθῆναι τὴν στρατιήν· ἀπολέεται τε ἡ Ἐλλὰς ἀβουλίησι. 'Αλλ' εἴ τις ἔστι μηχανή, ἵθι καὶ πειρῶ διαχέαι τὰ βεβουλευμένα, ἦν κως δύνη ἀναγνῶσαι Εὐρυβιάδην μεταβουλεύσασθαι, ὥστε αὐτοῦ μένειν».
- 58 Κάρτα τε τῷ Θεμιστοκλέῃ ἥρεσε ἡ ὑποθήκη, καὶ οὐδὲν πρὸς ταῦτα ἀμειψάμενος ἦιε ἐπὶ τὴν νέα τὴν Εὐρυβιάδεω. 'Α-

πικόμενος δὲ ἔφη ἐθέλειν οἱ κοινόν τι πρῆγμα συμμεῖξαι. 'Ο δ' αὐτὸν ἐς τὴν νέα ἐκέλευε ἐσβάντα λέγειν, εἴ τι θέλει. 'Ενθαῦτα ὁ Θεμιστοκλέης παριζόμενός οἱ καταλέγει ἐκεῖνά τε πάντα, τὰ ἡκουσε Μνησιφίλου, ἐωυτοῦ ποιεύμενος, καὶ ἄλλα πολλὰ προστιθείς, ἐς δ' ἀνέγνωσε χρηζῶν ἐκ τῆς νεὸς ἐκβῆναι συλλέξαι τε τοὺς στρατηγούς ἐς τὸ συνέδριον.

'Ως δὲ ἄρα συνελέχθησκαν, πρὸν ἦ τὸν Εύρυβιάδην προθεῖ- 59 ναι τὸν λόγον, τῶν εἰνεκεν συνήγαγε τοὺς στρατηγούς, πολλὸς ἦν ὁ Θεμιστοκλέης ἐν τοῖσι λόγοισι οἷα κάρτα δεόμενος. Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ὁ Κορίνθιος στρατηγὸς Ἀδείμαντος ὁ Ὁκύτου εἶπε· «Ω Θεμιστόκλεες, ἐν τοῖσι ἀγῶσι οἱ προεξανιστάμενοι ῥωτίζονται ». 'Ο δὲ ἀπολυόμενος ἔφη· «Οἱ δὲ γε ἐγκαταλειπόμενοι οὐ στεφανοῦνται ».

Τότε μὲν ἡπίως πρὸς τὸν Κορίνθιον ἀμείψατο, πρὸς δὲ 60 τὸν Εύρυβιάδην ἔλεγε ἐκείνων μὲν οὐκέτι οὐδὲν τῶν πρότερον λεχθέντων, ὡς ἐπεὰν ἀπαείρωσι ἀπὸ Σαλαμῖνος, διαδρήσονται· παρεόντων γάρ τῶν συμμάχων οὐκ ἔφερε οἱ κίσμον οὐδένα κατηγορέειν· ὁ δὲ ἄλλου λόγου εὑχετο, λέγων τάδε

α) «Ἐν σοὶ νῦν ἐστὶ σῶσαι τὴν Ἑλλάδα, ἦν ἐμοὶ πείθει ναυμαχίην αὐτοῦ μένων ποιέεσθαι, μηδὲ πειθόμενος τούτων τοῖσι λόγοισι ἀναζεύξῃς πρὸς τὸν Ἰσθμὸν τὰς νέας. 'Αντίθες γάρ ἑκάτερον ἀκούσας. Πρὸς μὲν τῷ Ἰσθμῷ συμβάλλων ἐν πελάγεϊ ἀναπεπτάμενῳ ναυμαχήσεις, τὸ ἡκιστα ἡμῖν σύμφορόν ἐστι νέας ἔχουσι βαρυτέρας καὶ ἀριθμὸν ἐλάσσονας· τοῦτο δὲ ἀπολέεις Σαλαμῖνά τε καὶ Μέγαρα καὶ Αἴγιναν, ἦνπερ καὶ τὰ ἄλλα εὐτυχήσωμεν. "Αμα γάρ τῷ ναυτικῷ αὐτῶν ἔψεται καὶ δι πεζὸς στρατός, καὶ οὕτω σφέας αὐτὸς ἄξεις ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον, κινδυνεύσεις τε ἀπάσῃ, τῇ Ἑλλάδι.

β) »"Ἡν δέ, τὰ ἐγώ λέγω, ποιήσης, τοσάδε ἐν αὐτοῖσι χρηστὰ εὐρήσεις· πρῶτα μὲν ἐν στεινῷ συμβάλλοντες νηυσὶ ἐλίγησι πρὸς πολλάς, ἦν τὰ οἰκότα ἐκ τοῦ πολέμου ἐκβαίνη,

πολλὸν κρατήσομεν· τὸ γὰρ ἐν στεινῷ ναυμαχέειν πρὸς ἡμέων ἐστί, ἐν εὐρυχωρίῃ δὲ πρὸς ἔκεινων. Αὕτις δὲ Σαλαμῖς περιγίνεται, ἐξ τὴν ἡμῖν ὑπεκκέεται τέκνα τε καὶ γυναικες. Καὶ μὲν καὶ τόδε ἐν αὐτοῖς ἔνεστι, τοῦ καὶ περιέχεσθε μάλιστα δόμοιώς αὐτοῦ τε μένων προναυμαχήσεις Πελοποννήσου καὶ πρὸς τῷ Ἰσθμῷ, οὐδέ σφεας, εἰπερ εῦ φρονέεις, ἔξεις ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον.

γ) »"Ἡν δέ γε καί, τὰ ἐγώ ἐλπίζω, γένηται καὶ νικήσομεν τῇσι νηυσί, οὕτε ὑμῖν ἐς τὸν Ἰσθμὸν παρέσονται οἱ βάρβαροι οὕτε προβήσονται ἐκαστέρω τῆς Ἀττικῆς, ἀπίστι τε οὐδενὶ κόσμῳ, Μεγάροισί τε κερδανέομεν περιεοῦσι καὶ Αἰγίνη καὶ Σαλαμῖνι, ἐν τῇ ἡμῖν καὶ λόγιόν ἐστι τῶν ἐχθρῶν κατύπερθε γενέσθαι. Οἰκότα μὲν νυν βουλευομένοισι ἀνθρώποισι ὡς τὸ ἐπίπαν ἐθέλει εῦ γίνεσθαι· μὴ δὲ οἰκότα βουλευομένοισι οὐκ ἐθέλει οὐδὲ ὁ θεὸς προσχωρέειν πρὸς τὰς ἀνθρωπίας γνώμας ».«

- 61 Ταῦτα λέγοντος Θεμιστοκλέος αὕτις δὲ Κορίνθιος Ἀδείμαντος ἐπεφέρετο, σιγᾶν τε κελεύων, τῷ μὴ ἔστι πατρίς, καὶ Εύρυβιάδην οὐκ ἐῶν ἐπιψηφίζειν ἀπόλι ἀνδρί πόλιν γὰρ τὸν Θεμιστοκλέα παρεχόμενον οὕτω ἐκέλευε γνώμης συμβάλλεσθαι. Ταῦτα δὲ οἱ προέφερε, ὅτι ἥλωκεσάν τε καὶ κατείχοντο Ἀθῆναι. Τότε δὴ ὁ Θεμιστοκλέης κεῖνόν τε καὶ τοὺς Κορινθίους πολλά τε καὶ κακὰ ἔλεγε, ἐώυτοῖσί τε ἐδήλου λόγω, ὡς εἴη καὶ πόλις καὶ γῆ μέζων ἥπερ ἐκείνοισι, ἔστ' ἀν διηκόσιαι νέες σφι ἔωσι πεπληρωμέναι· οὐδαμούς γὰρ Ἐλλήνων αὐτούς ἐπιόντας ἀποκρούσεσθαι.

- 62 Σημαίνων δὲ ταῦτα τῷ λόγῳ διέβαινε ἐς Εύρυβιάδην, λέγων μᾶλλον ἐπεστραμμένα· « Σὺ εὶ μενέεις αὐτοῦ καὶ μένων ἔσεαι ἀνὴρ ἀγαθός, καλῶς ἔχει· εἰ δὲ μή, ἀνατρέψεις τὴν Ἐλλάδα· τὸ πᾶν γὰρ ἡμῖν τοῦ πολέμου φέρουσι αἱ νέες. Ἄλλ' ἔμοι πείθεο. Εἰ δὲ ταῦτα μὴ ποιήσεις, ἡμεῖς μέν, ὡς ἔχομεν,

ἀναλαβόντες τοὺς οἰκέτας κομιεύμεθα ἐξ Σῆρων τὴν ἐν Ἰταλίῃ, ἥπερ ἡμετέρη τέ ἐστι ἐκ τοῦ παλαιοῦ ἔτι, καὶ τὰ λόγια λέγει ύπ' ἡμέων αὐτὴν δεῦν κτισθῆναι· ὑμεῖς δὲ συμμάχων τοιῶνδε μουνωθέντες μεμνήσεσθε τῶν ἐμῶν λόγων».

Ταῦτα δὲ Θεμιστοκλέος λέγοντος ἀνεδιδάσκετο Εὔρυβιά- 63 δης· δοκέειν δέ μοι, ἀρρωδήσας μάλιστα τοὺς Ἀθηναίους ἀνεδιδάσκετο, μὴ σφέας ἀπολίπωσι, ἦν πρὸς τὸν Ἰσθμὸν ἀνάγη τὰς νέας ἀπολιπόντων γὰρ Ἀθηναίων οὐκέτι ἐγίνοντο ἀξιόμαχοι οἱ λοιποί. Ταύτην δὴ αἰρέεται τὴν γνώμην, αὐτοῦ μενοντας διανυμαχέειν. Οὕτω μὲν οἱ περὶ Σαλαμῖνα ἔπεισι 64 ἀκροβολισάμενοι, ἔπειτε Εύρυβιάδῃ ἔδοξε, αὐτοῦ παρεσκευάζοντο ώς ναυμαχήσοντες. Ἡμέρη τε ἐγίνετο καὶ ὅμα τῷ ἥλιῳ ἀνιόντι σεισμὸς ἐγένετο ἐν τῇ γῇ καὶ τῇ θαλάσσῃ. "Εδοξε δὲ σφι εὔξασθαι τοῖσι θεοῖσι καὶ ἐπικαλέσασθαι τοὺς Αἰακίδας συμμάχους. 'Ως δέ σφι ἔδοξε, καὶ ἐποίευν ταῦτα· εὐξάμενοι γὰρ πᾶσι τοῖσι θεοῖσι αὐτόθεν μὲν ἐκ Σαλαμῖνος Αἴαντά τε καὶ Τελαμῶνα ἐπεκαλέοντο, ἐπὶ δὲ Αἰακὸν καὶ τοὺς ὄλλους Αἰακίδας νέα ἀπέστελλον ἐξ Αἴγιναν.

[Ο ιόντος στόλος ἀπολονθώντας τὰ ἵρη τοῦ ἐλληνικοῦ ἔφθασε στὴν παραλία τῆς Ἀττικῆς καὶ ἀγκυροβόλησε στὸ Φάληρο. Ἔκει κατέβηκε ὁ Ξέρξης καί, ἀφοῦ συγκάλεσε σὲ συνέδριο τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ στόλου, ἔβαλε τὸν Μαοδόνιο καὶ τοὺς φώτησε ἀν ἐγκρίναντε τῇ σύναψῃ ναυμαχίας. "Ετσι, ἀπολονθώντας τὴν γνώμη τῶν περισσότερων ἀπόφασισε τὰ ναυμαχήσει.].

4. 'Ο περσικὸς στόλος πλέει στὴ Σαλαμίνα, ἐνῶ δὲ πεζικὸς στρατὸς πορεύεται κατὰ τῆς Πελοποννήσου.— 'Οχύρωση τοῦ Ἰσθμοῦ
(Κεφ. 70 - 72)

'Επειδὴ δὲ παρήγγειλε ἀναπλέειν, ἀνῆγον τὰς νέας ἐπὶ 70 τὴν Σαλαμῖνα, καὶ παρεκρίθησαν διαταχθέντες κατ' ἡσυ-

χίην. Τότε μὲν νυν οὐκ ἔξέχρησέ σφι ἡ ἡμέρη ναυμαχίην ποιήσασθαι (νῦξ γάρ ἐπεγένετο), οἱ δὲ παρεσκευάζοντο ἐς τὴν ὑστεραίην. Τοὺς δὲ Ἔλληνας εἶχε δέος τε καὶ ἀρρωδίη, οὐκ ἥκιστα δὲ τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου. Ἀρρώδεον δέ, ὅτι οἱ αὐτοὶ μὲν ἐν Σαλαμῖνι κατήμενοι ὑπὲρ γῆς τῆς Ἀθηναίων ναυμαχέειν μέλλοιεν, νικηθέντες τε ἐν νήσῳ ἀπολαμφθέντες πολιτορκήσονται, ἀπέντες τὴν ἑωսτῶν ἀφύλακτον.

71 Τῶν δὲ βαρβάρων ὁ πεζὸς ὑπὸ τὴν παρεοῦσαν νύκτα ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον· καίτοι τὰ δυνατὰ πάντα ἐμεμηχάνητο, ὥκως κατ' ἥπειρον μὴ ἐσβάλοιεν οἱ βάρβαροι. Ὡς γάρ ἐπύθοντο τάχιστα Πελοποννήσιοι τοὺς ἀμφὶ Λεωνίδην ἐν Θερμοπύλῃσι τετελευτηκέναι, συνδραμόντες ἐκ τῶν πολιών ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἵζοντο, καὶ σφι ἐπῆν στρατηγὸς Κλεόμβροτος δὲ Ἀναξανδρίδεω, Λεωνίδεω δὲ ἀδελφεός. Ἱζόμενοι δὲ ἐν τῷ Ἰσθμῷ καὶ συγχώσαντες τὴν Σκειρωνίδα ὥδον, μετὰ τοῦτο, ὡς σφι ἔδοξε βουλευομένοισι, οἰκοδόμεον διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ τεῖχος. "Ατε δὴ ἐουσέων μυριάδων πολλέων καὶ παντὸς ἀνδρὸς ἐργαζομένου ἦνετο τὸ ἔργον· καὶ γάρ λίθοι καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ φορμοὶ ψάμμου πλήρεες ἐσεφορέοντο, καὶ ἐλίνυον οὐδένα χρόνον οἱ βωθήσαντες ἐργαζόμενοι, οὔτε νυκτὸς οὔτε ἡμέρης.

72 Οἱ δὲ βωθήσαντες ἐς τὸν Ἰσθμὸν πανδημεὶ οἵδε ἦσαν Ἐλλήνων· Λακεδαιμόνιοι τε καὶ Ἀρκάδες πάντες καὶ Ἡλεῖοι καὶ Κορίνθιοι καὶ Σικυώνιοι καὶ Ἐπιδαύριοι καὶ Φλειάσιοι καὶ Τροιζήνιοι καὶ Ἐρμιονέες. Οὗτοι μὲν ἦσαν οἱ βωθήσαντες καὶ ὑπεραρρωδέοντες τῇ Ἐλλάδι κινδυνευούσῃ· τοῖσι δὲ ἄλλοισι Πελοποννησίοισι ἔμελε οὐδὲν. Ὁλύμπια δὲ καὶ Κάρνεια παροιχώκεες ἦδη.

5. Ο Θεμιστοκλῆς ἀνάγκασε μὲ τέχνασμα τοὺς "Ελληνες νὰ ναυμαχήσουν στὴ Σαλαμίνα

Οἱ μὲν δὴ ἐν τῷ Ἰσθμῷ τοιούτῳ πόνῳ συνέστασαν, ἃτε 74 τὸν περὶ τοῦ παντὸς ἥδη δρόμον θέοντες καὶ τῇσι νησὶ οὐκ ἐλπίζοντες ἐλλάμψεσθαι· οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι ὅμως ταῦτα πυνθανόμενοι ἀρρώδεον, οὐκ οὕτω περὶ σφίσι αὐτοῖσι δειμαλινοντες, ὡς περὶ τῇ Πελοπονήσῳ. Τέως μὲν δὴ αὐτῶν ἀνὴρ ἀνδρὶ παραστὰς σιγῇ λόγον ἐποιέετο, θῶμα ποιεύμενοι τὴν Εὐρυβιαδεω ἀβουλίην· τέλος δὲ ἔξεροάγη ἐς τὸ μέσον. Σύλλογός τε δὴ ἐγίνετο, καὶ πολλὰ ἐλέγετο περὶ τῶν αὐτῶν, οἱ μέν, ὡς ἐς τὴν Πελοπόννησον χρεὸν εἴη ἀποπλέειν καὶ περὶ ἐκείνης κινδυνεύειν, μηδὲ πρὸ χώρης δοριαλώτου μένοντας μάχεσθαι, Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Αἰγινῆται καὶ Μεγαρέες αὐτοῦ μένοντας ἀμύνεσθαι.

Ἐνταῦθα Θεμιστοκλέης, ὡς ἔσσοῦτο τῇ γνώμῃ ὑπὸ τῶν 75 Πελοποννησίων, λαθὼν ἔξέρχεται ἐκ τοῦ συνεδρίου, ἔξελθὼν δὲ πέμπει ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ Μήδων ἄνδρα πλοίῳ ἐντειλάμενος, τὰ λέγειν χρεόν, τῷ οὖνομα μὲν ἦν Σίκιννος, οἰκέτης δὲ καὶ παιδαγωγὸς ἦν τῶν Θεμιστοκλέος παίδων· τὸν δὴ ὕστερον τούτων τῶν πρηγμάτων Θεμιστοκλέης Θεσπίεα τε ἐποίησε, ὡς ἐπεδέκοντο οἱ Θεσπιέες πολιήτας, καὶ χρήμασι ὅλβιον. "Ος τότε πλοίῳ ἀπικόμενος ἔλεγε πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν βαρβάρων τάδε· Ἡ Ἐπεμψέ με στρατηγὸς ὁ Ἀθηναῖων λάθρη τῶν ἄλλων Ἑλλήνων (τυγχάνει γάρ φρονέων τὰ βασιλέος καὶ βουλόμενος μᾶλλον τὰ ὑμέτερα κατύπερθε γίνεσθαι ἢ τὰ τῶν Ἑλλήνων πρήγματα) φράσοντα, ὅτι οἱ Ἑλληνες δρησμὸν βουλεύονται καταρρωδηκότες, καὶ νῦν παρέχει κάλλιστον ὑμέας ἔργον ἀπάντων ἔξεργαστασθαι, ἦν μὴ περιβῆτε διαδράντας αὐτούς. Οὔτε γάρ ἀλλήλουισι δμοφρονέουσι οὕτ' ἔτι ἀντιστήσονται ὑμῖν, πρὸς ἐωυτούς τε σφέας ὄψεσθε ναυμαχέοντας τοὺς τὰ

νύμέτερα φρονέοντας καὶ τοὺς μή». Ὁ μὲν ταῦτά σφι σημάνας ἐμποδὼν ἀπαλλάσσετο.

- 76 Τοῖσι δὲ πιστὰ ἐγίνετο τὰ ἀγγελθέντα, τοῦτο μὲν ἐς τὴν νησῖδα τὴν Ψυττάλειαν, μεταξὺ Σαλαμῖνός τε κειμένην καὶ τῆς ἡπείρου, πολλοὺς τῶν Περσέων ἀπεβίβασαν· τοῦτο δέ, ἐπειδὴ ἐγίνοντο μέσαι νύκτες, ἀνῆγον μὲν τὸ ἀπ' ἐσπέρης κέρας κυκλούμενοι πρὸς τὴν Σαλαμῖνα, ἀνῆγον δὲ οἱ ἀμφὶ τὴν Κέον τε καὶ τὴν Κυνόσουραν τεταγμένοι, κατεῖχόν τε μέχρι Μουνιχίης πάντα τὸν πορθμὸν τῆσι νηυσί. Τῶνδε δὲ εἴνεκεν ἀνῆγον τὰς νέας, ἵνα δὴ τοῖσι "Ελλησι μηδὲ φυγεῖν ἔξῃ, ἀλλ' ἀπολαμφθέντες ἐν τῇ Σαλαμῖνι δοῖεν τίσιν τῶν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἀγωνισμάτων. Ἐς δὲ τὴν νησῖδα τὴν Ψυττάλειαν καλεομένην ἀπεβίβαζον τῶν Περσέων τῶνδε εἴνεκεν, ὡς, ἐπεὰν γίνηται ναυμαχίη, ἐνταῦθα μάλιστα ἔξοισομένων τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῶν ναυηγίων (ἐν γάρ δὴ πόρῳ τῆς ναυμαχίης τῆς μελλούσης ἕσεσθαι ἐκέετο ἡ νῆσος), ἵνα τοὺς μὲν περιποιέωσι, τοὺς δὲ διαφθείρωσι. Ἐποίευν δὲ σιγῇ ταῦτα, ὡς μὴ πυνθανοίατο οἱ ἐνχωντίοι. Οἱ μὲν δὴ ταῦτα τῆς νυκτὸς οὐδὲν ἀποκοιμηθέντες παραρτέοντο.

- 78 Τῶν δὲ ἐν Σαλαμῖνι στρατηγῶν ἐγίνετο ὀθισμὸς λόγων πολλός. "Ἡδεσαν δὲ οὔκω, ὅτι σφέας περιεκυλοῦντο τῆσι νηυσὶ οἱ βάρβαροι, ἀλλ' ὥσπερ τῆς ἡμέρης ὥρων αὐτοὺς τετα-
79 γμένους, ἐδόκεον κατὰ χώρην εἶναι. Συνεστηκότων δὲ τῶν στρατηγῶν ἔξι Αἰγίνης διέβη Ἀριστείδης δὲ Λυσιμάχου, ἀνὴρ Ἀθηναῖος μέν, ἔξωστρακισμένος δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου, τὸν ἐγώ νενόμικα, πυνθανόμενος αὐτοῦ τὸν τρόπον, ἀριστον ἀνδρα γενέσθαι ἐν Ἀθήνησι καὶ δικαιότατον. Οὗτος ὧντος στὰς ἐπὶ τὸ συνέδριον ἔξεκαλέετο Θεμιστοκλέα, ἐόντα μὲν ἐωυτῷ οὐ φίλον, ἔχθρὸν δὲ τὰ μάλιστα· ὑπὸ δὲ μεγάθεος τῶν παρεόντων κακῶν λήθην ἐκείνων ποιεύμενος ἔξεκαλέετο, θέλων αὐτῷ συμμεῖξαι. Προακηκόεε δέ, ὅτι σπεύδοιεν οἱ ἀπὸ Πελοποννήσου ἀνάγειν τὰς νέας πρὸς τὸν Ἰσθμόν. Ὡς δὲ ἔξηλθέ οἱ Θεμι-

στοκλέης, ἔλεγε Ἐριστείδης τάδε. «'Ημέας στασιάζειν χρεόν
ἔστι ἐν τε τῷ ἄλλῳ καιρῷ καὶ δὴ καὶ ἐν τῷδε περὶ τοῦ ὄχότε-
ρος ἡμέων πλέω ἀγαθὰ τὴν πατρίδα ἐργάσεται. Λέγω δέ τοι,
ὅτι ἵπον ἔστι πολλά τε καὶ δλίγα λέγειν περὶ ἀποπλόου τοῦ
ἐνθεῦτεν Πελοποννησίοισι. Ἐγὼ γάρ αὐτόπτης τοι λέγω γε-
νόμενος, δτι νῦν οὐδ', ἦν θέλωσι, Κορίνθιοι τε καὶ αὐτὸς Εύ-
ρυβιάδης οἰοί τε ἔσονται ἐκπλῶσαι· περιεχόμεθι γάρ οὐπό τῶν
πολεμίων κύκλῳ. 'Αλλ' ἔσελθών σφι ταῦτα σήμηνον».

'Ο δ' ἀμείβετο τοῖσδε. «Κάρτα τε χρηστὰ διακελεύει καὶ 80
εὖ ἄγγειλας. τὰ γάρ ἔγω ἐδεόμην γενέσθαι, αὐτὸς αὐτόπτης
γενόμενος ἥκεις. "Ισθι γάρ ἔξ ἐμέο τὰ ποιεύμενα οὐπό Μήδων.
"Εδεε γάρ, δτε οὐκ ἔκόντες ἥθελον ἐς μάχην κατίστασθαι οἱ
"Ἐλληνες, ἀέκοντας παραστήσασθαι. Σύ δέ, ἐπείπερ ἥκεις χρη-
στὰ ἀπαγγέλλων, αὐτὸς σφι ἄγγειλον. "Ην γάρ ἔγω αὐτὰ
λέγω, δόξω πλάσας λέγειν καὶ οὐ πείσω ὡς οὐ ποιεύντων τῶν
βαρβάρων ταῦτα. 'Αλλά σφι σήμηνον αὐτὸς παρελθών, ὡς
ἔχει. 'Ἐπεὰν δὲ σημήνῃς, ἦν μὲν πείθωνται, ταῦτα δὴ τὰ κάλ-
λιστα· ἦν δὲ αὐτοῖσι μὴ πιστὰ γένηται, ὅμοιοιν ἥμιν ἔσται· οὐ
γάρ ἔτι διαδρήπονται, εἴπερ περιεχόμεθα πανταχόθεν, ὡς σὺ
λέγεις». Ταῦτα ἔλεγε παρελθών ὁ Ἐριστείδης, φάμενος ἔξ 81
Αἰγίνης τε ἥκειν καὶ μόγις ἐκπλῶσαι λαθὼν τοὺς ἐπορμέον-
τας· περιέχεσθαι γάρ πᾶν τὸ στρατόπεδον τὸ Ἐλληνικὸν οὐπό
τῶν νεῶν τῶν Ξέρξεω· παραρτέεσθαι τε συνεβούλευε ὡς ἀλεξη-
σομένους. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἴπας μετεστήκεε, τῶν δὲ αὕτις
ἐγίνετο λόγων ἀμφισβασίη· οἱ γάρ πλεῦνες τῶν στρατηγῶν
οὐκ ἐπείθοντο τὰ ἐσαγγελθέντα.

'Απιστεόντων δὲ τούτων ἥκε τριήρης ἀνδρῶν Τηνίων αὐ- 82
τομολέουσα, τῆς ἥρχε ἀνὴρ Παναίτιος ὁ Σωσιμένεος, ἥπερ δὴ
ἔφερε τὴν ἀληθείην πᾶσαν. Διὰ δὲ τοῦτο τὸ ἔργον ἐνεγράφησαν
Τήνιοι ἐν Δελφοῖσι ἐς τὸν τρίποδα ἐν τοῖσι τὸν βάρβαρον κα-
τελοῦσι.

6. Ἡ ναυμαχία στὴ Σαλαμίνα (480)
(Κεφ. 83 - 93, 95 - 96)

- 83 Τοῖσι δὲ "Ελλησι ώς πιστὰ δὴ τὰ λεγόμενα ἦν τῶν Τηνίων ῥήματα, παρεσκευάζοντο ώς ναυμαχήσοντες. Ἡώς τε δὴ διέφαινε, καὶ οἱ σύλλογον τῶν ἐπιβατέων ποιησάμενοι, προηγόρευε εῦ ἔχοντα μὲν ἐκ πάντων Θεμιστοκλέης. Τὰ δὲ ἔπει τὴν πάντα τὰ κρέσσω τοῖσι ἔσσοσι ἀντιτιθέμενα, ὅσα δὴ ἐν ἀνθρώπου φύσι καὶ καταστάσι ἐγρίνεται· παραινέσας δὲ τούτων τὰ κρέσσων αἰρέσθαι καὶ καταπλέξας τὴν ῥῆσιν, ἐσβαίνειν ἔκειται τὰς νέας. Καὶ οὗτοι μὲν δὴ ἐσέβαινον, καὶ ἦκε ἡ ἀπ' Αἰγίνης τριήρες. Ἡ κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀπεδήμησε.
- 84 'Ενθαῦτα ἀνῆγον τὰς νέας ἀπάσχεισι οἱ "Ελληνες. 'Αναγομένοισι δέ σφι αὐτίκα ἐπεκέκατο οἱ βάρβαροι. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι "Ελληνες πρύμνην ἀνεκρούοντο καὶ ὕκειλον τὰς νέας, 'Αμεινίης δὲ Πατληγνεύς, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ἔξαντας νηὶ ἐμβάλλει. Συμπλακείστης δὲ τῆς νεὸς καὶ οὐ δυναμένων ἀπαλλαχῆναι, οὕτω δὴ οἱ ἄλλοι 'Αμεινίη βωθέοντες συνέμισγον. 'Αθηναῖοι μὲν οὕτω λέγουσι τῆς ναυμαχίης γενέσθαι τὴν ἀρχήν, Αἰγινῆται δὲ τὴν κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀποδημήσασαν ἐς Αἴγιναν, ταύτην εἶναι τὴν ἀρξασαν. Λέγεται δὲ καὶ τάδε, ώς σφι φάσμα γυναικὸς ἐφάνη, φανεῖσαν δὲ διακελεύσασθαι, ὥστε καὶ ἄπαν ἀκούσαι τὸ τῶν 'Ελλήνων στρατόπεδον, ὅνειδίσασαν πρότερον τάδε· «Ω δαιμόνιοι, μέχρι κόσου ἔτι πρύμνην ἀνακρούσεσθε;»
- 85 Κατὰ μὲν δὴ 'Αθηναίους ἐτετάχατο Φοίνικες (οὗτοι γὰρ εἶχον τὸ πρὸς 'Ελευσῖνός τε καὶ ἐσπέρης κέρας), κατὰ δὲ Λακεδαιμονίους "Ιωνες· οὗτοι δ' εἶχον τὸ πρὸς τὴν ἥδι τε καὶ τὸν Πειραιέα. 'Εθελοκάκεον μέντοι κύτων κατὰ τὰς Θεμιστοκλέος ἐντολὰς ὀλίγοι, οἱ δὲ πλεῦνες οὐ. "Εγὼ μὲν νυν συχνῶν οὖν ματα τριηράρχων καταλέξαι τῶν νέας 'Ελληνίδας ἐλόντων, χρήσομαι δὲ αὐτοῖσι οὐδὲν πλὴν Θεομήστορός τε τοῦ 'Ανδρο-

δάμαντος καὶ Φυλάκου τοῦ Ἰστιαίου, Σαμίων ἀμφοτέρων. Τοῦδε δὲ εἰνεκεν μέμνημαι τούτων μούνων, ὅτι Θεομήστωρ μὲν διὰ τοῦτο τὸ ἔργον Σάμου ἐτυράννευσε καταστησάντων τῶν Περσέων, Φύλακος δὲ εὐεργέτης βασιλέος ἀνεγράφη καὶ χώρη οἱ ἐδωρήθη πολλή.

Περί μὲν νυν τούτους οὕτω εἶχε· τὸ δὲ πλῆθος τῶν νεῶν 86 ἐν τῇ Σαλαμῖνι ἐκερατίζετο, αἱ μὲν ὑπ' Ἀθηναίων διαφθειρόμεναι, αἱ δὲ ὑπ' Αἰγαίνητέων. "Ἄτε γάρ τῶν μὲν Ἑλλήνων σὺν κόσμῳ ναυμαχεόντων κατὰ τάξιν, τῶν δὲ βαρβάρων οὔτε τεταγμένων ἔτι οὔτε σὺν νόῳ ποιεόντων οὐδέν, ἔμελλε τοιοῦτό σφι συνοίσεσθαι, οἵον περ ἀπέβη. Καίτοι ἡσάν γε καὶ ἐγένοντο ταύτην τὴν ἡμέρην μακρῷ ἀμείνονες αὐτοὶ ἐωυτῶν, πᾶς τις προθυμεόμενος καὶ δειμαίνων Ξέρξην, ἐδόκεε τε ἔκαστος ἐωυτὸν θεήσασθαι βασιλέα.

Κατὰ μὲν δὴ τοὺς ἄλλους οὐκ ἔχω εἰπεῖν ἀτρεκέως, ὡς 87 ἔκαστοι τῶν βαρβάρων ἡ τῶν Ἑλλήνων ἡγωνίζοντο· κατὰ δὲ Ἀρτεμισίην τάδε ἐγένετο, ἀπ' ἓν εὐδοκίμησε μᾶλλον ἔτι παρὰ βασιλέϊ. Ἐπειδὴ γάρ ἐς θύρυβον πολλὸν ἀπίκετο τὰ βασιλέος πρήγματα, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἡ νῆσος ἡ Ἀρτεμισίης ἐδιώκετο ὑπὸ νεὸς Ἀττικῆς· καὶ ἡ οὐκ ἔχουσα διαφυγεῖν (ἔμπροσθε γάρ αὐτῆς ἦσαν ὅλαι νέες φίλαι, ἡ δὲ αὐτῆς πρὸς τῶν πολεμίων μάλιστα ἐτύγχανε ἐοῦσα) ἐβουλεύσατο τόδε ποιῆσαι, τὸ καὶ συνήγεικε ποιησάσῃ· διωκομένη γάρ ὑπὸ τῆς Ἀττικῆς φέρουσα ἐνέβαλε νηὶ φιλίῃ ἀνδρῶν τε Καλυνδέων καὶ αὐτοῦ ἐπιπλέοντος τοῦ Καλυνδέων βασιλέος Δαμασιθύμου. Εἰ μὲν καὶ τι νεῖκος πρὸς αὐτὸν ἐγεγόνεε ἔτι περὶ Ἑλλήσποντον ἐόντων, οὐ μέντοι ἔγωγε ἔχω εἰπεῖν, οὔτε εἰ ἐκ προνοίης αὐτὰ ἐποίησε, οὔτε εἰ συνεκύρησε ἡ τῶν Καλυνδέων κατὰ τύχην παραπεσοῦσα νῆσος. "Ως δὲ ἐνέβαλέ τε καὶ κατέδυσε, εὐτυχίη χρησαμένη διπλόᾳ ἐωυτὴν ἀγαθὰ ἐργάσατο· ὃ τε γάρ τῆς Ἀττικῆς νεὸς τριήραρχος, ὡς εἰδέ μιν ἐμβάλλουσαν νηὶ ἀνδρῶν

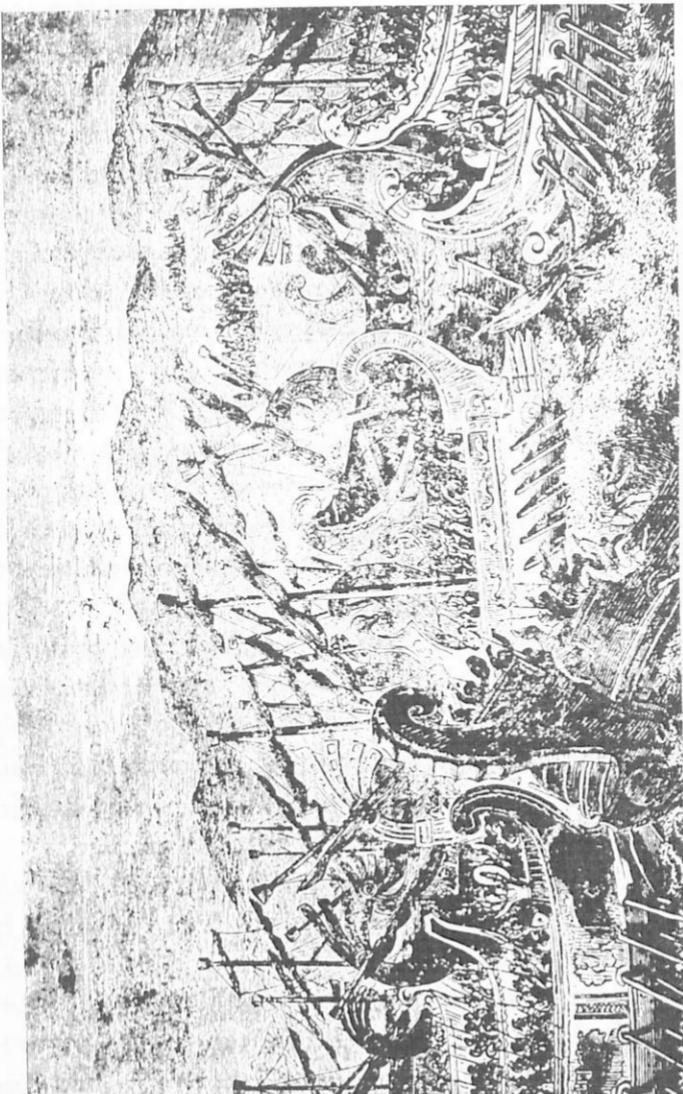
βαρβάρων, νομίσας τὴν νέα τὴν Ἀρτεμισίης ἢ Ἐλληνίδα εἶναι ἡ αὐτομολέειν ἐκ τῶν βαρβάρων καὶ αὐτοῖς ἀμύνειν, ἀποστρέψας πρὸς ἄλλας ἔτράπετο.

38 Τοῦτο μὲν τοιοῦτο αὐτῇ συνήνεικε γενέσθαι, διαφυγεῖν τε καὶ μὴ ἀπολέσθαι· τοῦτο δὲ συνέβη, ὥστε κακὸν ἐργασμένην ἀπὸ τούτου αὐτὴν μάλιστα εὔδοκιμῆσαι παρὰ Ξέρξη. Λέγεται γάρ βασιλέα θηεύμενον μαθεῖν τὴν νέα ἐμβαλοῦσαν καὶ δὴ τινα εἴπαι τῶν παρεόντων· «Δέσποτα, δρᾶς Ἀρτεμισίην, ὡς εὗ ἀγωνίζεται καὶ νέα τῶν πολεμίων κατέδυσε;» καὶ τὸν ἐπειρέσθαι, εἰ ἀληθέως ἐστὶ Ἀρτεμισίης τὸ ἔργον, καὶ τοὺς φάναι, σαφέως τὸ ἐπίσημον τῆς νεὸς ἐπιστάμενους· τὴν δὲ διαφθαρεῖσαν ἡπιστέατο εἶναι πολεμίην. Τά τε γάρ ἄλλα, ὡς εἰρηται, αὐτῇ συνήνεικε ἐς εύτυχίην γενόμενα καὶ τὸ τῶν ἐν τῇ Καλυνδικῇ νηὶ μηδένα ἀποσωθέντα κατήγορον γενέσθαι. Ξέρξην δὲ εἴπαι λέγεται πρὸς τὰ φραζόμενα· «Οἱ μὲν ἄνδρες γεγόνασί μοι γυναῖκες, αἱ δὲ γυναῖκες ἄνδρες». Ταῦτα μὲν Ξέρξην φασὶ εἴπαι.

89 'Ἐν δὲ τῷ πόνῳ τούτῳ ἀπὸ μὲν ἔθανε ὁ στρατηγὸς Ἀριαβίγνης ὁ Δαρείου, Ξέρξεω ἐών ἀδελφεός, ἀπὸ δὲ ἄλλοι πολλοὶ τε καὶ οὐνομαστοὶ Περσέων καὶ Μήδων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων, ὀλίγοι δέ τινες καὶ Ἐλλήνων· ἂτε γάρ νέειν ἐπιστάμενοι, τοῖσι αἱ νέες διεφθείροντο, καὶ οἵ μὴ ἐν χειρῶν νόμῳ ἀπώλλυντο, ἐς τὴν Σαλαμῖνα διένεον. Τῶν δὲ βαρβάρων οἱ πολλοὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ διεφθάρησαν, νέειν οὐκ ἐπιστάμενοι. Ἐπεὶ δὲ αἱ πρῶται ἐς φυγὴν ἔτράποντο, ἐνθαῦτα αἱ πλεῖσται διεφθείροντο. Οἱ γάρ ὅπισθε τεταγμένοι, ἐς τὸ πρόσθε τῆσι νηυσὶ παριέναι πειρώμενοι ὡς ἀποδεξόμενοί τι καὶ αὐτοὶ ἔργον βασιλέϊ, τῆσι σφετέρησι νηυσὶ φευγούσησι περιέπιπτον.

90 'Ἐγένετο δὲ καὶ τόδε ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ· τῶν τινες Φοινίκων, τῶν αἱ νέες διεφθάρατο, ἐλθόντες παρὰ βασιλέᾳ διέβαλλον τοὺς "Ιωνας, ὡς δι' ἐκείνους ἀπολοίατο αἱ νέες, ὡς προδόν-

Η ναυτιλία στη Σαλαμίνα

των. Συνήνεικε δύνοντας, ὥστε Ἰώνων τε τοὺς στρατηγοὺς μὴ ἀπολέσθαι, Φοινίκων τε τοὺς διαβάλλοντας λαβεῖν τοιόνδε μισθόν· ἔτι τούτων ταῦτα λεγόντων ἐνέβαλε νηὶ Ἀττικῇ Σαμοθρητικήν νηῆς. "Η τε δὴ Ἀττικὴ κατεδύετο, καὶ ἐπιφερομένη Αἰγιναίη νηῆς κατέδυσε τῶν Σαμοθρητίκων τὴν νέα. "Ατε δὲ ἔόντες ἀκοντισταὶ οἱ Σαμοθρητικες τοὺς ἐπιβάτας ἀπὸ τῆς καταδυσάσης νεὸς βάλλοντες ἀπήραξαν καὶ ἐπέβησάν τε καὶ ἔσχον αὐτήν. Ταῦτα γενόμενα τοὺς Ἰωνας ἐρρύσατο· ὡς γάρ εἰδέ σφεας Ξέρξης ἔργον μέγα ἐργασαμένους, ἐτράπετο πρὸς τοὺς Φοίνικας οἷα ὑπερλυπεόμενός τε καὶ πάντας αἰτιώμενος, καὶ σφεων ἐκέλευσε τὰς κεφαλὰς ἀποταμεῖν, ἵνα μὴ αὐτοὶ κακοὶ γενόμενοι τοὺς ἀμείνονας διαβάλλωσι. "Οκως γάρ τινα ἔδοι Ξέρξης τῶν ἔωυτοῦ ἔργον τι ἀποδεικνύμενον ἐν τῇ ναυμαχίῃ, κατήμενός ὑπὸ τῷ οὔρεϊ τῷ ἀντίον Σαλαμῖνος, τὸ καλέεται Αἰγάλεως, ἀνεπυνθάνετο τὸν ποιήσαντα, καὶ οἱ γραμματισταὶ ἀνέγραφον πατρόθεν τὸν τριήραρχον καὶ τὴν πόλιν.

91 Τῶν δὲ βαρβάρων ἐς φυγὴν τραπομένων καὶ ἐκπλεόντων πρὸς τὸ Φάληρον Αἰγινῆται ὑποστάντες ἐν τῷ πορθμῷ ἥργα ἀπεδέξαντο λόγου ἄξια. Οἱ μὲν γάρ Ἀθηναῖοι ἐν τῷ θούνβῳ ἐκερδίζοντας τὰς τε ἀντισταμένας καὶ τὰς φευγούσας τῶν νεῶν, οἱ δὲ Αἰγινῆται τὰς ἐκπλεούσας ὅκως δέ τινες τοὺς Ἀθηναίους διαφύγοιεν, φερόμενοι ἐσέπιπτον ἐς τοὺς Αἰγινῆτας.

92 Ἐνθαῦτα συνεκύρεον νέες ἡ τε Θεμιστοκλέος δώκουσα νέα καὶ ἡ Πολυκρέτου τοῦ Κριοῦ, ἀνδρὸς Αἰγινῆτεω, νηὶ ἐμβαλοῦσα Σιδωνίη. Ὡς δὲ ἐσεῖδε τὴν νέα τὴν Ἀττικὴν Πολύκριτος, ἔγνω τὸ σημήιον ἴδων τῆς στρατηγίδος, καὶ βύσας τὸν Θεμιστοκλέα ἐπεκερτόμησε ἐς τῶν Αἰγινητέων τὸν μηδισμὸν διειδίζων. Ταῦτα μὲν νυν τῇ νηὶ ἐμβαλὼν δι Πολύκριτος ἀπέρριψε ἐς Θεμιστοκλέα· οἱ δὲ βάρβαροι, τῶν αἱ νέες τεριεγένοντο, φεύγοντες ἀπίκοντο ἐς Φάληρον ὑπὸ τὸν πεύν στρατόν.

Ἐν δὲ τῇ ναυμαχίῃ ταύτη ἥκουσαν Ἐλλήνων ἀρισταὶ Αἰγι- 93
νῆται, ἐπὶ δὲ Ἀθηναῖοι, ἀνδρῶν δὲ Πολύκριτός τε ὁ Αἰγινήτης
καὶ Ἀθηναῖοι Εὐμένης τε ὁ Ἀναγυράσιος καὶ Ἀμεινίης Παλ-
ληνεύς, δὲς καὶ Ἀρτεμισίην ἐπεδίωξε. Εἰ μὲν νυν ἔμαθε, ὅτι ἐν
ταύτῃ πλέοι Ἀρτεμισίη, οὐκ ἀν ἐπαύσατο πρότερον, ἢ εἰλέ μιν
ἢ καὶ αὐτὸς ἥλω. Τοῖσι γάρ Ἀθηναίων τριηράρχοισι παρεκε-
κέλευστο, πρὸς δὲ καὶ ἀεθλον ἐκέετο μύριαι δραχμαί, δὲς ἀν μιν
ζωὴν ἔλη· δεινὸν γάρ τι ἐποιεῦντο γυναῖκα ἐπὶ τὰς Ἀθήνας
στρατεύεσθαι. Αὕτη μὲν δή, ὡς πρότερον εἴρηται, διέφυγε·
ἥσαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι, τῶν αἱ νέες περιεγεγόνεσαν, ἐν τῷ Φα-
λήρῳ.

Ἄριστείδης δὲ ὁ Λυσιμάχου, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, τοῦ καὶ ὅλι- 95
γῳ τι πρότερον τούτων ἐπεμνήσθη ως ἀνδρὸς ἀρίστου, οὗτος
ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ τῷ περὶ Σαλαμῖνα γενομένῳ τάδε ἐποίεε·
παραλαβὼν πολλοὺς τῶν ὀπλιτέων, οἵ παρετεάχατο παρὰ τὴν
ἀκτὴν τῆς Σαλαμινίης χώρης, γένος ἐόντες Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν
Ψυττάλειαν νῆσον ἀπέβησε ἄγων, οἵ τοὺς Πέρσας τοὺς ἐν τῇ
νησὶ ταύτῃ κατεφόνευσαν πάντας. Δις δὲ ἡ ναυμαχίη διελέ- 96
λυτο, κατειρύσαντες ἐς τὴν Σαλαμῖνα οἱ "Ἐλληνες τῶν ναυηγί-
ων, ὅσκ ταύτῃ ἐτύγχανε ἔτι ἐόντα, ἔτοιμοι ἥσαν ἐς ἄλλην ναυ-
μαχίην, ἐλπίζοντες τῇσι περιεούσησι νησὶ ἔτι χρήσεσθαι
βασιλέας.

[Ο Σέρξης μετὰ τὴν ἥττα τοῦ στόλου τον ἀπογάσισε νὰ ἐπιστρέ-
ψει στὴν Ἰσία, ἀφοῦ ἀφῆσε στὴν Ἐλλάδα τὸν γαμπρό τον Μαρδόνιο
μὲ ἵσχυρὸ προτό, γιὰ νὰ ἔξακολουθήσει τὸν πόλεμο. Ο Μαρδόνιος
πέρσασε τὸ ειμώνα στὴ Θεσσαλία. Ἀπὸ ἐκεῖ, ποὺν ἀρχίσει τὶς ἐκθρο-
παξίες, ἔστιλε στὴν Ἀθήνα τὸ βασιλιὰ τῆς Μακεδονίας Ἀλέξανδρο,
γιὰ νὰ πείσε τοὺς Ἀθηναίους νὰ συμμαχήσουν μὲ τοὺς Πέρσες.]

7. Ο Ἀλέξανδρος καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι πρέσβεις στὴν Ἀθήνα.—
Δόγοι τούτων καὶ ἀπαντήσεις τῶν Ἀθηναίων

(Κεφ. 140 - 144)

140 Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀπίκετο ἐς τὰς Ἀθήνας ἀποπεμψθεὶς
ὑπὸ Μαρδονίου, ἔλεγε τάδε.

α) «Ἀνδρες Ἀθηναῖοι, Μαρδόνιος τάδε λέγει· ἐμοὶ ἀγ-
γελή ἦκει παρὰ βασιλέος λέγουσα οὕτω· Ἀθηναίοισι τὰς
ἀμαρτάδας τὰς ἐξ ἐκείνων ἐς ἐμὲ γενομένας πάσας μετίημι.
Νῦν τε ὥδε, Μαρδόνιε, ποίεε. Τοῦτο μὲν τὴν γῆν σφι ἀπόδοις,
τοῦτο δὲ ἄλλην πρὸς ταύτη ἑλέσθων αὐτοί, ἤντινα ἀν ἐθέλωσι,
ἐόντες αὐτόνομοι. Ἰρά τε πάντα σφι, ἢν δὴ βούλωνταί γε
ἐμοὶ ὅμολογέειν, ἀνόρθωσον, ὅσα ἐγὼ ἐνέπρησκα.

»Τούτων δὲ ἀπιγμένων ἀναγκαίως ἔχει μοι ποιέειν ταῦ-
τα, ἢν μὴ τὸ ὑμέτερον ἀντίον γένηται. Λέγω δὲ ὑμῖν τάδε νῦν·
τί μαίνεσθε πόλεμον βασιλέϊ ἀνταειρόμενοι; Οὔτε γάρ ἀν
ὑπερβάλοισθε, οὔτε οἶοι τέ ἐστε ἀντέχειν τὸν πάντα χρόνον.
Εἴδετε μὲν γάρ τῆς Ξέρξεω στρατηλασίης τὸ πλῆθος καὶ τὰ
ἔργα, πυνθάνεσθε δὲ καὶ τὴν νῦν παρ' ἐμοὶ ἐοῦσαν δώαμιν,
ὡστε καὶ ἢν ἡμέας ὑπερβάλησθε καὶ νικήσητε, τοῦπερ ὑμῖν
οὐδεμία ἐλπίς, εἴπερ εὖ φρονέετε, ἄλλη παρέσται πολλα-
πλησίη. Μὴ διὰ βούλεσθε παρισούμενοι βασιλέϊ στέρερθαι μὲν
τῆς χώρης, θέειν δὲ ἀεὶ περὶ ὑμέων αὐτῶν, ἀλλὰ καταίσασθε.
Παρέχει δὲ ὑμῖν κάλλιστα καταλύσασθαι, βασιλέϊς ταύτη
ώρημημένου. «Ἐστε ἐλεύθεροι, ἡμῖν ὅμαιχμίην συνθέεινοι ἔνει
τε δόλου καὶ ἀπάτης.

β) »Μαρδόνιος μὲν ταῦτα, ὡς Ἀθηναῖοι, ἐνετέλατό μοι
εἰπεῖν πρὸς ὑμέας. Ἐγὼ δὲ περὶ μὲν εὐνοίης τῆς πρὸς ὑμέας
ἐούσης ἐξ ἐμεῦ οὐδὲν λέξω (οὐ γάρ ἀν νῦν πρῶτον ἐκμάθοιτε),
προσχρητίζω δὲ ὑμέων πείθεσθαι Μαρδονίφ. Ἐνφέω γάρ ὑμῖν
οὐκ οἶοισί τε ἐσομένοισι τὸν πάντα χρόνον πολεμέειν Ξέρξῃ.

Ει γάρ ἐνώρων τοῦτο ἐν ὑμῖν, οὐκ ᾖν κοτε ἐς ὑμέας ἥλθον
ἔχων λόγους τούσδε· καὶ γάρ δύναμις ὑπὲρ ἀνθρωπὸν ἡ βασι-
λέος ἐστὶ καὶ γείρ ὑπεριμήκης. "Ἡν ἂν μὴ αὐτίκα ὁμολογήσῃτε
μεγάλα προτεινόντων, ἐπ' οἷσι ὁμολογέειν ἔθέλουσι, δειμαίνω
ὑπὲρ ὑμέων ἐν τρίβῳ τε μάλιστα οἰκημένων τῶν συμμάχων
πάντων, αἱεὶ τε φθειρομένων μούνων, ἔξαρτετόν τι μεταίγμιον
τὴν γῆν ἐκτημένων. 'Αλλὰ πείθεσθε· πολλοῦ γάρ ὑμῖν ἄξια
ταῦτα, εἰ βασιλεύς γε ὁ μέγας μούνοισι ὑμῖν Ἐλλήνων τὰς
ἄμαρτάδας ἀπιεὶς ἔθέλει φίλος γενέσθαι". 'Αλέξανδρος μὲν
ταῦτα ἔλεξε.

Λακεδαιμόνιοι δὲ πυθόμενοι ἦκειν Ἀλέξανδρον ἐς Ἀθή- 141
νας ἐς ὁμολογίην ἔξοντα τῷ βαρβάρῳ Ἀθηναίους, ἀναμνη-
σθέντες τῶν λογίων, ὡς σφεας χρεόν ἐστι ἅμα τοῖσι ἄλλοισι
Δαριεῦσι ἐκπίπτειν ἐκ Πελοποννήσου ὑπὸ Μήδων τε καὶ Ἀθη-
ναίων, κάρτα τε ἔδεισαν, μὴ διμολογήσωσι τῷ Πέρσῃ Ἀθηναῖ-
οι, αὐτίκα τέ σφι ἔδοξε πέμπειν ἀγγέλους. Καὶ δὴ συνέπιπτε,
ὅστε δόμοῦ σφέων γίνεσθαι τὴν κατάστασιν. 'Επανέμειναν γάρ
οι Ἀθηναῖοι διατρίβοντες, εὗ ἐπιστάμενοι, ὅτι ἔμελλον Λακε-
δαιμόνιοι πεύσεσθαι ἦκοντα παρὰ τοῦ βαρβάρου ἀγγέλον ἐπ'
ὁμολογήη, πυθόμενοι τε πέμψειν κατὰ τάχος ἀγγέλους. 'Επί-
τηδες οὖν ἐποίευν, ἐνδεικνύμενοι τοῖσι Λακεδαιμονίοισι τὴν
ἐωυτῶν γγώμην.

'Ως ἴε ἐπαύσατο λέγων Ἀλέξανδρος, διαδεξάμενοι ἔλεγον 142
οἱ ἀπὸ Στάρτης ἀγγέλοι. "Ἡμέας δὲ ἐπεμψαν Λακεδαιμόνιοι
δεησομένως ὑμέων μήτε νεώτερον ποιέειν μηδὲν κατὰ τὴν
Ἐλλάδα μήτε λόγους ἐνδέκεσθαι παρὰ τοῦ βαρβάρου. Οὔτε
γάρ δίκαιονούδαμῶς, οὔτε κόσμον φέρον οὔτε γε ἄλλοισι Ἐλ-
λήνων οὐδαιοῖσι, ὑμῖν δὲ δὴ καὶ διὰ πάντων ἥκιστα πολλῶν
εἴνεκεν ἥγεινατε γάρ τόνδε τὸν πόλεμον ὑμεῖς οὐδὲν ἥμέων
βουλομένων, οἱ περὶ τῆς ὑμετέρης ἀρχῆς ὁ ἀγῶν ἐγένετο· νῦν
δὲ φέρει καὶ ἐπᾶσαν τὴν Ἐλλάδα. "Αλλως τε τούτων ἀπάν-

των αιτίους γενέσθαι δουλασύνης τοῖσι "Ελλησι Ἀθηναίους οὐδαμῶς ἀνασχετόν, οἵτινες αἰεὶ καὶ τὸ πάλαι φαίνεσθε πολλοὺς ἐλευθερώσαντες ἀνθρώπων.

» Πιεζομένοισι μέντοι οὐδὲν συναγθόμεθα, καὶ ὅτι καρπῶν ἐστερήθητε διξῶν ἥδη, καὶ ὅτι οἰκοφθόρησθε χρόνον ἥδη πολλόν. Ἀντὶ τούτων δὲ οὐδὲν Λακεδαιμόνιοί τε καὶ οἱ σύμμαχοι ἐπαγγέλλονται γυναικάς τε καὶ τὰ ἐξ πόλεμον ἄχρηστα οἰκετέων ἐχόμενα πάντα ἐπιθρέψειν, ἔστ' ἀν δέ πόλεμος ὅδε συνεστήκῃ. Μηδὲ οὐδέας Ἀλέξανδρος ὁ Λακεδαιμόνιος ἀναγνώσῃ, λεήνας τὸν Μαρδονίου λόγον. Τούτῳ μὲν γὰρ ταῦτα ποιητέα ἐστί· τύραννος γὰρ ἐδὼν τυράννῳ συγκατεργάζεται· οὐδὲν δὲ γε οὐ ποιητέα, εἴπερ εὖ τυγχάνετε φρονέοντες, ἐπισταμένοισι, ὡς βαρβάροισι ἐστι οὕτε πιστὸν οὕτε ἀληθὲς οὐδέν ». Ταῦτα ἔλεξαν οἱ ἄγγελοι.

143 'Αθηναῖοι δὲ πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον οὐπεκρίναντο τάδε· « Καὶ αὐτοὶ τοῦτό γε ἐπιστάμεθα, ὅτι πολλαπλῆσίν ἐστὶ τῷ Μήδῳ δύναμις ἥπερ οὗτον, ὥστε οὐδὲν δεῖ τοῦτό γε διειδέειν. 'Αλλ' οὐδως ἐλευθερίης γλυκόμενοι ἀμυνεύμεθα οὕτω, οὐκος δὲν καὶ δυνάμεθα. Ομολογήσαι δὲ τῷ βαρβάρῳ μήτε σὺ οὐδέας πειρῶ ἀναπειθεῖν οὕτε ημεῖς πεισόμεθα. Νῦν δὲ ἀπαγγελλε Μαρδονίῳ, ὡς Ἀθηναῖοι λέγουσι, ἔστ' ἀν δέ ηλιος τὸν αὐτὴν ὅδὸν ἵη, τῇ καὶ νῦν ἔρχεται, μήκοτε οὐδολογήσειν οὐδέας Ξέρεη· ἀλλὰ θεοῖσι τε συμμάχοισι πίσυνοί μιν ἐπέξιμεν ἀμυνάμενοι καὶ τοῖσι ηρωσι, τῶν ἐκεῖνος οὐδεμίαν ὅπιν ἔχων ἐνέπρωτε τούτους τε οἰκους καὶ τὰ ἀγάλματα. Σύ τε τοῦ λοιποῦ λόγους ἔχων τοιούσδε μὴ ἐπιφαίνεο Ἀθηναίοισι, μηδὲ δοκέων χριστὰ οὐπουργέειν ἀθέμιτα ἔρδειν παρατίνε. Οὐ γὰρ σε βουλμέθα οὐδὲν ἄχαρι πρὸς Ἀθηναίων παθεῖν, ἔντα πρόξεινόν τε καὶ φίλον ».

144 Πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον ταῦτα οὐπεκρίναντο πρὸς δὲ τοὺς ἀπὸ Σπάρτης ἄγγελους τάδε. « Τὸ μὲν δεῖσαι Λακεδαιμονίους, μὴ οὐδολογήσωμεν τῷ βαρβάρῳ, κάρτα ἀνθρωπίηον ἦν. 'Ατὰρ

αἰσχρῶς γε οἴκατε ἔξεπιστάμενοι τὸ Ἀθηναῖων φρόνημα ἀρρωδῆσαι, ὅτι οὔτε χρυσός ἐστι γῆς οὐδαμόθι τοσοῦτος οὔτε χώρη κάλλει καὶ ἀρετῇ μέγα ὑπερφέρουσα, τὰ ἡμεῖς δεξάμενοι ἐθέλοιμεν ἂν μηδίσκοντες καταδουλῶσαι τὴν Ἑλλάδα. Πολλὰ τε γάρ καὶ μεγάλα ἐστὶ τὰ διακωλύοντα ταῦτα μὴ ποιέειν, μηδ' ἣν ἐθέλωμεν πρῶτα μὲν καὶ μέγιστα τῶν θεῶν τὰ ἀγάλματα καὶ τὰ οἰκήματα ἐμπεπρησμένα τε καὶ συγκεχωσμένα, τοῖσι ήμέας ἀναγκαίως ἔχει τιμωρέειν ἐς τὰ μέγιστα μᾶλλον ἥπερ δμολογέειν τῷ ταῦτα ἐργασαμένῳ, αὗτις δὲ τὸ Ἑλληνικὸν ἐδν δμαῖμόν τε καὶ δμόγλωσσον, καὶ θεῶν ἰδρύματά τε κοινὰ καὶ θυσίαι ἥθεά τε δμότροπα, τῶν προδότας γενέσθαι Ἀθηναίους οὐκ ἂν εἴη ἔχοι. Ἐπίστασθε τε οὕτω, εἰ μὴ πρήτερον ἐτυγχάνετε ἐπιστάμενοι, ἔστ' ἂν καὶ εἰς περιῆ Ἀθηναίουν, μηδαμὰ δμολογήσαντας ἡμέας Ξέρξη.

» Τιμέων μέντοι ἀγάμεθα τὴν πρόνοιαν τὴν πρὸς ἡμέας ἐοῦσαν, ὅτι προείδετε ἡμέων οἰκοφθορημένων οὕτω, ὥστε ἐπιθρέψαι ἐθέλειν ἡμέων τοὺς οἰκέτας. Καὶ νῦν μὲν ἡ χάρις ἐκπεπλήρωται, ἡμεῖς μέντοι λιπαρήσομεν οὕτω, ὅκως ἂν ἔχωμεν, οὐδὲν λυπέοντες ὑμέας.

» Νῦν δέ, ὡς οὕτω ἔχόντων, στρατιὴν ὡς τάχιστα ἐκπέμπετε. «Ως γάρ ἡμεῖς εἰκάζομεν, οὐκ ἕκας χρόνου παρέσται ὁ βάρβαρος ἐσβαλὼν ἐς τὴν ἡμετέρην, ἀλλ' ἐπεὰν τάχιστα πύθηται τὴν ἀγγελίην, ὅτι οὐδὲν ποιήσομεν, τῶν ἐκεῖνος ἡμέων προσεδέετο. Πρὶν δὲν παρεῖναι ἐς τὴν Ἀττικήν, ἡμέας καιρὸς ἔστι προβωθῆσαι ἐς τὴν Βοιωτίην». Ταῦτα ὑποκριναμένων Ἀθηναίων οἱ ἀπὸ Σπάρτης ἄγγελοι ἀπαλλάσσοντο ἐς Σπάρτην.

ΜΕΡΟΣ Β'

I. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΙΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ
II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

I. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΙΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΙΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

A'. ΦΩΝΗΣ ΝΤΑ

Ανταλλαγή φωνηέντων

α) Στὸν Ἡρόδοτο ὑπάρχει η ἀντὶ τῶν ἡ καὶ ἡ τῶν Ἀττικῶν συγγραφέων, καὶ ἀντίστροφα: σοφίη, θεήσομαι, ἡγρ., πρήσσω, Θρῆιξ, τριηκόσιοι, πέρην, νηός, νηῦς, νηυσί· πρώρη, ἀληθείη· μεσαμβρίη·—α ἀντὶ ο ὑπάρχει στὰ ἀρρωδία, ἀρρωδέω.

β') ε ἀντὶ α καὶ ει, καὶ ἀντίστροφα: τέσσερες· κρέσσων, μέζων, ἔργω, ἐδέχθην, δεδέχθαι (τοῦ ρ. δείκνυμι), ἔωθα, (στὰ θηλυκὰ τῶν ἐπιθέτων σὲ -υς) θήλεα, ταχέα· τράπω, τάμνω· κεινός, ξεῖνος, στεινός, εἰρωτάω, εἴνεκεν, εἰρύω, εἰρέσθαι.

γ') ω ἀντὶ αυ, ου, οη: τρῶμα, θῶμα, θωμάζω· ὄν, γῶν (= οῦν, γοῦν)· δύδωκοντα, ἔβωσα, βωθέω·—ων ἀντὶ αυ: ἐμεωυτοῦ, σεωυτοῦ, ἐωυτοῦ.

δ') ου ἀντὶ ο: μοῦνος (= μόνος), νοῦσος, οῦρος (= ὅρος), ούνομα, ούνομάζω.

Συναίρεση

Η συναίρεση παραλείπεται συχνὰ στὸν Ἡρόδοτο, καὶ στὴν κλίση καὶ στὴ ρίζα: πλόος, χρύσεος, βασιλέι, βασιλέες, ρίγει, γένεος, ἀληθέα, Θεμιστοκλέης· μενέομεν, ἀποβαλέεις, φαίνεαι, πείθεο, φανέωσι, ποιέω, ποιέεις, ποίεε· ἔαρ, διστός, δηιόω, ρήιδιος, βασιληή, ἀνθρωπήιος, οἰκηή, ἀνδρήιος, ἄεθλος κλπ.

Χασμωδία, ἔκθλιψη, κράση

Ἡ χασμωδία εἶναι συνηθέστατη γι' αὐτὸν.

1) λείπει

α') τὸ εὐφωνικὸν,

β') τὸ ζ στὰ ἄχρι, μέχρι, οὕτω.

2) τὸ οὐ εὑρίσκεται μπροστά ἀπὸ φωνῆς καὶ χωρὶς τὸ κ.

Ἡ ἔκθλιψη καὶ ἡ κράση σπανίζουν στὸν Ἡρόδοτο· ιδιάζει σ' αὐτὸν ἡ κράση τοῦ ο - α σὲ ω: ὠνήρ, ωντός, τωύτο.

Β'. ΣΥΜΦΩΝΑ

α') Ἀντὶ π ὑπάρχει κ σὲ ὅλα τὰ ἀντωνυμικὰ ἐπίθετα καὶ ἐπιφρήματα ποὺ σχηματίζονται ἀπὸ θέμα πο: κοῖος, ὀκοῖος, κόσοι, κότερος, κῆ, κότε, κοῦ, ὄκως κτλ.—ἀλλὰ ὁποδαπός.

β') Ἀντὶ χ ὑπάρχει κ: δέκομαι, οὔκι.

γ') Ἀντὶ σ ὑπάρχει δ: δδμή, ἔδμεν.

δ') Ἀντὶ θ ὑπάρχει τ: στὸ αὐτίς.

ε') Μετάθεση τοῦ «δχσέας» γίνεται στά: ἐνθεῦτεν (=ἐντεῦθεν), ἐνθαῦτα (=ἐνταῦθα), κιθών (=χιτών).

ζ') Τὰ ψύλλα μπροστὰ ἀπὸ δάσυνόμενο φωνῆς δὲν τρέπονται σὲ «δχσέα» οὔτε στὴ μέση οὔτε στὸ τέλος λέξης: ἐπεξῆς, αὐτημερόν, ἀπικνέομαι, ἀπῆκε, μετίημι· ἀπ' οὖ, μετ' οὖ, οὐκ ἔτερος.

Ο δυϊκὸς ἀριθμὸς λείπει καὶ στὰ ὀνόματα καὶ στὰ ρήματα.

Γ'. ΚΛΙΣΕΙΣ

Πρώτη κλίση

α') Ἡ ἐνικὴ γενικ. τῶν οὐσιαστικῶν σὲ -ης λήγει σὲ -εω, τῶν σὲ -ηης σὲ -εω: Πέρσης, γενικ. Πέρσεω, Ξέρξης - Ξέρξεω, πολιήτης - πολιήτεω· βορέης, γενικ. βορέω, Ἐρμένης - Ἐρμέω.

β') Ἡ ἐνικὴ αἰτ. πολλῶν κυρίων ὀνομάτων σὲ -ης λήγει ἄλλοτε σὲ -ην: Ξέρξην, Λεωνίδην καὶ ἄλλοτε σὲ -εα: Ξέρξεα, Λεωνίδεα.

γ') Ἡ γενικ. πληθ. λήγει σὲ -έων: γνωμέων, πολιητέων, λοιπέων, πολλέων, αὐτέων, ἔουσέων.

Ἐξαίρεση: Ἐξαιροῦνται τὰ θηλυκά τῶν βαρύτονων ἐπιθέτων, μετοχῶν καὶ ἀντωνυμιῶν σὲ -ος, -η, -ον, τῶν διποίων ἡ γενκ. πληθ. εἰναι ὅμοια μὲ τὴ γενκ. πληθ. τῶν ἀρσενικῶν: ἄλλων, φίλων, ἑκείνων, ἀλισκομένων, τούτων.

δ') Ή δοτκ. πληθ. λήγει σὲ -ησι (-ῆσι): γνώμησι, τιμῆσι, λοιπῆσι, αὐτῆσι.

Δεύτερη κλίση

Ἡ δοτκ. πληθ. σὲ -οισι (-οῖσι): λόγοισι, θεοῖσι.

Τὰ οὐσιαστικὰ καὶ τὰ ἐπίθετα σὲ -οος, -εος δὲ συναιροῦνται: πλόος, ἀπλόος, διπλόος, διπλόη, χρύσεος, χρυσέη, δστέον.

Σημ. Κατὰ τὴ δεύτερη Ἀττικὴ κλίση κλίνονται λίγα ὄνόματα: α) Τὰ κύρια ὄνόματα ποὺ καταλήγουν σὲ -λεως, ὅπως Μενέλεος, Χαρίλεως, Ἀρκεσίλεως, Θρασύλεως, β) τὰ Μίνως, "Αθως, "Αμφιάρεως. Ἀντὶ τῶν λεώς, νεώς, κάλως, λαγώς χρησιμοποιεῖ ὁ Ἡρ. τοὺς Ιωνικοὺς τύπους ληός, νηός, κάλος, λαγός καὶ ἀντὶ τῶν ἐπιθέτων πλέως, ἰλεως, ἀξιόχρεος -ον.

Τρίτη κλίση

α') Τὰ κύρια ὄνόματα σὲ -κλέης κλίνονται ώς ἔξῆς: Θεμιστοκλέης, -οκλέος, -οκλέι, -οκλέα, -οκλεες.

β') Τὰ σὲ -ις ὄνόματα κλίνονται ώς ἔξῆς: πόλις, πόλιος, πόλι, πόλιν· πόλιες, πολίων, πόλισι, πόλις ἢ πόλιας.

γ') Τὰ οὐσιαστικὰ σὲ -εὺς κλίνονται ώς ἔξῆς: βασιλεύς, βασιλέος, βασιλέι, βασιλέα, βασιλεῦ· -έες, -έων, -εῦσι, -έας.

δ') Τὸ κέρας κλίνεται ώς ἔξῆς: κέρας, κέρεος, κέρει, κέρεα, κερέων.

ε') Τὸ νηῦς (=ἀττ. ναῦς) κλίνεται ώς ἔξῆς: νηῦς, νεός, νηὶ, νέα· νέες, νεῶν, νηυσί, νέας.

Ἐπίθετα, παραθετικά, ἀριθμητικά

α') Ἀντὶ τοῦ πολὺς συχνὰ ἀπαντᾶ πολλός· τὸ οὐδέτερο εἰναι πολλὸν καὶ πολύ.

β') Ἐπίθετα σὲ -εος καὶ -ηιος (=ἀττ. -εῖος) διατηροῦν στὰ παραθετικὰ τὸ ο καὶ ὅταν προηγεῖται βραχεία συλλαβῆ: ἐπιτηδεότε-

ρος, -ότατος (γιατὶ στὴν ἀττ. ἐπιτηδειότατος), ἀνδρηιότερος, οἰκηιότερος (γιατὶ τὸ ηι πρέπει νὰ θεωρηθεῖ ώς δίφθογγος).

γ') Τὸ ταχὺς συγκριτικὸ ταχύτερος καὶ θάσσων, ὑπερθ. τάχιστος.

δ') Τὸ πολλὸς στὴν ὄνομ. τοῦ συγκριτ. ἔχει πλέων, πλέον καὶ πλεῦν, στὶς ἄλλες πτώσεις: πλέονι, πλέονα (πλέω), πλεόνων, πλέοσι, ἄλλὰ καὶ: πλεῦνος, πλεῦνα, πλεῦνες, πλεῦνων, πλεῦνας.

ε') Τὸ ἀριθμ. δύο ἄλλοτε εἶναι ἀκλιτο, ἄλλοτε κλίνεται: δύο, δυῶν, δυοῖσι, δύο.

Αὐτὶ τοῦ δώδεκα λέγει ὁ Ἡρ. δυώδεκα, ἀντὶ τοῦ τέσσαρες, τέσσερες, ἐπίσης τεσσερεσκαίδεκα.

Ἄντωνυμίες

α') Αντὶ τῶν γενικ. ἔμοῦ, σοῦ ἀπαντοῦν οἱ τύποι ἐμέο ἢ ἐμὲῦ, σέο ἢ σεῦ.

Ἡ δοτκ. τῆς προσωπικῆς ἀντων. τοῦ β' προσ. ἀπαντᾶ σοὶ ὅρθοτονούμενη καὶ τοι ἐγκλιτική. Ἡ αἰτ. τοῦ γ' προσ. ἀπαντᾶ μιν (ἐγκλιτική) ἀντὶ αὐτόν, αὐτὴν καὶ ἐαυτόν, ἐαυτήν, ἡ δοτκ. πληθ. σφίσι ἀντὶ ἐαυτοῖς, ἐαυταῖς, καὶ σφι (ἐγκλ.) ἀντὶ αὐτοῖς, αὐταῖς. Ἐκτὸς τούτου ὁ Ἡρ. ἔχει καὶ οὐδ. πληθ. σφέα = αὐτά.

β') Τῶν ἀναφορικῶν ἀντων. σχηματίζονται, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ὄνομαστικὲς δς, ἥ, οἱ, αἱ, σὲ ὅλες τὶς πτώσεις τύποι ποὺ ἀρχίζουν ἀπὸ τ: τοῦ, τῆς, τῶν, τά.

Μετὰ τὶς προθέσεις δμως ποὺ παθαίνουν ἔκθιψη ἀπαντοῦν οἱ τύποι ποὺ ἀρχίζουν ἀπὸ φωνῆν: ἀντ' ὕν, ἀπ' οῦ, μετ' ἥς κτλ.

Ἐπίσης στὶς χρονικὲς ἐκφράσεις οὐδέποτε ἀπαντοῦν οἱ τύποι ποὺ ἀρχίζουν ἀπὸ τ: ἐν ὕ, ἐξ οῦ, ἐς δ, ἐως οῦ.

γ') Ἡ δστις σχηματίζει τοὺς ἔξης τύπους: στὴ γενικ. τοῦ ἐνικοῦ δτευ, στὴ δοτκ. δτεω· στὴν πληθυντ. γενικ. δτεων, δοτκ. δτέοισι· οὐδ. πληθ. δσσα.

δ') Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία τὶς ἔχει γενικ. τεῦ, δοτκ. τέω καὶ τίνι· πληθ. τέων, δοτκ. τέοισι· τοὺς αὐτοὺς τύπους (ἄλλα ἐγκλιτικοὺς) ἔχει καὶ ἡ ἀόριστη ἀντωνυμία.

Δ'. ΡΗΜΑΤΑ

Αὕξηση

α') Οι παρατατικοί σὲ -σκον καὶ -σκόμην τῶν θαμιστικῶν ρημάτων δὲν παίρνουν αὔξηση οὔτε συλλαβική οὔτε χρονική: φρεύγεσκον, ἄγεσκον, ποιέεσκον, δύμρέσκετο· καὶ στὸν ὑπερσυντλ. λείπει συχνὰ ἡ συλλαβική αὔξηση: δέδοκτο, καταλέλειπτο.

Τὰ ρήματα βούλομαι, δύναμαι καὶ μέλλω ἔχουν ε.

β') Ἡ χρονικὴ αὔξηση σὲ μερικὰ ρήματα λείπει πάντοτε, ὥπως ἀγινέω, ἀμειβομαι κ.ἄλ., ιδίως σὲ ὅλα τὰ ρήματα ποὺ ἀρχίζουν ἀπὸ αἱ, αὐ, εἱ, εὐ καὶ οἱ.

γ') 'Ο. παρατατικὸς τοῦ δρέω (=δράω) ἀπαντᾶ ὥρων.

Καταλήξεις

α') Μένουν ἀσυναίρετες οἱ καταλήξεις -οι, -εαι, -εο (ἡ τελευταία συναιρεῖται μόνο σὲ -ευ): ἐργάσαιο, οἰχεαι, ἐγένεο. Ἐπίσης ἡ -εω στὴν ὑποτακτικὴ τοῦ παθ. ἀορίστου (αἱρεθέω, αἱρεθέωμεν) καὶ τοῦ ἐνεργ. ἀορ. β' (θέω, θέωμεν κτλ.). ὁμοίως ἡ -εω καὶ -εομεν στὸ μέλλοντα τῶν ὑγρόληχτων ρημάτων (σημανέω, σημανέομεν).

β') 'Ο ἐνεργ. ὑπερσυντ. ἔχει τὶς καταλήξεις -εα, -εας, -εε, -εατε: ἐώθεα, ἐώθεας, ἐώθεε, ἐώθεατε.

γ') 'Αντὶ τῶν καταλήξεων -νται καὶ -ντο ἀπαντοῦν -αται καὶ -ατο 1) στὸν παθ. παροχμ. καὶ ὑπερσυντ. (ἀπίκατο = ἀφιγμένοι ήσαν), ἐτετάχατο, τετύφαται, ἐσκευάδαται, δεδέχαται), 2) στὴν ὄριστικὴ τοῦ παθ. ἐνεστώτα καὶ παρατκ. τῶν εἰς -μι ρημάτων (τιθέαται, ιστέαται, δυνέαται, ἐδεικνύατο, ἐκέατο), 3) στὴν εὐκτικὴ (γενοίατο, ἀγοίατο, τεισαίατο).

Συνηρημένα

α') Τὰ σὲ -εω μένουν κατὰ τὸ πλεῖστον ἀσυναίρετα: καλέω, καλέεις, καλέης, καλέοιμι, κάλεε, καλέειν κτλ. Ἀλλὰ καὶ δεῖ, δεῖν, παρατκ. ὅμως ἔδεε.

Συχνὰ τὸ -εο συναιρεῖται σὲ -ευ: ποιεῦσι, ποιεύμενος, ἐποιεῦντο.

‘Η κατάληξη τῆς προστακτικῆς -εοι βραχύνεται σὲ -εο: ἡγέο-λυπέο, ποιέο· καὶ ἡ -εαι σὲ -εαι: φοβέαι.

β') Τὰ σὲ -αω συναιροῦνται ὅπως στὴν ἀττικὴ διάλεκτο· σὲ μερικὰ ὅμως ρήματα σὲ -αω τὸ α μπροστὰ ἀπὸ τὸ ο ἔξασθενίζει σὲ ει: δρέω, δρέων, φοιτέω, εἰρωτέω, δρέομεν κτλ. Στὸ χράομαι τὸ αω παντοῦ γίνεται εω (χρέωνται, χρεώμενος), τὸ αε, αη τουναντίον α (χρᾶται, χρᾶσθαι). Ἀλλὰ χρεὸν ἀντὶ χρεών.

γ') Καὶ τὰ σὲ -οω συναιροῦνται ὅπως στὴν Ἀττική, διαφέρουν μόνο ὅτι ἀντὶ τοῦ ου ἔχουν καὶ ευ (έδικαίευ, ἀξιεῦμεν, ἀξιεῦσι).

Ρήματα σὲ -μι

Τὰ ρήματα σὲ -μι ἔχουν μερικοὺς τύπους κατ' ἀναλογία μὲ τὰ ρ. σὲ -αω, -εω, -οω, καὶ -υω: τιθεῖ, ἔξιεῖ, ὑποθέοιτο, διδοῖ, ἐδείκνυε. Τὸ γ' πληθ. πρόσ. τοῦ τίθημι ἀπαντᾶ τιθεῖσι, ὁ παρατκ. ἐτίθεα, ἐτίθεις, ἐτίθει.

Τοῦ εἰμὶ τὸ β' ἐν. πρόσ. εἶναι εἰς, τὸ α' πληθ. εἰμέν· ἡ ὑποτακτ. ἔω, ἥς, ἥ καὶ ἔωσι, ἥ μτχ. ἔών, ἔοῦσα, ἔον· ὁ παρατκ. ἔα καὶ ἔατε, συγχὰ ἔσκε, ἔσκον καὶ ἥν.

Τὸ εἰμι σχηματίζει τὸν παρατκ. ἥια, ἥιε καὶ ἥισαν· ὁμοίως καὶ τὰ σύνθετα.

Μερικὰ ἀνώμαλα ρήματα στὸν ‘Ηρόδοτο

1. αἱρέω, παρακμ. ἀραιρηκα, ἀραιρηματι.
2. εἴπα, ἀπαρέμφ. εἴπαι, μτχ. εἴπασ· εἴπασθαι. Παθ. ἀόρ. α' εἰρέθην, μτχ. ῥήθείς· μέλλ. παθ. εἰρήσεται (ἀντὶ ῥηθήσεται).
3. ἵημι, ἀπὸ τὸ ἀπίημι: ἀπίεσαν, ἀπειμένος, ἀπεῖτο, ἀπείθη· ἀπὸ τὸ ἀνίημι: ἀνειμένος· ἀπὸ τὸ μετίημι: μεμετιμένος, μετείθη.
4. λαγχάνω, μέλλ. λάξομαι, παρακμ. β' λέλογχα.
5. λαμβάνω, μέλλ. λάμψομαι, παρακμ. λελάβηκα, λέλαμματι (διαλελαμμένος), ἐλάμφθην.
6. οἰδα, οἰδας, οἰδε, ἵδμεν (καὶ οἰδαμεν), ἵστε, οἰδασι (καὶ ἴσσασι). Τυποτ. εἰδέω, εύκτ. εἰδείην, παρατκ. ἥδεα, ἥδεε-ἥδεατε, ἥδεσαν. Μέλλ. εἰδήσω.

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

Κεφ. 1. Ιστορίη=ἀττ. Ιστορία ἔρευνα.—ἀπόδεξις=ἀττ. ἀπόδειξις ἔκθεση· Ἡρόδοτου ιστορίης ἀπόδεξις ἡδε (δηλ. ἐστὶ) ὁ Ἡρόδοτος ἔκθέτει ἐδῶ τὶς ἔρευνές του.— ὡς, τελκ.—τὰ γενόμενα ἔξ=τὰ ποιηθέντα ὑπό.—ἔξιτηλος γίνομαι λησμονοῦμαι.— θωμαστά=ἀττ. θωμαστά.—“Ἐλλησι-βαρβάροισι, δοτ. ποιητικοῦ αἰτίου στὸ ἀποδεχθέντα (=ἀττ. ἀποδειχθέντα) αὐτὰ ποὺ πραγματοποιήθηκαν.—ἀκλεής γίνομαι παραμένω ἀδοξός, δὲν ἔξυμνοῦμαι.—δι' ἦν αἰτίην=τὴν αἰτίην, δι' ἦν· τὰ τε ἄλλα καὶ τὴν αἰτίην, αἰτ. τῆς ἀναφορᾶς=καὶ ὡς πρὸς τὰ ἄλλα καὶ ὡς πρὸς τὴν αἰτία.

νυν=ἀττ. τοίνυν.—διαφορὰ διένεξη, ἔχθρα.— ἐπὶ τήνδε τὴν θ., δηλ. τὴν Μεσόγειο θάλασσα.—τὸν =ἀττ. ὅν.—ναυτιλίη τὸ νὰ ταξιδεύει κανεὶς μὲ πλοῖα, θαλασσοπλοῖα, ναυτιλία.—ἐπιθέσθαι, ἀπὸ τὸ φασὶ· ἐπιτίθεμαι τινι ἐπιδίδομαι σὲ κάτι, ἐπιχειρῶ κάτι.—ἀπαγινέω ἔξάγω, μετακομίζω.—φορτία ἐμπορεύματα.—τῇ ἄλλῃ ἄλλοι, σὲ ἄλλα μέρη.—καὶ δὴ καὶ καὶ προσέτι.—ἄπασι σὲ ὅλα, καθ' ὅλα.—πολιῶν =ἀττ. πόλεων.

διατίθεσθαι, τὸ ἀπρμφ. τοῦτο—καθὼς καὶ τὰ ἐπόμενα—ἀπὸ τὸ φασὶ· διατίθεμαι ἔκθέτω γιὰ πούλημα, πουλῶ.—δ φόρτος=τὰ φορτία.—ἔξεμπόλημαι (=ἀττ. ἔξημπόλημαι) πθτκ. πρκμ. τοῦ ἔξεμπολῶ πουλῶ ἐντελῶς, ζεπουλῶ.—σφι (=ἀττ. σφίσι), δτκ. τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου.—οἱ=αὐτῆς.—Ιοῦν=ἀττ. Ιώ.—τῶν=ἀττ. ὅν.—θυμὸς μοὶ ἐστί τινος ἐπιθυμῶ κάτι, μοῦ ἀρέσει κάτι.—διακελεύονται ἐνθαρρύνει ἡ ἔνας τὸν ἄλλο.—πλεῦνες = ἀττ. πλέονες.— ἐσβαλομένους ἀφοῦ ἔβαλκαν (οἱ Φοίνικες αὐτές) μέσα. νέα=ἀττ. ναῦν.—ἐπ' Αἰγύπτου πρὸς (κατὰ) τὴν Αἴγυπτο.

Κεφ. 2. ἀρχω τινὸς κάνω ἀρχὴ κάπου, σὲ κάτι.—οὐκ ἔχω (μὲ ἀπρομφ.) δὲν ξέρω νέ.—φασί, οἱ Ηέρσες.—προσέχω προσεγγίζω σὲ κάποιο τόπο, ἀράζω.—καταπλώσαντας=ἀττ. καταπλεύσαντας.—μακραὶ νῆες δινομάζονταν τὰ πολεμικὰ πλοῖα καὶ στρογγύλαι νῆες τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα.—**Αἰα**, τὸ ἀρχαῖο ὄνομα τῆς Κολυθίδες, χώρας τῆς Μ. Ασίας κατὰ τὰ ἀνατολικὰ παράλια τοῦ Εὔξεινου Πόντου.—Φᾶσις ποταμός, ἡ σημερινὸς Ριόν στὸν Κυρκασο. —ἐνθεῦτεν=ἀττ. ἐντεῦθεν.—εἶνεκεν=ἀττ. ἔνεκα.—ἀπίκατο=ἀττ. ἀφιγμένοι ήσαν. —τάλλα, δηλ. τὴν ἀρπαγὴν τοῦ χρυσόβαλλου «Δέρατος».—δίκη (ἢ δίκαι) ικανοποίηση.—ὑποκρίνομαι=ἀττ. ἀποκρίνομαι.—ῶν=ἀττ. οὖν.

Κεφ. 3. δευτέρη γενεῇ, τρεῖς γενεῖς κάνουν ἐκατὸ ἔτη.—**Αλέξανδρος**, τιμητικὸ ὄνομα τοῦ Πάροι.—έπισταμαι, στὸν Ήρόδοτο συγχά: νομίζω, φρονῶ.—τοὺς δέ, δηλ. τοὺς Τρῶας.—προϊσχομένων, δηλ. αὐτῶν, τῶν ἀγγέλων προϊσχομαι προβάλλω, ίσχυρίζομαι.—προφέρω τι ὡς ἀναρέω κάτι καὶ λέγω ὅτι.—ἐκδόντες, δηλ. τὴν Μήδειαν· ἐκδίδωμι παραδίνω.—ἀπαιτεόντων, δηλ. τῶν Κόλχων.—βουλοίατο=ἀττ. βούλοιντο.

Κεφ. 4. είναι ἀπὸ τὸ λέγουσι (Πέρσαι).—αἰτίους, δηλ. τῆς διαφορῆς.—σφέας, δηλ. τοὺς ἐκ τῆς Ασίης.

Κεφ. 5. ἐοῦσαν=ἀττ. οὖσαν.—έρέων=ἀττ. ἔρῶν.—κως=ἀττ. πως.—ὑπάρχω (μὲ γν.) κάνω ἀρχὴ σὲ κάτι, ἀρχίζω κάτι.—προβαίνω ἔς τὸ πρόσω τοῦ λόγου προχωρῶ στὴν ἐξακολούθηση τῆς διηγήσεώς μου.—ἐπεξέρχομαι τι ἐξετάζω κάτι λεπτομερῶς, διηγοῦμαι γιὰ κάτι.—ἐπ' ἐμεῦ στὶς ἡμέρες μου.—οὐδαμὰ οὐδέποτε.—μένω ἐν τωτῷ (=ἐν τῷ αὐτῷ) διαμένω στὴν ἴδια κατάσταση.—ἐπιμιμησκομαι (μὲ γν.) ὑπενθυμίζω κάτι.

Κεφ. 6. Ἀλυάττεω, ὁ Ἀλυάττης ἦταν βασιλιάς τῶν Λυδῶν, τὰ ἔτη 617 - 560 π.Χ. ἐντὸς "Ἀλυος" ἐδῶθε ἀπὸ τὸν "Αλη" (ὅταν κάποιος παρατηρεῖ ἀπὸ τὴν Ιωνία). ἐπομένως: πρὸς Δ τοῦ "Αλη".—ἔξιεῖ=ἀττ. ἔξιησι ἐκβάλλει.—τῶν, καθ' ἔλξη ἀντί: τοὺς=ἀττ. οὓς.—ἴδμεν=ἀττ. Ισμεν (τοῦ οἰδα).—καταστρέφομαι ὑποτάσσω.—ἀπα—

γωγὴ πληρωμὴ ἔει φόρου ἀπαγωγὴν ὅστε νὰ πληρώνουν φόρο.—
προσποιοῦμαι καθιστῶ, κάνω.

Κεφ. 28 - 29. ἐπιγίνομαι, μὲ χρονικὴ σημασία: παρέρχομαι.—
οἰκημαι (πθκ. πρκμ.) = οἰκῶ. — ὑπ’ ἔωυτῷ στὴν ἔξουσία του.—
σοφιστής σοφός.—ώς ἔκαστος αὐτῶν ἀπικνέοιτο, νὰ συναρθεῖ μὲ
τὸ ἀπικνέομαι (ἰστρκ. ἐνεστώτας): ἥλθαν, διποτεδήποτε καὶ γιὰ ὄποια-
δήποτε αἰτία ἐρχόταν καθένας τους· κατ’ ἔννοια: ἥλθαν σὲ διάφορες
ἐποχὲς καὶ γιὰ διάφορες αἰτίες.—κατὰ πρόφασιν θεωρίης μὲ τὴν
πρόφαση νὰ ίδει (ἐπισκεψθεῖ) διάφορους τόπους,—ἴνα δὴ πράγματι
ὅμως γιὰ νά.—τῶν, καθ’ ἔλξη ἀντί: τούς. — (τὸ) ὅρκιον ὅρκος.

Κεφ. 30. ὁν=ἀττ. οὖν. — "Αμασιν, βιοποὺς τῆς Αἰγύπτου
(570 - 526).—τὰ βασίλεια τὰ ἀνάκτορα.—μετὰ δὲ (ἐπιφρ.) μετὰ
ἄπὸ αὐτά.—δλβιος, γιὰ πρός.: εὐδαιμων, εὐτυχής· γιὰ πράγμ. σὲ οὐδ.
γένος στὸν πληθ.: δλβια ποὺ φέρνουν εὐδαιμονία.—μιν=αὐτόν.—
σκεψάμενον, τοῦ σκοπῶ παρατηρῶ.—ώς, αἰτηγκ.—οἱ=αὐτῷ.—
κατὰ καιρόν ἔστι εἶναι εὔκαιρια.—εἵρετο=ἀττ. ἥρετο.—λόγος
φήμη.—πολλὸς = ἀττ. πολύς.—πλάνη περιπλάνηση, περιήγηση.—
φιλοσοφῶ ἐπιδιώκω τὴν ἀπόκτηση γνώσεων: ἐπιθυμῶ νὰ πλουτίσω
τὶς γνώσεις μου.—ἐπέρχομαι γῆν πολλὴν ἐπισκέπτομαι πολλὰ μέρη.—
ἴμερος ἐπιθυμία.—ἐπειρέσθαι=έρεσθαι.

ὑποθωπεύω κολακεύω.—τὸ ἔὸν (=ἀττ. τὸ δὸν) ἡ ἀλήθεια.—
ἀποθαυμάζω τι ἐκπλήσσομαι γιὰ κάτι.—ἐπιστρεφέως = ἀττ. ἐπι-
στρεφῶς μὲ ζωηρότητα.—κοίη=ἀττ. ποίᾳ (ώς ἐπίφρ.) πῶς.—τοῦτο
μὲν . . . τοῦτο δὲ ἀφ’ ἐνδὲ... ἔξαλλου. εὗ ἥκω εἴμαι καὶ ἀ, ἀκμάζω.—
ἐκγίνομαι (μὲ δτκ.) γεννῶμαι σὲ κάποιον.—εὗ ἥκω τοῦ βίου
(=τοῦ βιότου, τῶν χρημάτων) εἴμαι εὐκατάστατος, ἔχω σημαν-
τικὴ περιουσία, εὐπορῶ.—ώς τὰ παρ’ ἥμιν (δηλ. ἔστι) σχετικὰ
μὲ τὰ δικά μας· κατ’ ἔννοια: τουλάχιστο κατὰ τὴ δική μας ἀντίληψη.
—πρὸς τοὺς ἀστυγ., πιθανῶς τοὺς Μεγαρεῖς.—κάλλιστα ἐνδόξως.—
αὐτοῦ, τῇ (=ἀττ. ἥ) ἐκεῖ, ὅπου.

Κεφ. 31. εἴπας=ἀττ. είπων.—προετρέψατο τὸν Κ., δηλ..
εἰρωτᾶν.—ἐπειρώτα, ὑποκμ.: ὁ Κροῖσος.—πάγχυ=ἀττ. πάνυ πάν-

τως, χωρὶς ἄλλο.—δευτερεῖα φέρω παίρνω τὴν δεύτερη θέση (τῆς εὐδαιμονίας).—γῶν=ἀττ. γοῦν τουλάχιστο

βίος=βίοτος (κεφ. 30).—**ὑπῆν=ὑπῆρχε.** ἀεθλοφόρος ἐκεῖνος ποὺ φέρει τὸ βραβεῖο, νικητής (σὲ ἀγῶνα).—**ὅρτὴ=ἄττ. ἔօρτη.** **ζεῦγος** ἄμαξα συρόμενη ἀπὸ δύο βόδια.—**ἱρὸν=ἄττ. ἱερόν.** —ἐν ὥρῃ ἐγκαίρως. —**ἐκκλήσιμαι** ἐμποδίζουμαι: ἐκκλησιόμενοι τῇ ὥρῃ (δῆλ. τοῦ ἐπισχεῖν) ἐπειδὴ δὲν εἶχαν πιὰ καιρὸν νὰ περιμένουν.—**ζεύγλη** τὸ καμπύλο μέρος τοῦ ζυγοῦ, στὸ ὅποιο μπαίνει ὁ τράχηλος τοῦ ζώου.—**σφι** ἀπὸ κύτούς.—**διακομίζω** μετακόρεω.

διέδεξε=ἄττ. διέδειξε. διαδείκνυμι δείχνω φανερά.—**ἐν τούτοισι** μὲ τοῦτα: μὲ τοῦτο ποὺ συνέβη σ' κύτούς.—**ζώειν=ἄττ. ζῆν.** —**μακαρίζω** τινός τι μακαρίζω κάποιον γιὰ κάτι.—**οἴων** τέκνων=ὅτι τοιούτων τέκνων.—**ἐκύρησε,** τοῦ κυρέω τυχίνω. φήμη ἐπαινετικοὶ λόγοι.—**ἀντίον** ἀπέναντι.—**μιν** κύτην.—**ἐν τέλει τούτῳ** (δῆλ. τοῦ βίου) ἔσχοντο προσκολλήθηκαν (ἔμειναν) σὲ τοῦτο τὸ τέλος τῆς ζωῆς τους: βρῆκαν τοῦτο τὸ τέλος τῆς ζωῆς τους.

Κεφ. 32: σπερχθεὶς τοῦ σπέρχομαι ὥργιζομαι. —**τοι = ἄττ. σοι** (δτκ. τοῦ ποιητκ. αἰτίου).—**ἀπορρίπτω** ἐς τὸ μηδὲν θεωρῶ σὰν μηδαμιὸν πράγμα, περιφρονῶ.—**ποιῶ τινα ἀξιόν** τινος θεωρῶ κάποιον ἀξιό νὰ συγκριθεῖ μὲ ἄλλον.—**ταραχώδης** ὅποιος θέλει νὰ προκαλεῖ ταραχές.—**οὔρος=ἄττ. ὄρος** οὐροῦ.—**ζόη=ἄττ. ζωή.** —**προτίθημι** θέτω.—**ἡ ἑτέρη τῇ ἑτέρῃ** ἡ μία τὴν ἄλλην.—**τὸ παράπαν** .ἐντελῶς: συγχὰ μὲ ἀρνηση: τὸ παράπαν οὐδὲν καθίλου.

πᾶν ἔστι ἀνθρωπὸς συμφορὴ ἐξ ὀλοκλήρου ὁ ἀνθρωπὸς εἶναι τύχη (παιχνίδι τῆς τύχης): πᾶν δὲ τι εἶναι, ἔχει καὶ πράττει ὁ ἀνθρωπὸς, ἔξαρτάται ἀπὸ τὴν τύχην.—**μέγα** (ἐπίρρ.) πολὺ, ὑπερβολικά.—**ἐκεῖνο, τὸ εἰρεό** (=ἄττ. ἥρου) με=τὸ ὅλβιον εἶναι.—**οὔκω=ἄττ. οὕπω.** —**αιών** βίος.—**οὐ . . . τι** καθόλου.—**δ ἐπ'** ήμέρην ἔχων ὅποιος ἔχει τὸ καθημερινό του.—**εἰ μὴ οἱ** (=αὐτῷ) ἡ τύχη ἐπί-**σποιτο** ἐκτὸς ἐὰν θὰ εἶχε τὴν τύχην (κυρ.: θὰ τὸν παρακολουθοῦσε ἡ τύχη).—**τελευτῶ εὗ τὸν βίον** τελειώνω καλὰ τὴν ζωή μου.—**χρῆμα πράγμα.** —**κῆ=ἄττ. πῆ** πῶς.—**ὑποδείκνυμι** ὅλβον δείχνω καὶ ποια μικρὴ ἀκτίνα εὐτυχίας.—**πρόρριζος** ἀπὸ τὴν φίλα, ὀλότελα.

Κεφ. 33. οὐ κως (=ἀττ. οὐ πως) μὲ κανένα τρόπο. καθόλου.—χαρίζομαι τινι λέγω εὐχάριστα σὲ κάποιον, εὐχαριστῶ κάποιον.—οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τινα θεωρῶ κάποιον ἀνάξιο λόγου, περιφρονῶ κάποιον.—ἀποπέμπομαι ἀπομακρύνω ἀπὸ κοντά μου.—κάρτα πολύ.—ἀμαθής ἀνόητος.—μετεῖς (=ἀττ. μεθεῖς) τοῦ μεθίημι ἀφήνω κατὰ μέρος, παραβλέπω.

Κεφ. 86. ἔσχον κατέλαβαν, κυρίευσαν (548).—ἄρξαντα ἔτεα τ., δῆλ. τὰ ἔτη 560-546 π.Χ.—χρηστήριον χρησμός: στὸν Κροῖσο πρὸ τῆς ἐκστρατείας του κατὰ τοῦ Κύρου εἶχε δοθεῖ ἀπὸ τὸ μαντεῖο τῶν Δελφῶν ὁ ἔξις διφορούμενος χρησμός: ἦν στρατεύηται ἐπὶ Πέρσας, μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει.—καταπαύω καταλύω.—συννήσας, τοῦ συννέω συσσωρεύω.—πυρὴ ξύλα γιὰ πυρὰ (φωτιά).—πέδαι δεσμά.—ἀκροθίνια (χτυγρ.μ.) ὡς ἀπαρχὲς τῶν λαφύρων, ὡς τὰ καλύτερα λάφυρα.—ταῦτα, καθ' ἔλξη ἀντί: τούτους (δῆλ. τοὺς 14 Λυδοὺς καὶ τὸν Κροῖσο).—καταγίζω (=ἀττ. καθαγίζω) ἀφιερώνω.—ὅτεψ=ἀττ. ὅτῳ· ὅστις δὴ ἔνας ὄποιοισδήποτε.—ἐπιτελῶ εὐχὴν ἐκπλήρωνω τάξιμο.—δαίμων θεός.—ρύουμαι τινά τινος λυτρώνω, σώζω κάποιον ἀπὸ κάτι.—ἐσέρχεται τινί τι ἔρχεται στὸ νοῦ κάποιου κατιτέλ.—οἱ ἀπὸ αὐτὸν (τὸ Σόλ.).—σὺν θεῷ κατὰ θείᾳ ἔμπνευση.—ἄρα λοιπόν.—προσίσταται τινά τι=ἐσέρχεται τινί τι.—ώς ... μιν προσστῆναι, στὸν πλάγιο λόγῳ ἀπαντᾶ ὅχι σπάνια στὸν Ἡρόδοτο, μετὰ ἀπὸ χρονικὸ σύνδεσμο ἀπαρέμφατο: καθὼς τοῦ ἥλθε στὸ νοῦ.—ἀνενεικάμενον=ἀττ. ἀνενεγκάμενον: ἀναφέρομαι βαθιὰ ἀναπνέω.—ἔκ, χρονκ.: ὕστερ' ἀπό.—τίνα τοῦτον=τίς οὗτος εἶη, ὃν.—καὶ τοὺς=καὶ τούτους.—τέως γιὰ κάμποση ὥρα.—μετὰ δέ, βλ. κεφ. 30.—ώς, αἰτλγκ.—τὸν ἀν... ἔλθεῖν=(τοῦτον ἐπικαλέομαι), τὸν (=δν) πᾶσι τυράννοισι ἐς λόγους ἔλθεῖν προετίμησα ἀν μεγάλων χρημάτων ἐκεῖνον, τοῦ ὄποιου μία συνδιάλεξη μὲ ὅλους τοὺς βασιλεῖς θὰ θεωροῦσα ὑπέρτερη ἀπὸ πολλὰ χρήματα.—ἄσημος ἀσχρής, ἀκατανόητος.—τὰ λεγόμενα τί σήμαιναν οἱ λόγοι του.—λιπαρῶ ἐπιμόνως παρακαλῶ.—ὄχλος ἐνόχληση.—ἀρχὴν (ἐπίρρ.) κάποτε.—ἀποφλαυριζω ἔξευτελίζω, περιφρονῶ.—οἰα δὴ εἴπας=εἴπας οἰα δὴ εἴπεν ἀφοῦ εἴπε ὅ, τι εἴπε (δῆλ.: βλ. κεφ. 32).—ώς τε=καὶ ὡς· ἀπὸ τὸ ἔλεγε.—τῇ (=ἀττ. ἥ) ὅπως, καθὼς.—οὐδέν τι διλότελα.—ἔς

έωντὸν ἀναφορικὴ πρὸς αὐτὸν (δῆμ. τὸν Κροῖσο). — λέγων, ὁ Σόλων.— παρὰ σφίσι αὐτοῖσι κατὰ τὴν κρίση τους.

ἀμμένης (=ἀττ. ἡμμένης), μήχ. παθτκ. πρκμ. τοῦ ἄπτω. — τὰ περιέσχατα ὀλόγυρα, τὰ κάτω-κάτω μέρη.— μεταγινώσκω μεταβάλλω γνώμη, μετανοῶ.— ἐννώσαντα = ἀττ. ἐννοήσαντα· ἐννοῶ σκέπτομαι.— τίσις τιμωρία, ἐκδίκηση (τῶν θεῶν). — ἐπιλέγομαι δικαιογένεμοι. ἔστι ἀσφαλέως ἔχον=ἀσφαλέως ἔχει=ἀσφαλές ἔστι. — τὴν ταχίστην (όδον) τάχιστα, ταχύτατα. — καὶ τοὺς π.= καὶ τούτους π. τρέπω. — κου=που ἵσως.

Κεφ. 87. ὥρα=ἀττ. ἑώρα. καταλαμβάνω σταυριθῇ, ἐμποδίζω.— ἐπιβώσασθαι (=ἀττ. ἐπιβοήσασθαι), τοῦ ἐπιβοῶ. κεχαρισμένος εὐχέρεστος, εὐπρόσδεκτος, καλόδεκτος. — τὸν μὲν = τοῦτον μέν.— ἐκ, χρονικῶς πρβλ. κεφ. 86 ἐκ πολλῆς ἡσυχίης. συντρέχω συναθροίζω, συσσωρεύομαι.— ἐξαπίνης ἔξχρυν. — καταρρήγνυται χειμῶν γίνεται μεγάλη κακοκαιρία.— λάβρος δρμητικός.— οὐει οὐδατι αἰτιος ὁ Ἑλλ. θεός, θπαινίσσεται (ὑπονοεῖ) τὸ γεγονός. γὰρ τὸν ὄποιον βλ. κεφ. 86.— ἐπαείρας=ἀττ. ἐπάρας· ἐπαίρω παρακινοῦ, προτρέπω. — κου=που ἵσως.

Κεφ. 88. κάτισε=ἀττ. καθίσε (τοῦ καθίζω). — ἐν πολλῇ προμηθίῃ ἔχω τινὰ ἔγω κάποιον σὲ μεγάλη δρμητική, σέβομαι. ἐκτιμῷ κάποιον.

Κεφ. 93. θώματα (=θαύματα) ἔξισθικύμστα πράγματα.— οὐ μάλα καθόλου.— πάρεξ (μὲν γνω.) πλήν, ἐκτὸς ἀπὸ κάτι. — Τμῶλος ὅρος τῆς Λυδίας.— καταφέρομαι φέρομαι πρὸς τὰ κάτω. — Ψῆγμα (χρυσοῦ) σκόνη χρυσοῦ.— πολλὸν=ἀττ. πολύ.— παρέχομαι ἔχω.— χωρίς=πάρεξ.— Ἀλυάττεω, βλ. κεφ. 6.— σῆμα τάφος, μνημεῖο.— κρηπὶς βάση, θεμέλιο.— τὸ ἄλλο τὸ διπόλοιπο μέρος.

Κεφ. 94. νόμος συνήθεια, ἔθιμο.— χρέωνται=ἀττ. χρῶνται.— τῶν ἴδμεν, βλ. κεφ. 6.— κάπηλος μικρέμπορος, μεταπράτης, μεταπουλητής.— παιγνία παιχνίδι.— κατεστεώσας (=ἀττ. καθεστώπας) συνήθεις, σὲ χρήστη.— ἔξεύρημα ἔφεύρεση.— Τυρσηνία = Τυρρηνία.— αὐτή— καλούμενη καὶ Ἐπρουρία— ἡταν γόρα κατὰ τὰ δυτικὰ τῆς

μέσης Ἰταλίας, ἀνταποκρινόμενη περίπου πρὸς τὴν σημερινὴν Τουσκάνη.

Μάνεω, ὁ Μάνης καὶ ὁ "Ατῆς μυθικὸν βασιλεῖς τῶν Λυδῶν.—
τέως, βλ. κεφ. 86.—διάγω λιπαρῶν ζῶ μὲν ὑπομονή, ὑπομένω.—
ώς οὐ παύεσθαι ἀφοῦ δὲν ἔπαυε· γιὰ τὸ ἀπρόφ. μετὰ τὸ σύνδεσμο **ώς**
βλ. κεφ. 86. ὡς... μιν προσστῆναι.—**ἄκος**, **εος** (**τὸ**) θεραπεία.—
δίζημαι ζητῶ.—έπιμηχανῶμαι μηχανεύομαι, ἐπινοῶ σχέδια ἐναντίον
κάποιου.—**εἰδεα**=ἀττ. **εἰδη**.—πεσσὸς ψῆφος ὠοιδής, στρογγυλοῦ ἢ
ἄλλου σχήματος (κν. πέτρα, βόλι, πούλι).—**οἰκηιεῦνται**=ἀττ. οἰκει-
οῦνται· οἰκειοῦμαι οἰκειοποιοῦμαι.—ἡ μὲν ἔτερη... ἡ δὲ ἔτερη ἢ
μία... ἡ ὄλλη.—**σιτία** τροφές.—**δυῶν** (=ἀττ. δυοῖν) δέοντα πλὴν δύο.

ἐπείτε (=ἀττ. ἐπεὶ) δὲ οὐκ ἀνιέναι... ἀλλ'... βιάζεσθαι,
βλ. ἀνωτέρω ὡς οὐ παύεσθαι.—**ἀνίημι** μετριάζω, παύω.—**βιάζομαι**
στενοχωρῶ, πιέζω.—**διαιρῶ** δύο μοίρας Λυδῶν πάντων χωρίζω ὅλους
τοὺς Λυδοὺς σὲ δύο μοίρες (μέρη).—**ἐπὶ** μονῇ γιὰ νὰ μένει (στὴ
Λυδία).—**ἐπὶ τῇ λαγχανούσῃ** τῶν μοιρέων =**ἐπὶ ταύτῃ** τῶν
μοιρέων, ἢ ἐλάγχανε. —**ἡ μοίρα λαγχάνει** μένειν πέφτει ὁ κλῆρος
στὴ μοίρα (μέρος) νὰ μένει. —**προστάσσω** ἐμαυτὸν ἐπὶ τινι δρίζω
τὸν ἔαυτό μου νὰ εἴναι ἀρχηγὸς κάποιου. —**ἐπὶ δὲ τῇ...** =**ἐπὶ δὲ**
τῇ λαγχανούσῃ τῶν μοιρέων ἀπαλλάσσεσθαι τὸν βασιλέα προ-
στάσσειν τὸν ἑωυτοῦ παῖδα· ἀπαλλάσσομαι ἀναγωρῶ.—**ἔξιεναι**,
ἀπὸ τὸ λαχόντας.—μηχανῶμαι κατακευάζω.—**χρηστὸς** χρήσιμος.—
ἔπιπλα σκεψη.—**κατὰ ζήτησιν** γιὰ νὰ ζητήσουν.—**βίος** πόροι ζωῆς.—
ἔς ὃ ὡς ὅτου.—**παραμείθομαι** παραπλέω. —**Ὀμβρικοὶ** ἢ "**Ὀμβροί**,
λαὸς τῆς Ἰταλίας κατὰ τὰ βόρεια τοῦ Ἀπέννινου ὅρους.—**τὸ μέχρι**
τοῦδε μέχρι σήμερα.—**ἐπὶ τοῦ παιδὸς** ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ γιοῦ.—
ἀνάγω ὄδηγῷ (διὰ θαλάσσης σὲ κάποιον τόπο). —**ποιεῦμαι** τὴν
ἔπωνυμίαν παίρνω τὸ ὄνομα.

Κεφ. 131. ἐν νόμῳ ποιεῦμαι θεωρῶ (ώς) νόμιμο, συνηθίζω.
—**νησοὺς** = ἀττ. ναούς. — μωρίην ἐπιφέρω τινὶ ἀποδίνω μωρία σὲ
κάποιον, θεωρῶ κάποιον μωρό.—**ώς** μὲν (= γε) ἐμοὶ δοκέειν, τὸ
ἀπαρέμφ. ἀπολύτως: καθὼς ἐγώ τουλάχιστο νομίζω.—**ἀνθρωποφυῆς**
ἀνθρωπόμορφος.—**κατά περ**=ἀττ. καθ' ἀπερ ἀκριβῶς ὅπως.—**νομί-
ζω** ἔχω τὴν συνήθεια.—**ἔρδω** πράττω ἔρδω θυσίας προσφέρω θυσίες.
—**Δία**, ἐννοεῖ ὁ Ἡρόδ. τὸν ὑπέρτατο θεὸν τοῦ φωτὸς στοὺς Πέρσες

Αχαριά Μασδά.—**ἥλιω**, δηλ. στὸ Μίθρα.—έπιμανθάνω μαθαίνω μετὰ ἀπὸ αὐτά.—Ούρανίη, ἐπώνυμο τῆς Ἀφροδίτης τὸ περισκὸ θνομα τῆς θεᾶς ἦταν Ἀνατίς.

Κεφ. 132. **ἥδε κατέστηκε** εἶναι τέτοια, γίνεται ως ἔξης.—**ἀνακαίουσι** ἀνάβουν (δηλ. ἐπάνω στοὺς βωμούς).—**οὐ σπονδῇ...** οὐλῆσι, σὲ ἀντίθεση πρὸς τοὺς "Ελληνες.—**στέμματα** στέφανοι.—**δλαι** χονδροαλεσμένο κριθάρι (μὲ τὸ ὅποιο πασπαλιζόταν — στοὺς "Ελληνες—ή κεφαλὴ τοῦ θύματος πρὸ τῆς θυσίας).—**τῶν δὲ . . . = ως ἀν (= ὅταν) θέλῃ τις θύειν ἐκάστω τούτων (τῶν θεῶν).**—**καλῶ** ἐπικαλοῦμαι.—**ὅ τιήρης = ὁ τιάρας** ἢ ἡ τιάρα (κάλυμμα τῆς κεφαλῆς ποὺ φοροῦσαν οἱ ἀρχαῖοι Πέρσες στὶς ἐπίσημες ιδίως περιστάσεις.—**ἐστεφανωμένος τὸν τιήρην μυρσ. μ., σύμφων μὲ κύτα,** στοὺς Πέρσες μόνο αὐτὸς ποὺ θυσίαζε ἔφερε στέφανο καὶ ὅγι σὲ κεφαλὴ γυμνὴ — ὅπως φερόταν στοὺς "Ελληνες—, ἀλλὰ γύρω ἀπὸ τὴν τιάρα.—**οὐ οἱ = οὔκ οἱ (= αὐτῷ).**—**ἔγγινεται** (ἀπρόσ.) ἐπιτρέπεται.—**έωυτῷ... ιδίῃ = ἀρπασθαι ἀγαθὰ ιδίῃ έωυτῷ μούνῳ.** ἀρψμαι εὔχομαι.—**ὅ δὲ = ἀλλά.**—γίνομαι ἐν περιέχομαι (περιλαμβάνομαι) μεταξὺ τῶν.—**ἐπεὰν = ἀττ.** ἐπάν.—**διαμιστύλλω κατὰ μέρη κόβω** σὲ τεμάχια, κομματίζω.—**ἱρήιον = ἀττ.** ιερεῖον.—**ἔψω βράζω.**—**ὑποπάσσω** σκορπίζω, στρώνω ἀποκάτω.—**ποίη = ἀττ.** πόσα γίγνονται.—**ἀπαλὸς τρυφερός.**—**τριφυλλον**, τὸ λεγόμενο σήμερα **τριφύλλι.**—**ἔθηκε** (γνωμικ. ἀόρ.) ὃν, ὁ Ἡρόδ. πολλὲς φορὲς συνιδέει τὸν γνωμικὸ ἀόρ. μὲ τὸ ὃν (= οὖν), ὅταν θέλει νὰ δηλώσει τὴν ἐνέργεια ως ἄμεσο ἐπακόλουθο: ἔπειτα θέτει.—**διατίθημι διευθετῶ.**—**μάγος,** ἔτσι λεγόταν στοὺς Πέρσες ὁ ιερεὺς.—**ἐπαείδω (= ἀττ. ἐπάδω)** ψάλλω.—**ἐπαοιδή (= ἀττ. ἐπωδή)** ὕμνος, προσευχή.—**οἶην...** τὴν **ἐπαοιδήν**, κατ' ἔννοια: ὅπως δινομάζουν ἐκεῖνοι τὸν ὕμνο (αὐτὸν) σ' αὐτὸ τὸν ὕμνο, δηλ. στὴ **θεογονία**, γινόταν ἐπίκληση ὅπων τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν πνευμάτων.—**ἐπέχω** περιμένω.—**ἀποφέρομαι πάρινω μαζί μου.**—**χρῆται (αὐτοῖς)** ὅ τι μιν λόγος αἴρεει χρησιμοποιεῖ αὐτὰ σὲ ὅ, τι θέλει, ὅπως θέλει (χωρ.: σὲ ὅ, τι τὸν πείσει ἔνας ὄποιοσδήποτε λόγος).

Κεφ. 133. **τῇ (= ἀττ. ἥ), δτκ. γρων.**—**πλέω = ἀττ. πλείω.**

—δαις, δαιτὸς φαγητό, γεῦμα. — τῶν ἀλλων = ἡ ἐν τῇσι ἄλλῃσι
ἡμέρησι. — δικαιῶ κρίνω δίκιο. — εὐδαιμών πλούσιος. — προτιθέαται
= ἀττ. προτίθενται. — δλος ἴλόκληρος, ἀκέραιος. — ὁπτὸς ψητός. —
τὰ λεπτὰ τῶν προβάτων τὰ μικρὰ ζῶα, δηλ. πρόβατα καὶ αἴγες
(κν.: γιδοπρόβατα). — σῖτος (στὸν πληθ.: τὰ σῖτα) τροφή, φαγητό. —
ἐπιφορήματα ἐπιδόρπια (γλυκύσματα, καρύδια, ἀμύγδαλα, σύκα κ.τ.τ.).
— ἀλῆς σ' ἔνα ὅλο ἀθροισμένος, διαμιᾶς: στὸν πληθ. ἀλέα (οὐδ.). = ὅλα
διαμιᾶς. — σιτεομένους πεινῶντας παύεσθαι ὅτι τρώγοντας (φαγητὰ)
παύουν μόνο νὰ πεινοῦν (δὲν χορταίνουν). — ἀπὸ δείπνου μετὰ τὸ
δεῖπνο. — παραφορῶ = παραφέρω φέρω καὶ θέτω μπροστὰ σὲ κά-
πιον, παραθέτω. — ἐσθίοντας . . . = οὐκ ἀν παύεσθαι ἐσθίοντας.
— κάρτα, βλ. κεφ. 33. — προσκέαται = πρόσκεινται · πρόσκειμαι οἶνῳ
εἰμαι παραδομένος στὸ κρασί. — ἄδη, ἀδρ. τοῦ ἀνδάνω ἀρέσω. — νή-
φω εἰμαι νηφάλιος, ξεμέθυστος. — προτιθεῖ = ἀττ. προτίθησι. —
στέγαρχος οἰκοδεσπότης. — ἐν τοῦ = οὗ ἐν τῷ οἴκῳ. — μετιεῖσι =
ἀττ. μεθίασι· μεθίημι ἀφήνω κατὰ μέρος, ἀπορρίπτω. — προβου-
λεύομαι συζητῶ, συσκέπτομαι. — ἐπιδιαγινώσκω πάλι κρίνω, ἔξετάζω.

Κεφ. 134. διαγινώσκω τινὶ διακρίνω ἀπὸ κάτι. — ὅμοιοι τῆς
αὐτῆς (χοινωνικῆς) θέσης ἡ τάξης. — προσαγορεύω χαιρετίζω. —
οὔτερος = δ ἔτερος. — ἀγεννής ὅποιος ἔχει ταπεινὴ καταγωγή.

Κεφ. 135. ἐκ πάντων περισσότερο ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.
— ἄγχι κοντά. — τοὺς δευτέρους, δηλ. τοὺς ἀμέσως κατοπινούς
γείτονες. — κατὰ λόγον ἀνάλογα (μὲ τὴν ἀπόστασή τους). — προ-
βαίνω προχωρῶ. — οἰκημαι, βλ. κεφ. 28. — ἐκαστάτω, ἐπίρρ. ὑπερθ.κ.
τοῦ ἐκάστη μακριά. — μακρῶ = πολύ. — ἀντέχομαι τῆς ἀρετῆς =
μετέχω τῆς ἀρετῆς. — νόμαια = νόμιμα (ἔθιμα). — προσίεμαι (πα-
ρα)δέχομαι. — ἀνδρῶν μάλιστα = ἐκ πάντων.

Κεφ. 136 - 137. ἀπὸ πενταέτεος (δηλ. παιδός), κατ' ἔννοια: ἀπὸ
τὸ πέμπτο ἔτος τῆς ἡλικίας. — ἀληθίζομαι = ἀληθεύω λέγω τὴν ἀλή-
θεια. — διαιταν ἔχει = διαιτᾶται. — ἄση, κυρ.: κόρος ἀηδία: ἔδῶ: λύ-
πη. — προσβάλλω προξενῶ. — νυν = τοίνυν. — νόμος συνήθεια. — ἔρδω
τινά ἀνήκεστον πάθος κάνω σὲ κάποιον πράξη, ἡ ὅποια είναι ἀνεπα-
νόρθωτη βλάβη: φονεύω κάποιον. — νπούργημα ὑπηρεσία, ἐκδούλευση.

Κεφ. 138. ἄσσα = ἄτινα. — νενόμισμαι θεωροῦμαι. — ἀναγκαῖη = ἀνάγκη. — ἐναπονίζω (μέσ. ἐναπονίζομαι) τι ξεπλένω κάτι μέσα σὲ κάτι. — περιορῶ ἐπιτρέπω, ἀνέχομαι.

Κεφ. 140. ἀτρεκέως μὲ βεβαιότητα. — ως κρυπτόμενα ως μυστικά. — σαρηγέως = σαφῶς. — νέκυς = νεκρός. — ὅρνις ὅρνιο. — ἔλιω σπαράσσω. — κατακηρῶ (-ώ) περικαλύπτω (ἀλείβω καλὰ μὲ κερί). — δὲ ών πάντως.

ΒΙΒΛΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Κεφ. 1. τῆς = ἀττ. ἥς. — προεῖπε, ἀόρ. β' τοῦ προαγορεύω δημόσια παραγγέλνω, διατάζω. — νομίζω ως θεωρῶ ως. — στρατησίη = στρατεία. — ἐπικρατῶ τινος εἶμαι κύριος κάποιου.

Κεφ. 2. Ψαμμήτιχος βασίλευσε κατὰ τὰ ἔτη 663 - 609 π.Χ. — γενοίατο = ἀττ. γένοιντο. — ἀπὸ τούτου (τοῦ χρόνου) ἀπὸ τότε, ἔκτοτε. — πόρον τούτου ἀνευρεῖν ν' ἀνεύρει μέσο, γιὰ νὰ μάθει τοῦτο (δηλ. ποιοὶ ἦταν οἱ πρῶτοι ἀνθρωποι). — ἐπιτεχνῶμαί τι μηχανεύομαι, ἐπινοῶ κάτι. — δ ἐπιτυχῶν ὁ πρῶτος ἀνθρωπος ποὺ ἀπαντᾶ κανείς: δ τυχαῖος. — ἀντίον (μὲ γενκ.) ἐνώπιον κάποιου. — ἵημι ἢ ρήγνυμι φωνὴν ἐκβάλλω (βγάζω) φωνή. — στέγη τόπος καλυμμένος μὲ στέγη, δωμάτιο. — ἐπ' ἐωστῶν καθαυτά, μόνα. — τὴν ὥρην κατὰ τὸν ὄρισμένο χρόνο. — ἐπαγινέειν, ὑποκο.: τὸν ποιμένα· ἐπαγινέω κομίζω. — πλήσαντα, ὑποκο.: τὸν ποιμένα· τοῦ πίμπλημι. — τᾶλλα διαπρήσσεσθαι νὰ ἔκτελεῖ τὶς ἄλλες του ἐργασίες. — ἄσημος ἀναρθρος, ἀκατάληπτος. — κνύζημα φωνή, κλαυθυρισμὸς (κλαψούρισμα νηπίου).

δρέγω ἔκτεινω, ἀπλώνω. — ἥσυχος ἦν δὲν εἶπε τίποτε. — πολλὸν (= ἀττ. πολὺ) συχνὰ ἐπαναλαμβανόμενο. — ἔπος λέξη. — σημαίνω φανερώνω. — ἔς δψιν ἐνώπιον. — πρῆγμα, ἐδῶ: ἀπόπειρα, δοκιμή. — σταθμῶμαί τινι συμπεραίνω ἀπὸ κάτι. — συγχωρῶ συναινῶ, παραδέχομαι. — γενέσθαι ὅτι ἔγινε τὸ πράγμα. — ιρέων = ἀττ. ιερέων. —

τοῦ Ἡφαίστου, οἱ Ἔλλ. μὲ τὸν Ἡφαίστο ταύτιζαν τὸ θεὸν τῶν Αἰγυπτίων Φθά.—μάταιος ἀπερίσκεπτος, ἀνόητος.—ἐκτάμνω (= ἀττ. ἐκτέμνω) ἀποκόβω.—ποιεῦμαι τὴν δίαιταν τῶν παιδίων διατάξω νὰ ζοῦν τὰ παιδιά.

Κεφ. 4-5. ἔλεγον, οἱ Αἰγύπτιοι ιερεῖς.—Μίν ἡ Μήνης Βασίλευσε περὶ τὸ 3400 π.Χ., πρὸ τοῦ Μήνη βασιλευούν θεοί.—νομοῦ, ὅλη ἡ Αἴγ. ἡταν διαιρεμένη σὲ νομούς, οἱ ὄποιοι, κατὰ τὸ πλεῖστον, εἶχαν ὄρια τὶς διώρυγες· Θηβαϊκὸς νομὸς = ἡ ἄνω Αἰγύπτος.—ὑπερέχον ἐστὶ εἶναι ὑπὲρ τὸ ὄδωρ, εἶναι ἐπάνω (ἔξεχει) ἀπὸ τὸ νερό.—ἔνερθε κάτω.
Μοῖρις (-ιος καὶ -ιδος) λίμνη, βλ. χάρτ. τῆς Αἰγύπτου (πίν. IV).—ἀνὰ τὸν ποταμὸν διὰ τοῦ ποταμοῦ (δηλ. τοῦ Νείλου).—δῆλα = δῆλόν (ἐστι).—Αἴγυπτος, ἐδῶ: τὸ μέρος τῆς Αἰγύπτου· νοεῖται τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου.—ναυτίλλομαι ταξιδεύω διὰ θαλάσσης.—ἐπίκιτητος γῆ γῆ ποὺ μόλις ἀποκτήθηκε, γῆ δηλ. ποὺ ἡταν πρωτύτερα κάτω ἀπὸ τὸ νερό.—καὶ τὰ κατύπερθε ἔτι ἀκόμη καὶ ἡ χώρα ἡ ὑπεράνω.—ἔτερον τοιοῦτο κάτι παρόμαιο (δηλ. ἐπίκιτητος γῆ καὶ δῶρον τοῦ Νείλου).—χώρα ἔδαφος.—ἡμέρης δρόμος ὅσο δύνεται κανεὶς νὰ τρέξει μέση σὲ μιὰ ἡμέρα (περὶ τὰ 1300 στάδια).—κατεῖς (= ἀττ. καθεῖς) ἢν ρίζεις· τοῦ καθίημι.—καταπειρητηρίη ὅργανο υαυτικὸ γιὰ τὴ βυθομέτρηση τῆς θάλασσας, δηλ. ἡ βολίδα.—ἀνοίσεις, μέλλ. τοῦ ἀναφέρω φέρω ἐπάνω, ἐκβάλλω.—ἐν ἔνδεκα ὀργυιῇσι σὲ βάθος ἔνδεκα ὀργιῶν· ἡ ὀργιὰ = 2 μέτρα (περίπου).—πρόχυσις τῆς γῆς ἡ γῆ ποὺ σχηματίστηκε ἀπὸ πρόσχωση.—ἐπὶ τοσοῦτό ἐστι ὡς τόσο ἐκτείνεται.

Κεφ. 10. κατά περ, βλ. I, 131.—**Ιλιον**, πόλη τῆς Τρωικῆς χώρας, μεταξὺ τῶν δύο ποταμῶν Σιμέντα καὶ Σκάμανδρου.—**Τευθρανία**, πόλη τῆς Μυσίας κοντά στὸν Κάτικο ποταμό.—**Ἐφεσος**, πόλη τῆς Ιωνίας κοντά στὶς ἐκβολές τοῦ Καῦστρου ποταμοῦ.—**Μαιάνδρου πεδίον** ἡ πεδιάδα κοντά στὸν Μαιάνδρο ποταμὸ τῆς Μ. Ασίας.—ώς εἶναι ἐὰν εἶναι δύνατό.—συμβάλλω παραβάλλω, συγκρίνω.—οἱ προσχώσαντες ποταμοὶ ταῦτα τὰ χ. οἱ ποταμοὶ ποὺ σχημάτισαν αὐτοὺς τοὺς τόπους μὲ τὴ μεταφορὰ καὶ ἀπόθεση λάσπης, δηλ. οἱ ποταμοὶ Σιμόεις (Σκάμανδρος), Κάτικος, Κάυστρος, Μαιάνδρος.—**πλήθεος** πέρι ὡς πρὸς τὴν ἀφθονία τῶν ὄδάτων.

Κεφ. 11. τῆς Ἀραβίης χ. κόλπος, ἐννοεῖται ὁ Ἀραβικὸς κόλπος (ό κόλπος τοῦ Σουέζ)· βλ. χάρτ. τῆς Αἰγύπτου. — πρόσω μαχαιριά. — ἔσέχω ἐκτείνομαι. — ἔτερος τοιοῦτος, βλ. κεφ. 5 ἔτερον τοιοῦτο. — δοκέω κου νόποθέτω. — γενέσθαι διτι ὑπῆρξε κάποτε. — δομέν, δηλ. ὁ Αἰγυπτιακὸς κόλπος. — ἐκ τῆς βορηίης θ., δηλ. τῆς Μεσογείου. — ἐκ τῆς νοτίης, δηλ. τῆς Ἐρυθρᾶς θάλασσας. — φέρω ἐπὶ εἰσχωρῶ σέ. — μιν αὐτὸν (δηλ. τὸν Ἀραβικὸν κόλπον). — τούτου, δηλ. τοῦ Νείλου. — (**ἐκ**)χώννυμαι χώνομαι μὲ λάσπη τοῦ ποταμοῦ, γίνομαι δλότελα ξηρά. — ἔλπομαι νομίζω, ὑποθέτω. — κοῦ γε δὴ πῶς λοιπόν. — προαναισιμώ προϊσοδεύω. προαναισιμωμένος χρόνος οἱ περασμένοι καιροί. — τούτου, δηλ. τοῦ Αἰγυπτιακοῦ. — ἔργατικοῦ, καλεῖ ὁ Ἡρόδ. τὸν Νεῖλο ἔργατικὸν γιὰ τὴ συμβολή του στὴν καρποφορία καὶ κατοίκηση τῆς Αἰγύπτου.

Κεφ. 12. τὰ περὶ Αἴγυπτον σχετικὰ μὲ ὅσα ἀνέφερα γιὰ τὴν Αἴγ. — ἡ Αἴγυπτος πρόκειται τῆς ἔχομένης γῆς ἡ Αἴγ. ἔξεχει πρὸς Β. περισσότερο ἀπὸ τὴ γειτονική της χώρα (δηλ. τὴ Λιβύη). — ἄλμη ἄρμη, ἀλάτι. — ἐπανθεῖ ἐπάνω στὴν ἐπιφάνεια (αὐτῶν, τῶν ὄρέων) ἀναβλασταίνει σὰν ἄνθος, ἀναφαίνεται. — δηλέομαι βλάπτω. — πρὸς δὲ καὶ ἀκόμη. — τῇ χώρῃ ὡς πρὸς τὴ γῆ, ὡς πρὸς τὸ ἔδαφος. — πρόσουρος γειτονικός. — προσείκελος κάπως ὅμοιος. — οὐ μὲν (= μὴν) οὐδὲ οὐδὲ βέβαια. — νέμομαι κατοικῶ. — μελάγγαιος καὶ καταρρηγνυμένη μὲ ἔδαφος μαῦρο καὶ εὔκόλως διαρρηγνυμένο (μὲ χαράδρες καὶ ρήγματα). — ὥστε ἔοῦσαν (= ἄτε οὖσαν) ίλὺν ἀκριβῶς γιατὶ αὐτὸ (τὸ ἔδαφος) εἰναι λάσπη, ἔχει σχηματιστεῖ ἀπὸ λάσπη. — πρόχυσις χώματα. — κατενηνειγμένην, τοῦ καταφέρομαι, βλ. I, 93. — ὑποψαμμοτέρη κάπως ἀμμώδης. — ἀργιλωδεστέρη μᾶλλον ἀργιλώδης (λευκὴ καὶ καθαρά). — ὑπόπετρος λίγο πετρώδης.

Κεφ. 35. θωμάσια = θώματα, βλ. I, 93. — παρέχομαι δείγνω, παρουσιάζω. — πρὸς σὲ σύγκριση μέ. — εἰρήσεται = ρήθησεται. — ἄμα τῷ οὐρανῷ . . . ἐκτὸς ποὺ ὁ οὐρανός, καθὼς ὁ οὐρανός. — ἔτεροῖς διαφορετικός. — τὰ πολλὰ πάντα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τελείως. — ἔμπαλίν τινι διαφορετικὰ ἀπὸ κάποιον. — ισταμαι καθιστῶ. — νόμος ἔθιμο. — ἐν τοῖσι σ' αὐτοὺς (δηλ. τοὺς Αἰγυπτίους). —

άγοράζω είμαι στὴν ἀγορά. — καπηλεύω κάνω μικρεμπόριο, λιανο-
πουλῶ. — ιρόκη ὑφάδι. — ἄχθος βάρος, φορτίο. — φορῶ φέρω.

Κεφ. 36. τῇ ἀλλῃ (χώρῃ) σὲ ἄλλα μέρη, ἀλλοῦ. — κομῶ
ἀφήνω τὴν κόμη μακρίᾳ. — ἄμα κήδει σὲ πένθος, ὅταν πενθοῦν. —
κέκαρμαι τὴν κεφαλὴν κουρεύομαι. — ἴκνέεται (κεκάρθαι) ἀρμόζει
(εἶναι πρέπον) νὰ κουρεύονται. — ὑπὸ τοὺς θανάτους ὅταν κανεὶς
(ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς) πεθάνει. — ἀνίημι ἀφήνω. — τέως ως τότε. —
τοῖς ἄλλοις ἡ δίαιτα ἀποκέκριται χωρὶς οἱ ἄλλοι ζοῦν ὀλότελα
χωριστά. — θηρία τὰ (κατοικίδια) ζῶα. — πυρὸς σίτος. — ὥλλοι = οἱ
ἄλλοι. — ποιεῦμαι τὴν ζόνην ζῶ. — σιτία ἄρτος. — τὰς = ἄς. — ζειαὶ
εἰδος σιτηροῦ, πιθ. τὸ ἀσπροσίτι. — μετεξέτεροι = ἔνιοι. — φυ-
ρῶ ζυμώνω. — τὸ σταῖς (γνκ. σταιτὸς) ζύμη. — εἶμα ἔνδυμα. — ἔ-
ρω ζυμώνω. — τὸ σταῖς (γνκ. σταιτὸς) ζύμη. — εἶμα ἔνδυμα. — ἔ-
χει φορεῖ. — κάλος (= ἀττ. κάλως) σχοινὶ γιὰ ἀνέλκυσθη ἢ καθέλκυ-
ση τῶν ιστίων. — ψήφοις λογίζομαι ἀριθμῷ μὲ πετράδια. — διφά-
σιος διπλός. — ίρα, ἐννοοῦνται τὰ ιερογλυφικὰ γράμματα (ποὺ χρη-
σιμοποιοῦσαν οἱ ιερεῖς) σὲ ἀντίθεση πρὸς τὰ δημοτικά (ποὺ χρη-
σιμοποιοῦσε ὁ λαός).

Κεφ. 78. συνουσία συναναστρυφή, συμπόσιο. — εὐδαίμων
πλούσιος. — ἀπὸ δείπνου γίνομαι τελειώνω τὸ δεῖπνο. — (ἡ) σο-
ρὸς θήκη, φέρετρο. — μεμιμημένον, πρκμ. μὲ πθτκ. σημασία τοῦ
μιμοῦμαι. — ἔς τὰ μάλιστα κατὰ τὸ πλεῖστον: κατὰ τὸ δυνατό. —
γραφῆ καὶ ἔργω μὲ τὴ ζωγραφικὴ καὶ γλυπτική. — δσον τε (= ἀττ.
ὅσον) περίπου.

Κεφ. 80. ἐπικτῶμαι δέχομαι ἐπιπροσθέτως. — συμφέρομαι
τινὶ συμφωνῶ μὲ κάποιον. — τόδε, αἰτ. τοῦ κατὰ τι. — εἴκω τινὶ¹
τῆς δόδοι παραμερίζω ἀπὸ τὸ δρόμο στὸ πέρασμα κάποιου. — ἐκτρά-
πομαι ἀλλάζω τὴν πορεία μου, ἀλλαξιοδρομίζω. — τοῖς πρεσβυτέροις
ἔξ ἔδρης ὑπανίσταμαι σηκώνομαι ἀπὸ τὴ θέση μου καὶ τὴν παρα-
χωρῶ στοὺς πρεσβυτέρους. — ἄλλοισι οὐδαμοῖσι = οὐδενὶ ἄλλῳ (σὲ
λαὸ τῶν Ἑλλ.). — προσαγορεύω, βλ. I, 134. — καθίημι κατεβάζω.

Κεφ. 177. τότε, ὁ "Αμοισις βασίλευσε κατὰ τὰ ἔτη 570 - 526
π.Χ. — καὶ τὰ καὶ ως πρὸς τά. — ποταμοῦ, δηλ. τοῦ Νείλου. — πᾶς

τις ἔκαστος, καθένας. — **Βιοῦμαι** πορίζομαι τὰ ἀναγκαῖα γιὰ τὴ ζωὴ. — **ἀποφραίνω** δικαίην ζόην ἀποδεικνύω (φέρω ἐνδείξεις) ὅτι ζῶ δικαίως (νομίμως). — **ἰθύνομαι** (= ἀττ. **εύθύνομαι**), ἐδῶ: τιμωροῦμαι.

Κεφ. 178. μετεξέτεροι, βλ. κεφ. 36. — **ἀποδείκνυμαι** κάνω. — **ναυτίλομαι**, βλ. κεφ. 5. — **τέμενος χρησιμώτατον** ιερὸς πόλης συγχραζόμενο. — **Φάσηλις**, ἀρχαία πόλη στὰ ὅρια (σύνορα) τῆς Αυχίας καὶ Παμφυλίας. — **προστάται** ἐπιμελητές. — **μεταποιεῦνται**, δηλ. τοῦ τεμένεος· μεταποιοῦμαι **ἴδιοποιοῦμαι**, οὐκειοποιοῦμαι, κάνω δικό μου. — **οὐδὲν σφι** (θηλ.) **μέτεστι** κανένα δικαίωμα δὲν ἔχουν κύτες (οἱ πόλεις). — **ἐπὶ έωυτῶν** γιὰ τὸν ἔχυτό τους, γιὰ λογαριασμό τους.

Κεφ. 179. **ἐμπόριον** πόλη **ἐμπορική**. — **μὲν = μὴν** βεβαίως. — **ἀπόμνυμι** ὄρκίζομαι ὅτι δὲν ἔπραξα κάτι, ἀρνοῦμαι μὲν ὅρκο. — **ἐς τὸ Κανωβικὸν (στόμα)** στὸ στόμιο τοῦ Κανωβικοῦ βραχίονα τοῦ Νείλου. — **οἴλα τέ ἐστι = οἴόν τέ ἐστι.** — **πρὸς ἀντίον** ἐξαιτίας ἀντίθετων. — **βᾶρις**, -ιδος (ἰων. -ιος) μικρὸς ποταμόπλοιο. — **Κυρηναῖοι** κάτοικοι τῆς Κυρήνης, ἀρχαίας ἑλληνικῆς πόλης στὴ Βόρεια Ἀφρική. — **φιλότητα συντίθεμαι τινι συνάπτω** (κάνω) φιλία μὲ κάπισσον.

ΒΙΒΛΙΟ ΤΡΙΤΟ

Κεφ. 14. τεῖχος φρουρίο. — **διαπειρῶμαί τινος** δοκιμάζω κάτι. — **ψυχὴ γενναιοψυχία**. — **στέλλω** ντύνω. — **ὑδρεῖον στάμνη**. — **ἀπολέγω** ἐκλέγω. — **παρέρχομαι** παρά τινα διέρχομαι, περνῶ κοντά (μπροστά) σὲ κάποιον. — **ἀντικλαίω** κλικία ἀκούοντας ὄλλον νὰ κλιξει. — **κακῶ (-ῶ)** ταπεινῶνω. ἔξευτελίζω. — **προορῶ** βλέπω ἐμπρός μου. — **μανθάνω** ἐδῶ: ἀναγνωρίζω.

δεύτερα (ἐπίρρ.) δεύτερο, μετὰ ἀπὸ αὐτό. — **τὰ στόματα** ἐγκεχαλινωμένοι ἔχοντας χαλινὸν (χαλινάρι) στὸ στόμα. — **τινι ποινήν τινι πληρώνω** ποινή, λαμβάνω τὰ ἀντίποινα, τιμωροῦμαι γιὰ κάποιον. — **τοῖσις ἀπολομ.**, ὁ Καμβύσης μετὰ τὴν ἡττα τῶν Αἰγυπτίων κοντά στὸ Πηλούσιο καὶ τὴν οκταφυγή τους στὴ Μέμφη εἶχε στείλει σ' αὐτὴν

ένα Μυτιληναϊκό πλοϊο μὲ κήρυκα Πέρση, γιὰ νὰ προτείνει στοὺς Αἰγύπτιους νὰ παραδοθοῦν μὲ συνθῆκες· οἱ Αἰγύπτιοι δμως, ὅταν εἶδαν τὸ πλοϊο, ἔκαναν ἐπίθεση καὶ τὸ κατέστρεψαν καὶ ἀκόμη φόνευσαν καὶ τοὺς ἄντρες ποὺ βρίσκονταν μέσα, 200 τὸν ἀριθμό.—δεινὰ ποιῶ τὸ παίρνω βαριά, ἀγνωκτῶ.

συνήνεικε = ἀττ. **συνήνεγκε**. **συμφέρει** ὥστε (μὲ ἀπρμφ.) συμβαίνει νά.—**ἀπῆλιξ** (ἀττ.=ἀφῆλιξ) σὺντὸς ποὺ πέρασε τῇ μέσῃ ἡλικίᾳ καὶ ἔρχεται νὰ γερνᾶ: **ἀπηλικέστερος** ἀρκετὰ ἡλικιωμένος.—**ἐκπίπτω** ἔκ τινος χάνω κάτι.—τὰ ἔοντα ἡ περιουσία.—**προσαιτῶ** τινα ζητῶ μὲ παρακλήσεις ἐλεημοσύνη ἀπὸ κάποιον.—**πλήττομαι** τὴν κεφαλὴν χτυπῶ τὴν κεφαλή μου.—**ἄρα** βέβαια, φυσικά.—**ἐπ'** ἐκά- στη ἔξοδῳ σὲ κάθε πέρασμα.

διότι δὴ γιατί ἔρχεται.—**στείχω** βαδίζω.—**ἀνέβωσας** = ἀττ. ἀνεβόησας.—**προσήκω** τινὶ συγγενεύω, ἔχω συγγένεια μὲ κάποιον.—**οικεῖα** κακὰ οἰκογενειακές μου δυστυχίες.—**πένθος** δυστυχία.—**πολλά** τε καὶ εὐδαίμονα (σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν) πολλὰ πλούτη, μεγά- λη περιουσία.—**ἐπὶ** γήραος οὐδῶ στὰ ἔσχατα τοῦ γήρατος.—**ἀπο-** φέρω ἀναφέρω.—**εὗ,** στὸ εἰρῆσθαι.—**ἔτετεύχεε** = ἀττ. **ἔτετυχήκει**.—**ἔφεπομαι** τινι ὀκολουθῶ κάποιον.—οἱ ἀπολλύμενοι οἱ κατα- δικασμένοι σὲ θάνατο.

Κεφ. 15. οἱ μετιόντες αὐτοὶ ποὺ πῆγαν (γιὰ νὰ τὸν φέρουν).

περιεών **ζωντανός**.—**ἔχων** πάσχοντας.

Κεφ. 39. **ἐπαναστὰς** κατὰ τῆς ὀλιγαρχίας τῶν εὐγενῶν τὸ 532 π.Χ.—**ἴσχων**, δηλ. τὴ Σάμο· **ἴσχω** ἔχω στὴν κατοχή μου. + τὰ πρήγματα ἡ δύναμη.—**βεβωμένος** (=ἀττ. **βεβοημένος**) εἰμὶ γί- νομαι περιβότος, διαφημίζομαι.—**ιθύω** στρατεύεσθαι ἐπιχειρῶ ἐκ- στρατεία.—**ἔκτητο** = ἀττ. **ἔκέκτητο**.—**πεντηκόντερος** (**νηῆς**) πλοϊο μὲ 50 κουπιά.—**διακρίνων** οὐδένα χωρὶς νὰ κάνει διάκριση (μετα- ξὺ φίλων καὶ ἔχθρῶν): δόμοίως —**χαρίζομαι** τινι κάνω χάρη σὲ κά- ποιον, ὑποχρεώνω κάποιον.—**ἀρχὴν** μηδὲ καθόλου δέν.—**ἀραιρήκεε** = ἀττ. **ἥρήκει**.—**ἐν δὲ δὴ** μεταξὺ αὐτῶν.—**δεδεμένοι** ὡς αἰχμά- λωτοι.

Κεφ. 40. **κως**, κυρίως: κάπως: ἐδῶ: φυσικά.—**ἐπιμελές** ἀν-

τικείμενο φροντίδας.—**βιβλίον** ἐπιστολή.—**ἐπιστέλλω** στέλνω.—**θούλομαι**, μὲν ἐπόμενο τὸ ή = μᾶλλον βούλομαι προτιμῶ.—**τῶν ἀν κῆδωμαι** = **τούτους**, ὧν ἀν κῆδωμαι.—**προσπταίω** ἀποτυγχίνω, δυστυχῶ.—**διαφέρω** τὸν αἰώνα περνῶ τὴν ζωή μου.—**ἐναλλάξ** πρήσσων = **τοτὲ μὲν εὖ, τοτὲ δὲ κακῶς** πρήσσων.—**εύτυχῶ** τὰ πάντα εύτυχῶ σὲ ὅλα, εύτυχῶ διαρκῶς. **λόγω** (= ἀκοῇ) οἶδα ἀκούσας γνωρίζω ἐξ ἀκοῆς.—**πρόρριζος**, βλ. I, 32: πρόρριζος κακῶς κάκιστα.—**φροντίζω** σκέπτομαι.—**ἀλγῶ** θλίβομαι, λυποῦμαι.—**ἀποβάλλω** τι πετῶ κάτι ἔξω, κάνω νὰ γαθεῖ κάτι.—**ὅκως** μηκέτι ἥξει ώστε νὰ μὴ φανεῖ πιά.—**τώπος τούτου** = τὸ ἀπὸ τούτου στὸ ἔξης.—**προσπίπτει** τὶ τινι συμβαίνει κάτι σὲ κάποιον.—**πάθη** πάθημα, δυστυχία.—**ὑπόκειμαι** (πθκ.) ὑποδεικνύομαι, ὑποδηλώνομαι.—**ἀκέο** (= ἀκέεο), πρστκ. τοῦ ἀκέομαι (**τὰς εύτυχίας**) θεραπεύω (έξουκονομῶ) τὶς εύτυχίες.

Κεφ. 41. **ἐπιλέγομαι** ἀναγινώσκω, διαβάζω.—**νόν** λαμβάνω συλλαμβάνω (πιάνω) μὲ τὸ νοῦ, ἐννοῶ.—**ὑποτίθεμαι** συμβουλεύω.—**δίζημαι** ἀναζητῶ.—**ἀσάομαι** (ἄση), κυρ.: αἰσθάνομαι ἀγδία· ἔδω = **ἀλγῶ**.—**σφρηγίς**, ἔδω: σφραγιδόλιθος· κατωτέρω (περιελόμενος καὶ στὸ κεφ. 42): δαχτυλίδι (μὲ σφραγιδόλιθο).—**Θεόδωρος**, καλλιτέχνης ποὺ διέπρεψε σὲ διάφορους κλάδους τῆς τέχνης: ἔζησε κατὰ τὸν στ' π.Χ. αἰώνα.—**περιατροῦμαι** τὴν **σφρ.** ἀφαιρῶ, βγάζω τὸ δακτυλίδι μου.—**τὰ οἰκία** ἡ οἰκία.—**συμφορῆ** ἔχρατο, δηλ. τῇ ἀπολομένῃ σφρηγίδῃ· συμφορῆ χρῶμαί τινι θεωρῶ κάτι ὡς συμφορά, λυποῦμαι γιὰ κάτι.

Κεφ. 42. **συμφέρει** συμβαίνει.—**ἀξιῶ** κρίνω κακό.—**θύραι** ἀνάκτορα.—**Πολυκράτεϊ**, στό: **ἔλθειν** ἐς δψιν· ἔρχομαι τινι ἐς δψιν ἔρχομαι ἐνώπιον κάποιου.—**χωρεῖ** τὶ μοι ἀποβαίνει κάτι γιὰ κακό μου, πετυχάνω κάτι.—**δικαιῶ** = **ἀξιῶ**.—**ἀποχειροβίστος** αὐτὸς ποὺ ζεῖ ἀπὸ τὴν ἔργο σία τῶν ιδίων τῶν χεριῶν του.—**μέγα ποιεῦμαι** θεωρῶ μεγάλη τιμή.—**νηδὺς** κοιλιά.—**ώς τάχιστα** εὐθὺς ώς, μόλις.—**κεχαρηκώς** = **χαίρων**.—**ἐσέρχεται** τινα ἔρχεται σὲ κάποιον (μπαίνει στὸ νοῦ κάποιου).—**καταλαμβάνει** τί με συμβαίνει σ' ἐμένα κάτι.

Κεφ. 43. ἔκκομιζω, κυρ.: ἔξω κομίζω (σὲ ἀσφαλή τόπο)· ἐδῶ: σώζω, ἀπαλλάσσω.—**συντυχία** σύμπτωση, τύχη· ἐδῶ: δυστυχία.

ΒΙΒΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Κεφ. 49. ἔς λόγους ἔρχομαι τινι ἔρχομαι σὲ συνομιλία μὲ κάποιον.—περίοδος περιφέρεια.—έντεμνω χαράζω ἐπάνω.

ἀπίξιος = ἀττ. ἀφίξεως.—τὰ καθήκοντα (= ἀττ. τὰ καθήκοντα) = τὰ παρόντα ἡ παρούσα (τωρινὴ) κατάσταση.—ἄλγος λύπη.—ὅσω καθόσον, γιατί.—ρύουμαι ἀπολυτρώνω, σώζω.—δμαίμων ὁ καταγόμενος ἀπὸ τὸ αὐτὸ αἷμα, συγγενῆς ἔς αἷματος.—εὔπετέως = ἀττ. εύπετως· εύπετης εὔκολος.—οἴλα τέ ἐστι = οίλον τέ ἐστι.—χωρεῖ τί μοι, βλ. III, 42.—ἄλκιμος γενναιός.—ἔς τὰ μέγιστα ἀνήκω ἀρετῆς πέρι ἔχω φθάσει στὴν ἀνώτατη βαθμίδα τῆς ἀντρείας (κυρ.: ὡς πρὸς τὴν ἀντρεία).—ἡ μάχη, ἐδῶ: ὁ τρόπος τῆς μάχης.—βραχέα = ἀττ. βραχεῖα.—ἀναξυρίς περισκελίδα.—κυβαρσίη περισκό κάλυμμα τῆς κεφαλῆς (τιάρα, σαρίκι).

νέμομαι κατοικῶ.—βούλομαι θυμῷ κυρ.: στὴν καρδιά μου ἐπιθυμῶ· ἔπειτα ἀπλῶς: ἐπιθυμῶ.—κατοίκημαι (πθτκ. πρκμ.) = κατοικῶ.—ἔχομαι τινος εἶμαι κοντὰ σὲ κάποιον, συνορεύω μὲ κάποιον.—ἀγαθὴ εὐφορη.—πολυάργυρος πλούσιος σὲ ἄργυρο.—ἡώς ἀνατολή.—πρόσουρός τινι γείτονας, συνορίτης (συνοριάτης) μὲ κάποιον.—καθήκω ἐπὶ φθάνω (ἐκτείνομαι) ὡς.—τάλαντα, δηλ. βαρύλωνιακά· τὸ βαρύλωνιακὸ τάλαντο ἴσοδυναμοῦσε μὲ 78 ἀττικὲς «μνᾶς» ἢ μὲ 7800 ἀττικὲς δραχμές.—ἐπέτεος = ἀττ. ἐπέτειος ἐτήσιος.—ἐπιτελῶ πληρώνω.—**Ματιανοί**, λαὸς στὴ ΒΔ Μηδία (ἢ χώρα: Ματιανή).—δίαιταν ποιοῦμαι διέρχομαι τῇ ζώῃ μου.—Διὶ ἐρίζετε (θὰ) μπορεῖτε νὰ διαγωνίζεστε (νὰ μετριέστε) μὲ τὸν Δία.

οῦροι = ἀττ. δροι σύνορα.—ἰσοπαλής ισόπαλος (στὴ μάχη).—χρυσοῦ ἔχόμενον οὐδὲν = χρυσὸς οὐδείς.—ένάγω παρακινῶ.—παρέχον (δηλ. ὑμῖν), αἰτ. ἀπόλυτη παρέχει μοι = ἔξεστι μοι.—αἱροῦμαι προτιμῶ.

Κεφ. 50. ὑποκρίνομαι = ἀττ. ἀποκρίνομαι. — ἐς τοσοῦτο ἐλαύνω ὡς ἐδῶ (τόσο) προχωρῶ. — ἐπείτε = ἀττ. ἐπει. — κύριος, γιὰς γρόνο: ὄρισμένος. — συγκείμενον (χωρίον) συμφωνημένος τόπος. — σοφὸς πονηρός. — διαβάλλω ἀπατῶ μὲν ψευδεῖς πληροφορίες: ἔξαπατῶ. — εὖς ἐπιδεξίως. — χρεὸν ἐνῷ ἔπρεπε. — τὸ ἐὸν τὸ ἀληθές, ἡ ἀλήθεια. — δ' ὅν ὅμως, μολαταῦτα. — φάς = ἀττ. φάσκων. — ὑφαρπάζω ἀπέτομα διακόπτω. — ὥρμητο λέγειν εἶχε κατὰ νοῦν γὰρ εἰπεῖ. — ἀπαλλάσσομαι ἀπέρχουμαι, ἀναχωρῶ. — εὐεπής καλῶς λεγόμενος: συνετός, λογικός, εὐπρόσδεκτος.

Κεφ. 51. τὰ οἰκία, βλ. III, 41. — **ἰκετηρία** (ράβδος) κλάδος ἐλιᾶς ποὺ κρατοῦσε ὁ ἱκέτης ὡς σύμβολο τῆς καταστάσεώς του. — **ἐς τοῦ Κλεομ., δῆλ. οἰκον.** — **ἄτε** **ἰκετεύων** ὡς ἱκέτης. — προσίσταμαι **τινι** στέκομαι καντά σὲ κάποιον. — **ἐπέχω** (ἀμτβ.) ἐμποδίζομαι. — **ἀνανεύω** κινῶ τὴν κεφαλή μου πρὸς τὰ πίσω ὡς σημεῖο ἀρνήσεως: ἀρνοῦμαι. — **τοῖς χρήμασι** ὑπερβάλλω προσφέρω περισσότερα χρήματα. — **ἐς** δ' ὡς ὅτου. — **ὑποδέχομαι** = **ὑπισχνοῦμαι**. — **αὐδάζομαι** φωνάζω. — **ἢν** μὴ **ἀποστὰς** ἵης = **ἢν** μὴ **ταχέως** **ἀποστῆς**: ἀφίσταμαι ἀπομακρύνομαι, φεύγω. — **τὸ παράπαν** παντελῶς. — **ἐκγίνεται** = **ἔξεστι**. — **ἐπὶ πλέον** σημαίνω διεξοδικότερα λέγω.

Κεφ. 97. ἀπελαύνω διώκω. — **δυναστεύω** ἔχω δύναμη. — **ἐπέρχομαι** ἐπὶ τὸν δῆμον παρουσιάζομαι στὸ δῆμο. — **νομίζω τι**, ἐδῶ: μεταχειρίζομαι κάτι. — **ἀποικοι**, ὁ Νηλεύς, ὁ γιὸς τοῦ Κόδρου, εἶχε ιδρύσει τὴν Μίλητο. — **οἰκός** = ἀττ. **εἰκός**. — **σοφέας**, τοὺς Μιλησίους. **δυναμένους**, τοὺς Ἀθηναίους. — **οὐδέν**, δῆλ. **ἡν.** — **ὑπίσχομαι** = ἀττ. **ὑπισχνοῦμαι**. — **οἰα** = **ἄτε**. — **οἰκε** = **ἔοικε** φάίνεται. — **διαβάλλω**, βλ. κεφ. 50. — **ἀποδείκνυμι** διορίζω. — **δόκιμος** εὐπόληηπτος.

Κεφ. 99. **ἀπίκοντο**, στὴ Μίλητο, ὅπου βρισκόταν καὶ ὁ Ἀριστ. μετὰ τὴν ἐπιστροφή του ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. — **ἄμα** ἀγόμενοι φέροντας (ἔχοντας) μαζί τους.

Κεφ. 100. **Κορησός**, προάστιο τῆς Ἐφέσου, κοντά στὶς ὑπώρειες τοῦ ὄμώνυμου ὄρους, μὲν λιμάνι. — **χείρ**, ἐδῶ: πλῆθος στρατιῶν: δυνάμεις στρατιωτικές. — **ἥγεμών** ὁδηγός. — **ἀντιωθέντος** = ἀττ.

έναντιωθέντος. — ρύομαι φυλάσσω, ὑποστηρίζω. — Ἀρταφέρνης, ἀδελφὸς τοῦ Δαρείου, διοικητὴς τῶν Σάρδεων.

Κεφ. 101. ἔσχε = ἔκώλυσε. — τὸ πῦρ ἔπινέμεται τὸ ἄστυ τὸ πῦρ (ἢ φωτὶ) ἐκτείνεται (ἔξαπλώνεται) στὴν πόλη. — ἀπολαμφθέντες = ἀττ. ἀποληφθέντες: ἀπολαμβάνομαι ἀποκλείομαι. — ὡστὲ (μὲν μτχ.) = ἀτε (μὲν μτχ.). — νέμομαι, σχετικὰ μὲ τὸ πῦρ: κατατρώγω, κατακάιω. — τὰ περιέσχατα τὰ ἔσχατα μέρη ὀλόγυρα (τῆς πόλης). — ἔξηλυσις ἔξιδος. — ϕῆγμα σκόνη. — καταφορέω = καταφέρω φέρω κάτω, κατεβάζω. — ἐκδίδωμι, σχετικὰ μὲ ποταμούς: ἐκβάλλω. — προσφέρομαι ἐφορμῶ. — ἔξαναχωρῶ ὑπογωρῶ, ἀποσύρομαι.

Κεφ. 102. ἐπιχώριος ἐγχώριος, ντόπιος. — **Κυβήθη** (ἢ **Κυβέλη**), μεγάλη καὶ ἀρχαιότατη θεὰ ποὺ λατρευόταν σ' ὅλη σχεδὸν τὴν Μ. Ασία, ίδιως στὴ Λυδία καὶ τὴ Φρυγία. — **σκήπτομαι** τι μετακειρίζομαι κάτι ὡς πρόφαση. — **ἀντεμπίμπρημι** πυρπόλῶ καὶ ἐγὼ γιὰ ἀντεκδίκηση. — ἐντὸς "Αλυος, βλ. I, 6. — **νομός**, ἐδῶ: κατοικία. — **συναλίζομαι** συναθρίζομαι. — καί κως (= πως) καὶ φυσικά. — **στίβος** ἔγην. — **αἰρῶ**, ἐδῶ = καταλαμβάνω προσφτάνω — **συμβάλλω** (ἀμββ.) συμπλέκομαι. — **πολλὸν** = ἀττ. **πολὺ** ὀλότελα, ἐντελῶς. — **ἐσσοῦμαι** = ἀττ. ήττωμαι. — ἐν δὲ δή, βλ. III, 39. — **ἀναραιρηκότα** = ἀττ. **ἀνηρηκότα**. **ἀναιρῶ** στεφανηφόρους ἀγῶνας κερδίζω νίκες σὲ ἀγῶνες, στοὺς ὄποιους τὸ ἔπαυλο εἶναι στέφανος. — **Σιμωνίδης ὁ Κεῖος**, διάσημος λυρικὸς ποιητὴς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας (556 - 468 π.Χ.). — **αινέομαι** ἐπαίνοῦμαι, ἔξυμνοῦμαι.

Κεφ. 103. τὸ παράπαν, βλ. κεφ. 51. — **τιμωρῶ** τινι βοηθῶ κάποιον. — **γάρ**, ἐδῶ = ἔπει. — **ὑπῆρχε** = ἦν. — **ἔσσον** = ἀττ. **ἥσσον**. — **ταύτη** ἐκεῖ. — **ἐκπλέω** τὸν 'Ελλ. **ἔξω** ἐκπλέω (ἔξέρχομαι) ἐκ τοῦ 'Ελλ. **ἔξω**. — **Καῦνος**, ἀρχαία πόλη κατὰ τὴν ΒΔ ἀκτὴ τῆς Καρίας ἀπέναντι τῆς Ρόδου. — **προσγίγνομαι** τι προσχωρῶ σὲ κάποιον (ὡς σύμμαχος). — **Ἀμαθούσιοι**, κάτοικοι τῆς **Ἀμαθοῦντος**, ἀρχαίας πόλης τῆς Κύπρου.

Κεφ. 105. **συλλογή** συνάθροιση τῶν στρατευμάτων. — **συνυ-**

φαίνω, μηχανορραφῶ, δολίως παρασκευάζω.—οὐδένα λόγον ποιοῦμαί τινος καθόλου δὲ φροντίζω γιὰ κάποιον.—καταπροΐξομαι, μέλλει χωρὶς ἐνεστ.: Θὰ κάνω κάτι ἀτιμώρητα· οὐ καταπροΐξονται ἀποστάντες δὲ θὰ μείνουν ἀτιμώρητοι γιὰ τὴν ἀποστασία τους.—δῖστὸς βέλος.—μιν = αὐτὸν (δῆλ. τὸν δῖστόν).—Ζεῦ, βλ. I, 131 (Δία).—ἐκγενέσθαι μοι, τὸ ἀπαρμφ. γιὰ δήλωση εὐχῆς: εἴθε νὰ μου ἐπιτραπεῖ: εἴθε ν' ἀξιωθῶ.—τείσασθαι, ἀδρ. ἀπρμφ. τοῦ τίνομαι ἐκδικοῦμαι.—μέμνεο = ἀττ. μέμνησο.

ΒΙΒΛΙΟ ΕΚΤΟ

Κεφ. 6 - 7. συστρέφομαι συναθροίζω τὰ στρατεύματά μου.—στρατόπεδον στρατός, στράτευμα.—πόλισμα = πόλις.—περὶ ἐλάσσονος ποιοῦμαί τι λιγότερο φροντίζω γιὰ κάποιον.—ἀντίξοος = ἐναντίος.—ὑπολείπομαί τι ἀφήνω κάτι πίσω μου.—προναυμαχῶ τινος ναυμαχῶ γιὰ χάρη κάποιου.

Κεφ. 18, 20 - 21. υπορύσσω σκάβω ἀποκάτω.—μηχανάς, δηλ. πολιορκητικές.—προσφέρω, ἔδω: χρησιμοποιῶ.—κατ' ἄκρης, κυρ.: ἀπὸ τὴν κορυφὴν μέχρι τὰ θεμέλια· ἔδω: ἐξ ὀλοκλήρου.—ἔκτῳ ἔτει, ἡ ἀποστασία τῆς Μιλήτου ἔγινε τὸ 500 π.Χ.—Ἐρυθρῇ θαλάσσῃ, ἐννοεῖ τὸν Περσικὸ κόλπο.—ἔξημι = ἐκβάλλω.—ὑπεράχθομαί τινι πολὺ λυποῦμαι γιὰ κάτι.—ἄλλῃ πολλαχῇ κατὰ πολλοὺς ὄλλους τρόπους.—Φρύνιχος, Ἀθηναῖος δραματικὸς ποιητὴς (511 π.Χ.).—διδάσκω δρᾶμα, σχετικὰ μὲ τοὺς δραματικοὺς ποιητές: διδάσκω στοὺς ὑποκριτές τὰ μέρη τους καὶ ἐπιστατῶ κατὰ τὴν παράσταση τοῦ δράματος: ἀνεβάζω τὸ δράμα στὴ σκηνή.—πίπτω ἐς δάκρυα ἀναλύομαι σὲ δάκρυα.—οἰκεῖα κακὰ οἰκιακὲς συμφορές.

Κεφ. 31 - 32. χειμερίζω διαχειμάζω, ζεχειμωνιάζω.—τῷ δ. ἔτει τὸ ἐπόμενο ἔτος (493).—ἀναπλέω πλέω πρὸς τὰ ἄνω, ἀποπλέω.—Ιάδες Ἰωνικές.—ὑπὸ Λυδῶν, δηλ. ἀπὸ τὸν Κροῖσο (περὶ τὸ 560 π.Χ.).—δίς, τὴ μία φορὰ ἀπὸ τὸν Κύρο (549) καὶ τὴν ἄλλην τώρα ἀπὸ τὸ Δαρεῖο.—ἐπεξῆς = ἀττ. ἐφεξῆς κατὰ συνέχεια.

Κεφ. 33. ἐσπλέοντι ώς πρὸς ἔναν ποὺ εἰσπλέει (πλέει μέσκι).—
ἢν γεγονότα = ἔγεγόνει.—**ὑποχείριος** γίνομαι τινι ὑποτάσσομαι
ἀπὸ κάποιον.—**χῶραι** τόποι, μέρη.—**συχναὶ** πολλές.—**τεῖχος** ὄχυ-
ρωμένος τόπος, φρούριο.

Κεφ. 42. **ὕπαρχος** διοικητής.—**σφίσι αὐτοῖς** = ἀλλήλοις.—
δωσίδικος αὐτὸς ποὺ παραδίνει τὸν ἑαυτό του στὸ νόμο, στὸ δικαστή-
ριο. ἵνα δωσίδικοι εἰεν καὶ μὴ . . . ἄγοιεν, κατ’ ἔννοια: γιὰ νὰ λύ-
σουν τὶς μεταξύ τους διαφορὲς μὲ τὸ δικαστήριο καὶ ὅχι μὲ βιαιοπραγίες.
— **τοὺς ἔτσι**, καθώς.—**τὰ τριήκοντα στ.** τὸ διάστημα τῶν τρ. σταδίων.
— κατὰ **χώρην** στὴ θέση τους: ἀμετάβλητοι.—**διατελῶ ἔχων** (= ὃν)
ἔξακολουθῶ νὰ εἴμαι.—**ἔς ἐμὲ** ώς τὴν ἐποχὴ μου.—κατὰ **ταῦτά**, τὰ
ὅμοιως ὅπως.—**εἶχον** = ἤσαν.—**εἰρηναῖα** εἰρηνικὰ (μέτρα).

Κεφ. 43. **ἄμα** τῷ ἔαρι, τοῦ 492.—**καταλύομαι** καθαιροῦμαι,
ἀπολύομαι.—**κάρτα** πολλὸν πάρα πολὺ, πολυάριθμο.—**ἄμα ἀγό-**
μενος, βλ. V 99.—**ναυτικὸς** (**στρατὸς**) στρατὸς προορισμένος γιὰ
τὰ πλοῖα.—**γίγνομαι** ἐν τῇ φτάνω στήν.—**κομίζομαι** ταξιδεύω,
πλέω.—**καταπαύω** κατεβάζω ἀπὸ τὴν ἔξουσία, καθαιρῶ.—**καθίστημι**
ἱδρύω.—**ἐπείγομαι** σπεύδω.—**χρῆμα** πλῆθος.

Κεφ. 44. **πρόσχημα** πρόφαση.—**στόλος** ἐκστρατεία.—**ἀτὰρ**
ὅμως.—**καταστρέφομαι** ὑποτάσσω.—**τοῦτο μὲν . . . τοῦτο δὲ ἀφ'**
ἐνὸς... ἔξαλλου.—**ἀνταιειραμένους** = ἀττ. ἀνταραμένους (δῆλ.
αὐτοῖς). **χεῖρας** ἀνταίρομαι τινι σηκώνω χέρια ἐναντίον κάποιου,
ἀντιστέκομαι ἐναντίον κάποιου.—**ἐντὸς** ἐδῶθε, δῆλ. ἀνατολικὰ τῆς Μακε-
δονίας (ἐὰν κανεὶς παρατηρεῖ ἀπὸ τὴν Περσίδα).—**ἢν γεγονότα**, βλ.
κεφ. 33.—**ὑποχείριος** γίνομαι τινι, βλ. κεφ. 33.—**διαβάλλω** (ἀμτβ.)
διαβιβάζομαι.—**Ἄκανθος**, πόλη στὸ Στρυμονικὸ κόλπο.—**περιβάλλω**
= **περιπλέω**.—**ἄνεμος ἀπόρος** ἄνεμος, κατὰ τοῦ ὅποιου καμιὰ ἀντί-
σταση δὲ δύναται νὰ ἔχει ἀποτελέσματα: ἀκαταμάχητος, ἀκατανίκητος.
—**τρηχέως περιέπω** (**τινὰ**) κακοποιῶ, βλάπτω κάποιον.—**κατὰ** μὲ
αἰτ. = ἀττ. **εἰς** [ἢ] περὶ μὲ αἰτ. — **ῶστε** (μὲ μτχ.) = **ἄτε** (μὲ μτχ.).—
θηριώδης πλήρης ἀπὸ ἄγρια θηρία (ἀρπακτικὰ φάρια).—**ἡ πέτρα** ὁ
βράχος.—**ἀράσσω** χτυπῶ, κατασυντρίβω.—**νέω** κολυμπῶ.—**ἡπιστέ-**
ατο = ἀττ. **ἡπίσταντο**.—**κατὰ τοῦτο** γιὰ τοῦτο, γι’ αὐτὴ τὴν αἰτία.

Κεφ. 45. οὕτω πρήσσω τέτοια τύχη ἔχω. — **Βρύγοι**, ίανς θρακικὸς ποὺ κατοικοῦσε κοντά στὴ Μακεδονία. — ἐπιχειρῶ τινι προσβάλλω κάποιον, κάνω ἐπίθεση ἐναντίον κάποιου. — ἀπανίσταμαι ἀποσύρομαι, ἀπογωρῶ. — **στόλος** στρατός.

Κεφ. 94. δευτέρω ἔτει τούτων τὸ δευτέρῳ ἔτος μετὰ ἀπὸ αὐτά. — φραύλως (= φραύλως) πρήσσω τινὶ ἀτυχῷ σὲ κάτι. — παραλύω ἀπολύω, παύω. — ἀποδείκνυμι διορίζω. — ἀδελφιδοῦς ἀνεψιός. — ἐντειλάμενος ἀπέπεμπε = ἀπέπεμπεν (αὐτοὺς) ἐντειλάμενος (αὐτοῖς). — ἄγω τινὶ ἐς δψιν φέρω ἐνώπιον κάποιου.

Κεφ. 95. πεζὸν στρ. πολλόν, οἱ δυνάμεις τῶν Περσῶν ἀνέργονταν πιθανῶς σὲ 100000 πεζικοῦ στρατοῦ, 10000 ἵππικοῦ καὶ 600 πλοῖα ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἱππαγωγά. — ἐπέρχομαι ἔρχομαι ξαφνικά. — προεἶπε = ἐκέλευσε. — ἔχω τὰς ναῦς διευθύνω τὰ πλοῖα. — **ἰθὺ** (= ἀττ. εύθυ) μὲ γνω. : κατ' εὐθεία, δόλοςσα. — **διὰ** νῆσων, δηλ. τοῦ Αίγαίου πελάγους. — ως μὲν ἐμοὶ δοκεῖν, βλ. I, 131. — τρίτῳ πρότερον ἔτει πρὸ δύο ἑτῶν. — ποιοῦμαι τὴν κομιδὴν = κομίζομαι, βλ. κεφ. 43. — **ταύτῃ** ἔκει (δηλ. γύρω στὸν "Αθωνα"). — **πρὸς** δὲ (ἐπίρρ.) καὶ ἀκόμη. — οὐκ ἀλοῦσα, οἱ Πέρσες πρὸ 9 ἑτῶν (τὸ 499 π.Χ.) μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Ἀρισταγόρα εῖχαν ἀποπειραθεῖ νὰ ὑποτάξουν τὴ Νάξο. — ἀπόπειρά τους ὅμως ἀπέτυχε.

Κεφ. 96. προσφέρομαι πλέω. — προσμείγνυμι τῇ Νάξῳ ἀγκυροβολῶ, ἀποβιβάζομαι στὴ Ν. — ἐπέχω (τὸν νοῦν) ἔχω κατὰ νοῦ, διανοοῦμαι. — τῶν πρότερον, δηλ. τῆς ἀποτυχημένης ἐκστρατείας τοῦ Ἀρισταγόρα. — καταλαμβάνω προφτάνω.

Κεφ. 97. **Ρήναια**, νῆσος μικρή, 4 στάδια μακριὰ ἀπὸ τὴ Δῆλο (τώρα Μεγάλη Δῆλος). — **ίνα** ποῦ. — **ιροί**, ως κάτοικοι ιερῆς χώρας· γιατὶ ἡ Δῆλος ήταν ἀφιερωμένη στὸν Ἀπόλλωνα καὶ στὴν "Ἀρτεμη". — οὐκ ἐπιτίθεια καταγινώσκω κατά τινος δὲν κρίνω γιὰ κάποιον ὅπως πρέπει: ἀδίκως ὑποπτεύομαι κάποιον. — ἐπὶ τοσοῦτό γε φρονέω εἴμι καί βέβαια ἀρκετὰ μυαλωμένος. — ώδε ἐπέσταλται ἔχει δοθεῖ τέτοια ἐντολή. — ἐν τῇ = ἐν ἥ. — **σίνομαι** βλάπτω. — **ἀπίτε** ἐπανέλθετε, ἐπιστρέψετε (δηλ. ἀπὸ τὴν Τῆγο). — **νέμομαι** κατοικῶ. — **ἐ-**

πικηρυκεύομαι μὲ κήρυκα παραγγέλνω. — μετὰ δέ, ἐπίρρ. — τάλαντα, τὸ τάλαντον ἐδῶ μέτρο βάρους ἵσο μὲ 26 περίπου χιλιόγρ. — κατανέω συσσωρεύω. — θυμιάω καίω ως θυμίαμα, ώς προσφορά.

Κεφ. 100. ἀπείπαντο = ἀττ. ἀπεῖπον ἀρνήθηκαν. — κληρουχῶ ως κληροῦχος κατέχω, κατοικῶ οἱ Ἀθην. τὸ 506 π.Χ. νίκησαν τοὺς Χαλκιδεῖς τῆς Εὐβοίας καὶ διαιρέσαν τὴ γάρα αὐτῶν σὲ 4000 κλήρους, τοὺς ὅποιους ἔδωσαν ως κατοχὴ στοὺς ἀπορους συμπολίτες τους· αὐτοὶ ἐπειδὴ ἔλαβαν τοὺς κλήρους τούτους (δῆλ. τὰ κτήματα ποὺ κληρώθηκαν σ' αὐτοὺς) ὄνομάζονταν κληροῦχοι. — ἴπποβόται ὄνομάζονταν οἱ πλούσιοι, Χαλκιδεῖς, οἱ ἀριστοκρατικοί. — τιμωρός βοηθός. — ἄρα ὅπως κατόπι φάνηκε. — ὑγιές βούλευμα συνετὴ ἀπόφαση. διφασίας ἴδεας ἐφρόνεον διαφοροτρόπως σκέπτονταν: σκέπτονταν δύο τρόπους γιὰ δράση. — ἐκλιπεῖν τὴν π. ἐσ = ἐκλιπεῖν τὴν π. καὶ φυγεῖν ἐσ. — τὸ ἀκρον ἡ κορυφὴ (ὄρους). — προσδέχομαι ἐλπίζω. — ἴδια κέρδεα φέρομαι πετυχαίνω ἴδιατερα ὠφελήματα. — ὁ Πέρσης = ὁ Περσέων βασιλεύς. — ἔκάτερα = ἔκάτερον. — τὰ πρῶτα ἔνας ἀπὸ τοὺς πρώτους. — προσδέομαι = δέομαι. — προσαπόλλυμαι γάνομαι καὶ ἔγω (μαζὶ μὲ ἄλλους).

Κεφ. 101. κατέχω (τὰς νέας) κατά τι ἢ ἐσ τι ἀγκυροβολῶ κοντὰ σὲ κάτι. — χωρίον τόπος. — προσφέρομαι τινι κάνω ἐπίθεση ἐναντίον κάποιου. — ἐποιεῦντο βουλὴν = ἐβουλεύοντο. — μέλει τινὶ περὶ τίνος φροντίζει κανεὶς γιὰ κάτι. — νικᾶ (ἡ γνώμη) μὲ ἀπρμφ.: ἀποφασίζεται νά. — ἀστὸς πολίτης. — δόκιμος, ἔγκριτος, εὐποληπτος. — τοῦτο μὲν... τοῦτο δέ, βλ. κεφ. 44. — ἀποτίνυμαι τινὲς λαμβάνω ἐκδίκηση γιὰ κάτι. — τῶν κατακ. ιρῶν, γιὰ τὸ πράγμα. βλ. βιβλ. V. κεφ. 102.

Κεφ. 102 - 103. χειροῦμαι ὑποτάσσω. — ἐπέχω διαμένω. — κατεπείγω σπεύδω, βιάζομαι. — γάρ = ἐπεί. — ἐνιππεύω ἵππεύω (κάνω χρήση τοῦ ἵππου) σ' ἔναν τόπο. — ἀγχοτάτω, ἐπίρρ. ὑπερθή. τοῦ ἀγχοῦ πλησίον, κοντά. — καθηγοῦμαι τινι ὀδηγῶ κάποιον. — καταλαμβάνει (ἀπρόσ.) συμβαίνει. — φεύγω τινὰ ἔξορίζομαι ἀπὸ κάποιον. — ἥκων, μετὰ ἀπὸ ἀπουσία 20 ἑτῶν. — ἐκ τῆς Χερσ., τῆς Θρακικῆς, ὅπου ως τώρα ζοῦσε μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα του ως ἡγεμόνας.

Κεφ. 105. ἄλλως κατὰ τὰ ἄλλα.—ἡμεροδρόμος οὐτὸς ποὺ τρέχει ὅλη τὴν ἡμέρα, ὁ ταχυδρόμος, ὁ ἀγγελιαφόρος.—**τοῦτο**, δηλ. τὸ ἡμεροδρομεῖν.—μελετῶν τι ἔχω κάτι ως ἐπάγγελμα.—ἀφικνοῦμαι ἐπὶ τινα φθάνω καὶ παρουσιάζομαι ἐνώπιον κάποιου.—λόγιμος ἀξιόλογος.

Κεφ. 106 - 107. ἕαδε, ἀόρ. β' τοῦ ἀνδάνω ἀρέσω.—τὸ παραυτίκα ἀμέσως.—ἰσταμένου = ἀρχομένου.—ἔξελεύσεσθαι = ἀττ. ἔξιέναι.—τοῦ κύκλου, δηλ. τῆς σελήνης.—ἐν τεμένει Ἡρ., κοντὰ στὸ Μαραθώνα: τέμενος ἵερο.—ἐπέρχομαι, βλ. κεφ. 95.—ἐδεδώκεσσαν σφέας, τοῦτο εἶχε γίνει τὸ 519, ὅταν οἱ Θηβαῖοι πίεζαν τοὺς Πλαταιεῖς, γιατὶ δὲν ἀναγνώριζαν τὴν κυριαρχία τους.—συχνὸς πολὺς.—ἀναραιρέατο = ἀττ. ἀνήρηντο· ἀναιροῦμαι ἀναλαμβάνω, ἀναλαβάνω.

Κεφ. 108. γίνομαι δίχα διαιροῦμαι (σὲ δύο μέρη), διχάζομαι.—συμβάλλω συμπλέκομαι.—δλίγους, ὅλη ἡ δύναμη τῶν Ἀθην. μαζὶ μὲ τοὺς 1000 Πλαταιεῖς ἔφθανε σὲ 11000.—γάρ = ἐπεί.—ψηφιδοφόρος ψηφοφόρος.—ὅ τῷ κυάμῳ λαχῶν ὅποιος τύχαινε μὲ τὸν κύαμο (κλῆρο).—δομόψηφος αὐτὸς ποὺ ἔχει ἵσο δικαίωμα νὰ δώσει ψῆφο.—**Αφιδναῖος**, ὁ καταγόμενος ἀπὸ τὴν πόλη τῶν **Αφιδνῶν**, ποὺ ἦταν κοντὰ στὴ Δεκέλεια.

Κεφ. 109. ἐν σοὶ ἔστι στὸ χέρι σου εἶναι: ἀπὸ σένα ἔξαρτᾶται.—μνημόσυνον μνημεῖο, ἐνθύμιο.—δὴ ως γνωστό.—**δέδεκται** = ἀττ. δέδεικται.—περιγίνομαι ὑπερτερῶ, νικῶ.—οἰός τέ εἰμι δύναμαι.—ἔς σε τοι ἀνήκει ἀπὸ σένα ἀκριβῶς ἔξαρτᾶται.—τὸ κύρος ἔχει περὶ τινος ἀποφασίζω ὥριστικὰ γιὰ κάτι.—**ἔλπομαι**, ἔδῶ: φοβᾶμαι.—μετεξέτεροι = **ἔνιοι**.—σαθρόν τι ἐγγίνεται τινι κάποια νοσηρὴ σκέψη μπαίνει σὲ κάποιον (ἔδῶ: ἡ σκέψη τῆς προδοσίας).—συμβολὴ μάχη.—τείνει τι ἔς τι ἀπόκειται κάτι σὲ κάτι, ἔξαρτᾶται κάτι ἀπὸ κάτι.—**ἀρτῶ (-άω)** ἔξαρτῶ.—τοι = ἀττ. σοι.—ἀποσπεύδω προσπαθῶ μὲ κάθε τρόπο νὰ ἐμποδίσω, ἀποτρέπω.—προσκτῶμαι λαμβάνω μὲ τὸ μέρος μου.—προσγίνομαι προσθέτομαι.—κυρῶ ἀποφασίζω.

Κεφ. 110 - 111. ἡ γνώμη ἔφερε (μὲ ἀπρμφ.) ἡ γνώμη ἔ-

κλινε στὸ νά. — πρυτανηίη, ἐδῶ: ἡγεμονία, ἀρχιστρατηγία (την ὅποια
γιὰ μιὰ ἡμέρα ἀναλάβαινε μὲ τὴ σειρά του καθένας ἀπὸ τοὺς δέκα στρα-
τηγούς). — οὕτι κω = οὕπω τι καθόλου ἀκόμη. — ἔξεδέκοντο ὀκολου-
θοῦσσαν. — ὡς ἡριθμέοντο καθὼς ἀριθμίσανταν, δηλ. κατὰ τὴ σειρά
τους, ἡ ὅποια ὄριζόταν μὲ κλῆρο. — ἔχόμεναι ἀλλ. ἡ μία κοντὰ στὴν
ἄλλη. — ἀνάγω φέρω ἐπάνω (στὴν Ἀκρόπολη). — πανηγύριας, ἐννο-
οῦνται τὰ μεγάλα Παναθήναια. — ἐν τῇσι πεντετηρίσι γάθε πέμπτο
ἔτος. — στρατόπεδον, βλ. κεφ. 6. — ἐπὶ τάξις ὀλίγας κατὰ βάθος
σὲ λίγες τάξεις, εἶχε βάθος παρατάξεως λίγων ἀνδρῶν (πιθανῶς
τριῶν). — ταύτη ἐκεῖ, στὸ μέσο. — ἔρρωτο, τοῦ βώνυνυμι κάνω ίσχυ-
ρό, ἐνισχύω.

Κεφ. 112. διετέτακτο (ἀπροσ.) ἡ παράταξη εἰχε γίνει. — ἀ-
πείθησαν = ἀττ. ἀφείθησαν· τοῦ ἀφίμι. — δρόμω τροχάδην. —
ἴεμαι δρῦ. — τὸ μεταίχμιον τὸ μεταξὺ (τῶν δύο στρατῶν) διάστη-
μα. — ἐπιφέρω ἀποδίνω. — πάγχυ = πάνυ. — ἡ ἵππος τὸ ἵππικό. —
τοξεύματα = τοξόται. — κατεικάζω συμπεράίνω. — προσμείγνυμι
τινι πλησιάζω κάποιον. — τῶν Ἰδμεν, βλ. I, 6. — ἐσθημένος, πρκμ.
ἐνὸς χρηστοῦ ρ., τοῦ ἐσθέω (ἐσθῆσ) ντύνω. — τέως ὡς τότε.

Κεφ. 113 - 114. τῇ (ἀττ. ἥ) ἐκεῖ ὅπου. — **Σάκαι**, λαὸς ποὺ
κατοικοῦσε στὰ ΒΑ τῆς Βακτριανῆς θεωροῦνταν ὡς ἀντειότεροι καὶ
καλύτεροι στρατιῶτες τοῦ περσικοῦ στρατοῦ. — **ἐτετάχατο** = **τεταγμέ-**
νοι ἦσαν. — **ρήγνυμι** διαρρήγνω, διασπῶ. — **συνάγω** συνενώνω, συνά-
πτω. — **ἐς** ὡς διτοῦ. — **ἐπιλαμβάνομαι** πιάνω. — **τοῦτο** μὲν . . .
τοῦτο δὲ . . . τοῦτο δὲ πρῶτα . . ., ἐπειτα . . . καὶ ἀκόμη. — **πόνος**
μάχη. — **ἀπό** δ' **ἔθανε**, τμήσῃ = **ἀπέθανε** δέ. — **τὰ ἀφλαστα** τὰ
κατὰ τὴν πρύμη τοῦ πλοίου κοσμήματα· αὐτὰ ἦταν συνήθως εἰκόνες
θεῶν ἡ ἡρώων.

Κεφ. 115 - 117. ἐπικρατῶ τινος γίνομαι κύριος κάποιου. —
ἔξανακρούομαι ἀποσύρομαι, ἀποπλέω. — **ἐκ** τῆς νήσου, δηλ. τῆς
Αιγαίειας (μεταξὺ Εύβοιάς καὶ Ἀττικῆς). — **φθάνω** τινὰ ἀφικόμε-
νος φθάνω πρωτύτερα ἀπὸ κάποιον. — **αἰτίη** ἔσχε ἐπικράτησε (δια-
δόθηκε) ἡ κατηγορία. — **Ἀλκμαιωνίδαι**, δύομαστὴ οἰκογένεια στὴν
Αθήνα. — **μηχανή** μηχανορραφία, σκευωρία. — **ἐπινοηθῆναι** = **ἐπινο-**

ησαι. — συντίθεμαί τινι συμφωνῷ μὲ κάποιοιν. — ἀναδείκνυμι ἀσπίδα ἡνυψώνω ἀσπίδα ὡς σημεῖο. — ὡς ποδῶν ἔχει μὲ δὴ τῇ δύναμῃ τῶν ποδιῶν του: ὅσο γρήγορα μπορεῖ. — **Κυνόσαργες**, γυμνάσιο, γυμναστήριο στὴν Ἀθήνα παρὰ τὴν ὄδον πρὸς τὸ Φάληρο (παρὰ τὴν σημερινὴ Γαργαρέτα). — ὑπεραιωροῦμαι **Φαλήρου** ἐμφανίζομαι στὸ πέλαγος (στ' ἀνοικτὰ) ἀντικρὺ τοῦ Φαλήρου. — ὑπὲρ τούτου πρὸ αὐτοῦ. — ἀνακωχεύω κρατώ γιὰ λίγο στὰ πανιά.

Κεφ. 119. προσέχω ἔξι προσορμίζομαι στὴν. — ἐνέχω χόλον τινὶ ἔχω μέσα μου ὀργή, ὀργίζομαι μὲ κάποιοιν. — **οἰα** = ἀτε. — σταθμὸς κτῆμα. — μέχρι ἐμέο ὡς τὸν καιρὸ μου.

Κεφ. 120. καταλαμβάνω προφτάνω (προφταίνω). — **ἱμερόμαι** ἐπιθυμῶ. — τοὺς **Μήδους**, δῆλο. τοὺς πεσόντες Πέρσες στὸν Μαραθώνα.

ΒΙΒΛΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Κεφ. 100. διατάσσω παρατάσσω. — διεξελαύνω διέργομαι. — θεῶμαι ἐπιθεωρῶ. — ἀπογράφω καταγράφω. — γραμματιστὴς γραμματέχει. — ἔξι ἐσχάτων ἔσχατα ἀπὸ τὸ ἐν' ἤχῳ στὸ ἄλλο. — μετεκβαίνω μεταβαίνω ἀπὸ τὸ ἐνα σὲ ἄλλο. — **Σιδώνιος**, ὁ καταγόμενος ἀπὸ τὴν Σιδώνα, πόλη τῆς Φοινίκης. — **ἴζομαι** κάθομαι. — ἀπογράφομαι διατάσσω νὰ καταγραφοῦν. — ἀνάγω φέρω στὸ πέλαγος. — **ὅσον** τε περίπου. — ἀνακωχεύω, βλ. VI, 115 - 117. — μετωπήδον σὲ πυκνὸ μέτωπο. — **ἐπιβάται** οἱ πολεμιστὲς στρατιῶτες τοῦ πλοίου κατ' ἀντίθεση πρὸς τοὺς ἐρέτες (κωπηλάτες) καὶ λοιποὺς ναῦτες. — **ἐντὸς** μεταξύ.

Κεφ. 101. διεκπλέω διέργομαι πλέοντας. — **Δημάρατος**, ὁ ἔξοριστος βασιλίας τῆς Σπάρτης. — **εἰς** = ἀττ. εἰ. — πυνθάνομαι τινος μαθαίνω ἀπὸ κάποιον. — **ὑπομένω** μὲ μτχ. ἀναφερόμενη στὸ ὑποκρ.: τολμῶ νά. — **χεῖρας** ἀνταίρομαι τινι, βλ. VI, 44. — πρὸς ἐσπέρης πρὸς δυσμάς, πρὸς τὴν δύση. — **ἀξιόμαχος** (μὲ ἀπρμφ.): **ὑπομένω τινὰ** ἐπιόντα περιμένω τὴν ἐπίθεση κάποιον. — **ἄρθμιος** ἐνωμένος. —

τὸ ἀπὸ σεῦ τὴν γνώμην σου. — ὑπολαμβάνω λαμβάνω τὸ λόγο. — χρῶμαι ἀληθείᾳ λέγω τὴν ἀλήθειαν. — χρῶμαι ἡδονῇ μιλῶ γιὰ εὔχαριστηση. — ἀηδῆς δυσάρεστος. — ἔσεσθαι, ὑπκυ.: αὐτόν.

Κεφ. 102. ἀλίσκομαι ψευδόμενός τι πιάνομαι ψεύτης σὲ κάτι. — αἰεὶ κοτὲ ἀνέκαθεν. — σύντροφός εἰμί τινι εἶμαι ἀναθρεμμένος μαζὶ μὲ κάποιον. — ἔπακτός ἐστι δὲν εἶναι ἔμφυτη. — κατείργασται (μὲ πθκ. σημ.) ἔχει ἀποκτηθεῖ. — σοφίη νοημασύνη. — διαχρῶμαί τινι μεταχειρίζομαι (ἔχω) κάτι πάντοτε. — ἀπαμύνομαι ἀποκρούω. — δεσποτόσύνη δεσποτισμός. — οἴκημαι = οἰκῶ. — οὐκ ἔστι σκῶς κοτὲ οὐδέποτε. — λόγοι προτάσεις. — αὗτις δὲ καὶ ἔπειτα. — ἀντιοῦμαι = ἐναντιοῦμαι. — φρονῶ τά τινος ἔχω τὰ αὐτὰ φρονήματα, τὰ ὅποια ἔχει καὶ ἔνας δῆλος; εἶμαι μὲ τὸ μέρος κάποιου.

Κεφ. 103. φθέγγομαι λέγω, ξεσταμίζω. — ἔπος λόγος. — δυναί-ατο=ἀττ. δύναντο. — γίνονται περὶ ἔνα ἔκαστον ἀναλογοῦν στὸν καθένα. — γενοίατο = ἀττ. γένοιντο. — δειμαίνω φοβοῦμαι. — ἀνει-μένος (ἀνίημι) ἀφημένος. — ἀνισῶ ἔξισώνω.

Κεφ. 104. τὰ κατήκοντα Σπαρτ. τὰ ὅπα ἀφοροῦν τοὺς Σπαρτ. — τὰ νῦν τάδε (ἐπίρρ.): ἀκριβῶς τώρα. — ἔστοργα, ὁ πρκρ.. μὲ σημ.. ἐνεστ. = στέργω ἀγαπῶ. — ἔξεπισταμαι γνωρίζω καλά. — τιμὴ βασιλικὸς ἀξιώματα. — γέρεα προνόμια (ποὺ ἀπονέμονται σὲ βασιλιάδες). — βίος τὰ μέσα γιὰ τὴν ζωή. — οίκος κατοικία. — οἰκός = ἀττ. εἰκός. — φαινομένη φανερή. — διωθοῦμαι ἀποκρούω. — κατὰ ἔνας πρὸς ἔναν. — οὐδαμὸς = ἀττ. οὐδείς. — κακίων λιγότερο ἀντρεῖος. — ἀλέες δῆλοι δῆμοι. — ἔπειμι τινι εἶμαι προϊστάμενος κάποιου, εἶμαι ἔπικεφαλῆς κάποιου. — ὑποδειμαίνω φοβοῦμαι. — γῶν = ἀττ. γοῦν. — ἄνωγα διετάζω. — φεύγω ἀποφεύγω. — ἐπικρατῶ νικῶ. — τὸ λοιπὸν στὸ ἔξης. — κατὰ νόον τοι κατὰ τὴν ἐπιθυμία σου.

Κεφ. 105. ἐς γέλωτα τρέπω (τὸ πρᾶγμα) τὸ γυρίζω στὸ γέλιο. — ποιοῦμα. δργήν δργίζομαι.

Κεφ. 201. ἡ δίδοσις τὸ στενό. — ἐπιχώριος ντόπιος. — τὰ ἔχοντα ἦ φέροντα πρὸς τὰ ἐκτεινόμενα μέρη πρός, τὰ μέρη ποὺ ἐκτείνονται πρός.

Κεφ. 202 - 203. ύπομένω περιμένω. — δό Πέρσης, βλ. VI, 100. — ἐπίκλητος γίνομαι προσκαλοῦμαι. — **Λοκροὶ Οπούντιοι**, οἱ κάτοιχοι τῆς Ἀν. Λοκρίδας, ἀπὸ τὴν ἑκεῖ πρωτεύουσα, τὸν Ὀπούντα. — **πρόδρομος** ἐκεῖνος ποὺ τρέχει ἐμπρὸς ἀπὸ κάποιου, ὁ προπορευόμενος, ἡ πρωτοπορία. — προσδόκιμός είμι ἀναμένομαι. — ἐν φυλακῇ είμι φυλάσσομαι. — τῷ = ᾖ. — ἐξ ἀρχῆς γινομένω ἀμέσως μὲ τὴ γέννησή του. — κακὸν οὐ συνεμείχθη (δηλ. τοῖσι ἀγαθοῖσι) μὲ τὴν εὔτυχία δὲν ἀναμίχθηκε κάποια δυστυχία. — μέγιστα, δηλ. κακὰ συνεμείχθη. — πίπτω ἀπὸ τῆς δόξης ἀποτυχίνω στὴν ἰδέα μου (στὴν προσδοκία μου).

Κεφ. 204 - 205. ἐκάστων, ἀπὸ τὸ στρατηγοί. — ἐξ ἀπροσδοκήτου ἀπροσδόκητα, παρ' ἐλπίδα. 'Ο Λεωνίδας, ἐπειδὴ εἶχε δύο ἀδελφοὺς μεγαλύτερους, τὸν Κλεομένη καὶ τὸν Δωριέα, ποτὲ δὲν τὸ περίμενε νὰ γίνει βασιλιάς. 'Αφοῦ ὅμως ὁ Κλεομένης πέθανε, χωρὶς ν' ἀρήσει ἀρσενικὸ τέκνο, καὶ ὁ Δωριεὺς δὲν ὑπῆρχε πιά, ἀλλὰ εἶχε πεθάνει καὶ αὐτός, ἡ βασιλεία περιῆλθε στὸ Λεωνίδα. — ἐπιλέγομαι ἐκλέγω γιὰ τὸν ἔκυτό μου. — οἱ κατεστεῶτες οἱ ὄρισμένοι (μὲ νόμο). — ἐννοοῦνται οἱ τριακόσιοι ποὺ προσλαμβάνονταν κατ' ἐκλογὴν ἀπὸ τὸ βασιλιὰ γιὰ ἐπικινδυνες ἐπιχειρήσεις. — ἐς τὸν ἀριθμὸν λογίζομαι ἀπαριθμῶ. — σπουδὴν ποιοῦμαι (μὲ ἀπριμφ.) φροντίζω νά. — κατηγορεῖται (ἀπροσ.) τινος (μὲ ἀπριμφ.) ἀπευθύνεται (φέρεται) κατηγορία ἐναντίον κάποιου ὅτι. — παρακαλῶ προσκαλῶ. — ἀπερέουσι, μέλλ. τοῦ ἀπαγορεύω ἀρνοῦμαι. — ἐκ τοῦ ἐμφανέος φανερά.

Κεφ. 206. ὑπερβάλλομαι ἀναβάλλω. — γάρ ἐπειδή. — **Κάρνεια**, ἐπήσια ἑօρτὴ στὴ Σπάρτη πρὸς τιμὴ τοῦ Καρνείου 'Απόλλωνα: διαρκοῦσε ἐννέα ἡμέρες. — κατὰ τάχος = ταχέως. — πανδημεὶ = πανστρατηῇ. — ὥς = οὕτως. — ἐνένωντο = ἀττ. ἐνενόγηντο· τοῦ νοοῦμαι σκέπτομαι. — ἦν συμπεσοῦσα = συνέπεσε. — κατὰ τωύτῳ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον. — 'Ολυμπιάς οἱ 'Ολυμπιακοὶ ἀγῶνες. — κατὰ τάχος οὕτω = οὕτω ταχέως τόσο γρήγορα. — διακρίνεται δ πόλεμος τελειώνει δ πόλεμος.

Κεφ. 207. διενένωντο, βλ. ἀνωτέρω ἐνένωντο (κεφ. 206). — πέλας (μὲ γυν.) κοντὰ σὲ κάποιουν. — ἐσβολὴ δίοδος, στενό. — κα-

ταρρωδῶ = κατορρωδῶ πολὺ φιβοῦμαι. — ἀπαλλαγὴ ἀναχώρηση. — περισπέρχομαι τινι πολὺ δυσαρεστοῦμαι (όργίζομαι) γιὰ κάτι. — ἀλέξασθαι, μέσ. ἀόρ. τοῦ ἀλέξω ἀποκρούω.

Κεφ. 208. ιδέσθαι = ιδεῖν. — ἀκηκόεε = ἡκηκόει. — ἀλίζομαι συναρθροῦμαι. — ταύτῃ ἔκει. — προσελαύνω (ἔφιππος) πλησιάζω. — κατώρα = ἀττ. καθεώρα· καθορῶ βλέπω καλά. — ἔσω τοῦ τείχεος, κιντὸ τὸ τείχος εἶχαν κτίσει πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια οἱ Φωκεῖς, γιὰ νὰ προφυλάσσουνται ἀπὸ τὶς προσβολές τῶν Θεσσαλῶν, τῶν ἀσπόνδων ἐγχθρῶν τους. — ἀνορθώσαντες, γιατὶ τὸ πλεῖστον μέρος του ἀπὸ τὴν πολυκαρία εἶχε καταπέσει. — οἴλα τε ἥν=οίλον τε ἥν. — δ δὲ= ἀλλά. — μανθάνω, ἐδῶ: παρατηρῶ. — τοῖσι (=οἰς) τὰ ὅπλα ἔκειτο οἱ ὄποιοι εἶχαν στρατοπεδεύσει. — ἀτρεκέως ἀκριβῶς. — ἀλογήν ἀδιαφορία, καταφρόνηση. — κυρέω = τυγχάνω. — ὅπωπα, πρκμ. τοῦ δρῶ.

Κεφ. 209. ἔχω (μὲ ἀπρμφ.) δύναμαι. — συμβάλλομαι ἐννοῶ. — τὸ ἔὸν ἡ ἀλήθεια. — ἀλλὰ . . . γὰρ ἀλλὰ ἐπειδῆ. — μεν = ἀττ. μοῦ. — καὶ πρότερον, βλ. κεφ. 101 - 104. — εὗτε = ἀττ. ὅτε. — γέλωτα τίθεμαι τινα περιγελῶ κάποιον. — τῇ (= ἀττ. ἥ) πῶς. — ἀγῶν ἔργο. καθῆκον. — ἀντία σεῦ ἐνώπιόν σου. — ἀπίκαται = ἀττ. ἀφιγμένοι εἰσί. — ἔσοδος = ἐσβολὴ (κεφ. 207). — νόμος συνήθεια. — ἔχων εἰσὶ. — ἔπειτα = ἀττ. ἐπάν. — ψυχὴ ζωὴ. — τὸ ὑπομένον= ἔστι = ἔχει. — ἐπεὰν = ἀττ. ἐπάν. — ψυχὴ ζωὴ. — τὸ ὑπομένον= οἱ ὑπομένοντες· ὑπομένω μένω πίσω. — ὑπομένω (μὲ μτχ. ἀναφερόμενη στὸ ὑποκμ.), βλ. κεφ. 101. — χεῖρας ἀνταίρομαι τινα ἡ τινι, μενη στὸ ὑποκμ.)., βλ. κεφ. 101. — βασιλήιος = ἀττ. βασίλειος βασιλικός. — προσφέρομαι πρός τινα ἐπέρχομαι ἐναντίον κάποιου. — κάρτα = λίαν. — χρᾶσθαι, τὸ ἀπρμφ. ἀντὶ προσταχτ. = χρῶ. — τοι = ἀττ. σοι. — ταύτη. . . τῇ ἔστι . . . ὅπως.

Κεφ. 210. παρεξῆκε, τοῦ παρεξίημι ἀφήνω νὰ περάσει. — ἀβουλία ἀπερισκεψία. — διαχρῶμαι = χρῶμαι. — Κίσσιοι κάτοικοι τῆς Κισσίας, χώρας περσικῆς, στὴν ὁποία βρίσκονταν τὰ Σοῦσα. — ἔς ὅψιν τὴν ἐωστοῦ ἐνώπιόν του. — φερόμενοι μὲ ὄρμή. — ἐπεσήτισαν = ἀττ. ἐπεισῆσαν εἰσέρχονταν στὶς τάξεις αὐτῶν ποὺ ἐπεφτανεκροί. — προσπταίω βλάπτομαι, ἔχω ἀπώλειες. — τέω = ἀττ. τῶ,

τινι. — πᾶς τις ἔκαστος, καθένας. — συμβολὴ μάχη. — δι’ ἡμέρης (καθ’) ὅλη τὴν ἡμέρα.

Κεφ. 211. τρηχέως περιέπω κακοποιῶ, βλάπτω. — ύπεξέρχομαι λίγο - λίγο (σιγά - σιγά) ἀποσύρομαι. — ἐκδέχομαι διαδέχομαι. — ἀθάνατοι, σῶμα ἀπὸ δέκα χιλιάδες ἐπίλεκτους στρατιῶτες τῆς περσικῆς βασιλικῆς φρουρᾶς· ὃνομαζόταν ἔτσι, γιατὶ ἀντικατασταίνονταν πάντοτε ὅσοι πέθαιναν ἀπὸ νόσο ἢ φονεύονταν, ὥστε νὰ μένει πάντοτε σωστὸς ὁ ἀριθμός. — ὡς κατεργασόμενοι (ἀύτούς, δηλ. τοὺς "Ελλ.) μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ τοὺς νικήσουν. — εὐπετέως εὔκολα. — συμμίσγω = συμμείγνυμι ἔρχομαι στὰ χέρια. — πλέον φέρομαι περισσότερο κατορθώνω. — στεινόπορος στενός. — ἥπερ = ἀττ. ἢ (συγκρτ.). — ἄλλα σὲ ἄλλα. — ἔξεπισταμαι γνωρίζω καλά. — ὄκως = δόποτε ὅσες φορές. — ἀλήσ σ’ ἔνα ὅλο ἀθροισμένος, συνενωμένος. — φεύγεσκον = ἔφευγον. — δῆθεν τάχα, κατὰ τὰ φυινόμενα. — πάταγος κρότος (τῶν ὅπλων). — καταλαμβάνω προφτάνω. — ἀν ύπεστρεφον, ἐδῶ ὁ ἀν μὲ τὸν πρτκ. δηλώνει τὸ κατ’ ἐπανάληψη συμβαῖνον στὸ παρελθόν: ἔστρεφαν πίσω. — ἀντίοι ἀντιμέτωποι. — μεταστρέφομαι στρέφομαι πίσω. — καταβάλλω = ἀποκτείνω, πθτκ. τούτου πίπτω. — ἐδυνέατο = ἀττ. ἥδύναντο. — οὐδέν, ἐπίρρ. — παραλαμβάνω τῆς ἐσόδου κυριεύω τὴν εἰσόδο: γίνομαι κύριος τῆς εἰσόδου. — τέλος σῶμα στρατοῦ, τάγμα. — παντοίως κατὰ πολλοὺς καὶ διάφορους τρόπους.

Κεφ. 212. πρόσοδοι τῆς μάχης ἐπιθέσεις, ἔφοδοι. — ἀνατρέχω ἀναπτηδῶ. — ἀεθλέω = ἀττ. ἀθλῶ μάχομαι. — ἔόντων, δηλ. τῶν 'Ελλήνων. — συμβάλλω ἔρχομαι στὰ χέρια, συμπλέχομαι. — κεκοσμημένοι ταγμένοι. — ἐν μέρει μὲ τὴ σειρά, διαδοχικῶς. — ἐς τὸ οὖρος, δηλ. τὸ Καλλίδρομο. — ἀλλοῖος διαφορετικός. — ἐνώρων = ἀττ. ἐνεώρων· ὁ πρτκ. ἐδῶ μὲ σημ. ὑπερσυντλκ. ἐνορῶ παρατηρῶ.

Κεφ. 213. ὁ τι χρήσηται τῷ π. πρήγμ. πῶς νὰ μεταχειρίστεν τὴν παρούσα περίσταση: τί νὰ κάνει στὴν παρούσα περίσταση. — φέρομαι λαμβάνω (ώς ἀνταμοιβή). — διὰ τοῦ οὐρεος (δηλ. τοῦ Καλλίδρομου) φέρουσαν, βλ. σχ. τῆς μάχης στὶς Θερμοπύλες (πίν. I). — ταύτη

έκει (δηλ. στις Θερμοπ.). — ὑπομένω μένω. — θατού δηλ. οἱ Πέρσες ἔφησαν τὴν Ἑλλάδα. — **Πυλαγόροι**, οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν 12 Ἑλλ. ρύλων; οἱ ὅποιοι μετεῖχαν τοῦ ἀμφικτυονικοῦ συνεδρίου συνέρχονται δύο φορὲς τὸ χρόνο. τὴν ἄνοιξη στοὺς Δελφοὺς καὶ τὸ φθινόπωρο στὴν Ἀνθήνη. κοντὰ στὶς Θερμοπύλες. — **Πυλαίη** (δηλ. σύνοπτορος στὴν Ἀνθήνη. κοντὰ στὶς οδοῖς) ή συνέλευση στὶς Πύλες (ἢ μᾶλλον στὴν Ἀνθήνη. κοντὰ στὶς Πύλες). — ἐπικηρύσσω ἀργύριον τινὶ δρῖζῳ χρηματικῇ ἀμοιβῇ γιὰ παρὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπο. ή πατρίδα τοῦ Ἐφιάλτη.

Κεφ. 215. κατεργάζομαι κατοιθόνω.—ώρμεατο=ἀπτ. ὥρμην-
το· δρμῶμαι ξεκινῶ.—περὶ λύχνων ἀφάσις κατὰ τὴν ὥρα ποὺ ἔ-
νθενται οἱ λύχνοι, δῆλ. ὅταν ἀργίζει νὰ νυχτάνει.—καθηγοῦμαι ὁδη-
γῶ.—ὅτε οἱ Φωκεῖς κτλ., βλ. κεφ. 208.—ἐν σκέπῃ εἰμί τινος προ-
γῶ.—φυλάσσομαι ἀπὸ κάτι.—ἐκ τόσου, δῆλ. χρόνου.—κατεδέκετο=ἀπτ.
κατεδέεικτο.—χρηστὸς χρήσιμος.

Κεφ. 216 - 217. διασφάξ, - γος χαράδρα. - Ασωπός - Ανό-
παια, βλ. σχ. τῆς μάχης στὶς Θερμοπύλες (πίν. 1). - τείνω ἐκτεί-
νομαι. - πρὸς τῶν Μηλιέων (ώς πρὸς τὸν ἐργόμενον) ἀπὸ τὴ χώρα
Μηλιέων. - ἡώς (= ἀττ. ἔως) διαφαίνει ἀρχίζει νὰ φίνεται ἡ αὐ-
τῶν Μηλιέων. - ἀρχίζει νὰ γλυκοχαράζει. - καὶ οἱ καὶ αὗτοι. - γίνομαι ἐπὶ τινὶ¹
γῇ: ἀρχίζει νὰ γλυκοχαράζει. - ἀκρωτήριον καρυφή. - δύομαι ὑπερχοσπίζω. - ἡ κάτω
φτάνω σὲ κάτι. - ἀκρωτήριον καρυφή. - δύομαι ὑπερχοσπίζω. - ἡ κάτω
ἐσβολὴ τὸ κάτω στενό. - ὑπὸ τῶν εἱρηται = ὑπὸ τούτων, ὑφ' ὅν
αὐτὴν φυλάσσεσθαι πρότερόν μοι εἱρηται, βλ. κεφ. 202. - ὑπο-
δέχομαι ἀναιλαβάνω, ὑπόσχομαι.

Κεφ. 218. ἐπίπλεος = ἀττ. ἐπίπλεως γεμάτος.—**Φόρος θύρων**.—**οἰκός** = ἀττ. εἰκός.—φύλλων υποκεχυμένων ὑπὸ τ. π. γιατὶ εἶχαν πέσει φύλλα (ἀπὸ τὰ δέντρα) καὶ εἶχαν σκορπιστεῖ ἀπὸ τὰ πόδια τους.—**ἀνὰ - ἔδραμον**, τμήση: ἀνέδραμον. ἀνατρέχω, βι.
κεφ. 212.—**ἐνδύνω** = **ἐνδύομαι**.—ἐν θώματι γίνομαι ἐκπλήσσομαι.—**ἔλπομαι** ἐλπίζω. **ἀντίξοος** ἐνάντιος, ἔχθρικος.—**ἔγκυρέω** (ἀδρ. **ἐνεκύρησα**) συνχυτῶ. **διποδαπός** ἀπὸ κάποια χώρα. **διατάσσω** θέτω σὲ τάξη, παρατάσσω. **βάλλω** χτυπῶ. **τόξευμα** βέλος. **κόρυμβος** κορυφή.—**ἐπίσταμαι**, ἐδῶ: εἴμαι βέβαιος, πιστεύω. **ἀρχὴν** (ἐπίρρο.)

ἀρχικῶς, κυρίως.—παρεσκευάδατο = ἀττ. παρεσκευασμένοι ἡσαν.—οὐδένα λόγον ποιοῦμαί τινος καθόλου δὲ λογαριάζω κάποιον.—οἱ δὲ=ἄλλα.

Κεφ. 219. τὰ ἵρα τὰ σφάγια, τὰ σπλάχνα τῶν σφαγίων.—άμα ἡσοὶ (=ἀττ. ἄμ' ἔω) κατὰ τὴν αὐγὴν (τῆς ἐπόμενης ἡμέρας).—ἐπὶ δὲ (=ἐπίρρο.) καὶ ὑστερα.—περιόδος περικύκλωση.—σημαίνω εἰδόποιῶ.—ἡμεροσκόπος φρουρὸς κατὰ τὴν ἡμέραν.—τὸ ἅκρον ἡ καρυφή.—διαφαίνει ἡμέρη ἀρχίζει νὰ ξημερώνει.—σχίζομαι διαιροῦμαι.—ἔων=ἀττ. εἴων.—διακρίνομαι διαλύματι, χωρίζομαι.

Κεφ. 220. κήδομαι μεριμνῶ, ἐνδιαφέρομαι.—εὔπρεπέως ἔχει = πρέπει ἀρμόζει.—ἀρχήν, βλ. κεφ. 218.—ταύτη τῇ γνώμῃ πλεῖστός είμι σ' αὐτήν τῇ γνώμῃ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποκλίνω: μὲν αὐτήν τῇ γνώμῃ ἀπόλυτα συμφωνῶ.—καλῶς ἔχει εἶναι ἔντιμο.—ἐκέχρηστο, πιθακ. ὑπερσυντέλικ. τοῦ χρῶ δίνω χρησμόν.—χρῶμαι (χρηστηρίω ἢ Πυθία) ἐφωτῶ τὸ μαντεῖο.—αὐτίκα κατ' ἀρχὰς εύθὺς ἔξαρχης.—ἀνάστατος γίνομαι καταστρέφομαι.—ἐπιλέγομαι σκέπτομαι.—κατατίθεμαι δόξαν θησαυρίζω δόξα.—διαφέρομαι γνώμη ἔχω διάφορη γνώμη, διαφωνῶ.—ἀκόσμως ἀπρεπῶς.

Κεφ. 221. τὰ ἀνέκαθεν ἐκ καταγωγῆς.—Μελάμπους, περιφημος μάντης κατὰ τὰ μυθικὰ χρόνια.

Κεφ. 222. ἐν ὁμήρων λόγῳ ποιοῦμαι θεωρῶ ὡς ὁμήρους.

Κεφ. 223. ἐπέχω περιμένω.—ἔς ὡς, μέχρι.—κου μάλιστα περίπου.—ἀγορᾶς πληθώρη=ἀγορὰ πλήθουσσα ὁ χρόνος ἀπὸ 9 ἕως 11 1/2 π.μ. περίπου.—ἐπέσταλτο οὕτω εἶχε δοθεῖ τέτοια παραγγελία.—χῶρος ἀπόσταση.—πολλὸν πολύ.—ἢπερ=ἀττ. ἡ.—ἡ περίόδος, ἐδῶ: ὁ (γύρω ἀπὸ τὸ ὄρος) κυκλωτερῆς δρόμος.—κατ' ἀρχὰς πρωτύτερα.—αὐχὴν στενό.—ἔρυμα ὀχύρωμα.—ὑπεξέρχομαι ἔξερχομαι μὲν προφύλαξη.—συμμίσγοντες, οἱ "Ελλ.—τέλος, βλ. κεφ. 211.—βαπτίζω μαστιγώνω.—ζωδὸς ζωντανός.—οὐδεὶς λόγος ἐστὶ τινος κακεὶς δὲν φροντίζει γὰρ κάποιον.—τὸ ἀπολλύμενον=οἱ ἀπολλύμενοι.—ἀποδείκνυμαι ἐπιδεικνύω, δείχνω.—ρώμης ὅσον εἶχον μέγι-

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ
ΤΟΥ ΞΕΡΞΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ
(100 χ.)

Πορεία Περσικού Στρατού

στον τὴν πιὸ μεγάλη δύναμη ποὺ εἶχαν.—παραχρεώμενοι μαχόμενοι χωρὶς σκέψη γιὰ τὴ ζωὴ τους, ἀφηφώντας τὴ ζωὴ τους.—ἀτέων παράσορος, ἔξω φρενῶν.—κατάγνυμι σπάζω· ὁ πρκμ. κατέαγα είμαι σπασμένος.—διεργάζομαι φονεύω.

Κεφ. 224. πόνος μάχη.—ἐν δὲ δὴ καὶ μάλιστα.

Κεφ. 225. ὥθισμός, κατὰ τὴ μάχη: ὥθηση, σπρώξιμο.—ἔς ὁ ὡς ὅτου.—ἀρετὴ ἀντρείκ.—ὑπεξερύνω ἀποσύρω, ἀποσπῶ.—τοῦτο συνεστήκεε αὐτὸς ὁ ἀγάνακτος διάρκεσε.—έτεροιοῦμαι μεταβάλλομαι, ἀλλάζω μορφή.—τὸ νεῖκος ὁ ἀγώνας.—ἀναχωρῶ δπίσω ὑποχωρῶ.—παραμείβομαι ὑπερβαίνω, περνῶ ἐπάνω ἀπό.—κολωνὸς λόφος.—ἄλης, βλ. κεφ. 211.—ἐπὶ Λεωνίδῃ πρὸς τιμὴ τοῦ Λ.—ἀλέξομαι ὑπερασπίζομαι.—περίειμι ὑπολείπομαι, ἀπομένω.—καταχώνυμι γάνω βαθύα, κατακλύπτω, θάπτω (θάβω).—ἔξ ἐναντίης ἐκ τῶν ἔμπροσθεν, ἀπὸ μπροστά.—ἐφέπομαι κάνω ἐπίθεση.—συγχώνυμι μεταβάλλω σὲ σωρὸ ἀπὸ ἐρείπων, καταγκρεμίζω.—περιέχομαι περικυκλώνω.—περισταδὸν στεκόμενοι ὄλόγυρα.

Κεφ. 226 - 227. εἴπαι = ἀττ. εἰπεῖν.—τὸ ἔπος ὁ λόγος.—πρός τεν ἀπὸ κάπιον.—ἀπιέωσι = ἀττ. ἀφιωσι· ἀφίημι ρίγνω. διστὸς βέλους.—ἐν ἀλογίῃ ποιοῦμαί τι δὲν λογχιάζω κάτι, ἀδικφορῶ γιὰ κάτι.—τοιουτότροπος παρόμοιας.—μνημόσυνον, βλ. VI, 109.

Κεφ. 228. θαφθεῖσι=ἀττ. ταφεῖσι.—αὐτοῦ ταύτη ἐδῶ σ' αὐτὴ τὴ θέση.—τῇ περ ὅπου ἀκριβῶς.—ἢ, μετὰ τὸ πρότερὸν=πρίν.—γράμματα ἐπίγραμμα.—τῇδε ἐδῶ.—Πελοποννάσου, δωρικὸς τύπος.—τέτορες, δωρικὸς τύπος=τέσσαρες.—ἀγγέλλειν, ἀντὶ προστκτ. =ἄγγελλε.—ρῆμα νόμος.—κλεινὸς ἔνδοξος.—ἀμείβομαι δικβαίνω.—κήρ, κηρός, συνήθως στὸν πληθ. κῆρες θάνατος.—σάφα σαφῶς.—οὐκ ἔτλη (ἀδρ. β' τοῦ ἀχρ. ἐνεστ. τλάω) δὲν ὑπέμεινε, δὲ θέλησε.—προλείπω καταλείπω.—ἔξω ἢ = πλήν.—ἐπικοσμῶ τιμῶ.—κατὰ ξενίην, ἢ κατὰ ἔνεκα.—Σιμωνίδης, βλ. V, 102.

ΒΙΒΛΙΟ ΟΓΔΟΟ

Κεφ. 40. κατίσχω τὰς νέας διευθύνω τὰ πλοῖα.—προσδέομαι

=δέομαι.—σχεῖν = κατασχεῖν· κατέχω προσορμίζομαι, ἀράξω.—
—**ὑπεξάγομαι** φέρω (τοὺς δικούς μου) σὲ ἀσφαλὴ τόπο.—τὸ=ἀττ. ὅ.
—τὰ κατήκοντα πρήγματα=τὰ παρεόντα πρήγματα ἡ παρούσα
κατάσταση τῶν πραγμάτων: οἱ παροῦσες (τωρινὲς) πειστάσεις.—
βουλὴν ποιοῦμαι=βουλεύομαι.—ἐψευσμένοι γνώμης ἀπαγγένοι
στὶς ἐλπίδες τους.—**ὑποκαθημαί** τινα ἐνεδρεύων κάποιον.—οἱ δὲ=ἀλλά.
—**τειχέω** = τειχίζω.—περίειμι σώζομαι.—περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι
πολὺ φροντίζω.—ἀπιέναι=ἀττ. ἀφίέναι· ἀπὸ τὸ ἐπυνθάνοντο.

Κεφ. 41. τῇ (=ῃ) τις ὅπου ἔκαστος (καθένας).—οἰκέται ὅλοι
ὅσοι βρίσκονται στὴν οἰκία, ὅλοι τοῦ σπιτιοῦ, ἡ οἰκογένεια: ἐδῶ: γυναῖ-
κες καὶ δοῦλοι.—**ὑπεκτίθεμαι**=**ὑπεξάγομαι** (κεφ. 40).—**χρηστήριον**
χρησμός· οἱ Ἀθηνᾶιοι ἀρότου ἔμαθον ὅτι ὁ Ξέρξης θὰ ἐπέλθει ἐ-
νυκτίον τῆς Ἑλλάδας, εἶχαν ζητήσει ἀπὸ τὸ μαντεῖο τῶν Δελφῶν χρη-
σμό. ‘Ο Ἀπόλλωνας τοὺς ἀποκρίθηκε ὅτι τοὺς περίμενε μεγάλη κα-
ταστροφὴ καὶ ὅτι μόνον τὰ ξύλινα τείχη θὰ ἥταν δυνατὸ νὰ τοὺς
σώσουν. ‘Ο Θεμιστοκλῆς ἀπὸ τότε ἐξήγησε τὸ χρησμό, ὅτι ὁ θεὸς μὲ
τὰ ξύλινα τείχη ἐννοοῦσε τὰ πλοῖα.—**ὑπηρετῶ** τινι προσφέρω ὑπη-
ρεσία σὲ κάποιον, ὑπακούω σὲ κάποιον.—**ἐνδιαιτῶμαι** κατοικῶ, δικα-
μένω.—ἐν τῷ ἱρῷ, δηλ. τῆς Πολιάδας Ἀθηνᾶς.—ώς ἔοντι ὡσὰν
νὰ ὑπῆρχε ἀληθινὰ (τὸ φίδι).—**ἐπιμήνια** (ἱερὰ) μηνικίες προσφορὲς
ἡ θυσίες.—**προτίθημι** παραβάτω.—**μελιτόεσσα** (= μελιτοῦττα, δηλ.
μᾶζα) μελόπητα.—**ἀναισιμῶ** (-ώ) καταναλῶν, κατατρώγω.—τῆς
θεοῦ, δηλ. τῆς Ἀθηνᾶς, στὴν ὄποια τὸ φίδι ἥταν ιερό.—**ὑπέκειμαι**
(πθτκ.) ἔχω μεταφερθεῖ σὲ μέρος ἀσφαλές.—στρατόπεδον στόλος.

Κεφ. 42. **ωντὸς** = ὁ αὐτός. πάρεξ ἐκτός, πλήν.—**πεντηκόν-**
τερος, βλ. III, 39.

Κεφ. 49. **προτίθημι** προτείνω.—**ὅκου . . . τῶν . . .** = **ὅκου**
τούτων τῶν χωρέων, τῶν αὐτοὶ ἐγκρατέες εἰσί.—**ἐγκρατῆς**
κύριος.—**ἐπιτήδειος** κατάλληλος.—**ἀπεῖτο**=ἀττ. ἀφείτο· πθτκ. ὑπερ-
συντλκ. τοῦ ἀφίημι.—**συνεκπίπτω** εἴμαι σύμφωνος, συμφωνῶ.—
ἐπιλέγω λέγω προσέτι.—**πολιορκήσονται**, μὲ πθτκ. σημασία.—**ἴνα,**
τοπκ.=ὅπου.—**τιμωρίη** βοήθεια.—**ἐκφέρομαι** (μέλλω ἔξοισομαι) ἐξέρ-
γομαι ἀπὸ τὸ πλοῖο καὶ καταφεύγω.

Κεφ. 50. ἐπιλέγονται συσκέπτονται, συζητοῦν.—τρέπομαι πορεύομαι.—ἐκλείπω ἔσ=ἐκλείπω καὶ φεύγω ἔσ.—Καλλ. ἄρχοντος Ἀθ., δηλ. τὸ 480 π.Χ.

Κεφ. 51. ἐν τῷ ἱρῷ, δηλ. τῆς Πολιάδας Ἀθηνᾶς στὴν Ἀκρόπολη.—ταμίας τοῦ ἱροῦ, αὐτοὶ ἡταν δέκα καὶ φύλαγαν τὰ κειμήλια καὶ τὰ χρήματα τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς γενικὰ φρίνεται ὅτι εἶχαν τὴν ἐπιμέλεια καὶ ἐποπτεία γιὰ ὅλα ὅσα βρίσκονταν στὴν Ἀκρόπολη.—θύρα σκαίδα.—ἄμια μὲν... πρὸς δὲ ἀφ' ἑνὸς... ἔξαλλου.—ἀσθένεια βίου πενία (φτώχεια).—ἐκχωρῶ ἀπέρχομαι, ἀναχωρῶ.—αὐτοὶ αὐτοὶ μόνο.—τὸ μαντήιον, ἐδῶ: τὴν ἔννοια (τὴ σημασία) τοῦ χρησμοῦ.—χρῶ (-άω) χρησμοδοτῶ.—ἀνάλωτος ἀκυρίευτος, ἀπόρθητος.—κρησφύγετον καταφύγιο.

Κεφ. 52. ἵζομαι, σχετικὰ μὲ στράτευμα: παίρνω θέση, στρατοπεδεύω.—καταντίον ἀπέναντι.—ὅχθος ὑψωμα, λόφος.—ὅκως = δύπότε ὅσες φορές.—ἀπτω ἀνάβω.—τὸ ἐσχατον τοῦ κακοῦ τὰ ἐσχατα κακά.—προδίδωμι (ἀμτβ.) ἐκλείπω, γίνομαι ἀγρηστος.—λόγοι προτάσεις.—τῶν Πεισιστρατιδέων, δηλ. τοῦ Ἰππία καὶ τῶν ὀπαδῶν του ποὺ βρίσκονταν στὸ στρατὸ τοῦ Ξέρξη.—δμολογία συνθήκη.—δλοίτροχος στρογγυλὸς λίθος.—ἀπορίησι ἐνέχομαι βρίσκομαι σὲ ἀμηκανία.

Κεφ. 53. τὰ ἀποραὶ Ὡι ἀπορίες, ἡ ἀμηκανία.—ἔξοδος διέξοδος.—ἔδεε ἡταν προορισμένο.—θεοπρόπιον χρησμός.—γίνομαι ὑπό τινι περιέρχομαι στὴν ἔξουσία κάποιου.—ἐλπίζω μὴ φοβοῦμαι μήπως.—κατὰ ταῦτα ἀπὸ ἐκεῖ.—ταύτη ἀπὸ αὐτὸ τὸ μέρος.—κατὰ τοῦ τείχεος κάτω ἀπὸ τὸ τείχος κάτω.—ἔσ τὸ μέγαρον, δηλ. τοῦ ναοῦ τῆς Πολιάδας Ἀθηνᾶς μέγαρον τὸ ἐσώτατο καὶ ιερότατο μέρος τοῦ ναοῦ, τὸ ἄδυτο· σ' αὐτὸ βρισκόταν τὸ ἄγαλμα τῆς θεᾶς.—τὰς πύλας, δηλ. τοῦ ναοῦ τῆς Πολιάδας Ἀθηνᾶς.—κατέστρωντο, πήτη. ὑπερσυντή. τοῦ καταστρώννυμι φονεύω.

Κεφ. 54. Ἀρταβάνω, αὐτὸν ὁ Ξέρξης εἶχε ἀφῆσει στὰ Σούσα ὡς διοικητὴ τοῦ κράτους τοῦ!—εὐπρηξίη=έντυχία, ἐπιτυχία.—τοὺς φυγάδας, δηλ. τὸν Ἰππία καὶ τοὺς ὀπαδούς του.—τὰ ἱρὰ τὶς συνήθεις

Ιοσίες. — ὅφις ἐνυπνίου ὥραμα στὸν ὑπνο (ὄνειρο). — ἐνθύμιόν μοι γίνεται ποιήσαντι αἰσθάνομαι βάρος στὴν ψυχή μου (μὲ τύπτει, μὲ ἔλέγγει, ή συνείδησή μου) γιὰ ὅ,τι ἔκαμψ.

Κεφ. 55. ἐπιμιμήσκομαι τινος μνημονεύω κάτι. — γηγενής ὁ γεννημένος ἀπὸ τῇ γῆ. — θάλασσα πηγὴ ἀλμυροῦ ὄδατος (νεροῦ). — ἔνι = ἔνεστι. — λόγος (ἐστι) λέγεται. — μαρτύριον μαρτυρία, ἀπόδειξη. — καταλαμβάνει (ἀπροσ.) συμβάλλει. — ὥρων = ἀττ. ἔωρων. — στέλεχος κορμός. — ὅσον τε περίπου. — ἀνατρέχω, ἐδῶ: βλασταίνω, μεγαλώνω.

Κεφ. 56. θόρυβος ταραχή. — μένω περιμένω. — κυρῶ (-όω) ἐπικυρώνω, λαμβάνω ἀπόφαση. — τὸ προκείμενον πρῆγμα τὸ θέμα τῆς συνδιασκέψεως, τῆς συζητήσεως (ποὺ εἶχε προταθεῖ ἀπὸ τὸν Εὑρυβιάδην βλ. κεφ. 49). — ἐσπίπτω πέφτω μέσα μὲ δρμή (μὲ βίσ.), εἰσοροῦ. — ἀείρω=ἀττ. αἴρω. — ἀποθευσόμενοι, τοῦ ἀποθέω ἀπέρχομαι γρήγορα. — τοῖσι τε ὑπολ., δτκ. τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου. — καὶ οἱ καὶ αὐτοὶ.

Κεφ. 57. Μνησίφιλος, πατρικὸς φίλος τοῦ Θεμιστ. — σφι, δτκ. τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου. — βεβούλευται ἔχει ἀποφασιστεῖ. — δέδοκται = βεβούλευται. — τοι βεβιώσι. — ἀπαίρω τὰς ναῦς κινῶ τὸ στόλο, ἀποπλέω. — ἀβουλία ἀπερισκεψία. — μηχανὴ τρόπος. — διαχέαι, ἀπαρφ. ἀορ. τοῦ διαχέω διαλύω, ματαιώνω. — ἀνέγνωσσα (ἀόρ. α' τοῦ ἀναγιγνώσκω) ἔπεισσα. — μεταβούλεύομαι μεταβάλλω γνώμη.

Κεφ. 58. ὑποθήκη συμβουλή. — κοινὸν πρῆγμα ὑπόθεση ποὺ ἐνδιαφέρει τὸ κοινό: ὑπόθεση δημόσια. — συμμείγνυμι τινὶ τι ἀνακοινώνω κάτι σὲ κάποιον. — παρίζομαι τινὶ κάθομαι κοντὰ σὲ κάποιον. — καταλέγω διηγοῦμαι, ἐκθέτω. — ἐμαυτοῦ ποιοῦμαι τι οἰκειοποιοῦμαι κάτι, κάνω δικό μου κάτι. — ἐς ὃ ως ὅτου. — χρηζῶ παρακαλῶ.

Κεφ. 59. προτίθημι ἐκθέτω, ἀνακοινώνω. — τῶν εἶνεκεν ἀντί: τοῦ εἶνεκεν=οὗ (δηλ. λόγου) ἔνεκα. — πολλός εἰμι ἐν τοῖσι λόγοισι μιλῶ πολλά. — οἰα=ἄτε. — κάρτα δέομαι ἔχω μεγάλη ἀνάγκη. — προεξανίσταμαι, σὲ ἀγώνα: ξεκινῶ πρὶν δοθεῖ τὸ σύνθημα. — ῥαπίζω ραβδίζω, δέρνω. — ἀπολύομαι ἀπολογοῦμαι. — ἐγκαταλείπομαι σὲ ἀγώνα δρόμου: μένω πίσω.

Κεφ. 60. διαδιδρήσκω=ἀποδιδράσκω.—κόσμον φέρει τινὶ φέρει τιμὴ σὲ κάποιον.—δὲ =ἄλλα.—ἄλλου λόγου ἔχομαι πιάνομαι ἀπὸ ἄλλο λόγο: κάνω χρήση ἄλλου λόγου.

α) ἐν σοί ἔστι, βλ. VI, 109.—ἀναζεύγνυμι τὰς ναῦς ἐπαναφέρω τὰ πλοῖα.—ἀνατιθημι ἀντιπαραβάλλω, συγκρίνω.—συμβάλλω συμπλέκομαι.—ἀναπεπταμένος ἀνοικτός.—τὸ =ἀττ. δ.—τοῦτο δὲ ἔξαλλου.—κινδυνεύω τινί: ἐκθέτω κάποιον σὲ κίνδυνο.

β) χρηστὰ ὠφέλειες.—τὰ οἰκότα ἐκ τοῦ πολέμου ἐκβαίνει ὁ πόλεμος λαμβάνει τὴν ἐκβασην ποὺ πρέπει.—πολλὸν κρατῶ κερδίζω μεγάλη νίκη.—πρὸς τινος πρὸς τὸ συμφέρον κάποιου.—αὗτις δὲ ἔξαλλου.—περιγίνομαι σώζομαι.—ὑπέκκειμαι ἔχω μεταφερθεῖ γιὰ ἀσφάλεια.—ἐν αὐτοῖσι, δηλ. ἐν τοῖς ὑπὸ ἐμοῦ λεγομένοις.—περιέχομαι τινος προσκολλέμαι σὲ κάτι: ἐπιδιώκω κάτι.—προναυμαχῶ τινος ναυμαχῶ γιὰ γάρη κάποιου.—καί, μετὰ τὸ δροίως καθὼς καί.—σφέας, τοὺς Πέρσες.

γ) ἕκαστέρω, συγκρ. ἐπίρρ. τοῦ ἕκας μακριά.—κόσμος τάξῃ.—κερδαίνω τινὶ περιεόντι ἔχω τὸ κέρδος ὅτι σώζεται κάποιος.—λόγιον χρησμός.—κατύπερθε γίνομαι τινος γίνομαι ὑπέρτερος ἀπὸ κάποιου: νικῶ κάποιον.—οἰκότα ὄφθαλμος, λογικά.—ώς τὸ ἐπίπαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον.—ἔθέλει, ὡς ὑποκρ.: τὰ βεβουλευμένα· ἔθέλω, ἔδω: συνηθίζω.—εὖ γίνομαι ἀποβάνω καλῶς, ἐπιτυχίνω.—προσχωρῶ πρὸς τινα ὑποστηρίζω, βοηθῶ κάποιον.

Κεφ. 61. ἐπιφέρομαι (τινὶ) μὲ λόγο καταφέρομαι ἐναντίον κάποιου.—ἐπιφηρίζω τινὶ δίνω δικαίωμα ψήφου σὲ κάποιον.—παρέχομαι παρουσιάζω, ἔχω.—γνώμας συμβάλλομαι προσθέτω τὴ γνώμη μου στὶς γνῶμες τῶν ἄλλων: δίνω τὴ γνώμη μου, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι.—προφέρω τί τινι διειδίζω (χλευάζω) κάποιον γιὰ κάτι.—έωυτοῖσι, δηλ.: ἔωυτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις, Ἄθ.—ἢ περ = ἀττ. ἢ.—ἔστε ἐφόσου.—οὐδαμδεῖς = οὐδεῖς.

Κεφ. 62. διαβαίνω ἔς τινα στρέφομαι πρὸς κάποιον.—λόγοι ἐπεστραμμένοι λόγοι ἔντονοι, σφροδροί.—τὸ πᾶν τοῦ πολέμου τὴν ὅλην κρίση τοῦ πολέμου.—ώς ἔχομεν ὅπως εἴμαστε: εὐθύς, ἀμέσως.—ἀναλαμβάνω ἐπιβιβάζω στὰ πλοῖα.—κομίζομαι πλέω.—ἐκ παλαιοῦ

ἔτι ἀπὸ τὰ παλιὰ ἀκόμη χρόνια.—**κτίζω** ἴδρυω, ἀποικίζω, κατοικίζω.—**μονοῦμαι τινος** ἐγκαταλείπομαι ἀπὸ κάποιου.

Κεφ. 63 - 64. ἀναδιδάσκομαι μεταβάλλω γνώμη.—δοκέειν μοι, τὸ ἀπαριμφ. ἀπολύτως: κατὰ τὴ γνώμη μου.—**ἀρρωδῶ** = ὄρρωδῶ φοβοῦμαι.—**διαναυμαχῶ** συγκροτῶ (κάνω) ναυμαχία.—**ἀκροβολίζομαι**, κυρ.: ἀψιμαχῶ ἀκροβολίζομαι ἔπεσι λογομαχῷ, λογοφέρνω.—**ἐπὶ Αἰακὸν** γιὰ τὸν Αἰακὸν: γιὰ νὰ φέρει τὸν Αἰακὸ δηλ. τὸ ἄγαλμά του· ὁ Αἰακὸς ἦταν κατὰ τὸν μύθο γιὸς τοῦ Δία καὶ τῆς νύμφης Αἴγινας· ἀπόγονοί του (**Αἰακίδαι**) ἦταν ὁ Πηλέας, ὁ Τελαμών, ὁ Φῶκος, ὁ Ἀχιλλέας, ὁ Αἴας καὶ ὁ Τεῦκρος. Στὰ ἀγάλματα τῶν Αἰακιδῶν ἀποδιδόταν ἡ ἰδιότητα ἵσχυρῶν βοηθῶν στὶς μάχες.

Κεφ. 70. παρήγγειλε, ὁ Ξέρξης.—παρεκρίθησαν διαταχθέντες παρατάχθηκαν κατὰ σειρὰ καὶ τάξη.—**ἔξεχρησε**, τοῦ ἐκχρῶ (-άω) ἐπαρκῶ.—οἱ δὲ=ἀλλά.—πολιορκήσονται, μὲ πτήτικ. σημασία.—**ἀπολαμφθέντες**=ἀττ. ἀποληφθέντες· ἀπολαμβάνω ἀποκλείω.

Κεφ. 71. ἐμεμηχάνητο, ὑπερσυντλ. μὲ παθτικ. σημασία τοῦ μηχανῶμαι ἐπινοῶ.—ώς τάχιστα εὐθὺς ὡς, μόλις.—**ἔξαματα** στρατοπεδεύω.—**συγχῶ (-ώ)** σκεπάζω (φράζω) μὲ γχρματα.—**Σκειρωνίς δδός**, ἡ παραλιακὴ ὕδδος πάνω στὰ ἀπότομα βράχια ποὺ πηγαίνει ἀπὸ τὴν Κόρινθο στὰ Μέγαρα καὶ τὴν Ἀττικὴν.—**ἄνω=ἀνύω** περατώνω.—**φορμὸς** κοφίνι.—**ἐσφορέω** εἰσκομίζω, ρίχνω μέσα.—**ἔλινύω** (μὲ μτχ.) παύω νά.

Κεφ. 72. ὑπεραρρωδῶ τινι ὑπερβολικὰ φοβοῦμαι γιὰ κάποιον.—**οὐδὲν μέλει τινὶ καθόλου** δὲν ἐνδικφέρεται κανείς.—**Κάρνεισα**, βλ. VII, 206.—**παροιχώκεε**, ὑπερσυντλ. τοῦ **παροίχομαι** ἔχω παρέλθει.

Κεφ. 74. πόνος ἐπίπονη (κοπιαστικὴ) ἐργασία.—**συνίσταμαι τινι**, ἔδω: καταπονοῦμαι μὲ κάτι.—**τὸν περὶ τοῦ παντὸς δρόμον θέω** διαγωνίζομαι, διακινδυνεύω γιὰ ὅλα.—**ἔλλαμπομαι** διακρίνομαι: ἔδω: κερδίζω τὴ νίκη.—**οὐκ οὕτω - ως ὅχι τόσο - ὅσο**.—**δειμαίνω περὶ τινι** φοβοῦμαι γιὰ κάποιον.—**τέως** στὸ μεταξύ.—**σιγῇ** μὲ χαμηλὴ

τὴ φωνή.—θῶμα ποιεῦμαι θυμαῖζω.—έξερράγη (ἀπροσ.) ἡ ἀγανάκτησή τους ἐξέσπασε.—ἐς τὸ μέσον φανερά.—δοριάλωτος κατακτημένος, κυριευμένος.

Κεφ. 75. ἐσσοῦμαι=ἀττ. ἡττῶμαι.—χρεόν, δῆλ. ἔστι.—ἐπιδέχομαι δέχομαι προσέτι, δέχομαι νέους (πολίτες).—ϊλβιος πλούσιος.—κατύπερθε γίνομαι ὑπερισχύω.—δρησμὸς (δρασμὸς - διδράσκω) φυγή.—παρέχει (ἀπρόσ.)=πάρεστι ἡ ἔξεστι.—περιορῶ (μὲ μη.) ἐπιτρέπω, ἀφήνω νά.—πρὸς ἐαυτοὺς=πρὸς ἀλλήλους.—έκποδῶν ἀπαλλάσσομαι ἀπέρχομαι.

Κεφ. 76. τοῦτο μὲν . . . τοῦτο δέ, βλ. VI, 44.—ἀνῆγον (ἀμτβ.) τὸ ἀπ' ἐσπέρης κέρας προχωροῦσαν μὲ τὸ δυτικὸ κέρας.—κυκλοῦμαι=κυκλῶ.—**Κέος - Κυνόσουρα**, ἀκρωτήρια στὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τῆς Σαλαμίνας.—**Μουνιχίη**, χερσόνησος τῆς Ἀττικῆς μὲ δύμώνυμο λιμένα μεταξὺ Πειραιᾶ καὶ Φαλήρου.—ἀπολαμφθέντες, βλ. κεφ. 70.—τίσιν δίδωμι τινος τιμωροῦμαι γιὰ κάτι.—ἀγώνισμα πολεμικὸ κατόρθωμα.—τῶν Περσέων, δῆλ. τινάς.—έκφρεομαι (μέλλ.). ἔξοισομαι) φέρομαι ἔξω (ἀπὸ τὴ θάλασσα στὴν ξηρά).—πόρος τῆς ναυμαχίης τῆς μελλ. ἔσ. τὸ μέρος, δπου ἔμελλε νὰ γίνει ἡ ναυμαχία.—περιποιῶ διασώζω.—πυνθανοίατο=ἀττ. πυνθάνοιντο.—παραρτέομαι τι παρασκευάζω κάτι.

Κεφ. 78 - 79. ὡθισμὸς λόγων λογομαχία.—οἱ στρατηγοὶ συνίστανται οἱ στρατηγοὶ διαφωνοῦν.—κατὰ χώρην εἰμὶ εἶμαι στὴν θέση μου.—τρόπος χαρακτήρας.—συνέδριον τόπος τοῦ συνεδρίου.—έκκαλοῦμαι φωνάζω ἔξω.—ύπὸ ἔνεκα.—λήθην ποιοῦμαι=ἐπιλανθάνομαι.—συμμείγνυμι τινι μιλῶ μὲ κάποιον.—στασιάζω φύλονικῶ.—τοι=ἀττ. σοι.—ισον Πελοποννησίοισι τὸ αὐτὸ (ἀνώφελο) γιὰ τοὺς Πελοπ.

Κεφ. 80 - 81. χρηστὰ ωφέλιμα.—διακελεύομαι συμβουλεύω.—τὰ ἔγω ἐδεόμην κλπ.=αὐτόπτης γενόμενος (τούτων), τὰ γενέσθαι ἔγω ἐδεόμην.—ἐξ ἐμέο (δῆλ. ἔόντα) ὅτι ἐκ μέρους μου προέρχονται: ὅτι στὶς ἐνέργειές μου ὄφειλονται.—παρίσταμαι φέρω πρὸς τὸ μέρος μου διὰ τῆς βίας (μὲ τὴ βία), ἔξαναγκάζω.—πλάσσω

έπινοδο.—ώς ού ποιεύντων τῶν β. ταῦτα γιατὶ κατὰ τὴ γνώμη τους (δῆλ. τὴ γνώμη τῶν λοιπῶν στρατηγῶν) οἱ βάροβαροι δὲν πράττουν αὐτά.—παρέρχομαι εἰσέρχομαι.—μόγις μόλις, μὲ δυσκολία.—έφορμῶ (-έω) μένω ἀγκυροβολημένος σ' ἔναν τόπο: ἐκτελῶ (κάνω) ἀποκλεισμό.—παραρτέομαι γίνομαι ἔτοιμος, παρασκευάζομαι.—ἀλέξομαι (καὶ μέσ. μέλλ.. ἀλεξήσομαι)=ἀμύνομαι.—μεθίσταμαι ἀποχωρῶ.—ἀμφισβασίη φίλονικίς λόγων ἀμφισβασίη λογομαχία.

Κεφ. 82. ἐν τοῖσι, ἡ ἐν μεταξῷ.—καθαιρῶ καταβάλλω, νικῶ.—ἐξ τὸν τρίποδα, τὸν ὄποιο οἱ "Ελληνες μετὰ τὴ μάχη τῶν Πλαταιῶν ἀφίερωσαν στὸν Ἀπόλλωνα στοὺς Δελφούς. Ο τρίποδας αὐτὸς ἦταν χρυσὸς καὶ στηριζόταν ἐπάνω στὰ κεφάλια τριῶν γάλκινων φιδιῶν, τῶν ὅποιων τὰ σώματα περιστρεφόμενα ἀποτελοῦν σπειροειδή στήλη. Ἐπάνω στὶς σπεῖρες τῶν φιδιῶν οἱ "Ελληνες γάραξαν τὰ δυάματα τῶν πόλεων ποὺ πῆραν μέρος στοὺς ἀγῶνες κατὰ τῶν Περσῶν (βλ. πίν. IV). Ἡ βάση μὲ τὴ γάλκινη στήλη σώζεται σήμερα στὸν ἵπποδρομο τῆς Κων/λεως, ὅπου μεταρέθηκε μετὰ τὸ τέλος τῶν ἀρχαίων γρόνων.

Κεφ. 83. ῥῆμα λόγος.—ἡώς διαφαίνει, βλ. VII, 216.—καὶ οἱ καὶ αὐτοὶ (δῆλ. οἱ στρατηγοὶ τῶν Ελλ.).—ἐπιβάται, βλ. VII κεφ. 100.—προαγορεύω μιλῶ ἐνώπιον ὅλων.—εὖ ἔχοντα ὥραῖς, εὔστοχα.—ἐκ πάντων περισσότερο ἀπὸ ὅλους.—τὰ ἔπεια ἦν ἀντιτιθέμενα, κατ' ἔννοια: στὸ λόγο του (ό Θεμ.) παρέβαλε.—πάντα τὰ κρέσσω τοῖσι ἔσσοσι ὅλα τὰ εὐγενέστερα πρὸς τὰ χειρότερα (δῆλ. τὴν ἀντρεία πρὸς τὴ δειλία, τὴν ἐλευθερία πρὸς τὴ δουλεία, τὴ δόξα πρὸς τὴν καταισχύνη).—ἔγγινομαι ὑπάρχω.—καταπλέκω τὴν ῥῆσιν τελειώνω τὸ λόγο.—κατὰ τοὺς Αἰακίδας = ἐπὶ τοὺς Αἰακίδας, βλ. κεφ. 64.—ἀποδημῶ ἀπέρχομαι, ἀποπλέω.

Κεφ. 84. ἐπεκέατο=ἐπέκειντο· ἐπίκειμαι κάνω ἐπίθεση.—πρύμνην ἀνακρούομαι ὑποχωρῶ μὲ τὴν πρύμη.—ώκελλον, πρτκ. ἀποπειρτ.: ὀκέλλω τὰς νέας ρίγων τὰ πλοῖα στὴν ξηρά.—Παλληνεύς, ὁ καταγόμενος ἀπὸ τὸ δῆμο Παλλήνης τῆς Ἀττικῆς (σήμερα Χαρβάτι).—ἔξανάγομαι βγαίνω ἔξω ἀπὸ τὴ γραμμή.—έμβαλλω νηὶ δρμώντας πέρτω ἐπάνω σὲ πλοῖο (ἐχθρικό).—συμμίσγω συμπλέκομαι.—δαιμόνιος κακότυχος, συφοριασμένος.

Κεφ. 85. κατὰ ἀπέναντι. — πρὸς Ἐλευσῖνος πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἐλευσ. — ἐθελοκακῶ μὲ τὴ θέλησή μου δείχνωμαι δειλός. — **κατὰ** τὰς Θεμ. ἐντολάς, ὁ Θεμιστ. κατὰ τὴν ἀναγώρηση τοῦ ἑλλ. στόλου ἀπὸ τὸ Ἀρτεμίσιο εἶχε χαράξει σὲ βράχους του συμβουλὲς γιὰ τοὺς Ἱωνες ποὺ ἐκστρατεύσαντε μαζὶ μὲ τὸν Ξέρξη, γιὰ ν' ἀποστατήσουν ἀπὸ τοὺς Πέρσες ἡ τουλάχιστο νὰ δευχθοῦν ἔκουσίως (θεληματικὰ) δειλοὶ σὲ μελλοντικούς ἀγῶνες. — **καταλέγω** ἀποριθμῶ. — μέμνημαι, ἐδῶ: ἀναφέρω. — **καθίστημι** διορίζω.

Κεφ. 86. **κερατίζω** καταβυθίζω. — σὺν κόσμῳ κακνονικῶς. — σὺν νόῳ μὲ περίσκεψη. — συμφέρομαι, γιὰ γεγονότα: συμβίνω, γίνομαι. — **μακρῶ** πολὺ (ἐπίρρ.). — ἀμείνονες αὐτοὶ ἐωυτῶν ἀντρειότεροι παρ' ὅτι ἥταν ἄλλοτε. — βασιλέα, ὑποκρ. τοῦ θεήσασθαι. ὁ Ξέρξης καθισμένος σὲ ἀργυρόποδα θρόνο στοὺς πρόποδες τοῦ Αἰγαλεω — ὅρους τῆς Ἀττικῆς ἀπέναντι τῆς Σαλαμίνας — ἐπισκοποῦσε (παρακλησιοῦσε) τὴν ναυμαχία μαζὶ μὲ γραμματεῖς, οἱ ὅποιοι σημείωναν τὴ δράση καθενός.

Κεφ. 87. κατὰ τοὺς ἄλλους ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους. — ἀτρεκέως ἀκριβῶς. — εύδοκιμῶ ἔχω ὑπόληψη. — θόρυβος ἀταξία. — καὶ ἦ καὶ αὐτή — μάλιστα πρός τινος πολὺ κοντὰ σὲ κάποιον. — συνήνεικε, ἀρ. τοῦ συμφέρω φέρω καλὸ ἀποτέλεσμα, ὀφελῶ. — φέρουσα μὲ δρμή. — Καλυνδεῖς, οἱ καταγόμενοι ἀπὸ τὴν Καλύνδη, πόλη στὴν Καρία. — εἰ μὲν καὶ ἂν καὶ πράγματι. — **νεῖκος** φιλονικία. — μέντοι ὅμως. — ἐκ προνοίης ἐπίτηδες. — συγκυρέω (μὲ μτχ.) συμπίπτω νά. — **παραπίπτω** συναντῶ. — ἀμύνω τινὶ βοηθῶ κάποιον. — **ἀποστρέφω** (ἀμτβτ.) στρέφομαι πίσω.

Κεφ. 88. τοῦτο μὲν . . . τοῦτο δέ, βλ. κεφ. 76. — συνήνεικε, ἐδῶ, ὅπως καὶ κατωτέρω: συνέβη. — **μανθάνω** (μὲ μτχ.) παρατηρῶ ὅτι. — φημὶ λέγω ναί, διαβεβαιώνω. — τὸ ἐπίσημον τὸ σῆμα τοῦ πλοίου. — **ἡπιστέατο** = ἀττ. ἡπίσταντο · ἐπίσταμαι, ἐδῶ: πιστεύω, νομίζω.

Κεφ. 89. πόνος μάχη. — ἀπὸ μὲν ἔθανε . . . ἀπὸ δὲ (ἔθανον), τιμήσῃ. — νέω κολυμπῶ. — χειρῶν νόμος συμπλοκή, μάχη. —

διανέω ἔς κολυμπώντας διαπεραιώνομαι στή.—ἔς τὸ πρόσθε παρέρχομαι περνῶ ἐμπρός.—ἀποδεξόμενοι = ἀττ. ἀποδειξόμενοι· ἀποδείκνυμαι (ἀπα)δείχνω.—περιπίπτω τινὶ πέφτω ἐπάνω σὲ κάποιον.

Κεφ. 90. διεφθάρατο=ἀττ. διεφθαρμέναι ησαν.—ἀπολοίατο=ἀττ. ἀπόλοιντο.—ώς προδόντων, δηλ. αὐτῶν (τῶν Ἰώνων).—ἐπιφέρομαι ἐπέρχομαι μὲν ὄρμή.—Σαμοθράκες, οἱ καταγόμενοι ἀπὸ τὴν Σαμοθράκη, τὴν νῆσον κοντὰ στὰ παράλια τῆς Θράκης: ἀνῆκαν στοὺς Ἰωνες.—ἀπαράσσω ἔξολοθρεύω, ξεπαστρεύω.—ρύουμαι σώζω.—οίσα (μὲν μτχ.)=ἄτε (μὲν μτχ.).—ὑπερλυποῦμαι ἀγνακτῶ πολὺ.—κακός δεῖλός.—ὄκως = ὅπότε ὅσες φυρές.—ὑπὸ τῷ οὔρεϊ στοὺς πρόποδες τοῦ ὄρους.—ἀντίον ἀπέναντι.—ἀναπυνθάνομαι τινὶ ζητῶ πληροφορίες γιὰ κάποιον.—γραμματιστής γραμματέας.—πατρόθεν μὲ τὸ ὄνομα τοῦ πατέροι.

Κεφ. 91. ύφισταμαι ἐνεδρεύω.—ἐν τῷ πορθμῷ στὸν πορθμό, μεταξὺ τῆς νῆσου Ψυτταλείας καὶ τῆς Ἀττικῆς.—κεραΐζω, βλ. κεφ. 86.—ὄκως, βλ. κεφ. 90.—φέρομαι φεύγω μὲ σπουδὴ (βιασύνη).

Κεφ. 92. συγκυρέω συναντιέμαι.—σημήιον = ἐπίσημον, βλ. κεφ. 88.—βώσας = ἀττ. βοήσας.—ἐπικερτομῶ τινα ὀνειδίζων εἰρωνεύομαι κάποιον μὲ πειρακτικοὺς λόγους.—ἔς τὸν μηδισμὸν ὡς πρὸς τὸ μηδισμόν οἱ Ἀθην. πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια εἶχαν κατηγορήσει τοὺς Αἰγινῆτες γιὰ μηδισμὸν καὶ εἶχαν φυλακίσει τὸν πατέρα τοῦ Πολύκριτου, τὸν Κριό. Αὐτὴ τὴν ἀδικη κατηγορίαν ὑπαινίσσεται ἐδῶ δὲ Πολύκριτος.—ἀπορρίπτω (ὄνειδη) ἔς τινα ἔξακοντίζω πειρακτικοὺς λόγους ἐναντίον κάποιου.—περιγένομαι σώζομαι.—ὑπὸ μὲ τὴν προστασία.

Κεφ. 93. ἀριστα ἀκούω πάρα πολὺ ἐπαινοῦμαι.—ἐπὶ δὲ μετὰ ἀπὸ αὐτούς.—'Αναγυράστιος, ὁ καταγόμενος ἀπὸ τὸν Ἀναγυρούντα, δῆμο τῆς Ἀττικῆς, νοτίως τοῦ Υμηττοῦ κατὰ τὴν θέση τῆς σημερινῆς Βάροης.—ἐπιδιώκω καταδιώκω.—ἐν ταύτῃ, δηλ. τῇ νηὶ.—ἡλω, τοῦ ἀλίσκομαι συλλαμβάνομαι.—παρεκεκέλευστο (πθκ.) εἶχε διθεῖ δικταγή (νὰ συλλάβουν δηλ. τὴν Ἀρτ.).—ποιοῦμαι δεινὸν θεωρῶ βαρύ πράγμα: τὸ παίρνω βαριά.

Κεφ. 95 - 96. τούτων, ἀπὸ τὸ πρότερον.—ἐπιμιμνήσκομαι τινος κάνω μηδί γιὰ κάποιον, ἀναφέρω κάποιον.—ἀπέβησα (ἀόρ. α' τοῦ ἀποβαίνων) ἀποβίβασα.—κατειρύω=κατερύω καθελκύω, σύρω πρὸς τὰ κάτω.—ταύτῃ σὲ τοῦτο τὸ μέρος.—ἔλπίζω ὑποθέτω, νομίζω.—παρίειμι ὑπάρχω, ὑπολείπομαι.

Κεφ. 140. α) ἀμαρτάς=ἀμάρτημα σφάλμα.—τὰς γενομένας ἔξ=τὰς ποιηθείσας ὑπό.—μετίημι συγχωρῶ.—δομολογῶ τινι ἔρχομαι σὲ συνεννόηση μὲ κάποιον: συμβιβάζομαι μὲ κάποιον.

τούτων, ἀπὸ ὄνομαστικὴ ταῦτα αὐτὲς οἱ διαταγές.—ἀναγκαίως ἔχει μοι ἀναγκάζομαι.—τὸ ὑμέτερον ἀντίον γίνεται=ὑμεῖς ἐναντιοῦσθε.—ἀνταειρόμενοι = ἀττ. ἀνταιρόμενοι· ἀνταιρομαί τινι πόλεμον σηκώνω (κινῶ) πόλεμο ἐναντίον κάποιου.—ὑπερβάλλομαι ὑπερτερῶ, ὑπερισχύω.—στρατηλασίη, ἐδῶ: στρατός.—παρισοῦμαι τινι ἔξισώνομαι μὲ κάποιον.—θέω περὶ ἐμαυτοῦ διακινδυνεύω τῇ ζωῇ μου.—καταλύσασθε, δηλ. βασιλεῖ· καταλύομαι τινι κάνω εἰρήνη μὲ κάποιον.—παρέχει=ἔξεστι.—κάλλιστα μὲ τοὺς ἐντιμότερους ὅρους.—ταύτῃ ὥρμημαι ἔτσι σκέπτομαι: τοῦτο ἐπιθυμῶ.—δομαιχμίην συντίθεμαι τινι συνάπτω συμμαχία μὲ κάποιον.

β) προσχρητίζω τινὸς=δέομαι τινος.—λόγοι προτάσεις.—ἡ βασιλέως χείρ ὑπερμήκης ἔστι τὸ χέρι τοῦ βασιλιᾶ εἶναι πολὺ μακρύ: φτάνει σὲ μεγάλη ἀπόσταση.—προτεινόντων, δηλ. τῶν Περσῶν· μεγάλα προτείνω ἐπ' οἷσι προτείνω εὐνοϊκοὺς ὅρους, μὲ τοὺς οἰκηματοις.—δειμαίνω φοβοῦμαι.—τρίβος μεγάλη ὁδός, λεωφόρος.—οἰκηματοις=οἰκῶ.—μάλιστα, νὰ συναρθεῖ μὲ τὸ: συμμάχων πάντων.—ἔξαρετόν τι . . . = τὴν γῆν, ἡ ἔξαρετόν τι μεταίχμιόν ἔστι· μεταίχμιον, ἐδῶ: διαμφισβητήσκω μεθοριακὴ χώρα, ἀμφισβητούμενα σύνορα.—ἔκτημαι=κέκτημαι.

Κεφ. 141. ὁμολογίη συνεννόηση, συμβιβασμός.—λόγιον χρησός.—χρεόν ἔστι=χρὴ εἶναι ὄρισμένο (πεπρωμένο).—ἐκπίπτω διώγνομαι ἔξω ἀπό.—συνέπιπτε συνέβη.—δομοῦ συγχρόνως.—σφεων, δηλ. τοῦ Ἀλεξ. καὶ τῶν Λυκεδ. πρέσβεων.—κατάστασις παρουσίαση (ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου).—ἐπαναμένω περιμένω ἐπὶ πλέον (ἀκόμη).—διατρίβω ἀργοπορῶ.—ἐνδεικνύμενοι θέλοντας νὰ δείξουν.

Κεφ. 142. διαδέχομαι (τὸν λόγον) λαμβάνω (παίρνω) τὸ λόγο.—νεώτερον σχετικὰ μὲ πολιτικές μεταβολές: νεωτερισμός.—ένδεχομαι ἀποδέχομαι. — κόσμον φέρον (δῆλ. ἔστι) = κόσμον φέρει, βλ. κεφ. 60.—οὐδαμὸς = οὐδείς.—διὰ πάντων μεταξὺ ὄλων.—πολλῶν εἴνεκεν γιὰ πολλὲς αἰτίες, γιὰ πολλοὺς λόγους.—οὐδὲν (ἐπίρρ.) στὸ βουλομένων.—φέρω ἐστὸν εἴκετείνομαι σέ.—ἄλλως τε καὶ ἀκόμη, ἄλλωστε: νὰ συναρθεῖ μὲ τὸ: οὐδαμῶς ἀνασχετὸν (ἔστι).—ἀνασχετὸς ὑποφερτός.—τούτων ἀπάντων . . . δουλοσύνης=τούτων ἀπάντων αἰτίους (γενομένους) αἰτίους γενέσθαι δουλοσύνης.—τὸ πάλαι ἀπὸ τὸ παλαιὰ χρόνια (ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς καιροὺς).

συνάχθομαι τινι συλλυποῦμαι κάποιον.—διξός = ἀττ. δισσός· καρποὶ δισσοὶ παραγωγὴ δύο ἐτῶν (δῆλ. τοῦ 480 καὶ τοῦ 479).—οἰκοφθόρημαι, πρκμ. τοῦ οἰκοφθορέομαι χάνω τὴν περιουσία μου. καταστρέφομαι; χάνομαι.—τὰ οἰκετέων ἔχόμενα = τοὺς οἰκέτας· οἰκέται μέλη οἰκογενείας (ἐδῶ: παιδιά καὶ δοῦλοι).—ἐπιτρέφω τρέφω.—ἔστ’ ἀν συνεστήκῃ ἐφόσον διαρκεῖ.—ἀνέγνωσα (ἀρ. α’ τοῦ ἀναγινώσκω) ἔπεισκ.—λεήνας, ἀρ. τοῦ λεαίνω ἀπαλύνω, μετριάζω.—συγκατεργάζομαι τινι συνεργάζομαι: μὲ κάποιον, βοηθῶ κάποιον.

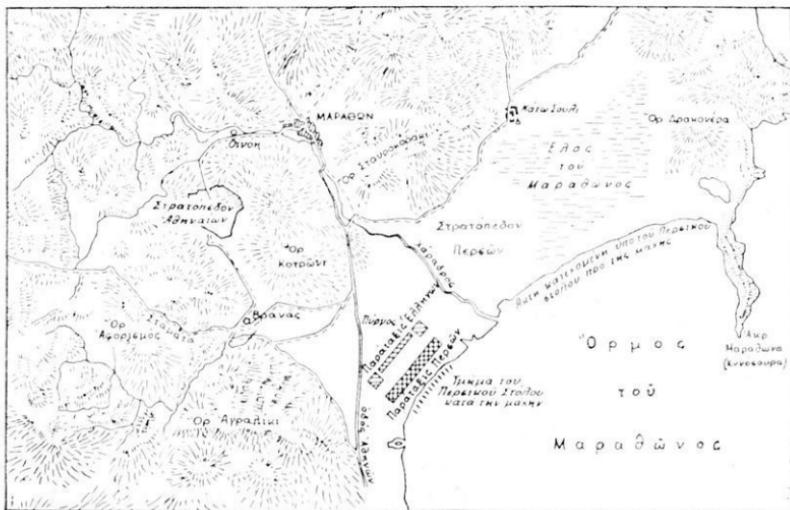
Κεφ. 143. ὑποκρίνομαι = ἀττ. ἀποκρίνομαι.—ἥπερ = ἀττ. ἦ (συγκριτ.).—δινειδίζειν, δῆλ. ἡμῖν· δινειδίζω τινί τι κατηγορῶ κάποιον γιὰ κάτι. — γλίχομαι τινος ποθῶ, παράφορα ἐπιθυμῶ κάτι.—πίσυνοι μιν . . . = ἐπέξιμεν, ἀμυνόμενοί μιν, πίσυνοι θεοῖσι τε καὶ ἥρωσι συμμάχοισι. — ἐπεξέρχομαι ἐξέρχομαι ἐναντίον κάποιου· πίσυνος πεισμένος, ἔχοντας πεποιθηση: θ. τε καὶ ἥρ. συμμάχοισι, (κτυρμ.): στὴ συμμαχία θεῶν καὶ ἥρωων.—ὅπις θρησκευτικὸς φόβος, σεβασμός: ὅπιν ἔχω τινὸς ἔχω σεβασμὸ πρὸς κάποιον.—οἰκος, ἐδῶ: ναός.—ἐπιφαίνομαι παρουσιάζομαι.—χρηστὰ ὑπουργῶ (τοῖς Ἀθηναῖοις) παρέχω ωφέλιμες ἐκδουλεύσεις στοὺς Ἀθ. — ἀθέμιτος παράνομος.—ἔρδω πράττω.—ἄχαρις δυσάρεστος.

Κεφ. 144. ἀτὰρ ὅμως.—αἰσχρῶς . . . οἴκατε . . . = οἴκατε. αἰσχρῶς ἀρρωδῆσαι ἔξεπιστάμενοι τὸ φρόνημα τῶν Ἀθηναίων, ὅτι· οἴκατε = ἀττ. οἴκατε· ἀρρωδῶ = ἀττ. ὀρρωδῶ φοβοῦμαι: ἔξεπισταμαι γνωρίζω καλά: φρόνημα ὑψηλὸ καὶ εὐγενές φρόνημα:

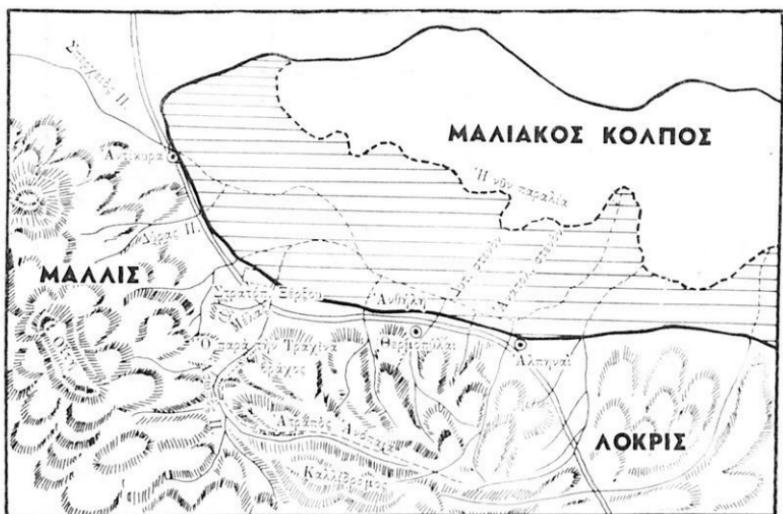
μεγαλυρροσύνη. — οὐδαμόθι γῆς σὲ κανένα μέρος τῆς γῆς. — ἀρετή, ἐδῶ: εὐφορία.—(οὗτω) μέγα τόσο πολὺ. — ὑπερφέρω ὑπερέχω, ὑπερτερῶ. — συγκεχωσμένα, πθκ. πρκμ. τοῦ συγχώνυμι μεταβάλλω σὲ σωρὸ ἀπὸ ἔρειπικ. — ἀναγκαίως ἔχει=ἀνάγκη (ἔστι). — τιμωρῶ τινι λαμβάνω ἐκδίκηση γιὰ κάτι. — αὗτις δὲ καὶ ἔπειτα, ἔξαλλου. — τὸ 'Ελληνικὸν οἱ "Ελληνες. — ἴδρυμα ναός, ιερό. — διμότροπος ὅμοιος. — περίειμι ἐπιζῶ, ὑπάρχω στὴ ζωή. — μηδαμὰ μὲ κανένα τρόπο.

ἄγαμαι θυμαζῶ, ἐκτιμῶ. — ἡ πρόνοια ἡ πρὸς ἡμέας ἕοῦσα ἡ πρόνοια ποὺ μᾶς ἀφορᾶ: ἡ πρόνοια γιὰ μᾶς. — προορῶ τινος προνοῶ γιὰ κάποιον. — υμῖν, δοτκ. τοῦ ποιητ. αἰτίου. — λιπαρῶ ἐμμένω, μένω στκθερός, ἐγκαρφτερό. — ἔχωμεν, δηλ. λιπαρεῖν. ἔχω μὲ λπαρμφ.; — λυπῶ τινα ἐνοχλῶ κάποιον, γίνομαι βάρος σὲ κάποιον.

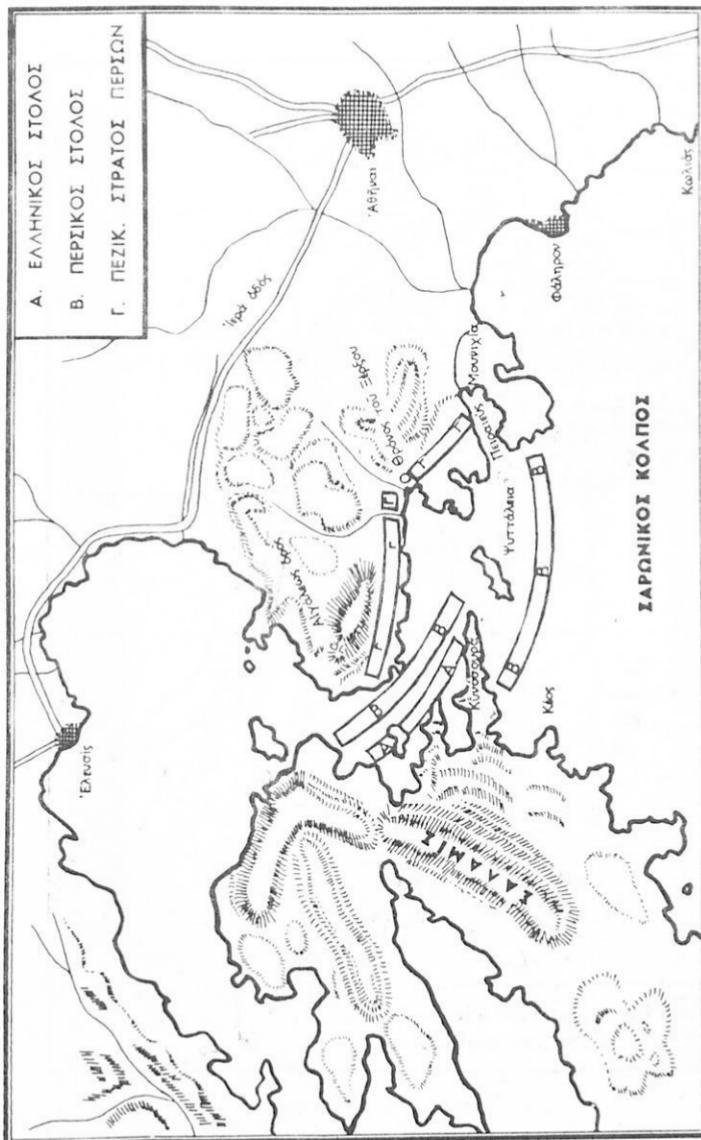
ώδε οὗτω ἔχόντων ἀφοῦ ἔτσι ἔχουν τὰ πράγματα. — οὐκ ἔκας χρόνου ὅμι μετὰ ἀπὸ πολὺν καιρὸ (δηλ. πολὺ σύντομο). — ἐπεὰν τάχιστα εὐθὺς ὥς, μόλις. — τῶν=τούτων, ἀ. — προσδέομαί τινός τι ζητῶ κατὶ ἀπὸ κάποιον. — καιρὸς κατάλληλη περίσταση. — προβοηθῶ σπεύδω σὲ βοήθεια πωτύτερα.

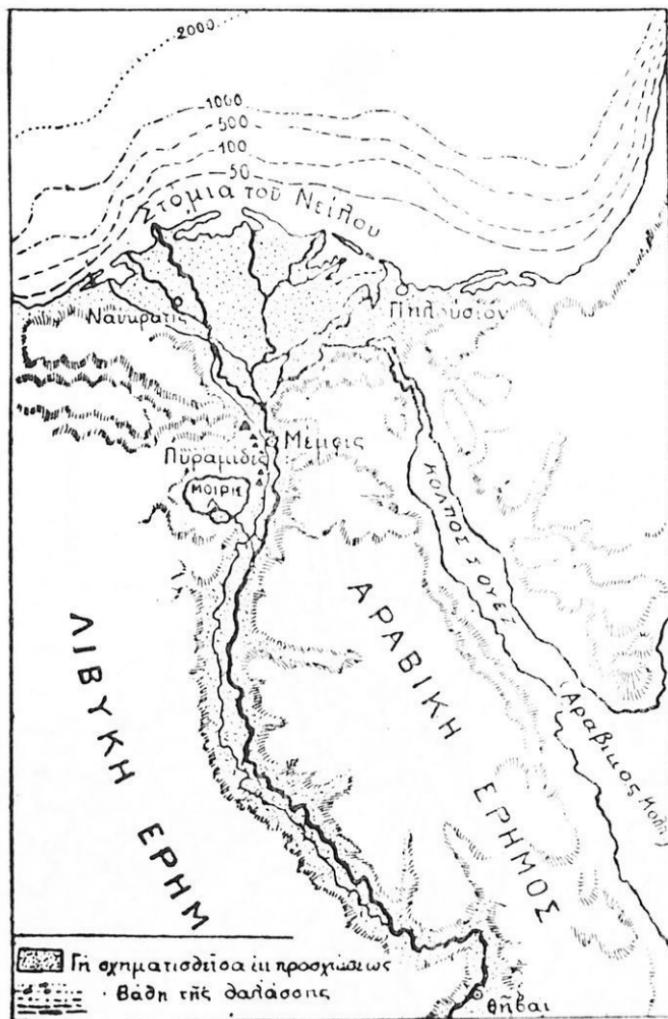

Σχέδιο τῆς μάχης στὸ Μαραθώνα

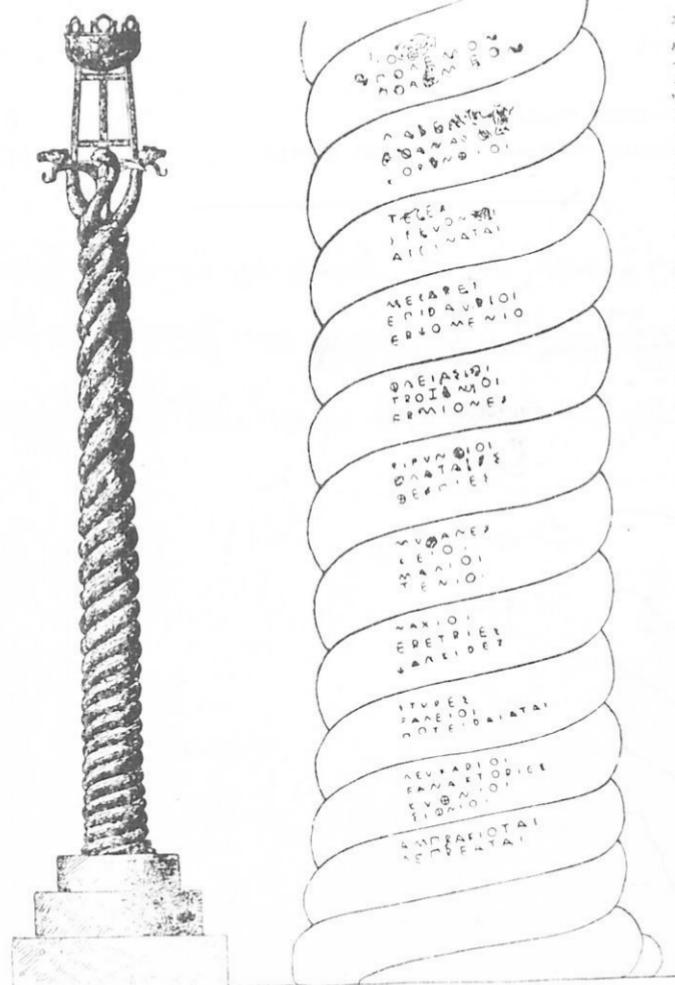

Σχέδιο τῆς μάχης στὶς Θερμοπύλαις

Χάρτης της Αιγύπτου

Ο τρίποδας που άφιερώθηκε άπο τους "Ελληνες στὸν Ἀπόλλωνα

Η ἐπιγραφὴ ἐπάνω στὸ σπεῖρες τῶν φιδιῶν

Τοῦδε τὸν
πόλεμον
ἐπολέμεον

Δακεδαιμόνιοι
Ἄθεναι
Κορίνθιοι

Τεγράται
Σικινόνιοι
Αἴγαράται
Μεγαρᾶς
Ἐπιδαύρων
Ἐρζομένιοι

Φλειάποι
Τοοζάνιοι
Ἐρμιονῆς

Τιρύνθιοι
Πλαταιὲς
Θεοπιες

Μηκανῆς
Κριοι
Μάλιοι
Τέριοι

Νάξιοι
Ἐφετοις
Χαλκιδες

Σινοης
Ζαλεῖοι
Ποτειδαιαται

Λευκαδιοι
Φανακτορικες
Κύδηνοι
Σίφηνοι
Ἀμπρακιδιαι
Λισηρεσαι

ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

1. Εἰσαγωγὴ	5
2. Κείμενο	9
3. Ἐρμηνευτικές σημειώσεις	97
4. Τοπογραφικοὶ πίνακες, εἰκόνες καὶ χάρτες.....	142

Ο Αλέξανδρος (Πάτερ) μήνισε ότι τη διοίριση της βασιλείας θέλει
και οκτώ οι πέτρες δρυΐδων να επιτρέψουν στον Φίλιππο, διότι οι πέτραι
(οι Φίλιπποι) δια την πατέρα του είναι από την ορθογενεσίαν -
μήδειαν.

Διδόεο + μετοχή = Επιθετική μετοχή

*Βεβδομάς Κδ' 1976 (VIII) ΑΝΤΙΤΥΠΑ 134.000 ΣΥΜΒΑΣΙΣ 2754 / 19 - 6 - 76

*Εκτύπωσης : ΣΚΟΡΔΑΣ - ΓΡΥΛΛΗΣ Ο.Ε. - Βιβλιοδεσία : Άφοι ΧΑΤΖΗΧΡΥΣΟΥ

